

บทบาทของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาด้านการสอนและการส่งเสริม
การศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลในเขตกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2479 – 2552

นางสาวอนันนา บุญอยู่

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาไทยคดีศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

พ.ศ. 2554

**Jehovah's Witnesses Missionaries' Role in the Teaching and
the Furtherance of Bible Study in Bangkok 1936-2009**

Miss Ananna Boonyoo

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Arts in Thai Studies

School of Liberal Arts

Sukhothai Thammathirat Open University

2011

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาด้านการสอนและการส่งเสริม
การศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2479-2552
ชื่อและนามสกุล นางสาวอนันนา บุญอยู่
แขนงวิชา ไทยคดีศึกษา
สาขาวิชา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์มัลลิกา มัสอูดี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พลัปปึง คงชนะ

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2554

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์)

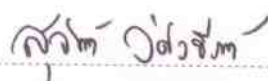
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์มัลลิกา มัสอูดี)

พลัปปึง ๑๑๕๔

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พลัปปึง คงชนะ)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสุทธิรานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ บทบาทของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์
ไบเบิลในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2479-2552

ผู้วิจัย นางสาวอนันนา บุญอยู่ รหัสนักศึกษา 2511000321 **ปริญญา** ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ไทยคดีศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์มัลลิกา มัสอูดี (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลับพลึง คงชนะ
ปีการศึกษา 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) บทบาทด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษา พระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา (2) วิธีการแก้ปัญหาและอุปสรรคด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาและ (3) เปรียบเทียบวิธีการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาระหว่าง พ.ศ. 2479-2522 กับ พ.ศ. 2523-2552

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการวิจัยแบบมีส่วนร่วม การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงมี 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ (1) มิชชันนารีพยาน พระยะโฮวาจำนวน 20 คน (2) นักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า จำนวน 20 คน (3) ประชาชนทั่วไปที่สนใจเรียนพระคัมภีร์ไบเบิลกับมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาจำนวน 20 คน และใช้แนวทางวิเคราะห์ตามวิธีการทางประวัติศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า (1) บทบาทด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวามีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลที่โบสถ์ ตามบ้าน สวนสาธารณะและห้างสรรพสินค้า เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านคริสตธรรมและความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวาให้แก่ประชาชนทั้งแบบรายบุคคลและรายกลุ่ม (2) มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาเมื่อมีความรู้สึกท้อถอยในการสื่อสารด้วยภาษาไทย จัดให้มีการนัสการพระเจ้า จัดอบรมและเรียนภาษาไทย เพื่อเพิ่มพูนความรู้ อีกทั้งช่วยให้เหล่ามิชชันนารีเกิดความสามัคคี มีกำลังใจที่เข้มแข็งและมีความมุ่งมั่นในการสอนพระคัมภีร์ไบเบิล (3) วิธีการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล ช่วงพ.ศ. 2479-2522 เป็นการจัดการสอนและส่งเสริมการศึกษาตามอัชฌาศัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ประชาชนผู้สนใจ แต่ค่อนข้างจำกัดเฉพาะกลุ่มบุคคลที่เข้าใจภาษาอังกฤษได้ค่อนข้างดี เนื่องจากมิชชันนารีส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ ส่วนช่วงพ.ศ. 2523-2552 เป็นการส่งเสริมการศึกษาอย่างต่อเนื่องที่มีความสอดคล้องกับการศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่เข้าถึงง่าย สนองตอบความต้องการของประชาชนทั่วไปที่สนใจซึ่งสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และมีจำนวนมิชชันนารีชาวไทยเพิ่มขึ้น จึงไม่มีปัญหาด้านการสื่อสารด้วยภาษาไทย การแจกจ่ายเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ และการเรียนการสอนในสถานที่ต่างๆ ได้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอินเทอร์เน็ต จึงทำให้ช่องทางการสื่อสารมีความหลากหลาย เข้าถึงได้อย่างสะดวก และเข้าถึงได้ตลอดเวลา

คำสำคัญ บทบาท มิชชันนารีพยานพระยะโฮวา พระคัมภีร์ไบเบิล

Thesis title: Jehovah's Witnesses Missionaries' Role in the Teaching and the Furtherance of Bible Study in Bangkok 1936-2009

Researcher: Miss Ananna Boonyoo; **ID:** 2511000321;

Degree: Master of Arts (Thai Studies); **Thesis advisors:** (1) Mallica Masoodi, Associate Professor; (2) Dr. Plabplung Khongchana, Assistant Professor;

Academic year: 2011

Abstract

The purposes of research were (1) to study the Jehovah's Witnesses Missionaries' role in the teaching and the furtherance of Bible study, (2) to investigate the problems, difficulties, and methods of solving them, and (3) to compare their methods in the teaching and the furtherance of Bible study during the years 1936-1979 and 1980-2009.

The research method is qualitative, using the data from collected documentary research and group interviews, as well as overt participant observation. The sampled populations for this research were (1) twenty Jehovah's Witnesses Missionaries, (2) twenty Bible students in the Theocratic Ministry school, and (3) twenty interested people.

The results of this research revealed that (1) the Jehovah's Witnesses Missionaries made use of Bible learning activity in churches, homes, public parks, and also department stores in order to extend Christian knowledge and the belief of the Jehovah's Witnesses both as individuals and in groups. (2) Whenever Jehovah's Witnesses Missionaries had problems in Thai language communication, there were many activities to solve the problems, such as worship, training, learning Thai language courses for better skills as well as to further the unity of missionaries, and to have courage in teaching the Bible. (3) The method in the teaching and the furtherance of Bible study during the years 1936-1979 was informal education to promote lifelong education to interested people. However, the number of the interested people was limited to those who could communicate in English, because most of the missionaries were foreigners. During the years 1980-2009, the Jehovah's Witnesses Missionaries' method in the teaching and the furtherance of Bible study was a continuous promotion of education which was compatible with non-formal education. It was accessible and responsive to interested people who were able to study the Bible at any time and place. There was an increasing number of Thai missionaries, so there were no Thai communication problems. The publication and distribution of Bible learning activities in many places through the internet and information technology provided more variety of channels and enabled wider and more convenient access the Bible study at any time.

Keywords: Role, Jehovah's Witnesses Missionaries

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ โดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากอาจารย์ ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์มัลลิกามัสอูดีอาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พลัปลึง คงชนะ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ให้ข้อคิด และคำแนะนำเกี่ยวกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ การเลือกกรอบแนวคิด ทฤษฎี วิธีดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การตรวจแก้ไข การปรับปรุง และให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณครอบครัวที่เป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

อนันนา บุญอยู่

ตุลาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมา	1
ความสำคัญของปัญหา	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ข้อจำกัดในการวิจัย	4
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
วรรณกรรมที่เกี่ยวกับบทบาท	7
วรรณกรรมที่เกี่ยวกับการสอนและการศึกษานอกระบบ	10
วรรณกรรมที่เกี่ยวกับศาสนาคริสต์	14
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	18
ประชากร	19
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	19
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	20

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ภูมิหลังของมิชชันนารีคริสเตียนพยานพระยะโฮวา	22
การเผยแพร่ของศาสนาคริสต์ในประเทศไทย	22
พระคัมภีร์ไบเบิลของศาสนาคริสต์	26
หลักความเชื่อของศาสนาคริสต์	28
ประวัติความเป็นมาของนิกายพยานพระยะโฮวา	29
หลักความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวา	34
พิธีกรรมทางศาสนาและการจัดงานประเพณีของนิกายพยานพระยะโฮวา	42
ศาสนสถานของนิกายพยานพระยะโฮวา	48
โครงสร้างการบริหารงานของหอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา	49
โรงเรียนร็อดทาเวอร์ไบเบิลแห่งกิเลียด (Watchtower Bible School of Gilead)	
นิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา	55
ประวัติความเป็นมาของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย	
ตั้งแต่ พ.ศ. 2479- 2552	58
การจัดตั้งสาขาสมาคมหอสังเกตการณ์ ประจำประเทศไทย	68
อัตราการเพิ่มขึ้นของผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวา	70
บทที่ 5 บทบาทด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของ	
มิชชันนารีพยานพระยะโฮวา ในกรุงเทพมหานคร	72
ตอนที่ 1 บทบาทด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของ	
มิชชันนารีพยานพระยะโฮวา	72
ตอนที่ 2 เปรียบเทียบการวิธีการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล	
ของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาระหว่าง พ.ศ. 2479–2522 กับ	
พ.ศ. 2523–2552	113
บทที่ 6 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	124
สรุปการวิจัย	124
อุปสรรคในการวิจัย	129
ข้อเสนอแนะทั่วไปในการวิจัย	129
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	130

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	132
ภาคผนวก	141
แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	142
ประวัติผู้วิจัย	155

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 4.1 โครงสร้างการบริหารหอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา	50
ภาพที่ 4.2 โครงสร้างสายงานมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา	52
ภาพที่ 4.3 แผนภูมิ : อัตราการเพิ่มขึ้นของผู้บัพถือนิกายพยานพระยะโฮวา ตั้งแต่ พ.ศ. 2493-2553	70
ภาพที่ 5.1 แผนภูมิการสอนของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา	83
ภาพที่ 5.2 การสอนแบบผังกราฟิก (Graphic Organizers)	91
ภาพที่ 5.3 ผังมโนทัศน์ (A concept Map)	92
ภาพที่ 5.4 ผังแมงมุม (A Spider Map)	93

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมา

รัฐธรรมนูญไทยแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ให้ความสำคัญต่อการนำศาสนา มาบูรณาการเข้ากับการศึกษา ในมาตราที่ 73 โดยกำหนดให้รัฐให้ความสำคัญและคุ้มครองพระพุทธศาสนา และศาสนาอื่นๆ รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนา มาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและ พัฒนาคุณภาพชีวิต (นันทสาร สีสลับ 2545: 168) รัฐมีนโยบายและแผนการศึกษาที่บูรณาการศาสนา กับการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ตลอดจนให้คำปรึกษาและประสานกับส่วนราชการและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำและบริหารนโยบายที่บูรณาการการศาสนากับการศึกษา เช่น โรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย และ โครงการสนับสนุนภารกิจของสงฆ์ในการปฏิบัติหน้าที่เผยแพร่ ความรู้ทางด้านคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมแก่นักเรียน นักศึกษาและประชาชน (เกียรติ บุญเจือ 2541: 17-18)

ในจำนวนศาสนาอื่นๆ ที่ได้เผยแพร่ศาสนาในประเทศไทย ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาศาสนา คริสต์นิกายพยานพระยะโฮวา ในด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลใน ประเทศไทย เพราะเป็นกิจกรรมการศึกษานอกระบบที่มีความสำคัญต่อการช่วยพัฒนาคนใน สังคมไทย เป็นการศึกษาที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามความสนใจ ศักยภาพ ความ พร้อมและโอกาสซึ่งมีผลดีต่อการพัฒนาทางด้านจิตใจ ศิลธรรม คุณธรรม และจริยธรรมอันจำเป็น ต่อชีวิตเพื่อให้บุคคลพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีคุณค่าและสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ได้อย่างมี ความสุขรวมทั้งเป็นการศึกษาที่ช่วยปลูกฝังความสนใจใฝ่รู้และนำความรู้มาใช้ในการดำเนินชีวิต ได้ตลอดช่วงวัยของชีวิต (วิศนิตลตระกูล 2545: 11)

นิกายพยานพระยะโฮวา เกิดขึ้นจากการรวมตัวของกลุ่มนักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลใน ปี พ.ศ. 2413 นำโดย ชาลส์ เทซ รัสเซลล์ (Charles Taze Russell) ที่เมืองเพนซิลเวเนีย (Pennsylvania) สหรัฐอเมริกา นักศึกษากลุ่มนี้เริ่มสอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่บุคคลทั่วไปในเมืองเพน ซิลเวเนียและขยายการสอนออกไปสู่เขตพื้นที่ใกล้เคียง จุดมุ่งหมายของการสอน คือ เพื่อช่วยให้นัก ที่สนใจศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลได้รับความรู้เกี่ยวกับพระเจ้าพระเยซู ข้อพระธรรมต่างๆ ในพระ คัมภีร์ไบเบิลตามหลักความเชื่อของกลุ่มตนการเผยแพร่ศาสนาด้วยวิธีการสอนและการส่งเสริม

การศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลนี้ ได้ดำเนินเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้มีผู้ศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลกับพยานพระยะโฮวามากกว่า 6,000,000 คน ในจำนวน 235 ประเทศทั่วโลก (การรับเอาความรู้เกี่ยวกับพระเจ้าโดยวิธีใด 2006: 5)

ข้อมูลจากหนังสือกิจการของพยานพระยะโฮวในประเทศไทย บันทึกไว้ว่า บาร์เธอร์ แฟรง คัวร์ (Frank Dewar) คือ มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาที่เดินทางเข้ามาเพื่อเผยแพร่ศาสนาพยานพระยะโฮวอย่างเป็นทางการในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2474 หลังจากนั้น คณะมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาได้ทยอยเข้าสู่ประเทศไทยและได้จดทะเบียนจัดตั้งเป็น “มูลนิธิส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์” อย่างถูกต้องตามกฎหมายในปี พ.ศ. 2525 ซึ่งตลอดระยะเวลาของการเผยแพร่ศาสนาพยานพระยะโฮวาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาเผยแพร่คำสอนต่างจากคริสต์ศาสนา นิกายอื่นๆ กล่าวคือนิกายพยานพระยะโฮวาไม่ได้ดำเนินงานสาธารณะกุศลด้านอื่นๆ เช่น การจัดตั้งโรงเรียน โรงพยาบาล ไม่เคยมีความเกี่ยวข้องข้องทางการทูตและการเมืองระหว่างประเทศ ไม่เผยแพร่ศาสนาด้วยการนำเสนอผ่านวิทยากรตะวันตกต่างๆ เช่น ไม่มีบทบาททางสังคมในฐานะแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์หรือนักสำรวจ แต่มีบทบาทในฐานะครูสอนพระคัมภีร์ไบเบิลตามวิธีการของนิกายพยานพระยะโฮวา

2. ความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษา 3 ระบบ คือ การศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย จากการวิจัยพบว่า การสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา นั้นแม้จะมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่หลักความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวา แต่ก็มีส่วนสำคัญในการช่วยจรรโลงจิตใจของผู้คนสังคม โดยใช้การสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลผ่านกิจกรรมการศึกษานอกระบบซึ่งเป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับหลักการศาสนาที่มีจุดมุ่งหมายเนื้อหา และกิจกรรมที่ต้องการให้ผู้สนใจได้มีโอกาสศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล โดยไม่จำกัดวัย เพศ พื้นฐานการศึกษา และกิจกรรมทางการศึกษาของนิกายพยานพระยะโฮวายังมีความยืดหยุ่นทั้งในด้าน หลักสูตร ระยะเวลาของการเรียนการสอน และสถานที่ๆ ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของกลุ่มเป้าหมายซึ่งมีความหลากหลายและมีข้อจำกัด เช่น ระยะเวลาในการเรียน สถานที่ๆ ใช้ในการเรียน และการเดินทาง จึงเห็นว่าการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวามีความสอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษาของรัฐบาลเพราะเป็นการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมคุณธรรม ศีลธรรม ค่านิยมในการอยู่

ร่วมกันในสังคม ซึ่งจะช่วยให้เกิดผลดีในการบริหารประเทศ และเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน (วิศนี ศิลตระกุล 2545: 11) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจวัตถุประสงค์ รูปแบบ หลักการ รวมถึงวิธีการสอนและวิธีการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาว่ามีวิธีการอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาบทบาทด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

3.2 เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค รวมถึงวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

3.3 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา โดยแบ่งระยะเวลาการศึกษาวิจัยเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 คือ พ.ศ. 2479 – 2522 และ ช่วงที่ 2 คือ พ.ศ. 2523 – 2552

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตการศึกษาวิจัยครั้งนี้ กำหนดระยะเวลาการศึกษาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2479 – 2552 ซึ่งเป็นช่วงที่มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาคนที่สองได้เดินทางเข้าสู่ประเทศไทยเพื่อเผยแพร่ศาสนาพยานพระยะโฮวาโดยการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลการเดินทางเข้ามาเผยแพร่ศาสนาคริสต์นิกายพยานพระยะโฮวาในปีพ.ศ. 2479 นี้ถือได้ว่าเป็นการบุกเบิกการเผยแพร่ศาสนาพยานพระยะโฮวาในประเทศไทยอย่างเป็นทางการภายใต้การดำเนินการของสมาคมหอสังเกตการณ์ เนื่องจากในขณะนั้นในประเทศไทยยังไม่มีชาวไทยนับถือศาสนาคริสต์นิกายพยานพระยะโฮวา

4.2 ศึกษาวิจัยเฉพาะกิจกรรมการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลในกรุงเทพมหานครเท่านั้น

4.3 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา โดยแบ่งระยะเวลาการศึกษาวิจัยเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 คือ พ.ศ. 2479 – พ.ศ. 2522 และ ช่วงที่ 2 คือ พ.ศ. 2523 – พ.ศ. 2552

5. ข้อจำกัดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาในด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2579- พ.ศ.2552 มีข้อจำกัดในการวิจัย คือ ศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลฉบับภาษาไทยและผู้วิจัยไม่ได้นับถือศาสนาคริสต์นิกายพยานพระยะโฮวา เป็นเพียงคนนอกที่เข้าไปศึกษาวิธีการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

6. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ตั้งแต่เดือนกันยายนพ.ศ. 2551- สิงหาคม พ.ศ.2553

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ได้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาในด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลในสังคมไทย

7.2 ได้ความรู้และความเข้าใจถึงปัญหา อุปสรรค รวมถึงวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

7.3 ได้ศึกษาและเปรียบเทียบวิธีการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา ระหว่างช่วงที่ 1 คือ พ.ศ. 2479 – พ.ศ. 2522 และช่วงที่ 2 คือ พ.ศ. 2523 – พ.ศ. 2552

8. นิยามศัพท์เฉพาะ

ยะโฮวา (Jehovah) หมายถึง พระนามของพระเจ้าของนิกายพยานพระยะโฮวา พระองค์คือพระเจ้าองค์เดียวที่สาวกพยานพระยะโฮวานับถือ โดยเชื่อว่า พระองค์เป็นผู้ทรงสร้างสรรพสิ่งดีงามทั้งปวงในจักรวาล รวมทั้งมนุษย์และโลก

นิกายพยานพระยะโฮวา (Witnesses of Jehovah) หรือ คริสเตียนพยานพระยะโฮวา (Christian Witnesses of Jehovah) หมายถึง ศาสนาคริสต์นิกายพยานพระยะโฮวาที่มีความเชื่อในความศรัทธาในพระเจ้า พระเยซู และพระคัมภีร์ไบเบิลยังไม่เพียงพอที่จะทำให้มนุษย์ได้รับความ

รอดหรือได้รับพรจากพระเจ้าให้มีชีวิตนิรันดร์ แต่มนุษย์จะต้องทำให้พระเจ้าพอพระทัยโดยการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลแก่คนอื่นๆ ซึ่งวิธีนี้จะช่วยให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนพระคัมภีร์ไบเบิลมีโอกาสได้รับพรจากพระเจ้าให้มีชีวิตนิรันดร์

พยานพระยะโฮวา (Jehovah's Witness) หมายถึงผู้นับถือศาสนาคริสต์นิกายพยานพระยะโฮวา มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในการรับใช้พระยะโฮวาโดยการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลแก่คนอื่นๆ ในสังคม

ราชอาณาจักรของพระเจ้า (God's Kingdom) หมายถึง สวรรค์ ซึ่งเป็นดินแดนที่พระยะโฮวาทรงสร้างขึ้น และเป็นที่พักของพระองค์และพระเยซู

บัพติสมา(Baptistma)หมายถึง พิธีกรรมของนิกายพยานพระยะโฮวา โดยการจุ่มร่างกายจนมิดในน้ำเพื่อแสดงตนว่าเป็นผู้ศรัทธาในพระเจ้า เชื่อฟังพระเยซูและยอมปฏิบัติตามข้อพระธรรมที่เขียนไว้ในพระคัมภีร์ไบเบิลทุกประการ พิธีกรรมนี้จะจัดให้แก่นักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลที่ศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลกับพยานพระยะโฮวาจนเกิดความเชื่อ ความศรัทธา และความเข้าใจเกี่ยวกับพระเจ้าพระเยซูตามหลักความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวา

มิชชันนารีพยานพระยะโฮวา หมายถึง ครูสอนพระคัมภีร์ไบเบิลของนิกายพยานพระยะโฮวา

ไพโอเนียร์ (Pioneer)หมายถึง ครูอาสาสมัครสอนพระคัมภีร์ไบเบิลของนิกายพยานพระยะโฮวา

ผู้เรียน หมายถึง ประชาชนทั่วไปที่เรียนพระคัมภีร์ไบเบิลกับมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา หรือ ไพโอเนียร์ หรือ พยานพระยะโฮวา

นักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล (Bible Scholar) หมายถึงนักศึกษาของโรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า (The Theocratic Ministry School)

โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า (The Theocratic Ministry School) หมายถึงโรงเรียนสอนพระคัมภีร์ไบเบิลของนิกายพยานพระยะโฮวาตั้งอยู่ที่ อาคารพญาไท พลาซ่า ชั้น 17 ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร และที่ อาคารไอทีเอฟ ทาวเวอร์ ชั้น 14 ถนนสีลม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา (Kingdom Hall of Jehovah's Witnesses)หมายถึง ศาสนสถานที่ใช้ประกอบกิจกรรมทางศาสนาของนิกายพยานพระยะโฮวาตั้งอยู่ที่ อาคารพญาไท พลาซ่า ชั้น 17 ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร และที่ อาคารไอทีเอฟ ทาวเวอร์ ชั้น 14 ถนนสีลม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เป็นต้น

ผู้ปกครองประชาคม (Elder) หมายถึง หัวหน้าประชาคมพยานพระยะโฮวา มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลและบริหารจัดการหอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาและโรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า รวมถึงรับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาและการเรียนการสอนพระคัมภีร์ไบเบิล นำนมัสการ นำอธิษฐาน สอนพระคัมภีร์ไบเบิลและถ่ายทอดวิธีการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลให้แก่สาวกของนิกายพยานพระยะโฮวา

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง บทบาทของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาในด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2479–พ.ศ. 2552 ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับบทบาท

จากการศึกษางานวิจัย วิทยานิพนธ์ หนังสือและเอกสารต่างๆ พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำว่าบทบาทมากมายสรุปโดยสังเขป ดังนี้

งานวิจัยของ รัชณี สาคเปรม พ.ศ. 2521 เรื่อง “บทบาทของชาวมุสลิมในภาคกลางและภาคใต้ของประเทศไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ตั้งแต่ พ.ศ. 2325-2453” สรุปได้ว่า ในสมัยรัตนโกสินทร์ บทบาทของชาวมุสลิมแตกต่างกันระหว่างมุสลิมในภาคกลางและมุสลิมในภาคใต้ มุสลิมในภาคกลางนั้นนอกจากพวกดั้งเดิมที่อยู่ในเมืองไทยมาตั้งแต่ครั้งอยุธยาและธนบุรีแล้ว ยังมีมุสลิมที่ถูกกวาดต้อนมาจากหัวเมืองประเทศราชภาคใต้ และมุสลิมกลุ่มใหม่ที่เข้ามาในฐานะคนใต้บังคับของต่างชาติเพิ่มขึ้นอีกเป็นสองพวก แม้ว่าจะมีศาสนาเดียวกัน แต่มุสลิมทั้งสามพวกนี้ก็มีความแตกต่างกันในด้านวัฒนธรรม ประกอบกับลักษณะการตั้งถิ่นฐานและการประกอบอาชีพส่งเสริมให้ทั้งสามพวกนี้ไม่อาจจะเข้ากันได้หรือเป็นชนกลุ่มเดียวกันได้อย่างสนิทนัก จะมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันบ้างก็ด้วยศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวเพียงอย่างเดียว แต่ไม่ใช้การช่วยเหลืออย่างทุ่มเทเต็มความสามารถ เช่นช่วยพวกพ้องเดียวกันอย่างที่ชาวมุสลิมเคยทำในสมัยอยุธยา

งานวิจัยของ อินทิรา ซาฮีร์ พ.ศ. 2534 เรื่อง “บทบาทของสมาคมศรีคุรุสิงห์สภาในสังคมไทย (พ.ศ.2475- พ.ศ.2525)” สรุปได้ว่า แม้ชาวสิกข์จะเข้าสู่สังคมไทยนานแล้วและประพฤติตนตามข้อกำหนดของรัฐ แต่รัฐยังคงมองชาวสิกข์ในฐานะชนกลุ่มน้อยที่มีแบบแผนทางวัฒนธรรมแตกต่างจากรัฐในระดับหนึ่ง การมองโดยนัยนี้มีความสัมพันธ์กับการไม่ยอมรับในสิทธิของชาวสิกข์ในความเป็นคนไทยและนำไปสู่การเลือกปฏิบัติและกีดกันในรูปแบบต่างๆ ขณะเดียวกันสถานะของชนกลุ่มน้อยนำไปสู่ความคิดที่ว่า รัฐไทยมีชนกลุ่มใหญ่ที่มีแบบแผนทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ และศาสนาเดียวกัน ในขณะที่ความแตกต่างทางวัฒนธรรมจากชนกลุ่มใหญ่แสดงถึงความด้อยกว่า

ของแบบแผนทางวัฒนธรรม สมาคมศรีครูสิงห์สถาปนายามหาหนทางในการเสนอบทบาทและ
ภาพลักษณ์ของชาวสิกข์ในฐานะของคนไทยที่นับถือศาสนาสิกข์ แต่สิ่งเหล่านี้ได้รับการยอมรับใน
ระดับหนึ่งเท่านั้น โดยเฉพาะในสังคมไทยปัจจุบันที่ถูกหล่อหลอมด้วยมายาภาพของความเป็นชาติ
ที่สืบเชื้อสายเดียวกันมาและมีแบบแผนทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์แบบไทยๆ การยอมรับความ
แตกต่างทางวัฒนธรรมของชนกลุ่มอื่นในสังคมคงเป็นไปได้ยาก

งานวิจัยของ จรินทร์ ยังสังข์พ.ศ. 2541 เรื่อง “บทบาทพระสงฆ์ในกระแสการ
เปลี่ยนแปลงทางสังคม” สรุปได้ว่า พระสงฆ์ในเขตชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทมีบทบาทเปลี่ยนแปลง
ไปจากหลักการของพุทธศาสนา ได้แก่ ด้านการปกครองบริหาร ด้านการเผยแผ่ศาสนาด้วยวิธีการ
ต่างๆ ด้านให้การศึกษาทั้งพระสงฆ์ สามเณร และประชาชน ด้านสาธารณูปการ การบำรุงวัด ด้าน
สาธารณสงเคราะห์แก่ประชาชนทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

งานวิจัยของ พระมหาสอนประจันต์ เสียงเย็นพ.ศ. 2542 เรื่อง “การปฏิบัติตาม
บทบาทในการพัฒนาจิตใจประชาชนของพระสังฆาธิการ ในจังหวัดมุกดาหาร” ได้แบ่งลักษณะของ
บทบาทเป็น 3 ประเภท คือ

1. บทบาทที่ถูกกำหนดไว้หรือบทบาทตามอุดมคติ หมายถึง บทบาทที่ได้ถูกกำหนด
สิทธิ ระเบียบ และหน้าที่ไว้โดยสังคม ชุมชน กลุ่ม หรือองค์กรนั้นๆ เพื่อให้บุคคลที่ดำรงตำแหน่ง
ต่างๆ ในสังคม ชุมชน กลุ่ม หรือองค์กรได้ปฏิบัติตาม อันเป็นบทบาทที่สมบูรณ์แบบที่ผู้อยู่ใน
สถานภาพนั้นๆ ควรปฏิบัติ

2. บทบาทตามความคาดหวัง หมายถึง บทบาทหรือรูปแบบพฤติกรรมที่คนทั่วไปใน
สังคม มีความคาดหวังว่าบุคคลที่ดำรงอยู่ในสถานภาพหนึ่งๆ จะปฏิบัติ และในขณะที่เดียวกัน ผู้ที่
ดำรงอยู่ในสถานภาพนั้นก็สมารถที่จะรู้ว่าตนเองมีบทบาทอย่างไร และสามารถที่จะคาดหวังตัวเองว่า
ควรแสดงพฤติกรรมอย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเหมาะสมตามที่สังคมคาดหวังและตนเอง
คาดหวัง

3. บทบาทที่บุคคลปฏิบัติจริง หมายถึง บทบาทที่แต่ละบุคคลที่ดำรงอยู่ในสถานภาพ
หนึ่งในสังคมได้กระทำไปจริงตามความเชื่อ ความคาดหวัง ตลอดจนความกดดันและ โอกาสที่จะ
กระทำในแต่ละสังคมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งบทบาทหรือพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นอาจจะไม่
ตรงกับบทบาทตามที่สังคมกำหนด หรือบทบาทตามความคาดหวังก็ได้

งานวิจัยของ ประสาท สุขเกษม พ.ศ. 2542 เรื่อง “บทบาทของพระภิกษุสงฆ์ในการจัด
เกล้าทางสังคมแก่เยาวชน : ศึกษากรณีค่ายคุณธรรมวัดคูโอง จังหวัดเชียงใหม่” สรุปได้ว่า
กระบวนการที่พระสงฆ์ใช้ในการจัดเกล้าคุณธรรมให้แก่เยาวชนนั้น เป็นไปทั้งในลักษณะทางตรง
คือ การบอกกล่าวหรือการเทศนา หรือกระบวนการอ้อมโดยผ่านเทคนิคการเรียนรู้แบบต่างๆ และ

การจัดเถลาทางอ้อมโดยใช้ระเบียบวินัยที่เข้มงวด ซึ่งกำหนดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ หลักสูตรที่ใช้ในการอบรมนั้นเป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น โดยพิจารณาตามความต้องการและความเหมาะสมของผู้เรียน สาระของหลักสูตรมุ่งเน้นการพัฒนากาย อารมณ์ และสติปัญญาของผู้เข้ารับการอบรมให้อยู่ในภาวะสมดุลย์ เพื่อให้เกิดปัญญาในการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม

งานวิจัยของ อุดม ชีรพัฒนานานทกุลพ.ศ. 2545 เรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะผู้เชื่อมความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมบริเวณภาคเหนือตอนบนของไทยกับรัฐฉานของพม่า (พ.ศ.2525-พ.ศ. 2544)”สรุปได้ว่าพระสงฆ์ได้ใช้บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา บทบาทด้านการศึกษาและด้านสาธารณูปการ นอกจากนั้นยังได้ประสานความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนไทยภาคเหนือตอนบนและชาวพม่าในรัฐฉาน โดยอาศัยกิจกรรมทางพุทธศาสนา เช่นการทอดผ้าป่า การทอดกฐิน เป็นต้น

งานวิจัยของ พระสุนัย ดวงชัยพ.ศ. 2550 เรื่อง “บทบาทการป้องกันปัญหาเสพติดของพระสงฆ์ในจังหวัดนครปฐม” สรุปได้ว่า บทบาทของพระสงฆ์ได้มีส่วนช่วยเหลือเกื้อกูลการดำเนินชีวิตในทุกๆ ด้านของประชาชน โดยเฉพาะ บทบาทด้านการป้องกันปัญหาเสพติด ถึงแม้จะไม่ใช่น้ำที่โดยตรงของพระสงฆ์แต่ในปัจจุบันความรุนแรงของปัญหาเสพติดมีเพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนโดยส่วนรวม จึงทำให้พระสงฆ์เริ่มเข้าใจถึงปัญหาและเข้ามาบทบาทมากขึ้นถึงแม้ว่าจะมีข้อจำกัดทางด้านสถานภาพอยู่บ้าง แต่ก็ไม่ได้เป็นปัญหาอุปสรรคมากนักที่พระสงฆ์จะเข้ามามีส่วนร่วมในการเพิ่มความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานเพื่อยับยั้งพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเสียสุขภาพและจิตใจของประชาชน

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาท สรุปได้ว่า นอกจากหลักธรรมคำสั่งสอนของศาสนาแต่ละศาสนา ผู้สอนศาสนาของทุกศาสนาทั้งศาสนาพุทธ ศาสนามุสลิม ศาสนาคริสต์ และศาสนาสิกข์ ล้วนแล้วแต่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการเผยแผ่ศาสนาที่ตนนับถือ เพราะครูผู้สอนศาสนา คือปูชนียบุคคล ที่ให้ทั้งความรู้และเป็นที่พักทางใจของศาสนิกชน ศาสนิกชนจะได้เรียนรู้ทั้งหลักธรรม หลักปฏิบัติตน และการกล่อมเกล่าจิตใจจากครูผู้สอนศาสนาที่ตนนับถือ นอกจากนี้ผู้สอนศาสนายังมีบทบาทในการประสานงานสร้างความสัมพันธ์ที่ดี นำยกย่องและน่านับถือต่อผู้นับถือศาสนาอื่นเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีร่วมกันระหว่างคนต่างศาสนาในสังคมเดียวกันและมีผลทำให้คนเกิดการเปลี่ยนศาสนาเพราะเกิดความศรัทธาเลื่อมใสทั้งในหลักธรรม หลักปฏิบัติ และผู้สอนศาสนา

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวกับการสอนและการศึกษานอกระบบ

จากการศึกษางานวิจัย วิทยานิพนธ์ หนังสือและเอกสารต่างๆ พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบสรุปได้ดังนี้

การศึกษานอกระบบหมายถึง กระบวนการการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ให้คำอธิบาย “การศึกษานอกระบบ” ไว้ในมาตรา 15 (2) ว่า การศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนด จุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไข สำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 3 มาตรา 15 กำหนดรูปแบบการจัดการ การศึกษาออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การศึกษาในระบบ (Formal Education) เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จ การศึกษาที่แน่นอน

2. การศึกษานอกระบบ (Non-Formal Education) เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการ กำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้อง กับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

3. การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วย ตนเอง ตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและ โอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ (วิศน์ สิลตระกูล 2545: 1-53)

หลักการของการศึกษานอกระบบ

หลักการของการศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น เพื่อให้ตอบสนองต่อ ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น จึงมีความ แตกต่างจากการศึกษาในระบบ โรงเรียน ทั้งในด้านวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย รูปแบบการศึกษา ระเบียบและกฎเกณฑ์ต่างๆ เนื้อหาหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน ผู้สอน สถานที่เรียนระยะเวลา

เรียน การประเมินผลการเรียน และหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษานอกระบบจัดบริการ สำหรับกลุ่มเป้าหมายทุกวัยโดยไม่จำกัดอายุ พื้นฐานการศึกษา ประสบการณ์ ผู้สนใจสามารถรับ บริการได้ทันทีเมื่อมีความพร้อม และเมื่อมีความจำเป็นต้องหยุดพักไว้ก่อนก็สามารถกลับเข้าเรียน ใหม่ได้เมื่อต้องการ เนื้อหาหลักสูตรจะปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่น เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและสภาพแวดล้อมเพื่อให้ผู้เรียนนำไปปรับใช้ในการ ดำรงชีวิต สถานที่เรียนไม่จำเป็นต้องเป็นที่โรงเรียนอาจเป็นที่บ้านผู้เรียน การวัดการประเมินผลอาจ ไม่จำเป็นต้องเป็นการสอบ อาจประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรม หน่วยงานที่จัดการศึกษานอก ระบบไม่จำเป็นต้องเป็น โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา อาจเป็นหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน หรือองค์กรท้องถิ่นก็ได้

สรุปสาระ ลักษณะสำคัญของการเรียนการสอนการศึกษานอกระบบ พอสังเขป ดังนี้

1. ผู้เรียน ไม่มีการกำหนดเกณฑ์อายุของผู้เรียน สามารถเรียนได้ทุกเพศ ทุกวัยและทุก วุฒิ ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ผู้สอน เป็นผู้สอนที่มีความรู้ความชำนาญ หรือเป็นผู้ที่มีประสบการณ์จากการ ประกอบอาชีพของตนมาเป็นวิทยากรหรืออาสาสมัคร
3. หลักสูตรและเนื้อหาวิชามีความยืดหยุ่น ปรับตามท้องถิ่นและความสนใจของผู้เรียน เช่น การประกอบอาหาร การตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น
4. ระยะเวลา ขึ้นอยู่กับลักษณะของวิชา และความสนใจของผู้เรียน
5. สถานที่ สามารถเปลี่ยนแปลงโยกย้ายไปตามสถานที่ต่างๆ เช่น ศาลาวัด สนามกีฬา ใต้ร่มไม้ ศาลาประชาคม เป็นต้น
6. หน่วยงานและสถาบันที่รับผิดชอบ มีทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เช่น สมาคมต่างๆ บริษัท สถาบันอุดมศึกษา และกรมอนามัย
7. การรับรองความสามารถและคุณวุฒิ มักให้การรับรองประกาศนียบัตรหรือวุฒิบัตร ที่ได้มีความหมายว่าได้ผ่านการเรียนการสอนการฝึกอบรมในเรื่องใดมาเท่านั้น
8. ความยืดหยุ่นของการจัด มีความยืดหยุ่นเพราะจัดเพื่อตอบสนองความต้องการของ ผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากรายงานของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เรื่อง“การจัดการศึกษานอกระบบเพื่อการศึกษาตลอดชีวิตตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542”ได้ กำหนดหลักการจัดการศึกษานอกระบบตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้

1. จัดการศึกษานอกระบบให้มุ่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต คือ ให้บุคคลทุกเพศ ทุกวัย สามารถรับการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องตามที่ต้องการได้ตลอดทุกช่วงชีวิต

2. หลักความเสมอภาค ให้ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน
 3. ยึดหลักความครอบคลุมทั่วถึง ควรจัดการศึกษานอกระบบให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาส และผู้อยู่ห่างไกล
 4. สนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย การจัดการศึกษานอกระบบควรยึดกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ จะต้องจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนสภาพสังคมแวดล้อมในท้องถิ่น
 5. หลักความยืดหยุ่น การศึกษานอกระบบควรจะมีคามยืดหยุ่นในเรื่องกฎระเบียบต่างๆ ในเรื่องหลักสูตร ระยะเวลา วิธีเรียน และสถานที่เรียน
 6. หลักความผสมผสานกลมกลืน การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบควรจัดให้ผสมกลมกลืนไปกับการดำเนินชีวิตของประชาชน ไม่ให้กลุ่มเป้าหมายรู้สึกยากลำบากในการเข้ารับการศึกษา
 7. จัดการศึกษาให้เข้าถึงได้ง่าย ให้กลุ่มเป้าหมายหรือผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่
 8. จัดการศึกษาให้มีความต่อเนื่อง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายหรือผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา มีการบริการการศึกษาอยู่เสมอเมื่อกลุ่มเป้าหมายมีความพร้อมเมื่อใดก็เรียนรู้ได้
 9. ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถานประกอบการ สถาบันการศึกษา และชุมชน
- งานวิจัยของ ปฐมพร อินทรางกูร ณ อยุธยา(2525) เรื่อง “บทบาทของเอกชนในการจัดการศึกษาในประเทศไทย พ.ศ. 2461- พ.ศ. 2497” สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาของเอกชนในระบบโรงเรียนสามารถแทนที่การจัดการศึกษาแบบเดิม ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนศูนย์กลางการศึกษาใหม่ของไทย นอกจากนี้มีขบวนการวิชาชีพตะวันตกยังเป็นผู้ริเริ่มนำเอาวิทยาการสมัยใหม่แบบตะวันตกเข้ามาสอนในโรงเรียน ทำให้สามารถเปลี่ยนค่านิยมของประชาชนให้เห็นคุณค่าของการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำเอาวิชาชีพมาสอนในโรงเรียน และยังเป็นต้นแบบให้แก่รัฐในการจัดการศึกษาตามระบบใหม่ด้วย
- งานวิจัยของ นิสิต เวทโอสถ(2540) เรื่อง “การให้การศึกษาแก่ชุมชนชนบทของวัดพุทธศาสนาในกระแสการเปลี่ยนแปลง” สรุปได้ว่า
1. วัดยังคงมีบทบาทในการให้การศึกษาแก่ชุมชนทั้งในด้านธรรมและวิชาสามัญ โดยผ่านโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่วัดตั้งขึ้น ซึ่งเป็นการศึกษาในระบบโรงเรียน ส่วนการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นวัดยังคงทำหน้าที่ซึ่งมีมาแต่เดิม คือ การเป็นที่พึ่งทางใจ โดยการสอนธรรมหรือ

การเทศนารวมถึงการผ่านพิธีกรรมหรือประเพณีต่างๆ โดยมีพระสงฆ์เป็นองค์ประกอบสำคัญ นอกจากนี้ยังให้การศึกษาโดยการจัดตั้งห้องสมุดให้คนทั่วไปได้ศึกษาธรรมด้วย

2. ความสอดคล้องในการให้การศึกษา กับวิถีชีวิตของชุมชนของวัดในปัจจุบัน ในส่วนของให้การศึกษาในระบบ ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและสภาวะการเปลี่ยนแปลงของชุมชนเพราะคนเกิดน้อยลง และพ่อแม่นิยมให้บุตรหลานเรียนใน โรงเรียนของรัฐหรือเอกชนมากกว่า สำหรับการให้การศึกษาทางอ้อมหรือนอกระบบโรงเรียน วัดยังคงเป็นที่ต้องการและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน โดยเฉพาะการเป็นที่พึ่งทางใจและการประกอบพิธีกรรมต่างๆ บทบาทนี้เป็นการให้การศึกษาด้านธรรมความเชื่อ และเป็นการกล่อมเกลาทางวัฒนธรรมด้วย

งานวิจัยของ พวรรณตรี แซ่อั้ง (2550) เรื่อง “ยุทธศาสตร์วัฒนธรรมด้านการศึกษาของมิชชันนารีคณะเพรสไบทีเรียนในเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2416-2484” ผลจากการวิจัยสรุปได้ว่า โรงเรียนมิชชันนารี เดิมถูกกำหนดบทบาทให้เป็นเครื่องมือในการกล่อมเกลาคริสเตียนใหม่ที่เป็นคนในท้องถิ่นให้มีความเป็นคริสเตียนเต็มตัว คือ มีตรรกวิทยาแบบคนตะวันตก เพื่อแสดงพระฉายาของพระผู้เป็นเจ้าของชาวคริสต์ให้ปรากฏในท่ามกลางสังคมท้องถิ่นที่นับถือพุทธศาสนาเป็นหลัก เพื่อแสดงออกถึงผลดีของการเปลี่ยนศาสนาเป็นคริสเตียนอันเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายของการเผยแผ่ศาสนา แต่หลังพ.ศ. 2464 พบว่ามิชชันนารี ได้ยอมรับการเผยแผ่การปกครองของรัฐสยาม และวัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร อีกทั้งยังร่วมมือกับรัฐบาลด้วยการมุ่งเน้นการพัฒนาคนในชาติให้มีความเจริญเป็นหลัก ซึ่งนับได้ว่าเป็นการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์

งานวิจัยของ พระมหาอาเดช อุปนันท์ (2551) เรื่อง “การวิเคราะห์สอดคล้องของการเรียนการสอนตามแนวพุทธวิถีกับหลักการปฏิรูปการศึกษา” สรุปได้ว่าการเรียนการสอนตามแนวพุทธวิถีกับหลักปฏิรูปการศึกษามีความสอดคล้องกันทั้ง 5 ประเด็นที่กำหนดศึกษา ได้แก่ 1) เป้าหมายของการสอน มีการเน้นเป้าหมายเพื่อประโยชน์ 2 ส่วน คือ ส่วนบุคคล เน้นการพัฒนาตนเองทั้งภายในและภายนอก ส่วนรวม เน้นการเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข 2) รูปแบบและขั้นตอนการสอน ส่วนใหญ่เป็นวิธีการสอนที่หลากหลาย ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคล การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และส่งเสริมผู้เรียนตามศักยภาพ 3) การใช้เทคนิคการสอน มีความหลากหลายโดยคำนึงถึงวุฒิภาวะความพร้อมของผู้เรียน ส่วนใหญ่เน้นเทคนิคการสอนให้คิด และอาศัยหลักการทางจิตวิทยาช่วยในการสอน 4) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ เน้นการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัว สามารถให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ในทุกเวลาและทุกสถานที่ 5) การประเมินผลการเรียนรู้และผลที่เกิดขึ้น มีการประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายและเป็นไปตามสภาพจริงที่ปรากฏ โดยผลที่เกิดขึ้นผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนรู้ สามารถเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบ สรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาที่อยู่ในกระบวนการศึกษาของไทยมาช้านาน ในอดีตประชาชนได้รับการศึกษานอกระบบจากวัด คือ การเรียนกับพระ เช่น เรียนตำรายารักษาโรค ต่อมาเมื่อมิชชันนารีเข้ามาเผยแผ่ จึงได้เรียนกับมิชชันนารี เช่น เรียนเย็บปักถักร้อย หลังจากนั้นจึงได้มีการพัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกระบบเหล่านี้ให้กลายเป็นหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียน จะเห็นได้จากการศึกษาด้านวิชาชีพ จากหลักสูตรของโรงเรียนอาชีวะต่างๆ ดังนั้นการศึกษานอกระบบจึงมีส่วนสำคัญในการช่วยพัฒนาคนในสังคม เพราะเป็นกระบวนการศึกษาที่สำคัญและเป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษาอย่างแท้จริง เนื่องจากเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ผู้เรียนมีสิทธิ์เลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ทั้งหลักสูตรมีความยืดหยุ่น หลากหลายเอื้อต่อการเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาความรู้ของตนเองได้อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต

3. วรณกรรมที่เกี่ยวกับศาสนาคริสต์

งานวิจัยของ สรินยา กิจประยูรพ.ศ. 2541 เรื่อง “การรับคริสต์ศาสนากับการปรับตัวทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษา ชุมชนอาข่า ในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงใหม่สรุปได้ว่า ชาวอาข่ามีกระบวนการเลือกสรรความหมายทางคริสต์ศาสนาเข้ามาเชื่อมโยงกับความเชื่อในวิถีคิดแบบเดิมของพวกเขา รวมทั้งมีการจัดเรียงความหมายทั้งสองขึ้นใหม่ เกิดเป็นชุดของคำอธิบายแบบใหม่ของพวกเขาเอง ที่สามารถให้คำอธิบายแก่ประสบการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นๆ ของพวกเขาได้อย่างมีความหมาย และในกระบวนการนี้เอง ชาวอาข่าคริสต์ได้นำคุณค่าของความเป็นอิสระในคริสต์ศาสนามาใช้ปลดปล่อยพวกเขาออกจากข้อจำกัดของกฎอาข่า เพื่อการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างสอดคล้องกับชีวิตปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปได้ อย่างไรก็ตาม พวกเขายังคงสืบทอด “ความเป็นอาข่า” ผ่านการกระทำพิธีกรรม เพื่อเข้ามาอยู่ในสายตระกูลทางบิดา เช่นที่เคยปฏิบัติสืบทอดกันมาพร้อมกับอาศัยความสัมพันธ์ที่มีต่อวิญญาณบรรพบุรุษในสายตระกูลนี้เป็นเงื่อนไขในการเลือกรูปแบบเพื่อขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในวิถีคิดของพวกเขา ดังนั้น รูปแบบของพิธีกรรมที่ปรับเปลี่ยนไปนี้ จึงยังคงเชื่อมโยงหรืออยู่บนพื้นฐานของวิถีคิดแบบเดิม จึงกล่าวได้ว่า อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวอาข่าได้ถูกผลิตใหม่ด้วยความหมายทางคริสต์ศาสนา ทั้งหมดนี้แสดงถึงความสามารถในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของชาวอาข่า ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงที่ยังคงดำเนินต่อไป

งานวิจัยของ มานพ ศรีวรกุล (2547) เรื่อง “การเปลี่ยนแปลงในระดับครอบครัวและชุมชนจากการนับถือศาสนาคริสต์ของชาวเขาเผ่าปกากะญอ” สรุปได้ว่าปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดวิวัฒนาการของการนับถือศาสนาคริสต์หรือการเปลี่ยนแปลงความเชื่อของชาวไทยภูเขาเผ่าปกากะญอ มีทั้งปัจจัยภายใน ได้แก่ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การถูกชักชวนให้นับถือศาสนาคริสต์ และความต้องการทางด้านการศึกษา และปัจจัยภายนอก ได้แก่ บทบาทของบาทหลวง สวัสดิการที่จะได้รับการนับถือศาสนาคริสต์ ได้แก่ การศึกษาและการช่วยเหลือด้านการรักษาพยาบาลในชุมชนชาวคริสต์

งานวิจัยของ กรรณิการ์ เอี่ยมไธสง (2548) เรื่อง “การสืบทอดความเชื่อทางศาสนาของครอบครัวกลุ่มพลมารี” สรุปได้ว่า กลไกทางสังคมที่มีบทบาทในการสืบทอดความเชื่อเกี่ยวกับการช่วยเหลือและการทำงานเพื่อคนอื่นของกลุ่มพลมารี ได้แก่ ครอบครัว โบสถ์ โรงเรียนของคริสต์ศาสนาและชุมชน โดยแต่ละกลไกทำหน้าที่หรือมีวิธีการในการถ่ายทอดความเชื่อดังนี้

1. ครอบครัว มีวิธีการในการสืบทอดคือการเป็นแบบอย่าง การอบรมสั่งสอนการนำสวด อ่านพระคัมภีร์ และการพาลูกไปโบสถ์
2. โบสถ์ มีวิธีการในการสืบทอดคือการสวดภาวนา การร่วมพิธีกรรม และการแนะนำอบรมสั่งสอน และการร่วมกิจกรรมของโบสถ์
3. โรงเรียน มีวิธีการในการสืบทอดคือการอบรมคำสอนทางศาสนา และการร่วมกิจกรรมคาทอลิก
4. ชุมชน มีวิธีการในการสืบทอดคือการเป็นแบบอย่างและการร่วมกิจกรรมชุมชน

งานวิจัยของ วริษา วงษ์วิเชียร (2551) เรื่อง “ความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก: กรณีศึกษา หมู่บ้านญวน อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก” สรุปได้ว่า ชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยเชื้อสายเวียดนามขึ้นอยู่กับกฎระเบียบข้อบังคับและระเบียบประเพณีของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก โดยมีกฎเกณฑ์ของศาสนาควบคุมความประพฤติและการประกอบอาชีพ ทำให้ศาสนามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของชาวคริสต์ทุกคน ดังนั้นสถานที่สำคัญของคนในชุมชนนี้และคนนอกชุมชนที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก คือ โบสถ์พระผู้ไถ่เสวภา ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญเพื่อประกอบพิธีทางศาสนา บูชาพระเป็นเจ้า โดยที่โบสถ์จะมีพิธีกรรมทุกวัน ในวันอาทิตย์จะเป็นวันสำคัญที่สุดของคริสตชน เพราะเป็นวันที่ทุกคนต้องไปประกอบพิธีกรรมที่โบสถ์ ไม่ว่าจะเป็นคนหนุ่มสาว คนชรา หรือเด็กทุกคนต่างมารวมตัวกันที่โบสถ์ เพื่อนมัสการพระเป็นเจ้า โดยชุมชนนี้จะมี ความเชื่ออย่างเหนียวแน่นและเข้มแข็งมาก เพราะศรัทธาอย่างสูงต่อพระผู้เป็นเจ้า ดังนั้นโบสถ์จึงเป็นศูนย์รวมของคนในหมู่บ้าน ทุกเพศ ทุกวัย

งานวิจัยของ สาลินี มานะกิจ (2548) เรื่อง “ความเป็นมาและการเปลี่ยนแปลงของ ชุมชนคาทอลิกบ้านท่าแร่ จังหวัดสกลนคร พ.ศ. 2427-2508” สรุปได้ว่าชุมชนคาทอลิกบ้านท่าแร่ เกิดจากการรวมตัวของชาวเวียดนามคาทอลิกและพวกทาสที่มีขงันนรีฝรั่งเศสได้ตัวมาในสมัย รัชกาลที่ 5 ส่วนสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในชุมชน คือ การอพยพเข้ามาของชาว เวียดนามช่วงแรกของการก่อตั้งชุมชนและช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 และนโยบายชาตินิยมของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม กล่าวคือการอพยพเข้ามาของชาวเวียดนามทำให้ชุมชนคาทอลิกบ้านท่าแร่ ขยายตัวและมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ แต่ นโยบายชาตินิยมของจอมพล ป. พิบูลสงครามส่งผล ต่อสถานภาพของนักบวชในชุมชน และทำให้ประชาชนบางส่วนเปลี่ยนไปนับถือ ศาสนาพุทธ ส่วนปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชุมชนแห่งนี้ได้รับเลือกเป็นที่ตั้งของที่ทำการของอัครสังฆมณฑล ก็คือ ความเข้มแข็งของชุมชนในด้านศาสนา การศึกษาและเศรษฐกิจ

งานวิจัยของ ประสิทธิ์ พงศ์อุดม (2550) เรื่อง “มิชชันนารีอเมริกันกับการสร้างชุมชน ชาวคริสต์ในล้านนาช่วงสมัยของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม พ.ศ. 2410-2476” สรุปได้ว่า กระบวนการสร้างชุมชนชาวคริสต์ของมิชชันนารีอเมริกันซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวความคิดและ อุดมการณ์ทางศาสนา โดยการใช้ยุทธวิธีและการปฏิบัติทางการแพทย์และการจัดการศึกษาแบบ ตะวันตก พร้อมกับกิจกรรมที่ส่งเสริมการเผยแผ่คริสต์ศาสนาทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้มีส่วน สำคัญอย่างยิ่งในการก่อรูปชุมชนชาวคริสต์ ที่มีโลกทัศน์และการปฏิบัติในกรอบความคิด และ อุดมการณ์ทางศาสนาของมิชชันนารีอเมริกันอย่างชัดเจน ชุมชนชาวคริสต์ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ได้เข้า มาสู่ทางเลือกในศาสนาใหม่นี้ต้อง คำนึงต่อผู้ และปรับตัวท่ามกลางสภาพแวดล้อมต่างๆ จน สามารถดำรงความเป็นชุมชนทั้งทางกายภาพที่มีพื้นที่ขอบเขตแน่นอน และชุมชนทางจิตวิญญาณ (หรือชุมชนแบบจินตนาการ) ที่มีระบบความคิดและ โครงสร้างขององค์กรทางศาสนาที่เป็นกลไก ยึดเหนี่ยวให้เกิดความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน เป็นสังคมที่มีโลกทัศน์และวิถีการดำรงชีวิตที่แสดง ถึงอัตลักษณ์ของตนเอง

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวกับศาสนาคริสต์ สรุปได้ว่า การเผยแผ่ศาสนาคริสต์ใน สังคมไทย มีส่วนสำคัญในการสร้างและส่งเสริมมาตรฐานทางศีลธรรม เพื่อความสงบสุขของคน ในสังคม นอกจากนี้ยังวิเคราะห์ได้ว่ากระบวนการเผยแผ่ศาสนาคริสต์มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณี สังคม ชนกลุ่มน้อยและการเมืองการ ปกครองของประเทศไทย การปรับกลยุทธ์ด้านการเผยแผ่ศาสนาคริสต์ในสังคมไทยนั้น แสดงให้ เห็นได้อย่างชัดเจนว่า วิธีการเผยแผ่ศาสนานั้นจำเป็นต้องมีความเหมาะสมกับผู้คนในสังคมซึ่งแต่ละ สังคมต่างมีสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ศาสนา คริสต์ประสบความสำเร็จในการโน้มน้าวจิตใจของผู้คนให้เปลี่ยนมานับถือพระเจ้าได้นั้น จึง

ประกอบไปด้วยหลักธรรมคำสอน พิธีกรรม ความพยายามของบาทหลวง มิชชันนารี หรือครูสอนศาสนา รวมถึงกิจกรรมอื่น เช่นงานสังคมสงเคราะห์การศึกษา การให้ความช่วยเหลือและการแก้ปัญหาที่สังคมนั้นๆ กำลังเผชิญอยู่ตามสภาพความเป็นจริง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาปรากฏการณ์ในสังคมด้านการเรียนการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา และใช้แนวทางวิเคราะห์ตามวิธีการทางประวัติศาสตร์โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาจากเอกสารทางวิชาการต่างๆ (Documentary Studies) ทำการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของมิชชันนารีจากหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น หนังสือ “Jehovah’s witnesses Proclaimers of God’s Kingdom” หนังสือ “กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย” พระคัมภีร์ไบเบิลทั้งภาคภาษาไทยและภาคภาษาอังกฤษ หนังสือ “คัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ” วารสาร “ตื่นเถิด” และวารสาร “หอสังเกตการณ์” วิทยานิพนธ์ต่างๆ เป็นต้น

2. การวิจัยภาคสนาม(Field Studies) ดำเนินการศึกษา 3 ขั้นตอน คือ 1) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม 2) การสังเกตแบบไม่มีส่วนรวม และ 3) การสัมภาษณ์ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม(Participant Observation) คือ ผู้วิจัยสมัครเป็นนักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลเพื่อศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลกับมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา ที่บ้านของผู้วิจัย

2.2 การสังเกตแบบไม่มีส่วนรวม(Non-Participant Observation) คือ การศึกษาวิจัยและเก็บข้อมูลที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา ในฐานะผู้สังเกตการณ์เท่านั้น แต่ไม่รวมกิจกรรมต่างๆ เช่น ไม่ร่วมร้องเพลง ไม่ร่วมอธิษฐาน ไม่ร่วมนมัสการพระเจ้า ไม่ร่วมตอบคำถามและไม่ร่วมแสดงความคิดเห็นโดยดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 เข้าร่วมสังเกตการณ์กิจกรรม “หลักสูตรฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนพระคัมภีร์ไบเบิล” ซึ่งหลักสูตรนี้ใช้ภาษาไทยในการจัดการเรียนการสอน ที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า อาคารพญาไท-พลาซ่า ชั้น 17 ราชเทวี กรุงเทพฯ และเข้าร่วมสังเกตการณ์กิจกรรมที่ใช้ภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน ที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า อาคารไอทีเอฟ-ทาวเวอร์ ชั้น 14 เขตบางรัก สี่ลม กรุงเทพมหานคร

2.2.2 เข้าร่วมสังเกตการณ์กิจกรรมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลและการนมัสการพระเจ้า หรือที่คริสเตียนพยานพระยะโฮวาเรียกว่า “การพิจารณาพระคัมภีร์ไบเบิลประจำ

สัปดาห์" โดยใช้ภาษาไทยในการดำเนินกิจกรรมการศึกษาที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา อาคารพญาไท-พลาซ่า ชั้น 17 เขตพญาไท ราชเทวี กรุงเทพมหานคร และที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา 654 ซอยเนติศึกษา พระราม 5 เขตดุสิตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งเข้าร่วมสังเกตการณ์ “การพิจารณาคัมภีร์ไบเบิลประจำสัปดาห์” ซึ่งใช้ภาษาอังกฤษในการดำเนินกิจกรรมการศึกษาที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา อาคารไอทีเอฟ-ทาวเวอร์ ชั้น 14 เขตบางรัก สีลม กรุงเทพมหานคร

2.3 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or formal interview) ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามต่างๆ เพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าแล้ว เมื่อสัมภาษณ์ประชากรคนใดก็ใช้คำถามแบบเดียวกัน เรียงลำดับคำถามตามขั้นตอนเหมือนกัน

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

ประชากรกลุ่มที่ 1 คือ มิชชันนารีพยานพระยะโฮวา ไพโอเนียร์และผู้ปกครองประชาคมทั้งไทยและชาวต่างชาติที่ทำงานเผยแผ่ศาสนาคริสต์นิกายพยานพระยะโฮวาในกรุงเทพมหานคร ไม่เจาะจงเชื้อชาติ เพศ อายุ และการศึกษาจำนวน 20 คน

ประชากรกลุ่มที่ 2 คือ นักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของโรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า จำนวน 20 คน เลือกสัมภาษณ์เจาะจงเฉพาะคนไทยไม่เจาะจง เพศ อายุ และการศึกษา

ประชากรกลุ่มที่ 3 คือ ผู้เรียนพระคัมภีร์ไบเบิลซึ่งไม่ได้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวา และไม่ได้เป็นนักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของโรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า จำนวน 20 คน เลือกสัมภาษณ์เจาะจงเฉพาะชาวไทยเท่านั้น แต่ไม่เจาะจง เพศ อายุ และการศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์เจาะลึก¹ (Indepth interview) เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวาและผู้เรียนพระคัมภีร์ไบเบิล โดยเน้นเฉพาะเรื่องบทบาทด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล แบบสัมภาษณ์แยกเป็น 2 ชุด ดังนี้

¹ดูในภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์ชุดที่หนึ่ง ใช้สัมภาษณ์ครูสอนพระคัมภีร์ไบเบิล ได้แก่ มิชชันนารีพยานพระยะโฮวา และพยานพระยะโฮวา

แบบสัมภาษณ์ชุดที่สอง ใช้สัมภาษณ์ผู้เรียนพระคัมภีร์ไบเบิลกับมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาหรือพยานพระยะโฮวา และนักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของโรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า

2.2 เครื่องมือที่เป็นลายลักษณ์อักษร หนังสือ ตำรา วารสาร เอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลและสิ่งพิมพ์ต่างๆทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษซึ่งจัดพิมพ์โดยสมาคมหอสังเกตการณ์ (Watch Tower Bible and Tract of Pennsylvania) เช่น “พระคัมภีร์คริสเตียน ภาคภาษากรีก ฉบับแปลโลกใหม่ (New World Translation of The Christian Greek Scriptures)” หนังสือ “คัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ (What does the Bible Really Teach?)” วารสาร “ตื่นเถิด (Awake!)” และวารสาร “หอสังเกตการณ์ (The Watchtower)”²

2.3 เครื่องมือที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษรคือ คำบอกเล่า คำสัมภาษณ์การเข้าร่วมสังเกตการณ์ที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา ที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า และที่พักอาศัยของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เก็บข้อมูลจากเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาในด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษา พระคัมภีร์ไบเบิล เช่น เก็บรวบรวมข้อมูลที่หอสมุดแห่งชาติ ที่กองจดหมายเหตุแห่งชาติ ที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา ที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า และที่พักอาศัยของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

²สมาคมหอสังเกตการณ์ หรือสมาคมว็อลเทอเวอ์ ไบเบิล แอนด์ แทร็กต์ ออฟ เพนเนซิลวาเนีย (Watch Tower Bible and Tract of Pennsylvania) ถูกจัดตั้งขึ้นในรูปแบบ นิติบุคคลโดยสาวกศาสนาคริสต์นิกายพยานพระยะโฮวา เมื่อพ.ศ. 2423 ที่รัฐเพนซิลเวเนีย สหรัฐอเมริกา วัตถุประสงค์ของสมาคม คือ จัดพิมพ์สิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมทั้งผลิตสื่อการศึกษารูปแบบอื่นๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล เช่น หนังสือพระคัมภีร์คริสเตียน ภาคภาษากรีก ฉบับแปลโลกใหม่ (New World Translation of The Christian Greek Scriptures) หนังสือ “คัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ (What does the Bible Really Teach?)” วารสาร “ตื่นเถิด (Awake!)” วารสาร “หอสังเกตการณ์ ดีวีดี (DVD) และ ซีดี (CD) เป็นต้น

3.2 เก็บข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม คือ เก็บข้อมูลที่ได้จากการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างการเรียนรู้การสอนพระคัมภีร์ไบเบิลกับมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา ไพโอเนียร์ผู้ปกครองประชาคมและนักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลวิธีการนี้มีความสำคัญมากเพราะเป็นประสบการณ์ตรง ทำให้ได้รับข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับวิธีการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

3.3 เก็บข้อมูลจากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม คือ การเข้าร่วมสังเกตการณ์เพื่อเก็บข้อมูลระหว่างการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้การสอน การแสดง การสาธิต การอ่านพระคัมภีร์ไบเบิล ซึ่งพยานพระยะโฮวาเรียกว่า “การพิจารณาคัมภีร์ไบเบิลประจำสัปดาห์” และ “การศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลประจำประชาคม” ที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาและ “การศึกษาเรื่องต่างๆ ในคัมภีร์ไบเบิลและหลักสูตรฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนคัมภีร์ไบเบิล” ที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า

3.4 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ขณะดำเนินการสัมภาษณ์จะถามเรียงลำดับคำถามตามหัวข้อที่เตรียมไว้ล่วงหน้า ประชากรศึกษากลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 ไม่ทราบคำถามล่วงหน้าและแยกสัมภาษณ์ประชากรศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม

บทสัมภาษณ์ที่ได้ เช่น ประวัติส่วนตัวของผู้ถูกสัมภาษณ์ หรือข้อมูลเกี่ยวกับการสอนและวัตถุประสงค์ของการเรียน จดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล แต่การถ่ายทอดรายละเอียดของคำสัมภาษณ์แบบคำต่อคำและการจัดพิมพ์ชื่อสกุลจริงในการจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์เล่มนี้นั้นขึ้นอยู่กับการยินยอมของประชากรศึกษาทั้ง 3 กลุ่มนี้

บทที่ 4

ภูมิหลังของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

1. การเผยแผ่ของศาสนาคริสต์ในประเทศไทย

ในยุคแรกของการเผยแผ่ศาสนาคริสต์ในประเทศไทยนั้น มิชชันนารีที่เข้ามามีบทบาทเฉพาะทางการทูตอันเป็นสื่อทางการเมืองแทนที่จะทำหน้าที่เป็นธรรมทูต ต่อมาวิธีการเผยแผ่ศาสนาคริสต์ได้เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมโลก โดยมิชชันนารีใช้วิธีการปลูกฝังอารยธรรมตะวันตก และการสร้างอาคารวัตถุในประเทศไทย เช่น สร้างโรงเรียน โรงพยาบาล โรงพิมพ์ กิจกรรมสังคม สงเคราะห์ต่างๆ และแม้ว่ามิชชันนารีไม่อาจบรรลุวัตถุประสงค์หลัก คือการเปลี่ยนศาสนาคนไทย ได้มากนัก แต่ผลที่เกิดขึ้นจากการทำงาน คือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมไทยและได้กระทำต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นจึงเห็นได้ว่ามิชชันนารีมีส่วนเกี่ยวข้องกับทั้งการเมือง การทูต การศึกษาและวัฒนธรรมอย่างแยกไม่ออกจากประวัติศาสตร์ไทย (ปรีชา จินตเสวีวงศ์ 2531: 103) ศาสนาคริสต์ที่เข้ามาเผยแผ่ศาสนาในประเทศไทย มีดังนี้

1.1 คริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิก

คริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิกได้เข้าสู่สังคมไทยตั้งแต่วันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2112 ในสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยกรุงโรมได้สถาปนามิสซังสยามขึ้น มีพระสังฆราชองค์แรก คือ พระเจ้าคุณลาโน (Luis Laneau) พระสงฆ์ (บาทหลวง) และคริสตชนเผยแผ่และให้บริการแก่สังคม ในรูปแบบต่างๆ สามารถแบ่งประวัติการเผยแผ่ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกได้เป็น 3 ยุค ยุคเบิก (ตั้งแต่เริ่มตั้งมิสซังสยามจนถึงสิ้นรัชกาลที่ 3) ภาพการทำงานเผยแผ่ศาสนาในยุคนี้ อาจกล่าวได้ว่า เป็นยุคของการวางรากฐานที่เต็มไปด้วยอุปสรรคต่างๆ มากมาย แม้จะประสบความสำเร็จบ้างเป็นระยะเวลาดำเนินๆ แต่ก็มักจะถูกกั้นด้วยอุปสรรคที่ใหญ่กว่าเป็นระยะเวลานานๆ เสมอและเมื่อผนวกกับความเปลี่ยนแปลงการเมืองภายในบ้านเมือง เช่น การชิงราชบัลลังก์เมื่อสิ้นรัชกาล และการเมืองของภูมิภาคนี้ เช่น การรบขยายดินแดน การเสียกรุงศรีอยุธยา เป็นต้น การเผยแผ่ศาสนาจึงอยู่ในสภาพที่เรียกว่าชะงักงัน

อาจกล่าวได้ว่า ยุคเบิกนี้เป็นยุคสมัยแห่งความยากลำบากและภาวะชะงักงันในการเผยแผ่ศาสนา อย่างไรก็ดีในตอนปลายของยุคนี้ (คือ ในรัชสมัยของรัชกาลที่ 3) มีเหตุการณ์สำคัญและความเปลี่ยนแปลง คือ มิสซังสยามในเวลานั้นได้ครอบคลุมดินแดนไทยมาเลเซียด้าน

ตะวันตก ไม่รวมเกาะสิงคโปร์และสุมาตรา วัดที่มีอยู่เดิมเพียง 3 วัด คือ วัดบ้านเขมร (วัดคอนเซ็ปชัน) วัดกุฎีจีน (วัดซางตาครู้ส) และวัดที่จันทบุรี ต่อมาได้มีการซ่อมแซมวัดนักบุญโยเซฟที่อยุธยา และได้สร้างวัดใหม่ คือ วัดอัสสัมชัญ วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ และวัดแม่พระลูกประคำ (วัดกัลหาวร์) คริสเตียนในสมัยนั้นรวมกันอยู่เป็น “ค่าย” เพื่อรักษาความเป็น “ชีวิตคริสตชน” ไว้ มีหัวหน้าคอยดูแลการเข้าเวรของไพร่ที่นับถือศาสนาคริสต์ คือ เดือนละ 1 สัปดาห์ (หรือ ปี ละ 3 เดือน) และยังคงดูแลความเรียบร้อยและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ร้องเรียนที่ได้รับความเดือดร้อนด้วย

นอกจากนี้ สังฆราช ปาลเลกัวส์ (Pallegoix) ได้เขียนพจนานุกรมอังกฤษ-ไทย ละติน-ไทย และ ไทย-ละติน-ฝรั่งเศส-อังกฤษ นอกจากนี้ยังได้พิมพ์หนังสืออีก 2 เล่ม คือ “กฎข้อบังคับของมิสซัง (สยาม)” และ “กำหนดของพระสังฆราชงเถื่อนตาม ณ ดึกบ้านคริสตังมิสซังไทย”(ชนิดากา ย้งยีน 2551: 54-57)

ยุคใหม่ (ตั้งแต่รัชกาลที่ 4 ขึ้นครองราชสมบัติจนถึงสมัยสภาสังคายนาสากลวาติกันที่ 2) สังคายนาสากลวาติกันที่ 2 (The Vatican Council 2) เริ่มขึ้นในวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2505 ถึงวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2508 นำโดยสมเด็จพระสันตะปาปาจอห์นที่ 23 (John XXIII Papa Ioannes Vicesimus Tertius) และพระสังฆราชทั่วโลกประมาณ 3,000 องค์ สารของสังคายนา คือ เน้นการปรับปรุงคำสอนของแนวคิดทางศาสนาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ ให้สอดคล้องกลมกลืนกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น หมายความว่า การเผยแผ่ศาสนาต้องสอดคล้องกับการศึกษาและวัฒนธรรม ยุคใหม่เป็นยุคของความก้าวหน้าของการเผยแผ่ศาสนาคริสต์ เพราะได้รับพระบรมราชูปถัมภ์จากพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเมื่อทรงเสวยราชสมบัติทรงให้เสรีภาพทางศาสนาและทรงพระราชทานอนุญาตให้คริสเตียนไม่ต้องถือน้ำพิพัฒน์สัตยาด้วย ประกอบกับทางการได้ยอมรับสิทธิของบาทหลวงที่จะไปประกาศศาสนาได้ทั่วราชอาณาจักร และได้มีการสร้างวัดอีก 3 วัด คือ วัดเปโตร วัดบางนกแขวก และวัดหัวไผ่

การเผยแผ่ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกว่า ในวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2399 ฝรั่งเศสเข้ามาเซ็นสัญญากับไทยเรียกได้ว่าเน้นเรื่องการให้ความสะดวกต่อมิชชันนารีในการเผยแผ่ศาสนา ก่อนข้างละเอียดใน “สนธิสัญญาทางไมตรี การพาณิชย์และการเดินเรือ (Treaty of Friendship, Commerce and Navigation)” มาตรา 3 เกี่ยวข้องกับคณะมิชชันนารีและการเผยแผ่พระคัมภีร์ไบเบิล มีใจความสำคัญดังนี้

1. คนฝรั่งเศสสามารถปฏิบัติการกิจทางศาสนาอย่างเปิดเผย และมีเสรีภาพเต็มที่ในดินแดนทั้งหมดของราชอาณาจักรสยาม และมีสิทธิสร้างโบสถ์ในถิ่นที่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นระบุไว้ว่าเป็นบริเวณที่สร้างได้ภายหลังที่มีการปรึกษาหารือกับกงสุลฝรั่งเศสแล้ว

2. คณะมิชชันนารีฝรั่งเศสสามารถเผยแพร่ศาสนาและสั่งสอนได้ สร้างโบสถ์ บ้าน เณรหรือโรงเรียน โรงพยาบาล และอาคารอื่นๆ ที่เกี่ยวกับศาสนาที่ใดก็ได้ในดินแดนของ ราชอาณาจักรสยาม โดยปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศ

3. คณะมิชชันนารีสามารถเดินทางได้อย่างมีอิสระเต็มที่ในดินแดนทั้งหมดของ ราชอาณาจักรสยาม นอกเหนือไปจากผู้ถือจดหมายรับรองจากกงสุลฝรั่งเศสหรือถ้าในระหว่างที่ ท่านไม่อยู่ มีพระสังฆราชรับรองและมีการประทับตราของผู้ปกครองแล้วนั้นๆ

ต่อมา การเผยแพร่ศาสนาคริสต์ได้พบอุปสรรค คือ การถูกลักขโมยของวัด ปัญหา อังยี่ฆ่มชู้คนจีนที่นับถือศาสนาคริสต์และที่รุนแรงที่สุดก็คือผลกระทบจากความขัดแย้งระหว่างไทย กับฝรั่งเศส จากกรณีวิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 (2436) ไทยต้องเสียดินแดนฝั่งซ้ายและฝั่งขวาของแม่น้ำ โงงให้แก่ฝรั่งเศส ทำให้คนไทยเกลียดชังคริสเตียน เพราะบาทหลวงในขณะนั้นมักเป็นชาวฝรั่งเศส (ชนิตาภา ยั่งยืน 2551: 55)

นอกจากนี้ มีเหตุการณ์ที่นับว่ามีความสำคัญอีกเหตุการณ์หนึ่ง คือ ทางการได้ออก พระราชบัญญัติว่าด้วยลักษณะฐานะวัดบาทหลวงโรมันคาทอลิกในกรุงสยาม ในวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2452 ให้ถือว่ามิสซังเป็นนิติบุคคลมีพระสังฆราชเป็นประมุข มีอำนาจถือที่ดินสำหรับ ประโยชน์ของมิสซัง โดยแบ่งที่ดินเป็น 2 ประเภท คือ

1. ที่ดินสำหรับวัด โรงเรียน และที่อยู่อาศัยของบาทหลวง
2. ที่ดินเพื่อทำประโยชน์ให้แก่มิสซัง รวมถึงที่ที่คริสเตียนอยู่อาศัยและทำมาหากิน

สรุปได้ว่าในยุคนี้ ถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้น “ยุคใหม่ของมิสซังสยาม” มีจำนวน คาทอลิกและ โบสถ์ได้เพิ่มขึ้นและขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะเกิดจากด้วยความสามารถทาง ภาษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ของพระสังฆราชปาลเลกัวส์ หรือเป็นเพราะมหาอำนาจฝรั่งเศสหนุน หลัง หรือจะเป็นยุคแห่งการปฏิรูปการเมืองการปกครองของไทยก็แล้วแต่ ทั้งหมดนี้มีส่วนช่วยให้ การงานของมิชชันนารีประสบผลสำเร็จต่อการยอมรับจากคนไทยอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน แม้มิได้ หมายถึงการเปลี่ยนศาสนาเป็นจำนวนมากก็ตาม (ปรีชา จินตเสวีวงศ์ 2531: 117-128)

ยุคปัจจุบัน (ตั้งแต่หลังสภาพาสกาลวาติกันที่ 2 จนถึงปัจจุบัน) ในปี พ.ศ. 2512 พระสังฆราชทั้ง 10 มณฑลได้ร่างธรรมนูญของคริสตจักร ให้มีสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรรับผิดชอบสูงสุดในการกำหนดนโยบายของคริสตจักรคาทอลิกในประเทศไทย พระสังฆราชคาทอลิกเป็นหน่วยงานระดับชาติ มีกรรมวิธีการฝ่ายต่างๆ อยู่ในความรับผิดชอบ ของพระสังฆราชตามความเหมาะสม

1.2 คริสต์ศาสนานิกายโปรเตสแตนต์

ช่วงต้นรัตนโกสินทร์ ประมาณปี พ.ศ. 2317 ศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ได้เข้าเผยแพร่ในประเทศไทย สามารถแบ่งเป็น 3 ยุค ดังนี้

ยุคบุกเบิก (พ.ศ. 2371-2421) เป็นช่วงเวลาที่เริ่มเข้ามาของคณะมิชชันนารีชุดแรก จนถึงปีที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประกาศพระบรมราชโองการให้เสรีภาพในการนับถือศาสนา ในยุคนี้มีคณะมิชชันนารีโปรเตสแตนต์เข้ามา 3 ชุดดังนี้

1. สมาคมคณะธรรมทูตแห่งลอนดอน (The London Missionary Society หรือเรียกสั้นๆ ว่า LMS) มีศาสนาจารย์นายแพทย์ คาร์ล ออกัสต์ กุตสลาฟ (Carl Frildrich Augustus Gutzlaff) และศาสนาจารย์จาคอบ ทอมลิน (Jacob Tomlin) ซึ่งต้องการเดินทางไปเผยแพร่ศาสนาคริสต์ในประเทศจีน ได้เดินทางมาถึงประเทศไทยเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 237 เพราะทั้งสองทราบว่ามีคนจีนอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ มาก จึงต้องการสอนศาสนาแก่คนเหล่านี้ โดยติดต่อขออนุญาตจากทางการผ่านกงสุลโปรตุเกส ศาสนาจารย์ทั้งสองท่านได้รับอนุญาตจึงทำการแจกจ่ายใบปลิวภาษาจีนเป็นจำนวนมากถึง 23 หีบ นอกจากนี้ท่านยังได้แจกจ่ายยารักษาโรค ซึ่งในขณะนั้นทำให้คนเสียชีวิตปีละมากๆ เนื่องจาก ไข้มาเลเรีย อหิวาตกโรคและไข้ทรพิษ หลังจากนั้นท่านจึงมีความคิดจะเผยแพร่ศาสนาให้คนไทยด้วย

2. คณะธรรมการอเมริกันแบปติสต์ (The American Baptist Missions หรือ ABM) คณะธรรมการนี้เดิมทำงานเผยแพร่ศาสนาอยู่ในประเทศพม่า เมื่อได้รับจดหมายขอความช่วยเหลือจาก ศาสนาจารย์กุตสลาฟและศาสนาจารย์ทอมลิน จึงได้ส่งศาสนาจารย์จอห์น เทเลอร์ (John Taylor) และครอบครัวเข้ามาช่วยงาน ท่านเดินทางมาถึงประเทศไทย เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2376

ในช่วงนี้มีเหตุการณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ ศาสนาจารย์วิลเลียม ดีน (William Dean) เดินทางมาประเทศไทยวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2378 เพื่อเผยแพร่ศาสนาแก่คนจีนในกรุงเทพฯ จนประมาณปี พ.ศ. 2380 ท่านสามารถตั้งคริสตจักรโปรเตสแตนต์แห่งแรกในเอเชียบูรพา

3. คณะธรรมการฝ่ายต่างประเทศ (Board of Foreign Missions หรือ BFM) และคณะธรรมการอเมริกันเพรสไบทีเรียน (The American Presbyterian Miss หรือ APM) ประมาณ พ.ศ. 2378-2383 มีคณะธรรมทูตเดินทางเข้ามาเผยแพร่ศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์เป็นจำนวนมาก เช่น ครอบครัวของ ศาสนาจารย์ชาร์ล โรบินสัน (Robinson) ครอบครัวของศาสนาจารย์เจมส์ แคสเวลล์ (Jems Caswell) ครอบครัวของศาสนาจารย์ สตีเฟน จอห์นสัน (Stephen Johnson) และครอบครัวของศาสนาจารย์นายแพทย์แดน บีช บรัดเลย์ (Dan Beach Bradley) คณะธรรมทูตเหล่านี้ได้สร้างความก้าวหน้าให้แก่สังคมไทยทั้งด้านการแพทย์และการศึกษาเป็นอย่างมาก เช่น ศาสนาจารย์ได้เป็นผู้สอนภาษาอังกฤษและวิทยาศาสตร์แก่เจ้าฟ้ามงกุฎ ซึ่งต่อมา คือ พระบาทสมเด็จพระ

จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะที่ทรงผนวกอยู่ที่วัดบวรนิเวศ และศาสตราจารย์นายแพทย์รัตต์เลย์ ได้ตั้ง
โอสถศาลาขึ้นเพื่อรักษาโรคต่างๆ ให้กับคนไทยทั้งคนไทยและคนจีน โรคที่รักษา เช่น มาเลเรีย ไข้
ทรพิษ อหิวาตกโรค การศัลยกรรมผ่าตัด การทำคลอด ท่านประสบความสำเร็จอย่างมากในการ
ปลูกฝีป้องกันไข้ทรพิษ นอกจากนี้ท่านยังเป็นผู้บุกเบิกด้านการพิมพ์และการหนังสือโดยตั้งโรง
พิมพ์และได้ออกหนังสือบางกอกกริครอร์เดอร์ ซึ่งท่านเองเป็นบรรณาธิการ

ยุคใหม่ (พ.ศ. 2421-2477) เป็นช่วงเวลาระหว่างปีที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัวทรงประกาศพระบรมราชโองการให้เสรีภาพในการนับถือศาสนา ซึ่งทำให้การเผยแผ่
ศาสนาก้าวหน้าขึ้นอย่างมาก เพราะมีคณะกรรมการต่างๆ เข้ามาทำงานในประเทศไทยมากขึ้น
จนถึงปีที่มีการก่อตั้งองค์การทางการของกลุ่มนิกายโปรเตสแตนต์เมื่อ ปี พ.ศ. 2477 คือ คริสตจักรใน
สยาม ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อตามชื่อประเทศเป็นสภาคริสตจักรในประเทศไทย ในยุคนี้เองคณะ
กรรมการต่างๆ ได้เข้ามาจัดตั้งโรงเรียน โรงพยาบาล และ โบสถ์ มีการบุกเบิกงานเผยแผ่ศาสนาใน
ชนบททุกภาคและเผยแผ่ให้ชนกลุ่มน้อย เช่น ชาวเขา ชาวกะเหรี่ยง เป็นต้น

ยุคปัจจุบัน (พ.ศ. 2477-2532) เป็นช่วงเวลาจากปีที่มีการก่อตั้งสภาคริสตจักรแห่ง
ประเทศไทย ซึ่งเป็นองค์การทางการที่การบริหารงานเป็นคนไทยทั้งหมด กระบวนการของการสร้าง
คริสตจักรของคนไทยได้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ใน พ.ศ. 2505 กล่าวคือ คณะกรรมการต่างๆ ได้สลายตัว
เข้าสังกัดในสภาคริสตจักรในประเทศไทย ในยุคนี้เองมี การก่อตั้งองค์การทางการของนิกาย
โปรเตสแตนต์อีก 3 องค์การ คือ สหกิจคริสเตียนแห่งประเทศไทย มูลนิธิคริสตจักรแบปติสต์ และ
มูลนิธิคริสตจักรวันเสาร์แห่งประเทศไทย

สรุปได้ว่า นอกเหนือจากการเผยแผ่ศาสนา มิชชันนารี โปรเตสแตนต์ยังมีบทบาท
เกี่ยวข้องกับงานสาธารณกุศลและงานสังคมสงเคราะห์ คือ การรักษาพยาบาล การศึกษาและ
ช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ผู้คนในสังคมไทย ดังนั้น นิกายโปรเตสแตนต์จึงร่วมกันก่อตั้งสภาคริสตจักร
แห่งประเทศไทย เพื่อประสานงานและร่วมมือกันในด้านต่างๆ แต่ก็ไม่ใช่ว่าทุกคณะและทุกนิกาย
โปรเตสแตนต์ที่ได้เข้าร่วมในสภาคริสตจักรแห่งประเทศไทย หนึ่งในนั้นคือคริสเตียนพยานพระยะ
โฮวา เพราะพยานพระยะโฮวาไม่ยอมรับว่าเป็นนิกายหนึ่งที่แยกออกมาจากนิกายโปรเตสแตนต์

2. พระคัมภีร์ไบเบิลของศาสนาคริสต์

คริสต์ศาสนาพัฒนาขึ้นจากศาสนายูดาห์หรือยิว ซึ่งถือพระคัมภีร์ไบเบิลเป็นพระคัมภีร์
ศักดิ์สิทธิ์ ผู้นับถือคริสต์ศาสนาจึงนับถือพระคัมภีร์ไบเบิลด้วย คัมภีร์ของคริสต์ศาสนาใช้คำว่า
ศักดิ์สิทธิ์ (Holy) นำหน้าชื่อคัมภีร์ เรียกว่า The Holy Bible แปลว่าพระคัมภีร์ไบเบิลอันศักดิ์สิทธิ์

เวลาที่มีการสาบานตนเข้ารับตำแหน่งสำคัญๆ และการเป็นพยานในศาสนา จะต้องมีการสาบานต่อหน้าพระคัมภีร์ไบเบิล คติความเชื่อของศาสนาคริสต์ถือว่า พระคัมภีร์ไบเบิลทั้งเล่มเกิดจากการคล้อยใจของพระเจ้า หมายความว่าผู้เขียนพระคัมภีร์มิได้เขียนด้วยสติปัญญาของตนเอง เขาเป็นเพียงผู้รับใช้ที่พระเจ้าใช้เป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้และข่าวสารของพระองค์เท่านั้นพระคัมภีร์ไบเบิลแบ่งออกเป็น 2 ภาค ภาคแรกหรือภาคพันธสัญญาเดิม (The Old Testament) หมายถึง หนังสือ 39 เล่มของคัมภีร์เทนาห์ (Tenakh หรือ Tanach) เขียนไว้ด้วยภาษาฮีบรู โบราณ เป็นส่วนที่ศาสนายิวหรือศาสนายูดาห์นับถือมาแต่ดั้งเดิม เนื้อหาในภาคแรกนี้เป็นเรื่องราวนับตั้งแต่การสร้างโลกจนถึงยุคสมัยใกล้ที่พระเจ้าจะเสด็จมา ภาคสองหรือภาคพันธสัญญาใหม่ (The New Testament) เขียนไว้ด้วยภาษากรีก เพราะในสมัยที่เขียนพระคัมภีร์ใหม่นั้น อารยธรรมและวัฒนธรรมกรีกกำลังเจริญรุ่งเรืองครอบคลุมทั่วบริเวณทะเลเมดิเตอร์เรเนียนภาคตะวันออก ต่อจากนั้นก็มีการแปลเป็นภาษาละติน และจากภาษาละตินก็แปลออกเป็นภาษาต่างๆ ของยุโรปในเวลาต่อมา (แสง จันทร์งาม 2534:25) เนื้อหาในภาคสองนี้เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตและคำสอนของพระเยซู จนถึงจดหมายเหตุที่บรรดาอัครสาวกของพระเยซูบันทึกไว้ แบ่งออกเป็น 4 หมวด คือ

1. กอสเปิล (Gospel) หรือที่เรียกว่า พระวรสาร เขียนพรรณนาถึงประวัติชีวิตและการเทศนาสั่งสอนธรรมของพระเยซูโดยตรง
2. แอ็คต (Act) หรือที่เรียกว่า พระบัญญัติ คือ หมวดนี้กล่าวถึงกิจการต่างๆ ที่อัครสาวกของพระเยซูได้เผยแผ่ศาสนาภายหลังการสิ้นพระชนม์ของพระเยซูโดยเฉพาะ เป็นเรื่องกิจการเผยแผ่ศาสนาของเซนต์ปอล (ST. Paul's)
3. อีปิสโตลารี (Epistolary) เป็นหมวดว่าด้วยจดหมายเหตุบันทึกเหตุการณ์และกิจการของเซนต์ปอลและของสาวกคนอื่นอีก 7 คน มี 14 ตอน รวมทั้งการบันทึกเรื่องความเชื่อถือ และการปฏิบัติประเพณีของชาวยิวในสมัยพระเยซูอีก 7 ตอน รวมทั้งหมด 21 ตอน
4. อะโปคาลิปติก (Apocalyptic) หรือที่เรียกว่าอีกอย่างว่า หมวดเทพนิมิตว่าด้วยการแสดงตนของเทพหรือกาเบรียล (Gabriel) อันเกิดแก่เซนต์ยอห์นหรือโยฮันอัครสาวกของพระเยซู (เดือน คำดี 2541: 174)

ชาวคริสต์เชื่อว่าคัมภีร์ไบเบิลเป็นหนังสือศักดิ์สิทธิ์และเรียกอีกอย่างว่าเป็น “พระวาจาของพระเจ้า” เพราะถือว่า พระเจ้าทรง “ตรัส” กับมนุษย์ในประวัติศาสตร์โดยเรื่องราวต่างๆ ที่ได้บันทึกไว้ในพระคัมภีร์นี้ และพระองค์ยังทรงตรัสอยู่กับมนุษย์ทุกยุคทุกสมัย อย่างไรก็ตาม ชาวคริสต์ไม่ได้เชื่อเฉพาะคัมภีร์ตามตัวอักษร แต่มีส่วนที่ต้องตีความ ทั้งนี้เพราะข้อคิดต่างๆ ที่รวมกันเข้าเป็นคัมภีร์เล่มนี้เขียนในเวลาต่างยุคต่างสมัยต่างผู้เขียน และเขียนเพื่อกลุ่มบุคคลแตกต่างกัน เขียนด้วยจุดมุ่งหมายที่ต่างกันด้วย จึงจำเป็นต้องตีความ ซึ่งก็หมายความว่า ต้องตอบคำถามอย่าง

น้อย 5 ข้อ คือ 1) ข้อเขียนนั้นใครเขียน 2) เขียนเมื่อใด 3) สำหรับใคร 4) เขียนอย่างไร (ใช้ภาษาแบบใด) และ 5) เขียนทำไม เพื่อตอบคำถามเหล่านี้อย่างใกล้ชิดเกี่ยวกับความเป็นจริงมากที่สุด จำเป็นต้องอาศัยวิชาการต่างๆ ช่วย อาทิ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี สังคมวิทยามานุษยวิทยา ภาษาศาสตร์ เป็นต้น ดังนั้น ผู้อ่านก็จะเข้าใจสาระเนื้อหาที่แท้จริงของข้อเขียนต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและไม่ขัดแย้งกับวิชาการต่างๆ โดยเฉพาะวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์(ชนิตาภา ยั่งยืน 2551: 50-51) ซึ่งชาวคริสต์มีศรัทธาต่อพระคัมภีร์ไบเบิล 2 ลักษณะ คือ

1. พระคัมภีร์ไบเบิล คือ คำพูดของพระเจ้าเองโดยตรง พระคัมภีร์ไบเบิล คือแหล่งที่รวบรวมคำพูดของพระเจ้าที่ทรงปรารถนาจะเปิดเผยต่อมนุษย์ ทั้งนี้ผู้นำคำพูดของพระองค์มาเปิดเผย คือ ศาสดาพยากรณ์และสาวกของพระเยซูคริสต์ เนื้อหาของพระคัมภีร์จึงไม่ใช่ถ้อยคำของมนุษย์ แต่เป็นความจริงจากพระเจ้าและเป็นความจริงที่ไม่มีวันผิดพลาด

2. คัมภีร์ไบเบิลมิใช่คำพูดของพระเจ้าโดยตรง แต่เป็นการบันทึกจากการตีความด้วยความศรัทธาในพระองค์โดยศาสดาพยากรณ์หรือผู้นิพนธ์ เช่น เรื่องราวของพระเยซู อาจถูกมองว่าเป็นแค่บุคคลธรรมดาที่สอนขัดแย้งกับความเชื่อของศาสนายิวในสมัยนั้น หรือจะตีความว่าเป็นพระเจ้าผู้ช่วยไถ่บาป (Messiah) หรือ (Christ) ที่พระเจ้าส่งลงมาเพื่อช่วยให้มนุษย์รอดพ้นจากบาป เป็นต้น (ปานทิพย์ สุภนกร 2535:5-6)

สรุปได้ว่า ผู้นำถือคริสต์ศาสนามีความเชื่อว่า พระคัมภีร์ไบเบิลไม่ใช่หนังสือประวัติศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ในความหมายปัจจุบัน แต่เป็นหนังสือที่สะท้อนประสบการณ์ทางศาสนาของชนชาติหนึ่งและคนกลุ่มหนึ่งที่เชื่อในพระเจ้าองค์เดียว แม้ว่าโดยตามตัวอักษรแล้วจะมีเรื่องราวที่ขัดแย้งกับวิชาการสมัยใหม่ แต่หากมีการตีความแล้ว ชาวคริสต์ก็พบว่า ข้อเขียนต่างๆ มีคุณค่าสำหรับชีวิตของตนอยู่เสมอ

3. หลักความเชื่อของศาสนาคริสต์

หลักความเชื่อที่สำคัญของศาสนาคริสต์ที่ปรากฏในพระคัมภีร์ไบเบิลได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่สำคัญระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์ ดังนี้

3.1 หลักตรีเอกานุภาพ (Trinity) หมายถึง ความเชื่อว่าพระเจ้าทรงมี 3 ภาคในองค์เดียวกัน ได้แก่ พระบิดา (The Father) หมายถึง พระเจ้าผู้ทรงสร้างโลกและสรรพสิ่งพระบุตร (The son) หมายถึง พระเยซูคริสต์ซึ่งมีฐานะเป็นพระบุตรของพระเจ้าผู้เสด็จมาในโลก เพื่อไถ่บาปแก่มนุษย์ให้กลับคืนไปหาพระเจ้าได้และพระจิตหรือพระวิญญาณบริสุทธิ์ (The Holy Spirit) หมายถึง

พลังอำนาจของพระเจ้าตามความเชื่อของผู้นับถือพระเจ้าองค์เดียวอันเป็นพลังแห่งความรัก ความเมตตา ความรอบรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่เชื่อมพระบิดากับพระบุตรเข้าด้วยกัน

3.2 หลักความรัก (Agape) หลักความรักเป็นหลักคำสอนทางจริยธรรมที่สำคัญที่สุดของศาสนาคริสต์ ความรัก หมายถึง จิตที่มีความเมตตา ความเป็นมิตร เสียสละ รู้จักให้อภัย และความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข ได้แก่ ความรักระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า และความรักระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ซึ่งความรักระหว่างมนุษย์กับพระเจ้าที่มนุษย์แสดงออกด้วยความศรัทธาคริสตชน ต้องมีความศรัทธาในสิ่งต่อไปนี้ 1) ศรัทธาว่ามีพระเจ้าสูงสุดเพียงองค์เดียว 2) ศรัทธาว่าพระเจ้าทรงรักมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน 3) ศรัทธาว่าพระเยซูเป็นพระบุตรของพระเจ้า 4) ศรัทธาว่าพระเยซูเป็นพระผู้ช่วยให้รอด (Messiah) 5) ศรัทธาในอาณาจักรของพระเจ้าที่กำลังมาถึง

3.3 หลักความเชื่อเรื่องอาณาจักรของพระเจ้าเป็นหลักคำสอนที่สอนให้คนทำดี ถ้าทำดีพระเจ้าจะประทานรางวัลให้คริสเตียนได้มีชีวิตนิรันดร์ในอาณาจักรของพระเจ้า ซึ่งคือสวรรค์ ดังนั้น คริสเตียนจึงมีความหวังและมีกำลังใจในการต่อสู้กับความทุกข์ยากในปัจจุบันเพื่อชีวิตที่ดีกว่าในอาณาจักรของพระเจ้า ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของคริสเตียน ในพระคริสต์ธรรมใหม่ได้มีการตีความอาณาจักรของพระเจ้าโดยสรุป 1) อาณาจักรของพระเจ้า คือ ศาสนจักรหรือดินแดนที่เต็มไปด้วยความรักและความสุขในโลกนี้ 2) อาณาจักรของพระเจ้า คือ สวรรค์ที่อยู่เหนือโลก 3) อาณาจักรของพระเจ้า คือ อาณาจักรแห่งความรักและสันติสุขในจิตใจมนุษย์ (ชนิคาภา ย้งยีน 2551: 60-61)

4. ประวัติความเป็นมาของนิกายพยานพระยะโฮวา

การศึกษาประวัติความเป็นมาของนิกายพยานพระยะโฮวาพบว่า นิกายพยานพระยะโฮวาได้กำเนิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยคนกลุ่มหนึ่งซึ่งรวมตัวกันศึกษาและตีความพระคัมภีร์ไบเบิลตามความเชื่อของกลุ่มตนจากนั้นได้ถ่ายทอดความเชื่อไปสู่คนอื่นๆ เมื่อจำนวนสาวกเพิ่มมากขึ้น ในที่สุดจึงได้จัดตั้งเป็นนิกายพยานพระยะโฮวาขึ้นและได้เผยแพร่คำสอนโดยการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลไปทั่วโลก สรุปสาระพอสังเขปได้ดังนี้

4.1 ความหมายของคำว่าพยานพระยะโฮวา

พยานพระยะโฮวา (Jehovah's Witnesses) หมายถึง คริสเตียนผู้นับถือศาสนาคริสต์นิกายพยานพระยะโฮวา แต่จากการวิจัยพบว่า พยานพระยะโฮวามีความเชื่อว่า กลุ่มของตนเท่านั้นที่เป็นคริสเตียนที่แท้จริง เพราะคำว่าคริสเตียนหมายถึง ผู้เดินตามรอยพระเยซู กล่าวคือ ทั้งเชื่อฟังและเลียนแบบพระเยซู ด้วยการประกาศเรื่องราวอาณาจักรของพระเจ้าและสอนพระคัมภีร์

เพื่อให้ผู้เรียนกลับใจและกลายเป็นสาวก ประกอบกับคำวานิกายนั้นหมายถึงกลุ่มที่ไม่เห็นพ้องกับศาสนาใหญ่ๆ หรือกลุ่มที่แตกออกมาตั้งเป็นศาสนาใหม่ แต่พยานพระยะโฮวาไม่ได้แยกตัวมาจากคริสตจักรใด จึงไม่ใช่ นิกายของศาสนาใดทั้งสิ้น และแม้ว่าพยานพระยะโฮวาได้ปฏิเสธอำนาจสูงสุดของพระสันตปาปาและสนับสนุนอำนาจสูงสุดของพระคัมภีร์ไบเบิลเช่นเดียวกับนิกายโปรเตสแตนต์ แต่พยานพระยะโฮวามีความแตกต่างจากนิกายโปรเตสแตนต์ ดังนี้

1. แม้นิกายโปรเตสแตนต์จะปฏิเสธอำนาจสูงสุดของพระสันตปาปา แต่นิกายโปรเตสแตนต์มีหลักความเชื่อบางประการที่ต่างจากพยานพระยะโฮวา เช่น ความเชื่อในเรื่องตรีเอกานุภาพ เป็นต้น

2. พยานพระยะโฮวามีเป้าหมายมุ่งช่วยให้ปัจเจกบุคคลที่สนใจเรียนพระคัมภีร์ไบเบิลได้รับความรู้เกี่ยวกับข้อพระธรรมที่เขียนไว้ในพระคัมภีร์ไบเบิล และชี้แจงหรือให้เข้าใจถึงความเชื่อของกลุ่มตนที่แตกต่างจากนิกายโปรเตสแตนต์ เช่น พระเจ้าไม่ลงโทษในวิญญาณมนุษย์ในนรก และพระเยซูไม่ได้สิ้นพระชนม์บนไม้กางเขน เป็นต้น

3. พยานพระยะโฮวาเป็นสังคมพี่น้องทั่วโลกที่มีเอกภาพ ไม่เหมือนกับนิกายโปรเตสแตนต์ที่แตกออกเป็นหลายกลุ่ม “พระยะโฮวา” (คำถามที่ถามกันบ่อยๆ 2010: 6)

จากการวิจัยพบว่า คำว่า “พยานพระยะโฮวา” เกิดจากการนำคำสองคำมารวมเข้าด้วยกัน คือ คำว่า “พยาน” และ “พระยะโฮวา”

ซึ่งคือพระนามของพระเจ้า จึงได้คำว่า “พยานพระยะโฮวา” หมายถึงผู้เป็นพยานความยิ่งใหญ่ของพระยะโฮวา การที่ใช้คำทั้งสองคำมารวมกันเพื่อใช้เรียกกลุ่มตนเองว่า “พยานพระยะโฮวา” มีเหตุผล 2 ประการ ดังนี้

ประการแรก ในพระคัมภีร์ไบเบิล ข้อพระธรรมโรม บทที่ 10:13เขียนไว้ว่า “ทุกคนที่จะร้องออกพระนามขององค์พระผู้เป็นเจ้าก็จะรอด” พยานพระยะโฮวาอธิบายว่าข้อพระธรรมนี้คือหลักฐานว่าพระเจ้าทรงมีพระประสงค์ให้มนุษย์เอ่ยพระนามของพระองค์ และมนุษย์จะได้รับชีวิตนิรันดร์ พระนามของพระองค์เท่านั้นที่ทำให้มนุษย์นึกถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์รู้เกี่ยวกับพระองค์ได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น มนุษย์ไม่สามารถรู้จักพระเจ้าได้อย่างแท้จริง หากไม่รู้จักพระนามของพระองค์ เปรียบเหมือนมนุษย์จะรู้จักบุคคลหนึ่งได้อย่างไรหากไม่รู้จักชื่อของเขา บุคคลหนึ่งอาจถูกเรียกว่า ท่าน เจ้านาย พ่อ เป็นต้น ซึ่งคำเหล่านี้เป็นเพียงคำนามระบุตำแหน่งหรือฐานะและไม่ได้หมายถึงเฉพาะเจาะจงเพียงบุคคลเดียว แต่การเอ่ย “ชื่อ” ทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่า ผู้พูดเจาะจงหมายถึงบุคคลนั้นไม่ใช่บุคคลอื่น ชื่อทำให้สามารถนึกถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่รู้เกี่ยวกับบุคคลนั้นได้ ส่วนคำว่า “พระเจ้า” “พระผู้เป็นเจ้า” หรือ “พระผู้สร้าง” ทำให้มนุษย์สามารถนึกถึงบทบาทของพระเจ้าในหลายแง่มุมเช่น ในฐานะผู้สร้างมนุษย์ โลกและทุกสิ่งซึ่งเป็นสิ่งที่ดีงาม และคำว่า “พระยะโฮวา” ทำ

ให้มนุษย์นึกถึงทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับพระองค์ได้กระจ่างชัด และให้ความหมายเฉพาะเจาะจงว่า หมายถึงพระองค์เพียงองค์เดียวเท่านั้น

ประการที่สอง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับข้อพระธรรมยะชายา บทที่ 43: 10-11 ในพระคัมภีร์ไบเบิล ซึ่งเขียนว่า พระยะโฮวาทรงตรัสว่า “เจ้าทั้งหลายเป็นพยานของเรา, และเป็นผู้ใช้ของเราที่เราได้เลือกสรรไว้, เพื่อเจ้าทั้งหลายจะได้รู้จักและเชื่อถือเรา, และจะได้เข้าใจว่า, เราคือพระองค์ผู้นั้น. ไม่มีพระเจ้าเกิดขึ้นก่อนเรา, และภายหลังเราก็จะไม่มีคู่กัน. เรา, คือตัวเราเอง, เป็นพระยะโฮวา, และนอกจากเราไม่มีผู้ช่วยให้รอด” พระธรรมบทนี้หมายถึง พระยะโฮวาทรงมีพระประสงค์ให้ผู้ที่รู้จักและเชื่อถือพระองค์เป็นพยานของพระองค์โดยทำหน้าที่เป็นผู้รับใช้พระองค์ และเมื่อถึงวันสิ้น โลกพระองค์จะทรงประทานความรอดให้ คือ ประทานพรให้พยานของพระองค์ผู้นั้นมีชีวิตนิรันดร์

จากเหตุผลทั้งสองประการนี้ จึงสรุปได้ว่าคำว่า “พยานพระยะโฮวา” มาจากพระธรรมที่เขียนไว้ในพระคัมภีร์ไบเบิล เป็นคำที่มีความหมายชัดเจนและเกี่ยวข้องกับข้อพระธรรมไบเบิล ดังนั้นจึงได้ใช้คำว่า “พยานพระยะโฮวา” นี้ เรียกกลุ่มของตน

4.2 การก่อตั้งนิกายพยานพระยะโฮวา

ชาร์ลส์ เทซเรสเซลล์ (Charles Taze Russell) เป็นผู้ก่อตั้งนิกายพยานพระยะโฮวา โดยเริ่มแรกใช้ชื่อกลุ่มว่า “นักศึกษาคัมภีร์ไบเบิล (Bible Scholar)” บาร์เธอร์รัสเซลล์ เกิดในครอบครัวคริสเตียน โปรเตสแตนต์ นิกายเพรสบิทีเรียนเรียนเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2359 ที่แอลเลเกนี (Allegheny) ปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของเมืองพิตส์เบิร์ก (Pittsburgh) รัฐเพนเนซิลวาเนีย (Pennsylvania) ประเทศสหรัฐอเมริกา เขาเป็นบุตรคนที่สองของ โจเซฟ รัสเซลล์ (Joseph Taze Russell) และ แอน เอลิซาร์รัสเซลล์ (Ann Eliza Russell) เนื่องจากมารดาเสียชีวิตตั้งแต่บาร์เธอร์รัสเซลล์อายุได้ 9 ปี ดังนั้นจึงอาจจะเป็นเพราะเหตุนี้จึงทำให้เขามีความสนใจในศาสนาตั้งแต่เด็ก หลังจากที่ได้ศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล เขาเริ่มไม่ยอมรับหลักคำสอนบางประการจากโบสถ์ เพราะมีความคิดว่าคำสอนเหล่านั้นมีความขัดแย้งกับข้อความในพระคัมภีร์ไบเบิล (Jehovah's Witnesses Proclaimers of God's Kingdom 1993:42 - 71) เช่น พระเจ้าทรงสร้างนรก ซึ่งคือสถานที่เลวร้าย เต็มไปด้วยไฟเพื่อใช้ทำลายวิญญาณของคนบาปแต่บาร์เธอร์รัสเซลล์มีความคิดเห็นว่า พระเจ้าทรงเป็นความรัก พระองค์ทรงสร้างแต่สิ่งดีงาม พระองค์ทรงไม่ต้องการให้วิญญาณมนุษย์ได้รับความทรมานจึงเป็นไปได้ที่ทรงสร้างนรกเพื่อทำลายวิญญาณคนบาปซึ่งคือลูกของพระองค์ (คนชั่วถูกทรมานในนรก 2009: 7) จากการตีความพระคัมภีร์ไบเบิลตามความคิดความเชื่อของตนเองดังนั้นบาร์เธอร์รัสเซลล์จึงเริ่มศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลด้วยตนเอง

ใน พ.ศ.2413ที่เมืองพิตส์เบิร์ก(Pittsburgh)บาร์เธอร์รัสเชลล์และเพื่อนๆ ได้รวมกลุ่มกันศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลอย่างจริงจัง พยายามตีความสัญลักษณ์และวิเคราะห์ความหมาย โดยนัยที่แฝงอยู่ในข้อพระธรรมทุกบทจากนั้นเริ่มเรียกชื่อกลุ่มของตนเองว่า “นักศึกษาคัมภีร์ไบเบิล” ด้วยความศรัทธาในพระคัมภีร์ไบเบิลว่าทุกข้อความเกิดจากการคลอใจของพระยะโฮวาและเป็นความจริงทุกประการ พวกเขาเชื่อถือข้อพระธรรมในพระคัมภีร์ไบเบิลทุกตัวอักษร แต่พวกเขามีความเห็นที่ต้องตีความข้อพระธรรมบางข้อความหรือบางประโยคที่บ่งชี้อย่างชัดเจนว่าข้อพระธรรมบทนั้นมีความหมายโดยนัย เช่น พระยะโฮวาเป็นพระเจ้าแห่งความรักและความดีงาม ดังนั้นคำว่า “นรก”ในพระคัมภีร์ไบเบิลน่าจะหมายถึง คนชั่วร้ายจะถูกพระยะโฮวาพิพากษาทำลายล้างให้สิ้นซากหรือกลายเป็นดินตลอดกาลและไม่ได้รับพรให้ชีวิตนิรันดร์ แต่ไม่ได้หมายถึงการถูกส่งลงไปทรมานในนรกตามที่มนุษย์เข้าใจ

จากการรวมกลุ่มกันเพื่อศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล บาร์เธอร์รัสเชลล์และเพื่อนๆ มีความเชื่อว่า พระเจ้ามีพระประสงค์หลายประการ เช่น ให้คริสเตียนประกาศเรื่องราวอาณาจักรของพระองค์ไปทั่วโลก ให้พระนามของพระองค์เป็นที่รู้จัก เป็นต้น บาร์เธอร์รัสเชลล์และเพื่อนๆ จึงเริ่มสอนพระคัมภีร์ไบเบิลพร้อมพิมพ์เอกสารแจกจ่ายเพื่อเชิญชวนให้คนศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2422 พวกเขาเริ่มจัดพิมพ์วารสารรายเดือน ชื่อ “ผู้ป่าวประกาศการประทับของพระคริสต์ (Zion’s watch Tower and Herald of Christ’s Presence)” วารสารฉบับนี้เป็นต้นแบบการผลิตวารสารของนิกายพยานพระยะโฮวาในทุกยุคทุกสมัยจนถึงยุคปัจจุบันนี้ บาร์เธอร์รัสเชลล์ผลิตงานเขียนเกี่ยวกับความเชื่อของพระยะโฮวา พระเยซู พระคัมภีร์ไบเบิลตามหลักความเชื่อของตนเองไว้เป็นจำนวนมาก งานเขียนเหล่านี้ยังคงมีอิทธิพลต่อความเชื่อของพยานพระยะโฮวาจนถึงทุกวันนี้

บาร์เธอร์รัสเชลล์ เริ่มจัดตั้งสถานที่เพื่อเปิดสอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่ผู้สนใจ ต่อมาจึงได้เรียกสถานที่ชุมนุมว่า “ประชาคมคริสเตียน” พวกเขาศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล สัปดาห์ละ 3 ครั้ง คัดเลือกผู้ที่มีความเหมาะสมเพื่อดำรงตำแหน่งผู้ดูแลประจำชั้นเรียนแต่ละห้อง กลุ่มนักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลกลุ่มเล็กๆกลุ่มนี้ได้ขยายใหญ่ขึ้น ต่อมานักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลเริ่มเผยแผ่ศาสนาด้วยการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลตามบ้านประชาชนในเขตพื้นที่ๆ ตนเองอาศัยอยู่ และดำเนินการเผยแผ่ไปในหลายเขตที่อยู่อาศัยบริเวณรัฐใกล้เคียงเมื่อถึงปี พ.ศ. 2423 พวกเขาสามารถจัดตั้งประชาคมคริสเตียนได้ 30 แห่งใน 7 รัฐ นักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลเหล่านั้นเป็นเสมือนมิชชันนารียุคแรกของนิกายพยานพระยะโฮวา วิธีการทำงานของพวกเขาคือต้นแบบของการทำงานของมิชชันนารียุคต่อมาและยังคงถ่ายทอดมาสู่มิชชันนารียุคปัจจุบัน แม้ทุกวันนี้ในขณะที่มิชชันนารีหรือพยานพระยะโฮวาดำเนินการเผยแผ่ศาสนาในเขตพื้นที่ต่างๆ ยังคงแนะนำตนเองว่า “นักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล”

วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2427 ที่เมืองเพนซิลเวเนีย บาร์เธอร์รัฐเซดล์และกลุ่มนักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลได้จดทะเบียนสมาคมตามกฎหมายโดยตั้งชื่อว่า “ไซโอนส์ ว็ชทาวเวอร์แทร์กต์ โซไซตี้ (Zion's Watch Tower Tract Society)” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล เป็นสมาคมประเภทไม่แสวงหาผลกำไรและไม่มีใครคนหนึ่งคนใดเป็นเจ้าของบาร์เธอร์รัฐเซดล์ได้รับคัดเลือกเป็นประธานคนแรกของไซโอนส์ว็ชทาวเวอร์แทร์กต์ โซไซตี้ หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2493 ได้เปลี่ยนชื่อสมาคมเป็น “ว็ชทาวเวอร์ ไบเบิล แอนด์ แทร์กต์ โซไซตี้ (Watch Tower Bible and Tract Society)” แปลเป็นภาษาไทยว่า “สมาคมหอสังเกตการณ์” ต่อมาในปีพ.ศ. 2452สมาคมหอสังเกตการณ์ได้ย้ายสมาคมไปตั้งที่กรุงบรูคลิน (Brooklyn) นิวยอร์ก ดังนั้น ทางสมาคมหอสังเกตการณ์ต้องดำเนินการจัดตั้งสมาคมภายใต้กฎหมายของรัฐนิวยอร์ก จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ว็ชทาวเวอร์ไบเบิล แอนด์ แทร์กต์ โซไซตี้ ออฟ นิวยอร์ก (Watch Tower Bible and Tract Society of New York, Inc.)” และถือว่าเป็นศูนย์กลางการบริหารจัดการของนิกายพยานพระยะโฮวา ก่อนที่บาร์เธอร์รัฐเซดล์ จะเสียชีวิตในวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2459 เขาได้จัดตั้ง “สมาคมนักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล (the international bible student association)” ขึ้นที่ลอนดอน ในปีพ.ศ. 2457 เพื่อสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลในกลุ่มประเทศในเครือจักรภพอังกฤษ

โจเซฟ แฟรงคลิน รูเธอร์ฟอร์ด (Joseph Franklin Rutherford) ได้รับเลือกเป็นประธานคนที่สองของสมาคมหอสังเกตการณ์ บาร์เธอร์รัฐเซดล์เกิดเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ.2412 ที่สหรัฐอเมริกางานเผยแผ่ นิกายพยานพระยะโฮวาภายใต้การบริหารจัดการของบาร์เธอร์รูเธอร์ฟอร์ดในช่วงแรกเป็นไปด้วยความยากลำบาก เพราะอยู่ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 แต่เมื่อสงครามสิ้นสุดลงสมาคมหอสังเกตการณ์ ได้ผลิตวารสารขึ้นสองฉบับ ได้แก่ “เดอะ โกลเดนเอจ (the golden age)” และ “เดอะ ว็ชทาวเวอร์ (the watchtower)” นอกจากนี้ยังได้มีการเริ่มสอนพระคัมภีร์ไบเบิลออกอากาศทางสถานีวิทยุที่แคลิฟอร์เนีย (California) ที่นิวยอร์ก(New York)และรัฐอื่นๆ รวมถึงในบางประเทศเช่น ออสเตรเลีย แคนาดา ฟินแลนด์ เอสโตเนีย เป็นต้น ในปีพ.ศ. 2474 บาร์เธอร์รูเธอร์ฟอร์ดได้เริ่มใช้คำว่า “พยานพระยะโฮวา” เพื่อเรียกชื่อกลุ่มพยานพระยะโฮวา และเรียกสถานที่ชุมนุมว่า “หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา” บาร์เธอร์รูเธอร์ฟอร์ดเสียชีวิตระหว่างช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปีพ.ศ. 2485

ประธานคนใหม่ของสมาคมหอสังเกตการณ์ คือ นาธาน โฮเมอร์ นอร์รี่ (Nathan Homer Knorr) เขาเกิดเมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ.2448 ที่รัฐเพนซิลเวเนีย (Pennsylvania) ประเทศสหรัฐอเมริกา บาร์เธอร์นอร์รี่เป็นผู้วางรากฐานการศึกษา “โรงเรียนว็ชทาวเวอร์ไบเบิลแห่งกิเลียด (Watchtower Bible School of Gilead)” หลักสูตรของโรงเรียนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอนพระคัมภีร์ไบเบิลอบรมวิธีการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลและสอนวิธีการเผยแผ่ นิกายพยานพระยะโฮวาให้แก่

มิชชันนารีและนักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลที่ได้รับคัดเลือกให้เข้ารับการศึกษาตามหลักสูตรของโรงเรียนนี้ ผู้สำเร็จการศึกษาจะเดินทางไปเผยแผ่กนิกายพยานพระยะโฮวาในประเทศอื่นๆ ทั่วโลก ภายใต้การบริหารงานของบาร์เธอรันนอร์รี่ จำนวนพยานพระยะโฮวาทั่วโลกได้เพิ่มขึ้นจาก 117,209 คน ใน พ.ศ. 2485 เป็นจำนวน 2,248,390 คน ใน พ.ศ. 2519(Jehovah's Witnesses Proclaimers of God's Kingdom1993: 106-108) และจากสถิติล่าสุดในปีพ.ศ.2551 มีผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวาประมาณ 7,124,443 คน ใน 236 ประเทศ และมีการจัดตั้งประชาคมพยานพระยะโฮวาจำนวน 103,267 แห่งทั่วโลกบาร์เธอรันนอร์รี่เสียชีวิตในวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2520ผู้เข้ารับตำแหน่งประธานสมาคมหอสังเกตุการณ์คนที่ 4คือ เฟรเดริก วิลเลียม ฟรานซ์ (Frederick William Franz) ชาวอเมริกัน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในภาษาเยอรมัน กรีก ละติน สเปน โปรตุเกส ฝรั่งเศส และฮีบรู บาร์เธอร์ฟรานซ์เสียชีวิตในวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2535 ภายในปีเดียวกันนี้มีลตัน เฮนส์เชล(Milton Henschel)ชาวอเมริกัน จึงได้รับเลือกให้ดำรงประธานสมาคมหอสังเกตุการณ์คนที่ 5 และประธานสมาคมหอสังเกตุการณ์คนปัจจุบันคือ ดอน เอเดน อาดามส์ (Don Alden Adams)

5. หลักความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวา

จากการวิจัย สามารถสรุปหลักความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวาได้พอสังเขป ดังนี้

5.1 หลักความเชื่อเรื่องพระเจ้า

ยะโฮวา(Jehovah) คือ พระนามของพระเจ้าผู้เป็นเจ้านิกายพยานพระยะโฮวา ในข้อพระธรรมยชายา บทที่ 42: 8 เขียนว่า “เราคือยะโฮวา,นามนี้เป็นนามของเรา” และในข้อพระธรรมเอ็ลไซโดบทที่ 3: 13 เขียนว่า“ยะโฮวา” นั้นหมายความว่า “เราเป็นซึ่งเราเป็น”กล่าวคือ พระองค์จะเป็นอย่างทีพระองค์ประสงค์จะเป็น หรือพระองค์จะเป็นอะไรก็ได้ทีพระองค์พอพระทัยจะเป็น

พยานพระยะโฮวาเชื่อและศรัทธาในพระเจ้าเพียงองค์เดียว คือ พระยะโฮวา ไม่มีพระเจ้าองค์อื่นนอกจากพระองค์ ไม่เคยมีพระเจ้าองค์ใดดำรงอยู่ก่อนหน้าพระองค์ และจะไม่มีพระเจ้าองค์ใดเกิดขึ้นภายหลังพระองค์ ดังนั้นพระองค์จึงไม่มีการเริ่มต้นคือไม่มีการกำเนิดและไม่มีการสิ้นสุด กล่าวคือ ไม่มีใครหรืออะไรสร้างพระองค์ขึ้นมาจึงไม่มีใครหรืออะไรทำลายพระองค์ได้และพระองค์จะดำรงช่วนิรันดร์เช่นนี้ตลอดไป

พระยะโฮวาคือพระเจ้าผู้สร้าง พระองค์ทรงสร้างทุกสรรพสิ่งที่ดีงามทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต พระองค์ทรงสร้างพระเยซูและทูตสวรรค์ทุกองค์ พระองค์ทรงเริ่มสร้างพระเยซูและทูตสวรรค์องค์อื่นๆ หลังจากนั้น พระองค์ทรงใช้เวลา 7 วันสร้างโลกและทุกสิ่งบนโลก เช่น ต้นไม้

ดวงดาว ผุ่งสัตว์ และทรงสร้างสวนขึ้นมาแห่งหนึ่งและตั้งชื่อสวนนี้ว่า“เอเดน(Eden)” ต่อจากนั้น ได้ทรงสร้างมนุษย์ชายหญิงคู่แรก คือ อาดัม(Adam)และเอวา(Eva) มนุษย์คู่นี้จึงเป็นบรรพบุรุษของมนุษย์ทุกคนที่อาศัยอยู่บน โลกนี้

5.2 หลักความเชื่อเกี่ยวกับพระคัมภีร์ไบเบิล

พยานพระยะโฮวามีความเชื่อและความศรัทธาในพระคัมภีร์ไบเบิล กล่าวคือ เชื่อว่าพระคัมภีร์ไบเบิลทั้งเล่มคือพระวาจาของพระเจ้า ซึ่งเป็นความจริงทุกประการและไม่มีข้อผิดพลาด ดังนั้นจึงพยายามประพฤติปฏิบัติตนตามข้อพระธรรมในคัมภีร์ไบเบิล และยอมรับว่าไม่อาจจะตีความทุกอย่างในพระคัมภีร์ไบเบิลตามตัวอักษรได้ เช่น พระเจ้าใช้เวลาเจ็ดวันสร้างโลก มีความหมายโดยนัย ซึ่งไม่อาจจะระบุแน่ชัดได้ว่าเป็นเวลานานเท่าไร หรือเท่ากับเจ็ดวันตามเวลาของมนุษย์ เป็นต้น (พยานพระยะโฮวาเชื่ออะไร?2010: 8)

พระคัมภีร์ไบเบิลคือเครื่องมือในการศึกษาที่ช่วยมนุษย์ได้ทราบความจริงทั้งหมดทั้งในอดีตกาล ปัจจุบันกาล และอนาคตกาลมนุษย์ทุกคนสามารถใกล้ชิดและรู้จักพระเจ้าได้เป็นการส่วนตัวโดยการอ่านพระคัมภีร์ไบเบิล ความรู้ที่ได้จากการอ่านจะทำให้มนุษย์ทราบถึงวัตถุประสงค์ของพระองค์ ความรู้ทั้งหมดจะส่งผลกระทบต่อความคิดจิตใจ ปลุกเร้าความรู้สึกและกระตุ้นให้ผู้อ่านลงมือปฏิบัติตามพระประสงค์ของพระองค์ คือ เผยแพร่ความรู้ทั้งหมดที่มีเกี่ยวกับพระคัมภีร์ไบเบิลแก่คนอื่นๆ ต่อไป

พยานพระยะโฮวาเรียกพระคัมภีร์ไบเบิลว่า “พระคัมภีร์ไบเบิล” และเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่าพระคัมภีร์คริสเตียนฉบับแปลโลกใหม่(New World Translation Of The Holy Scriptures) โดยเรียกส่วนแรกของพระคัมภีร์ไบเบิลว่า “พระคัมภีร์ภาคภาษาฮีบรู (The Hebrew-Aramaic Scriptures)” ซึ่งศาสนาคริสต์นิกายอื่นเรียกว่าภาคพันธสัญญาเดิม และเรียกภาคพันธสัญญาใหม่ว่า “พระคัมภีร์ภาคภาษากรีก(The Gristain Scriptures)” ตั้งแต่ปี พ.ศ.2493–2553พยานพระยะโฮวาได้แปลพระคัมภีร์คริสเตียนฉบับแปลโลกใหม่เป็นภาษาต่างๆ 80 ภาษา เช่น ภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีน ภาษาไทย ภาษาพม่า ภาษาลาว ภาษาเกาหลี ภาษารัสเซีย และภาษาอาหรับ เป็นต้น(ข่าวดี 500 ภาษา2009: 24-25)

5.3 หลักความเชื่อเรื่องพระเยซู

ความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวาเกี่ยวกับพระเยซูนั้นมีบางเรื่องเหมือนกับศาสนาคริสต์นิกายอื่นๆ เช่น พระยะโฮวาทรงทำปาฏิหาริย์ให้พระเยซูได้ถือกำเนิดขึ้นในครรภ์ของหญิงพรหมจารีชาวยิวชื่อ มาเรีย ที่เมืองเบทเลเฮม พระเยซูคือเมสสิยาห์ (Messiah) หมายถึง ผู้ที่ได้รับการเจิมเป็นพระบุตรของพระเจ้า เป็นพระเจ้าผู้ช่วยให้มนุษย์รอดพ้นจากบาปและความตาย โดยการ

สละชีวิตของพระองค์เอง ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับพระเยซูของนิกายพยานพระยะโฮวาที่มีแตกต่างจากความเชื่อศาสนาคริสต์นิกายอื่นๆ มีหลายประการ ดังนี้

5.3.1 พระเยซูไม่ได้สิ้นพระชนม์บนไม้กางเขนแต่สิ้นพระชนม์บนเสาหลักคือ

ไม่ใช่การใช้ไม้สองท่อนตีขวางกันในลักษณะกางเขน แต่ปักท่อนไม้เพียงหนึ่งท่อนเท่านั้น แล้วเหยียดพระหัตถ์ทั้งสองข้างของพระองค์เหนือพระเศียรแล้วตอกตะปูลงไปและทำเช่นเดียวกับพระบาททั้งสองข้างของพระองค์ พยานพระยะโฮวาอธิบายถึงเหตุผลในเรื่องนี้ว่า พระคัมภีร์ไบเบิลในภาษากรีกใช้คำว่า สเตารอส(ξύλος) ซึ่งตรงกับคำว่า วัสดุ (wood) ในภาษาอังกฤษซึ่งแปลได้ว่า ต้นไม้หรือแท่งไม้ในภาษาไทย และตรงกับคำว่า สเตค (stake) ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยหมายถึง เสาหลักที่ตั้งตรง หรือหลักที่ปักลงไปในดินความเชื่อในเรื่องนี้ได้ส่งผลให้นิกายพยานพระยะโฮวาไม่ใช้ไม้กางเขนในการนมัสการ และถือว่าไม้กางเขนมีต้นตอมาจากการผิดพลาดในการแปลพระคัมภีร์ไบเบิลจากภาษากรีกมาเป็นภาษาอังกฤษและภาษาอื่นๆ ดังนั้น ไม้กางเขนจึงไม่ใช่เครื่องหมายสำคัญที่แสดงถึงความเสียดสละที่ยิ่งใหญ่ของพระเยซู แต่เป็นเพียงวัตถุชิ้นหนึ่งและไม่ควรเคารพบูชา(เสาทรมาณ 2007: 599-60) นิกายพยานพระยะโฮวาจึงไม่เคารพบูชาไม้กางเขนรวมทั้งรูปภาพและรูปปั้นของพระเยซู พระแม่มารีย์ ทูตสวรรค์และนักบุญอื่นๆ เพราะการเคารพวัตถุเหล่านี้หรือวัตถุใดๆ ก็ตามถือเป็นการเป็นข้อห้ามของนิกายพยานพระยะโฮวา แต่จากการวิจัยพบว่าศาสนาคริสต์นิกายอื่นๆ เช่น คาทอลิกและโปรเตสแตนต์มีความเชื่อว่าไม้กางเขนใช้เป็นเครื่องมือประหารชีวิตนักโทษปาเลสไตน์ในสมัยโบราณ นักโทษที่ถูกตัดสินประหารชีวิต จะถูกตรึงเข้ากับไม้กางเขนแล้วยกขึ้นตากแดดจนกว่าจะตายด้วยความร้อนและความหิว ซึ่งศาสนาคริสต์นิกายอื่นๆ เช่น นิกายคาทอลิก และนิกายโปรเตสแตนต์มีความเชื่อว่า พระเยซูสิ้นพระชนม์บนไม้กางเขน ดังนั้น ไม้กางเขนจึงเป็นสัญลักษณ์ของศาสนาคริสต์(แสง จันทร์งาม 2534: 178-179)

5.3.2 พระเยซูไม่ได้ประสูติในวันที่ 25 ธันวาคม พระคัมภีร์ไบเบิลไม่ได้กล่าวว่า

พระเยซูประสูติเมื่อไร เพียงแต่กล่าวว่าพระองค์ประสูติที่เมืองเบทเลเฮม ซึ่งคริสเตียนพยานพระยะโฮวาเชื่อว่าไม่น่าจะอยู่ในช่วงฤดูหนาวเนื่องจากข้อความแวดล้อมกล่าวว่าในคืนที่พระองค์ประสูตินั้นคนเลี้ยงแกะกำลังเฝ้าฝูงแกะอยู่ในทุ่งหญ้าจึงไม่น่าจะใช้คืนวันที่ 25 ธันวาคม เพราะหากเป็นเดือนธันวาคมจริงจะต้องเป็นคืนที่อากาศหนาวเย็นจัดมากเสียจนกระทั่งคนเลี้ยงแกะไม่สามารถเฝ้าฝูงแกะในทุ่งนาช่วงกลางคืนได้ (คัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ 2009: 221-222)

จากการศึกษาพบว่า ศาสนาคริสต์นิกายอื่นๆ เช่น นิกายคาทอลิก และนิกายโปรเตสแตนต์ ถือว่าวันคริสต์มาส หรือวันที่ 25 ธันวาคม เป็นวันฉลองวันประสูติของพระเยซู เนื่องจากในสมัยอาณาจักรโรมันประชาชนให้การนับถือเทพเจ้าแห่งพระอาทิตย์ และได้จัดเทศกาลเฉลิมฉลองขึ้นในวันที่ 25 ธันวาคม เรียกว่าวัน“พระอาทิตย์แห่งความมิหัย (The Unconquered)”ต่อมา

ในวันที่ช่วงต้นศตวรรษที่ 3 คริสเตียนในยุคนั้นได้ยกย่องให้พระเยซูว่าเป็น “พระอาทิตย์แห่งความยุติธรรม (Sun of Justice)” และถือว่า วันที่ 25 ธันวาคม ของทุกปี เป็นวันประสูติของพระเยซู ตั้งแต่บัดนี้เป็น(วริษา วงษ์วิเชียร 2551: 69)

5.3.3 พระเยซูเป็นพระบุตรของพระเจ้า พระเยซูถูกพระเจ้าสร้างขึ้น พระองค์เป็นทูตสวรรค์องค์แรกที่พระยะโฮวาทรงสร้างขึ้น และเป็นผู้ที่พระยะโฮวาทรงใช้ให้สร้างสิ่งอื่นทั้งหมดในทั้งสวรรค์และบนโลก จากนั้นพระยะโฮวาทรงส่งพระเยซูมาเกิดบนโลกมนุษย์ พระองค์มีความสำคัญในฐานะ “พระมาซีฮา หรือ พระผู้ช่วยให้รอด” หมายถึง มนุษย์ที่เชื่อและปฏิบัติตามคำสั่งของพระเยซูจะรอดพ้นจากความตายและมีชีวิตนิรันดร์(คัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ 2009: 37-46)ซึ่งความเชื่อเรื่องพระเยซูเป็นพระบุตรของเจ้านี้มีตรงกับความเชื่อของศาสนาคริสต์นิกายอื่นๆ

5.3.4 พระเยซูไม่ใช่ภาคหนึ่งของพระเจ้าและไม่ใช่ภาคหนึ่งของตรีเอกานุภาพ
นิกายพยานพระยะโฮวาเชื่อว่า พระเยซูเป็นพระบุตรของพระเจ้า และพระองค์มีสถานะภาพต่ำกว่าพระเจ้า ซึ่งความเชื่อนี้มาจากพระธรรมโยฮันบพที่ 14: 28 “พระบิดาทรงเป็นใหญ่กว่าเรา” จากความเชื่อในเรื่องนี้ นิกายพยานพระยะโฮวาจึงไม่เชื่อเรื่องตรีเอกานุภาพและอธิบายว่า ความเชื่อเรื่องตรีเอกานุภาพนั้นเป็นความคิดที่นอกกริต โดยให้เหตุผล 2 ประการ คือ

ประการแรก ไม่มีข้อความใดในพระคัมภีร์ไบเบิลเขียนถึงตรีเอกานุภาพ แม้ว่าในพระคัมภีร์ไบเบิลได้เขียนไว้ว่าพระเจ้กับพระบุตรเป็นหนึ่งเดียวกัน กล่าวคือ ในพระธรรมโยฮัน บพที่ 10: 30 “เรากับพระบิดาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน” แต่นิกายพยานพระยะโฮวาได้ตีความว่าข้อความนี้ตามความเชื่อของกลุ่มตนว่า ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างพระเจ้กับพระเยซู นั้นหมายถึงความรักและความผูกพันอันลึกซึ้งระหว่างพระบิดากับพระบุตร แต่ไม่ได้หมายความว่าพระเยซูได้รวมเป็นร่างเดียวกับพระเจ้หรือมีพลังอำนาจเท่าเทียมกับพระเจ้ ดังนั้นพระเยซูทรงมีฐานะเป็นพระบุตรของพระเจ้าโดยพระเจ้าทรงใช้พลังอำนาจสร้างพระเยซูขึ้นมา

ประการที่สอง คำสอนเรื่องตรีเอกานุภาพกล่าวว่า พระเจ้าประกอบด้วยพระบิดาพระบุตรและพระจิต แต่ละองค์ในสามบุคคลนี้เท่าเทียมกันและรวมเป็นหนึ่งเดียวกัน แต่นิกายพยานพระยะโฮวาเชื่อว่าพระเจ้เป็นสิ่งสูงสุดเพียงหนึ่งเดียว พระเยซูไม่สามารถรวมกับพระเจ้ได้เพราะพระเยซูเป็นเพียงพระบุตรที่พระเจ้าสร้างขึ้นมา พระเยซูจึงมีสถานะต่ำกว่าพระเจ้ หากพระเยซูรวมเป็นหนึ่งเดียวกับพระเจ้เท่ากับว่ามีพระเจ้สององค์ในร่างเดียว และพระจิต คือพลังปฏิบัติการที่พระเจ้าทรงใช้แสดงปาฏิหาริย์และกระทำการต่างๆ ให้ เช่น ใช้ในการสร้างโลกหรือใช้คลุจมนุษย์ให้เขียนพระคัมภีร์ไบเบิล เป็นต้น “พระจิต” นี้ นิกายพยานพระยะโฮวาเรียกว่า “พระวิญญาณบริสุทธิ์”(เพื่อจะเป็นคริสเตียนคุณต้องเชื่อในตรีเอกานุภาพไหม? 2010: 21)คำว่าพระ

วิญญาณบริสุทธิ์ตามความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวานั้น หมายถึง พลังปฏิบัติการของพระเจ้า หรืออิทธิฤทธิ์ที่พระองค์ทรงสำแดงเพื่อให้พระประสงค์ของพระองค์บรรลุผลสำเร็จ เช่น พระเจ้าทรงใช้พระวิญญาณบริสุทธิ์ดลใจให้มนุษย์เขียนพระคัมภีร์ไบเบิล และทำให้ผู้พยากรณ์หรือศาสดาพยากรณ์ (Prophets) สามารถบอกล่วงหน้าได้อย่างแม่นยำว่าจะเกิดอะไรขึ้นในอนาคต (พระวิญญาณบริสุทธิ์คืออะไร? 2009: 3-9)

จากการศึกษาพบว่า ศาสนาคริสต์นิกายอื่นๆ เช่น นิกายคาทอลิก และโปรเตสแตนต์มีความเชื่อว่าลักษณะของตรีเอกานุภาพนี้ได้เขียนไว้ในพระคัมภีร์หลายตอน เช่น ในพระธรรมโยฮัน บพที่ 10: 30 “เรากับพระบิดาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน” และพระธรรมมัทธิว บพที่ 28: 19 “ให้รับบัพติศมาในพระนามแห่งพระบิดา พระบุตรและพระวิญญาณบริสุทธิ์” เป็นต้น ดังนั้น พระเจ้าทรงมีองค์เดียว แต่พระองค์ทรงมี 3 ภาค ได้แก่ พระบิดา (The Father) พระบุตร (The Son of God) คือ พระเยซู และพระจิตหรือพระวิญญาณบริสุทธิ์ (The Holy Spirit) ทั้ง 3 ภาคนี้รวมเป็นหนึ่งเดียว เรียกว่า ตรีเอกานุภาพ (Trinity) ทั้งสามภาคนี้ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ดังนั้น พระเยซู จึงทรงเป็นทั้งพระบุตรของพระเจ้าและทรงเป็นภาคหนึ่งของพระเจ้าหรือพระเจ้าในร่างมนุษย์ เพราะพระเจ้าทรงเปิดเผยพระองค์เองผ่านพระเยซูเพื่อช่วยเหลือมนุษย์ให้รอดพ้นจากบาปและทรงยอมไถ่บาปของมนุษย์ด้วยพระชนม์ชีพของพระองค์เอง (ปานทิพย์ สุคนคร 2535: 22-23)

5.4 หลักความเชื่อเกี่ยวกับราชอาณาจักรของพระเจ้า

นิกายพยานพระยะโฮวา มีความเชื่อว่า ราชอาณาจักรของพระเจ้า หรือ ราชอาณาจักรสวรรค์ เป็นที่ประทับของพระยะโฮวากับพระเยซูและคณะปกครองโลกซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากพระยะโฮวาจำนวนหนึ่งแสนสี่หมื่นสี่พันวิญญาณ พระเยซูเป็นประมุขของคณะปกครองโลกคณะนี้ เมื่อพระเยซูและคณะปกครองโลกลงมาทำสงครามล้างโลก ซาตานจะพ่ายแพ้และจะถูกกักขังไว้ใต้พิภพ ทุกคนจะถูกปลุกให้ฟื้นจากความตาย และได้รับการพิพากษา คนบาปจะกลายเป็นดินไปตลอดกาล และคนที่ได้รับความรอดจะได้รับการพรให้มีชีวิตนิรันดร์และอาศัยอยู่บนโลกมนุษย์นี้ไม่ใช่ในสวรรค์ ซึ่งในช่วงเวลานั้นโลกจะอยู่ภายใต้การดูแลและปกครองโดยพระเยซูและคณะปกครองโลก โลกจะกลายเป็นอุทยาน สวยงาม ร่มรื่น ปลอดภัย ไม่มีความชั่วร้าย ความทุกข์ ความเจ็บป่วย และความตาย ดังนั้น แม้มนุษย์ผู้ได้รับความรอดแต่หากมนุษย์ไม่ได้รับการคัดเลือกจากพระยะโฮวา กล่าวคือไม่ได้เป็นหนึ่งในหนึ่งแสนสี่หมื่นสี่พันวิญญาณที่ถูกคัดเลือก ก็ไม่อาจได้รับพรให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรแห่งพระเจ้าได้เพราะราชอาณาจักรแห่งพระเจ้าเป็นที่ประทับของ พระเจ้า พระเยซู และวิญญาณหนึ่งแสนสี่หมื่นสี่พันที่ได้รับการคัดเลือกเท่านั้น (คัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ 2009: 76-85)

จากการศึกษาพบว่า ศาสนาคริสต์นิกายอื่นๆ เช่น คาทอลิกและโปรเตสแตนต์ เชื่อว่าราชอาณาจักรของพระเจ้า คือ สวรรค์ เป็นที่ประทับของพระเจ้าและพระเยซู แต่หลังมนุษย์ที่ได้รับความรอดหรือได้รับพรให้มีชีวิตนิรันดร์ทุกคน จะได้ไปอาศัยอยู่ราชอาณาจักรของพระเจ้า หรืออยู่ในสวรรค์ร่วมกับพระองค์และพระเยซู (พีน คอกบัว 2549: 182-202)

5.5 หลักความเชื่อเรื่องมนุษย์กำลังมีชีวิตอยู่ในยุคสุดท้าย

นิกายพยานพระยะโฮวาเชื่อว่ามนุษย์ปัจจุบันนี้กำลังมีชีวิตอยู่ในยุคสุดท้ายภายใต้การปกครองของซาตาน ซาตานคือทูตสวรรค์ของพระเจ้าองค์หนึ่งซึ่งเคยอยู่ในสวรรค์แต่ซาตานต้องการปกครองโลก โดยกล่าวว่า มนุษย์มีสติปัญญาที่จะตัดสินใจได้ว่าอะไรดีอะไรชั่วจึงไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้การปกครองของพระเจ้า ซาตานจึงถูกขับไล่จากสวรรค์มายังโลก พระเจ้าให้เวลาซาตานปกครองโลกเพื่อพิสูจน์คำพูดของซาตาน ซาตาน โจรกรรมแก๊งมากจึงกระทำทุกวิถีทางเพื่อให้มนุษย์หวั่นเหินและเกลียดพระเจ้าเช่น ล่อใจให้มนุษย์หลงผิดว่ามีพระเจ้าหลายองค์ บันดาลให้เกิดโรคระบาด ความยากจน ขาดแคลนอาหาร ภัยพิบัติทางธรรมชาติ และสงคราม ล่อลวงให้มนุษย์เห็นผิดเป็นชอบ อาทิ เห็นแก่ตัว ออกตัญญู นับถือภูติผีปีศาจ ผิดประเวณี โกหก บูชาเงิน ทำให้มนุษย์คิดว่าความสับสนอลหม่านและความทุกข์ยากทั้งหมดที่เกิดขึ้นเป็นความผิดของพระเจ้า เป็นต้น แต่ช่วงสมัยสุดท้ายของมนุษย์นี้จะมีสิ่งดีสิ่งหนึ่งเกิดขึ้น คือ จะมีคนพร้อมใจกันรวมกลุ่มกันขึ้นเพื่อชักชวนคนอื่นๆ ให้หันมาศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล ซึ่งคนกลุ่มนี้คือสาวกของนิกาย พยานพระยะโฮวา ผู้ที่จะช่วยมนุษย์ได้มีโอกาสรู้ถึงความจริงทั้งหมดเกี่ยวกับพระเจ้า เช่นราชอาณาจักรของพระองค์ พระเยซู และวันพิพากษา เป็นต้น หลังจากการเรียนรู้พระคัมภีร์ไบเบิลจนเข้าใจอย่างถ่องแท้แล้ว มนุษย์จะได้ออกมาตัดสินใจเลือกที่จะเชื่อในพระเจ้าและปฏิบัติตามพระประสงค์ของพระองค์หรือไม่ (คัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ 2009: 86-95)

จากการศึกษาพบว่า ศาสนาคริสต์นิกายอื่นๆ เช่น คาทอลิกและโปรเตสแตนต์ เชื่อว่าชีวิตในโลกนี้มีเพียงครั้งเดียว เมื่อตายไปแล้วมนุษย์จะไปอยู่ในสวรรค์หรือนรก ดังนั้นโลกนี้เป็นโลกชั่วคราว เป็นเพียงสถานที่อาศัยสำหรับมนุษย์ใช้สร้างบุญหรือบาป เมื่อวันพิพากษามาถึง พระเยซูจะเป็นผู้ตัดสินว่ามนุษย์คนใดจะเดินทางไปสู่โลกหน้า คือ สวรรค์และนรก (เดียน คำดี 2541: 176)

5.6 หลักความเชื่อเรื่องนรก

นิกายพยานพระยะโฮวาเชื่อว่าหลังความตายคนบาปจะไม่ถูกส่งไปลงนรก แต่พระองค์จะลงโทษคนเหล่านั้นด้วยการกลายเป็นดินซึ่งเท่ากับว่าถูกทำลายอย่างสิ้นซากไปตลอดกาล จากการศึกษพบว่า นิกายพยานพระยะโฮวาเชื่อว่า นรกไม่มีจริง ด้วยเหตุผล 2 ประการคือ

5.6.1 พระเจ้าเป็นความรัก เป็นความบริสุทธิ์ เปี่ยมไปด้วยพระเมตตา พระองค์ทรงเป็นความดีงามทั้งปวง ดังนั้นพระองค์ไม่ทรงสร้างนรกไว้ทรมานมนุษย์

5.6.2 ในพระคัมภีร์ไบเบิลไม่ได้กล่าวเกี่ยวกับนรก คำสอนเรื่องนรกเป็นคำสอนที่ทำให้พระเจ้าผู้เปี่ยมด้วยความรักกลายเป็นพระเจ้าที่มีลักษณะ โหดร้ายแบบพญามาร (พระคัมภีร์คริสเตียนภาคภาษากรีก ฉบับแปลโลกใหม่ 2007: 605)

จากการวิจัยพบว่า ศาสนาคริสต์นิกายอื่นๆ เช่น นิกายคาทอลิกและโปรเตสแตนต์ มีความเชื่อว่า วิญญาณของคนชั่วร้ายหรือคนบาปจะถูกพิพากษาให้ตกนรก ดังนั้นพระเจ้าจึงได้ส่งพระเยซูลงมาบนโลก เพราะต้องการให้พระเยซูมาช่วยแนะนำมนุษย์ให้ปฏิบัติตามพระบัญญัติของพระเจ้าและดำเนินชีวิตตามคำสอนของพระองค์ก่อนวันพิพากษาจะมาถึง และเมื่อวันพิพากษามาถึงมนุษย์จะได้รับความรอด คือได้รับพรให้มีชีวิตนิรันดร์อยู่ในสวรรค์ ดังนั้นพระเยซูจึงเชื่อว่าพระเจ้าผู้ช่วยให้รอด คือรอดพ้นจากการพิพากษาในวันพิพากษา ไม่ต้องตกนรก (คู่มือศึกษาเบญจบรรณ 2009: 288-295)

5.7 หลักความเชื่อเรื่องความตาย

นิกายพยานพระยะโฮวาเชื่อว่า การตายของมนุษย์นั้นเป็นเพียงการนอนหลับสนิท ไม่มีความรู้สึกนึกคิดใดๆ ไม่มีการรับรู้ ไม่มีวิญญาณหรือพลังงานหลงเหลืออยู่หลังความตาย จิตวิญญาณมนุษย์ไม่ดำรงอยู่อีกต่อไปเมื่อมนุษย์ตาย ไม่มีการกลับชาติมาเกิดร่างกายมนุษย์เสื่อมสลายไปตามสภาพจนกลายเป็นดิน คนตายจะหลับอยู่อย่างนั้นจนถึงวันพิพากษา พระเจ้าจะปลุกคนตายให้ฟื้นคืนชีพอีกครั้ง พระองค์จะปลุกทั้งคนชอบธรรมและคนไม่ชอบธรรมให้ตื่นขึ้นมาเพื่อฟังคำพิพากษา

คนชอบธรรม หมายถึงคนดีที่ศรัทธาในพระเจ้าและทำตามพระประสงค์ของพระองค์ และทำงานรับใช้พระองค์ เช่น สอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่คนอื่น เป็นต้น

คนไม่ชอบธรรม หมายถึง คนที่ไม่เชื่อในพระเจ้า อาจเป็นเพราะไม่เคยได้ยินได้ฟังเรื่องของพระองค์หรือไม่เคยอ่านพระคัมภีร์ไบเบิล นอกจากนี้ยังหมายถึงคนที่เชื่อในพระเจ้าแต่ไม่ปฏิบัติตามพระประสงค์ของพระองค์

วันพิพากษา (The Last of Judgement) คือ วันที่พระเยซูทำสงครามกับซาตานและพระเยซูเป็นฝ่ายชนะ พระองค์จะจับซาตานไปขังไว้ หลังจากนั้นคนตายทุกคนจะถูกปลุกให้ฟื้นคืนชีพเพื่อฟังคำพิพากษา พระองค์จะทรงพิพากษาให้ทั้งคนชอบธรรมและคนไม่ชอบธรรมได้มีชีวิตอยู่บนโลกอีกครั้ง วันพิพากษานี้ไม่ใช่เพียงแค่ 1 วัน แต่นานถึง 1,000 ปี ช่วงเวลานี้เป็นช่วงเวลาแห่งการฟื้นฟูภายใต้การดูแลและปกครองของพระเยซูและคณะปกครองโลกทุกคนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับพระเจ้าและพระประสงค์ของพระองค์ หลังจากครบ 1,000 ปี พระเจ้าจะทดสอบความศรัทธาของ

มนุษย์ด้วยการปล่อยซาตานออกจากที่กักขังเพื่อล่อลวงมนุษย์อีกครั้งซึ่งจะเป็นครั้งสุดท้าย มนุษย์ที่ต่อต้านซาตานจะได้รับพรให้มีชีวิตนิรันดร์อยู่บนโลกที่มีแต่ความสงบสุข ปลอดภัย ไม่มีความทุกข์และความตาย แต่มนุษย์ที่ไม่เชื่อฟังจะถูกทำลายสิ้นสลายไปพร้อมกับซาตานตลอดกาล (คัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ 2009: 213-214)

จากการศึกษาพบว่า ศาสนาคริสต์นิกายอื่นๆ เช่น นิกายคาทอลิกและนิกายโปรเตสแตนต์มีความเชื่อว่าเมื่อวันพิพากษาโลกมาถึง จะมีปรากฏการณ์ประหลาดเกิดขึ้น เช่น ดวงอาทิตย์จะมีมืดมิด ดวงจันทร์จะไม่ส่องแสง ดาวทั้งหมดจะตกจากฟ้า พระเยซูจะเสด็จลงมาเพื่อตัดสินบาปของมนุษย์ คนดีจะได้ไปอยู่ในสวรรค์กับพระเจ้า คนชั่วจะตกนรก(พีน ดอคว์ 2549: 182-202)

5.8 หลักความเชื่อเรื่องคริสเตียนไม่ควรร่วมพิธีการเฉลิมฉลองเทศกาลต่างๆ

นิกายพยานพระยะโฮวาเชื่อว่าการเฉลิมฉลองเทศกาลต่างๆ ทั้งทางศาสนา เช่น พิธีเฉลิมฉลองวันคริสต์มาส รวมถึง วันอีสเตอร์(Easter หรือ Easter Sunday) และงานรื่นเริงทางสังคม เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันฮาโลวีน(Halloween) วันสงกรานต์ หรืองานฉลองวันคล้ายวันเกิดของใครสักคน ตลอดจนวันหยุดอื่นๆ ที่จัดขึ้นทั่วโลกนั้นล้วนแล้วแต่เป็นวันหยุดที่จัดให้มีการเฉลิมฉลองขึ้นเพื่อยกย่องมนุษย์หรือองค์กรของมนุษย์ เป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ ดังนั้น นิกายพยานพระยะโฮวาถือว่าการเฉลิมฉลองเหล่านี้ คือ การทำลายพระบัญญัติของพระเจ้า (คัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ 2009: 222-223) แต่จากการวิจัยพบว่า นิกายพยานพระยะโฮวามีการจัดพิธีกรรมทางศาสนา 2 พิธี ได้แก่ พิธีรับบัพติศมาและพิธีฉลองอาหารมื้อเย็นขององค์พระผู้เป็นเจ้าซึ่งจะกล่าวต่อไป

จากการศึกษาหลักความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวาพบว่า แม้นิกายพยานพระยะโฮวาจะมีความเชื่อในบางเรื่องที่ตรงกับศาสนาคริสต์นิกายอื่นๆ เช่น เรื่อง พระเจ้า พระเยซูและพระคัมภีร์ไบเบิล แต่พบว่ามีความเชื่อหลายประการที่แตกต่างจากคริสต์ศาสนานิกายอื่นๆ สรุปสาระพอสังเขปได้ ดังนี้

1. พยานพระยะโฮวาเชื่อและศรัทธาในพระเจ้าเพียงองค์เดียว และพระองค์ทรงพระนามว่า ยะโฮวา(Jehovah)
2. พระคัมภีร์ไบเบิลทั้งเล่มคือพระวาจาของพระเจ้า ซึ่งเป็นความจริงทุกประการ และไม่มีข้อผิดพลาด
3. พระเยซู คือเมสสิยาห์ (Messiah) ซึ่งหมายถึงพระผู้ช่วยให้มนุษย์รอดพ้นจากบาปและความตาย โดยการสละชีวิตของพระองค์เอง
4. พระเยซูไม่ได้สิ้นพระชนม์บนไม้กางเขนแต่สิ้นพระชนม์บนเสาหลัก
5. พระเยซูไม่ได้ประสูติในวันที่ 25 ธันวาคม

6. พระเยซูเป็นเพียงพระบุตรของพระเจ้า แต่พระองค์ไม่ใช่ภาคหนึ่งของพระเจ้า และไม่ใช่ภาคหนึ่งของตรีเอกานุภาพ

7. ราชอาณาจักรของพระเจ้า หรือราชอาณาจักรสวรรค์ เป็นที่ประทับของพระยะโฮวากับพระเยซูและคณะปกครองโลกซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากพระยะโฮวาจำนวนหนึ่งแสนสี่หมื่นสี่พันวิญญาณ

8. พยานพระยะโฮวาเชื่อว่ามนุษย์ปัจจุบันนี้กำลังมีชีวิตอยู่ในยุคสุดท้ายภายใต้การปกครองของชาตาน

9. พยานพระยะโฮวา เชื่อว่าหลังความตายคนบาปจะไม่ถูกส่งไปลงนรก แต่พระองค์จะลงโทษคนเหล่านั้นด้วยทำให้การกลายเป็นดิน

10. พยานพระยะโฮวาเชื่อว่า การตายของมนุษย์นั้นเป็นเพียงการนอนหลับสนิท และพระเจ้าจะปลุกคนตายให้ฟื้นคืนชีพอีกครั้ง วันพิพากษา (The Last of Judgement)

11. พยานพระยะโฮวาเชื่อว่า การร่วมพิธีการเฉลิมฉลองในเทศกาลต่างๆถือว่าเป็นการทำลายพระบัญญัติของพระเจ้าด้วยการยกย่องมนุษย์หรือองค์กรของมนุษย์ เพราะพิธีกรรมต่างๆเหล่านี้ไม่ได้เขียนไว้ในพระคัมภีร์ไบเบิล และถือว่าพิธีกรรมดังกล่าวมาจากความคิดของพวกนอกรีต

สรุปได้ว่า หลักคำสอนและความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวานี้มีความแตกต่างจากศาสนาคริสต์นิกายอื่นๆ จึงส่งผลให้หลักการปฏิบัติตนและการเผยแพร่ศาสนาของนิกายพยานพระยะโฮวามีความแตกต่างจากศาสนาคริสต์นิกายอื่นๆ จากการศึกษาด้านความเชื่อเหล่านี้วิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาอาจต้องใช้เวลาในการสอนผู้เรียนพระคัมภีร์ไบเบิลแต่ละคนเป็นเวลานานและต่อเนื่องสม่ำเสมอ จึงจะสามารถกลับใจผู้เรียนกลายเป็นสาวกใหม่ยอมเข้ารับเป็นนิกายพยานพระยะโฮวาได้ ทั้งนี้เพราะหลักความเชื่อบางประการมีผลต่อการปฏิบัติได้จริง เช่น การไม่รวมงานประเพณี เป็นต้น

6. พิธีกรรมทางศาสนาและการจัดงานประเพณีของนิกายพยานพระยะโฮวา

พยานพระยะโฮวาไม่เข้าร่วมหรือจัดพิธีกรรมทางศาสนาเหมือนกับศาสนาคริสต์นิกายอื่นๆ เช่น วันอีสเตอร์ (Easter) วันคริสต์มาส และไม่มีการจัดพิธีศีลล้างบาปให้แก่ทารกพิธีศีลล้างบาปคือพิธีกรรมทางศาสนาคริสต์นิกายอื่นๆ เช่นนิกายคาทอลิกจัดให้ทารกเกิดใหม่ เพราะเชื่อว่าหากทารกตายโดยที่ไม่ได้รับพิธีศีลล้างบาป วิญญาณจะไม่ได้ขึ้นสวรรค์นิกายพยานพระยะโฮวา มีความเชื่อว่าพิธีกรรมต่างๆ เหล่านี้ไม่ได้เขียนไว้ในพระคัมภีร์ไบเบิล และถือว่าพิธีกรรมดังกล่าวมาจากความคิดของพวกนอกรีต นอกจากนี้นิกายพยานพระยะโฮวาปฏิเสธการจัดพิธีกรรมที่เกี่ยวข้อง

กับขนบธรรมเนียมประเพณี และการเฉลิมฉลองของมนุษย์ในแต่ละสังคมซึ่งมีขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมแตกต่างกันไป เช่น พิธีสงกรานต์ หรือพิธีเฉลิมฉลองวันขึ้นปีใหม่ และงานคล้ายวันเกิด เป็นต้น พิธีกรรมทางศาสนาของนิกายพยานพระยะโฮวามีเพียง 2 พิธีได้แก่ พิธีรับบัพติสมาเพื่อ แสดงตนว่าเป็นผู้รับใช้พระเจ้า และพิธีฉลองอาหารมื้อเย็นขององค์พระผู้เป็นเจ้าเพื่อระลึกความรัก และความเสียสละของพระยะโฮวารวมถึงการสิ้นพระชนม์ของพระเยซูส่วนพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ชีวิต คือ พิธีสมรส หรือพิธีศพ แต่ละพิธีมีวิธีการปฏิบัติดังนี้

6.1 พิธีรับบัพติสมา(Baptisma) นิกายพยานพระยะโฮวাজัดพิธีกรรมนี้เพราะว่ามีเขียน ไว้ในพระคัมภีร์ไบเบิล คือที่พระธรรมมัทธิวกายบทที่ 28: 19 “จงไปสอนคนทุกชาติให้เป็นสาวกให้ พวกเขารับบัพติสมา” ดังนั้นจึงต้องจัดพิธีรับบัพติสมาให้แก่สาวกเพื่อประกาศตนว่าหลังจากรับบัพติสมาแล้วจะอุทิศตนด้วยการรับใช้พระเจ้า

พิธีรับบัพติสมา(Baptisma)หมายถึง การจุ่มตัวมิดในน้ำ ไม่ใช่แค่การประพรมด้วย น้ำ หรือเทน้ำรดบนศีรษะ การรับบัพติสมาเป็นพิธีกรรมทางศาสนาของนิกายพยานพระยะโฮวามี สำคัญมากเพื่อแสดงว่าผู้ศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลมีศรัทธาในพระยะโฮวาเหนือสิ่งอื่นใดและเชื่อใน คำสอนของพระเยซูทุกประการ ดังนั้นจึงต้องศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลจนเข้าใจถ่องแท้แล้วจึงขอ แสดงตนว่าเป็นสาวกของพระยะโฮวาด้วยการรับบัพติสมาได้ซึ่งเป็นการแสดงการกลับใจ กล่าวคือ หันหลังให้กับวิถีชีวิตเดิม ความเชื่อเดิมและศาสนาเดิมที่เคยนับถืออยู่ และจะเริ่มต้นชีวิตใหม่คือ เดินตามรอยพระเยซู หรือปฏิบัติที่พระเยซูสั่งด้วยการประกาศเรื่องราวอาณาจักรของพระเจ้าและ สอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่คนอื่นๆ ต่อไป ดังนั้นพิธีรับบัพติสมาจึงไม่จัดให้แก่เด็กหรือทารก แม้ว่า บิดามารดา นับถือนิกายพยานพระยะโฮวาก็ไม่ได้รับพิธีกรรมบัพติสมาเช่นกัน เนื่องจากทุกคนต้อง ศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลจนเข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนจึงจะรับบัพติสมาได้ บิดามารดาไม่มีสิทธิ์บังคับ หากบุตรไม่ต้องการรับบัพติสมาหรือไม่นับถือนิกายพยานพระยะโฮวา

เมื่อผู้เรียนพระคัมภีร์ไบเบิลแจ้งความประสงค์ขอรับบัพติสมา ผู้ปกครอง ประชาคมพยานพระยะโฮวา 2 - 3 คนจะร่วมกันซักถาม เพื่อตรวจสอบว่าผู้ขอรับบัพติสมามีความรู้ ความเข้าใจในพระคัมภีร์ไบเบิลอย่างแท้จริง จากนั้นจะนัดหมายวันเวลา และสถานที่ อาจเป็นที่สระ ว่ายน้ำ แม่น้ำ หรือจัดหาภาชนะขนาดใหญ่พอที่จะจุ่มร่างกายให้มิดได้ อาจมีสาวกคนอื่นจะเข้าร่วม ทำพิธีด้วยก็ได้ พิธีเป็นไปอย่างเรียบง่าย ผู้ขอรับบัพติสมาจะกล่าวคำสาบานในชุดที่พร้อมในการลง แขน้ำ เช่น เสื้อยืด กางเกงขาสั้นเสร็จแล้วเดินลงไปหาบาร์เธอร์คนหนึ่งซึ่งรออยู่ในน้ำ คริสเตียน พยานพระยะโฮวาชายจะจับผู้ขอรับบัพติสมาทั้งเพศชายหรือเพศหญิงจุ่มตัวมิดในน้ำ แค่อึดใจเดียว ก็เดินกลับขึ้นไป ถือว่าเป็นอันเสร็จพิธีบัพติสมา(คัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ 2009: 174-183)

สรุปได้ว่า พิธีรับบัพติศมาของนิกายพยานพระยะโฮวานั้น จัดให้แก่ผู้ที่ศรัทธาในพระยะโฮวาและอุทิศตนที่จะสอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่คนอื่นๆ ต่อไปเท่านั้น แม้จะศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลจนเกิดความศรัทธาในพระยะโฮวา แต่ไม่ต้องการที่จะสอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่คนอื่นๆ ก็จะไม่รับบัพติศมาเป็นสาวกนิกายพยานพระยะโฮวาไม่ได้

6.2 พิธีฉลองอาหารมื้อเย็นขององค์พระผู้เป็นเจ้า(The Lord's Evening Meal)คือ พิธีที่จัดขึ้นเพื่อระลึกถึงความรักอันยิ่งใหญ่ของพระยะโฮวาซึ่งเขียนไว้ในพระธรรมเอ็ลไซโคบทที่ 12: 2-3 “ให้เดือนนี้เป็นเดือนเริ่มต้นสำหรับเจ้าทั้งหลาย ให้เป็นเดือนแรกในปีใหม่สำหรับเจ้าทั้งหลาย จงตั้งชุมนุมคนอิสราเอลในวันที่สิบสี่เดือนนี้” และในพระธรรมเอ็ลไซโคบทที่ 12: 14 “วันนี้จะเป็นวันที่ระลึกสำหรับเจ้า ให้เจ้าทั้งหลายถือไว้เป็นเทศกาลแด่พระเจ้าชั้วชาติพันธู์ของเจ้า เจ้าจงฉลองเทศกาลนี้และถือเป็นกฎถาวร” นอกจากนี้พิธีนี้ยังถือเป็นระลึกถึงการเสียดชีวิตของพระเยซู เพราะเป็นคืนสุดท้ายที่พระองค์ได้ฉลองพิธีนี้ร่วมกับสาวกทั้ง 12 คนก่อนที่พระองค์จะถูกทหารโรมันจับไปประหารชีวิตในวันรุ่งขึ้น ซึ่งเขียนไว้ในพระธรรมมัคทายบทที่ 26: 26-28 “ระหว่างมื้ออาหารนั้น พระเยซูทรงหยิบขนมปังมา และเมื่อถวายสาธุการแล้ว ทรงหักส่งให้แก่เหล่าสาวก จงรับกินเถิดนี่เป็นกายของเรา แล้วพระองค์จึงทรงหยิบถ้วยโมทนาพระคุณและส่งให้เขา ครัสว่า จงรับไปดื่มทุกคนเถิด ด้วยว่านี่คือโลหิตของเรา อันเป็นโลหิตแห่งพันธสัญญา ซึ่งต้องหลั่งออกเพื่อยกบาปโทษคนเป็นอันมาก” พิธีนี้จัดขึ้นปีละครั้ง หลังพระอาทิตย์ตกดิน ทุกวันที่ 14 เดือนไนซานหรือนิซาน(Nisan)ของปฏิทินชาวยิว เดือนไนซานนี้ถือเป็นเดือนแรกของปีปฏิทินของชาวยิว ปรกติเดือนนี้จะตรงกับช่วงระหว่างวันที่ 12 มีนาคม ถึง วันที่ 15 เมษายน ในปฏิทินสากล (คู่มือศึกษาเบญจบรรณ 2009: 336) เช่น ในปี พ.ศ. 2535 กำหนดให้วันอังคารที่ 30 มีนาคม คือ วันฉลองอาหารมื้อเย็นขององค์พระผู้เป็นเจ้า ดังนั้น วันที่ 1 ของเดือนไนซาน คือวันที่ 17 มีนาคม

นิกายพยานพระยะโฮวาจัดพิธีฉลองอาหารมื้อเย็นขององค์พระผู้เป็นเจ้านี้ที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาทุกแห่ง ในพิธีนี้จะมีการเตรียมเหล้าองุ่นแดงซึ่งหมายถึงโลหิตของพระเยซู ขนมปัง(ไม่ใช่เชื้อหรือยีสต์) หมายถึงกายของพระเยซูที่ปราศจากบาป เพราะเชื้อหรือยีสต์นั้นถือเป็นสัญลักษณ์ของบาปหรือความเสื่อมเสีย ในงานพิธีจะดำเนินไปอย่างเรียบง่ายและรวดเร็ว ภายในหอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาไม่ได้ตกแต่งให้สวยงามเป็นพิเศษ มีงานขนมปังไม่ใช่เชื้อและแก้วบรรจุเหล้าองุ่นแดงวางเรียงรายไว้บนโต๊ะที่ปูผ้าขาวตั้งไว้ด้านหน้าเวที

ในปีนี้ (พ.ศ.2553) พิธีฉลองอาหารมื้อเย็นขององค์พระผู้เป็นเจ้า จัดขึ้นในวันอังคารที่ 30 มีนาคม พ.ศ.2553 เวลา 18: 30 นาฬิกา พิธีเริ่มต้นด้วยผู้ดำเนินรายการขึ้นเวทีเพื่อกล่าวแสดงความขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุม จากนั้นเชิญผู้ร่วมประชุมซึ่งนั่งเรียงรายเป็นแถวยืนขึ้นและ

รวมกันร้องเพลง “อาหารมือเย็นขององค์พระผู้เป็นเจ้า” ต่อด้วยการเชิญผู้ปกครองประชาคมขึ้นมา กล่าวบรรยายเรื่อง “ความหมายของขนมปังที่ใช้ในการประกอบพิธีและความเสียดสละของพระเยซู” จากนั้นเชิญผู้ร่วมประชุมยืนขึ้นเพื่ออธิษฐานถึงพระเจ้า หลังจากนั้นผู้ร่วมประชุมทุกคนนั่งลง ผู้ชายเดินไปหยิบจานขนมปัง และส่งให้ผู้เข้าร่วมประชุมคนแรกสุดที่หัวแถว ทุกคนจะส่งต่อๆ กันไป จนถึงคนสุดท้าย จากนั้นจึงนำจานกลับไปวางบนโต๊ะหน้าเวที เสร็จแล้วมีมิชชันนารีคนหนึ่งขึ้นบนเวทีเพื่อบรรยายเรื่อง “ความหมายของเหล้าองุ่นและกิตติคุณของพระเยซู” หลังจากจบคำบรรยายทุกคนยืนขึ้นเพื่ออธิษฐานถึงพระเจ้าอีกครั้ง จากนั้นส่งแก้วเหล้าองุ่นผ่านไปยังทุกคนเช่นเดียวกับจานขนมปัง ช่วงสุดท้ายของพิธี ผู้ดำเนินรายการจะกลับขึ้นบนเวทีอีกครั้ง เชิญทุกคนยืนขึ้น ร่วมกันร้องเพลง “จงสรรเสริญพระบุตรหัวปีของพระยะโฮวา” และอธิษฐานอีกครั้งก่อนปิดพิธี จากการเข้าร่วมสังเกตการณ์ในพิธีนี้ พบว่าไม่มีสาวกของนิกายพยานพระยะโฮวาคนใดรับประทานขนมปังหรือดื่มเหล้าองุ่น ซึ่งจากการสัมภาษณ์มิชชันนารีพยานพระยะโฮวา ได้อธิบายไว้ดังนี้

ซิสเตอร์ลีธ (Leith) ชาวอังกฤษ กล่าวว่า “ทั้งขนมปังและเหล้าองุ่นนี้ ไม่ใช่ใครอยากรับประทานก็รับประทานได้คนที่รับประทานเข้าไปต้องเป็นคนที่ถูกพระยะโฮวาเลือกคนนั้นจะถูกพระวิญญาณบริสุทธิ์คลใจให้รับประทานเข้าไป คนนั้นเป็นคนที่พระองค์ทรงเลือกให้ไปสวรรค์ ไม่ใช่ทุกคนจะได้ไปสวรรค์ คนที่เชื่อฟังรับใช้พระองค์จะได้รับชีวิตนิรันดร์ให้อยู่บนโลกนี้อย่างมีความสุขตลอดไป ฉะนั้นก็อยากอยู่บนโลกนี้นะ ไม่ได้อยากไปสวรรค์ พระองค์สร้างโลกนี้เพื่อให้มีผู้คนอยู่ตลอดไป” (ซิสเตอร์ลีธ, 2553: สัมภาษณ์)

ซิสเตอร์ซูซานนา (Susana) ชาวฟิลิปปินส์ ได้ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมว่า “ไม่ใช่ทุกคนที่ร่วมพิธีจะรับประทานขนมปังหรือดื่มเหล้าองุ่น ผู้รับประทานจะได้ไปสวรรค์ คนนั้นคือคนที่ถูกคัดเลือกเป็นพิเศษ พระวิญญาณบริสุทธิ์จะคลใจให้เขารับประทาน ไม่มีใครมีความคิดว่าต้องรับประทาน ไม่มีใครรู้ล่วงหน้าว่าตนเองจะดื่มหรือรับประทาน เพราะมันไม่ได้เกิดจากเจตนาที่ตั้งใจไว้ว่าจะรับประทาน แต่เป็นเพราะถูกคลใจให้รับประทาน ถ้าพระยะโฮวาเลือกใคร คนนั้นจะรับประทานเอง” (ซิสเตอร์ซูซานนา, 2553: สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ซิสเตอร์สุธาธิณี ได้กล่าวว่า “ต้องถูกเลือกกะ มีคนเล่าว่าเคยมีมิชชันนารีฝรั่งคนหนึ่ง เขารับประทานเข้าไป พระวิญญาณบริสุทธิ์คลใจให้เขารับประทาน ตอนนั้นเขาตายไปแล้ว พวกเราเชื่อว่าเขาต้องได้ไปสวรรค์ ส่วนตัวไม่คิดว่าต้องไปอยู่บนสวรรค์ จะไปสวรรค์หรือไม่ไปต้องแล้วแต่พระยะโฮวาละ” (ซิสเตอร์สุธาธิณี, 2552: สัมภาษณ์)

สรุปว่า พยานพระยะโฮวามีความเชื่อว่า คนที่รับประทานขนมปังและเหล้าองุ่นในพิธีฉลองอาหารมือเย็นขององค์พระผู้เป็นเจ้านั้นคือคนที่ถูกอำนาจของพระเจ้าคลใจให้รับประทานเข้า และไม่ได้เกิดจากความต้องการส่วนตัวของบุคคล คือ ไม่ได้เกิดจากความต้องการทางร่างกาย

ได้แก่ ความหิวหรือกระหาย และ ไม่ได้เกิดจากความต้องการทางจิตใจ เช่น อยากไปสวรรค์ แต่ต้องเป็นคนที่ถูกพระเจ้าคัดเลือกเท่านั้นและผลของการรับประทานขนมปังและเหล้าองุ่นจะทำให้คนๆ นั้นได้ไปอยู่สวรรค์กับพระองค์และพระเยซู

6.3 พิธีศพ เมื่อมีสาวกคนใดคนหนึ่งของหอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาถึงแก่กรรม จะไม่มีการจัดพิธีกรรมที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา ผู้ปกครองประชาคมจะกล่าวไว้อาลัยเพื่อระลึกถึงผู้ตาย ไม่มีกฎว่าต้องเผาศพหรือฝังศพผู้ตาย จากการวิจัยพบว่า นิกายพยานพระยะโฮวาเชื่อว่าสาวกของนิกายพยานพระยะโฮวาจะได้พบกันอีก เพราะในพระธรรมโยฮันบพที่ 11: 25-26 เขียนว่า “พระเยซูตรัสว่า เราเป็นเหตุให้คนทั้งปวงเป็นขึ้นและให้มีชีวิต ทุกๆ คนที่วางใจในเรา แม้ว่าเขาตายแล้วก็ยังมีชีวิตและทุกคนที่มีชีวิตและวางใจในเราจะไม่ตายเลย” ดังนั้นความตายเป็นเพียงแค่การจากกันชั่วคราวซึ่งจากการสัมภาษณ์ บาร์เชอร์เอมิเลีย (Emilio) ชาวฟิลิปปินส์ได้อธิบายเกี่ยวกับพิธีศพ ดังนี้

“การจัดพิธีศพขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ตาย หากเขาสั่งไว้ก่อนตายว่าให้ทำอย่างไรก็ตามนั้น ถ้าเขาไม่ได้สั่งไว้ก็ขึ้นอยู่กับญาติ จะฝังหรือเผาก็ได้ เผาที่วัดไทยก็ได้ เคยมีซิสเตอร์แคนาดาคนหนึ่ง ไม่สบาย แก่มากแล้ว เขาอยู่ที่บ้านมิชชันนารีกับพวกเรา อยู่เมืองไทยมาหลายปี เขาสั่งไว้หากตาย ให้เผาที่นี่ ไม่ต้องส่งศพไปแคนาดา วันที่เขาตายไม่มีใครอยู่บ้าน พวกเราทุกคนไปประกาศข่าวดีเรื่องราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาที่ต่างจังหวัด กลับมาบ้าน ขึ้นไปหาเขาที่ห้อง เคาะประตูอยู่นาน เขาก็ไม่เปิด มีกลิ่นแปลกๆ ก็เลยเรียกตำรวจมาดู ปรากฏว่าเขาตายแล้ว หัวใจวาย เสร็จเรื่องที่โรงพัก พวกเราก็ก็นำศพไปวัดไทย เผาเผาที่วัดไทย พยานพระยะโฮวาที่รู้จักเขาไปรวมกันที่วัด มิชชันนารีอ่านคำไว้อาลัย แล้วก็เผา ไม่รอเก็บกระดูก และที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา ผู้ปกครองประชาคมก็จะแจ้งให้ทุกคนได้ทราบ แล้วก็กล่าวไว้อาลัยให้เขา พวกเราจะระลึกถึงเขา การตายก็คือการนอนหลับ เราจะได้พบกันอีกในวันพิพากษา” (บาร์เชอร์เอมิเลีย, 2553: สัมภาษณ์)

สรุปได้ว่า การจัดพิธีศพตามหลักความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวานั้นจะเน้นความเรียบง่าย สะดวกสอดคล้องกับสถานการณ์แวดล้อม เช่น หากผู้ตายเสียชีวิตขณะอยู่ในประเทศไทยก็ใช้วิธีการเผาศพ เพราะในวัดไทยทุกแห่งมีเตาเผาศพ จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม พบว่า คริสเตียนพยานพระยะโฮวามีความเชื่อมั่นว่า เมื่อวันพิพากษามาถึงพระเยซูจะปลุกคนตายให้ฟื้นคืนชีพ และเหล่าพยานพระยะโฮวาจะมีโอกาสได้พบกันและจะได้รับพรให้มีชีวิตนิรันดร์อย่างแน่นอน

6.4 พิธีสมรส นิกายพยานพระยะโฮวาให้ความสำคัญต่อการจดทะเบียนสมรสมากกว่างานพิธี เนื่องจากคนในสังคมยอมรับการจดทะเบียนสมรสว่าเป็นการแต่งงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย อันมีความสอดคล้องกับพระธรรมเอีบราย บทที่ 13: 4 “จงให้การสมรสนั้นเป็นที่นับถือแก่คนทั้ง

ปวงและให้ที่นอนปราศจากมลทิน ด้วยว่าคนเหล่านั้นที่เล่นซู้กันและคนล่วงประเวณีพระเจ้าจะทรงพิพากษา” ซึ่งสาวกของนิกายพยานพระยะโฮวาสามารถจัดพิธีสมรสในหอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาได้ พิธีสมรสที่จัดนั้นจะเน้นความเรียบง่าย ประหยัดและรวดเร็ว ซึ่งมีพิธีการดังนี้ กล่าวคือ เจ้าบ่าวยืนรออยู่ด้านหน้าเวทีภายในหอประชุม แยกจะอยู่ด้านล่าง เจ้าสาวจะเดินคล้องแขนผู้ปกครองประชาคมหรือบิดาซึ่งต้องนับถือนิกายพยานพระยะโฮวา เมื่อทั้งคู่เดินมาถึง เจ้าบ่าว ผู้ปกครองจะส่งมือเจ้าสาวให้เจ้าบ่าวจับ จากนั้นผู้ปกครองคนเดิมหรือคนอื่นจะกล่าวเพื่อย้ำเตือนให้เจ้าบ่าวและเจ้าสาวสำนึกถึงบทบาทใหม่ในฐานะสามีภรรยา หลังจากนั้นทั้งสองจะกล่าวสัตย์ปฏิญาณต่อหน้าพระคัมภีร์ไบเบิลจะมีการแลกแหวนแต่งงานกันหรือไม่ก็ได้ บ่าวสาวต้องแต่งตัวสุภาพเรียบร้อยไม่กำหนดแบบและสีสัน บ่าวสาวสามารถเชิญแขกที่นับถือศาสนาอื่นมาร่วมงานสมรสที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาได้ ส่วนงานเลี้ยงฉลองสมรสนั้นขึ้นอยู่กับความพอใจของกลุ่มบ่าวสาวว่าจะจัดที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาหรือที่อื่น หรือจะไม่จัดพิธีฉลองสมรสก็ได้ แต่การจัดพิธีสมรสในหอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวานี้จะอนุญาตให้จัดได้เฉพาะกรณีที่บ่าวสาวทั้งคู่ต่างนับถือนิกายพยานพระยะโฮวาเท่านั้น ในกรณีที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนับถือศาสนาอื่นไม่อนุญาตให้จัดพิธีสมรสที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา และสาวกของนิกายพยานพระยะโฮวาไม่สามารถจัดพิธีสมรสตามประเพณีหรือพิธีกรรมทางศาสนาอื่น ดังนั้นการจดทะเบียนสมรสจึงเป็นสิ่งที่เหมาะสมที่สุด (การสมรสที่น่านับถือในสายพระเนตรพระเจ้าและในสายตามนุษย์ 2006: 18-23) และจากการสัมภาษณ์ ซิสเตอร์ซูซี่ (Susie) ชาวพม่า ได้กล่าวถึงเรื่องพิธีสมรส ดังนี้

“ฉันเป็นคนพม่า สามีเป็นฟิลิปปินส์ เราแต่งงานที่เมืองไทย ที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา บางกะปิ พ่อแม่ของเราทั้งสองฝ่ายรับทราบ ครอบครัวยุคเรารวมกันเป็นพยานพระยะโฮวา แต่พ่อแม่ฉันมาร่วมงานไม่ได้ แต่ไม่เป็นไร เราสาบานต่อหน้าพระคัมภีร์ไบเบิล งานเล็กๆ สนุกมาก เสร็จแล้ว วันรุ่งขึ้นก็ไปจดทะเบียนสมรส สำคัญที่สุดต้องจดทะเบียนสมรสเท่านั้นเอง” (ซิสเตอร์ซูซี่, 2553: สัมภาษณ์)

สรุปได้ว่า การจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายเป็นสิ่งที่สำคัญกว่าการจัดงานพิธีสมรส และอนุญาตให้จัดงานพิธีสมรสที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาได้ในกรณีที่ทั้งเจ้าบ่าวและเจ้าสาวนับถือนิกายพยานพระยะโฮวาเท่านั้น

7. ศาสนสถานของนิกายพยานพระยะโฮวา

หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา (Kingdom Hall of Jehovah's Witnesses) คือ ศาสนสถานของนิกายพยานพระยะโฮวาซึ่งเปรียบเสมือน โบสถ์ของศาสนาคริสต์ นิกายอื่นๆ หรือวัดของศาสนาพุทธ และที่เรียกว่าหอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา เพราะว่าสาวกของนิกายพยานพระยะโฮวามาชุมนุมกัน ในสถานที่แห่งนี้เพื่อศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล และอบรมวิธีการเผยแผ่ นิกายพยานพระยะโฮวา หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา นั้น ไม่ได้กำหนดรูปแบบการก่อสร้างหรือการตกแต่ง จึงอาจเป็นบ้านเช่า อาคารเช่าหรือก่อสร้างขึ้นใหม่เพียงแต่ว่าต้องมีการก่อสร้างและตกแต่งอย่างเรียบง่าย ด้านหน้าติดป้ายว่า “หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา” พร้อมทั้งเขียนวันเวลาการศึกษาพระคัมภีร์และการนมัสการพระยะโฮวา ภายในแบ่งกันเป็นสัดส่วน มีห้องโถงสำหรับใช้ในการประกอบกิจกรรมทางศาสนา เช่น การนมัสการพระยะโฮวาและจัดการเรียนการสอนพระคัมภีร์ไบเบิล ไม่มีการประดับตกแต่งด้วยรูปเคารพ เช่น ไม้กางเขนรูปปั้นพระเยซู เทวดาหรือเทวทูต ไม่มีภาพพระเยซู พระแม่มาเรียหรือนักบุญ มีเวทีอยู่ด้านหน้าสำหรับผู้นำการประกอบกิจกรรมต่างๆ เช่นการอธิษฐาน นมัสการ และสอนพระคัมภีร์ไบเบิล ด้านล่างของเวทีมีเก้าอี้จำนวนมากตั้งเป็นระเบียบ วางเครื่องเสียงไว้ด้านหลังหรือด้านข้าง มีห้องสมุดเล็กๆ กั้นไว้เป็นสัดส่วน มีกล่องรับบริจาคตั้งไว้ ที่ผนังด้านใดด้านหนึ่งของห้องโถงจะมีแผ่นป้ายสำหรับติดประกาศเพื่อแจ้งข่าวสารและข่าวประชาสัมพันธ์ต่างๆ อาทิ จำนวนเงินบริจาครายจ่ายของหอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา เช่น ค่าเช่าสถานที่ ค่าน้ำ ค่าไฟ เป็นต้น หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาทุกแห่งนั้น ใช้เป็นสถานที่เพื่อประกอบกิจกรรมทางศาสนาและเป็นโรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้าด้วย โดยปกติจะจัดนมัสการพระยะโฮวาและจัดการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล ทุกวันอาทิตย์และในช่วงเย็นของวันใดวันหนึ่งจะจัดให้มีการเรียนการสอนตามหลักสูตรฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (หอประชุมราชอาณาจักรคืออะไร? 2010: 31)

รายชื่อหอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา ในกรุงเทพมหานคร

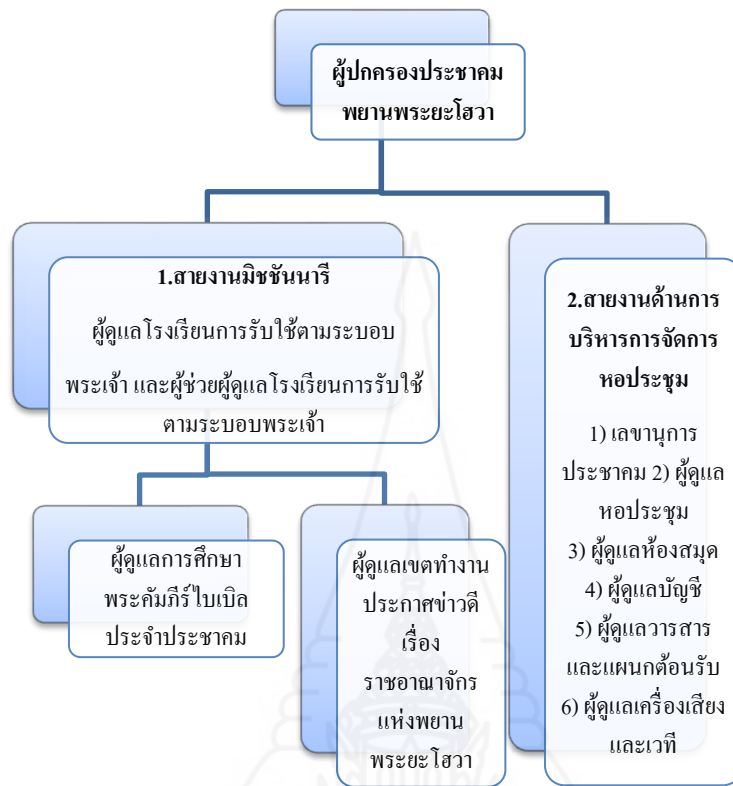
1. หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพมหานคร
2. หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา 140 อาคารไอทีเอฟ-ทาวเวอร์ ชั้น 14 เขตบางรัก ถนนสีลม กรุงเทพมหานคร
3. หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา 654 ซอยเนติศึกษาถนนพระราม 5 เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

4. หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา อาคารพญาไทพลาซ่า ชั้น 17 เขตพญาไท ราชเทวี กรุงเทพมหานคร
5. หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา 78/12 ถ.เสรีไทย ซอย 13 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
6. หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา 69/1 สุขุมวิท ซอย 2 กรุงเทพมหานคร 10110
7. หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา ซอยอำนวยการสุข 2 วัดท่าพระ บางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร 10600
8. หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา แสมดำ บางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร 10150

8. โครงสร้างการบริหารงานของหอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา

เมื่อมีสาวกคริสเตียนพยานพระยะโฮวาประมาณ 20-60 คน ในเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง หรือพื้นที่ใกล้เคียง สมาคมหอสังเกตการณ์จะถือว่าเขตพื้นที่นั้นมีประชาคมพยานพระยะโฮวาเกิดขึ้น ดังนั้นจะมีการตั้ง “หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา” ขึ้นเพื่อให้สาวกนิกายพยานพระยะโฮวาเหล่านั้นใช้เป็นสถานที่สำหรับประกอบกิจกรรมทางศาสนาด้วยกัน หลักการบริหารจัดการหอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาทุกแห่งจะเหมือนกันทั่วโลกและอยู่ภายใต้การดูแลของ “ว็อลเทอเวอร์ ไบเบิล แอนด์ แทร็กซ์ โซไซตี้ ออฟ นิวเจอร์ซีย์” หรือ “สมาคมหอสังเกตการณ์” ซึ่งเป็นสำนักงานใหญ่ของนิกายพยานพระยะโฮวา มีหน้าที่วางแผนนโยบายการบริหารจัดการสำนักงานใหญ่และบริหารปกครอง ควบคุม ดูแลหอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาทุกแห่งทั่วโลก นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ชี้แนะ แก้ปัญหา ให้คำปรึกษา มอบหมายแผนการปฏิบัติงานและให้ความช่วยเหลือ ด้านงบประมาณ สนับสนุนจัดระเบียบการเผยแผ่ นิกายพยานพระยะโฮวา รวมถึงดูแลการผลิตสื่อที่ใช้ในการเผยแผ่ทุกประเภท เช่น แผ่นพับ เอกสาร วารสาร หนังสือ เป็นต้น

หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา จึงเป็นทั้งศูนย์รวมจิตใจของประชาคมพยานพระยะโฮวาและเป็นสัญลักษณ์ซึ่งแสดงถึงความก้าวหน้าของการเผยแผ่ นิกายพยานพระยะโฮวา เพราะการจัดตั้งหอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาแห่งใหม่ในแต่ละครั้งนั้น หมายความว่า มีสาวกนิกายพยานพระยะโฮวาจำนวนหนึ่งอยู่ในเขตพื้นที่นั้นๆ จากการวิจัยพบว่า โครงสร้างการบริหารหอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา มีลักษณะดังแผนภูมिนี้

ภาพที่ 4.1 โครงสร้างการบริหารหอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา

จากแผนภูมิข้างต้น วิเคราะห์ได้ว่า การบริหารจัดการของแต่ละหอประชุม ราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา มีการแบ่งงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบเป็น 2 สายงาน คือ 1) สายงานมิชชันนารี และ 2) สายงานด้านการบริหารการจัดการหอประชุม สายงานทั้ง 2 สายนี้ มีกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

8.1 สายงานที่ 1 คือ สายงานมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

มิชชันนารีคือ กลุ่มองค์กรทางศาสนาหรือมิชชันนารี ที่ทำงานเพื่อเผยแผ่ศาสนา คริสต์ และเปลี่ยนใจผู้คนให้หันมานับถือศาสนาคริสต์ คำว่า "มิชชันนารี" ทับศัพท์มาจาก ภาษาอังกฤษ "missionary" ซึ่งมีรากศัพท์จากคำว่า "mission" แปลว่า "ภารกิจ" ซึ่งมาจากภาษาละติน ว่า missio แปลว่า "กิจการการส่ง" (<http://th.wikipedia.org>)

จากการวิจัยพบว่า คำว่า "มิชชันนารี" ของนิกายพยานพระยะโฮวานั้น มีความหมาย 2 ทาง ดังนี้

ความหมายแรก มิชชันนารี คือ คำนำหน้าที่ใช้เรียกบุคคลต่างชาติตามตำแหน่งหรือสถานภาพ ที่ได้รับมอบหมายจากสมาคมหอสังเกตการณ์ เพื่อเดินทางเข้ามาเผยแพร่ศาสนา พยานพระยะโฮวาในประเทศไทย มีบทบาทหน้าที่ในฐานะครูสอนพระคัมภีร์ไบเบิล

ความหมายที่สอง มิชชันนารี คือ สาวกของนิกายพยานพระยะโฮวาทุกคนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เพราะสาวกทุกคนมีบทบาทหน้าที่ในฐานะครูสอนพระคัมภีร์ไบเบิลเพื่อให้ผู้เรียนกลับใจเข้ารับศีลกลายเป็นสาวกของนิกายพยานพระยะโฮวา

นอกจากนี้ยังพบว่า ภายในสายงานมิชชันนารีนั้น ได้มีการกำหนดตำแหน่งต่างๆ เพื่อใช้เรียกสาวกที่อุทิศตัวในการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลดังนี้ “ผู้ประกาศข่าวดี (Publisher)” หรือ “พยานตามบ้าน” และ “ไพโอเนียร์ (pioneer)”

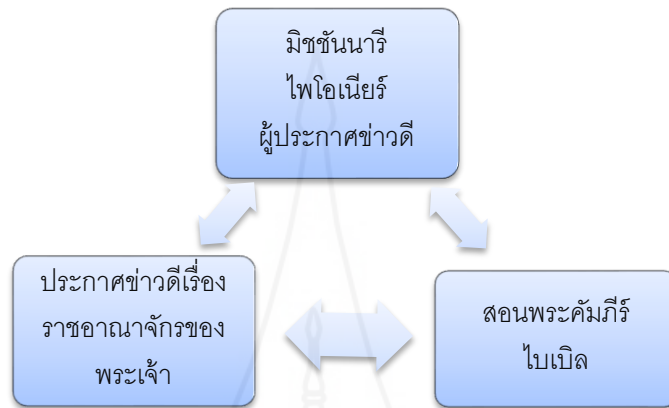
ผู้ประกาศข่าวดี (Publisher) หรือ พยานตามบ้านคือ ผู้ทำงานรับใช้โดยการสละเวลาส่วนตัวเดินทางไปแจกเอกสารตามสถานที่ต่างๆ เช่น บ้านประชาชน หน้าโรงเรียน หน้าอาคารสำนักงาน หรือ ตามตรอกซอกซอย ท้องถนนและทุกเขตพื้นที่ ได้รับมอบหมายพร้อมทั้งตอบข้อซักถามเกี่ยวกับเอกสารที่แจกจ่าย ให้ข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ที่นิกายพยานพระยะโฮวาได้จัดขึ้น เพื่อเชิญชวนประชาชนที่สนใจเข้าร่วม เช่น การฝึกอบรมศิลปะ การพูดที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า เป็นต้น นอกจากนี้ยังทำหน้าที่สอนพระคัมภีร์ไบเบิลให้แก่ผู้สนใจด้วยตนเอง

ไพโอเนียร์ (pioneer) หมายถึง พยานพระยะโฮวาผู้มีความรู้และความเข้าใจในพระคัมภีร์ไบเบิลอย่างลึกซึ้ง ปรารถนาที่จะทำงานรับใช้พระเจ้าโดยการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลเช่นเดียวกับมิชชันนารี แต่ไม่สามารถทำงานเป็นมิชชันนารีได้เพราะมีข้อขัดข้องบางประการ เช่น ต้องประกอบภาระงานหาเลี้ยงชีพ สถานภาพโสด หรือแต่งงานแล้วแต่คู่สมรสนับถือศาสนาอื่น วัยสูงอายุ สุขภาพไม่แข็งแรง เป็นต้น ไพโอเนียร์แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1. ไพโอเนียร์สมทบ ทำงานรับใช้ประมาณ 50 ชั่วโมงต่อหนึ่งเดือน
2. ไพโอเนียร์พิเศษ ทำงานรับใช้ประมาณ 70 ชั่วโมงต่อหนึ่งเดือน
3. ไพโอเนียร์ประจำหรือไพโอเนียร์เต็มเวลา ทำงานรับใช้ประมาณ 130 ชั่วโมงต่อ

หนึ่งเดือน คู่สมรสที่ทำงานรับใช้เต็มเวลาดูติดต่อกันเป็นเวลาหลายปี สามารถแจ้งขอความประสงค์ต่อผู้ปกครองประชาคมเพื่อสมัครทำงานรับใช้ในตำแหน่งมิชชันนารี ผู้ปกครองประชาคมจะส่งเรื่องไปที่สมาคมหอสังเกตการณ์ให้พิจารณาต่อไปตามความเหมาะสม ในบางครั้งสมาคมหอสังเกตการณ์เป็นฝ่ายเชิญคู่สมรสทำงานรับใช้ในฐานะมิชชันนารี

จากการวิจัยพบว่า โครงสร้างสายงานมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา มีลักษณะการทำงานเป็นวงจรเกี่ยวโยงกัน สายงานด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลมีความสัมพันธ์กัน ไม่แยกจากกันแต่ดำเนินไปพร้อมๆ กัน ดังแผนภูมिนี้

ภาพที่ 4.2 โครงสร้างสายงานมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

สายงานมิชชันนารีนี้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความสมัครใจ สาวกบางคนอาจสมัครเป็นไพโอเนียร์เดือนนี้และเปลี่ยนไปทำงานฝ่ายผู้ประกาศข่าวดีในเดือนหน้าได้เนื่องจากไม่มีเวลา และเดือนถัดมาขอสมัครเป็นไพโอเนียร์อีกครั้งก็ได้ การทำงานในทุกหน้าที่ไม่มีการบังคับขึ้นอยู่กับความเสถียรและความพร้อมของแต่ละบุคคลว่าสามารถปฏิบัติงานได้มากน้อยแค่ไหน เนื่องจากปัจจัยต่างๆ เช่น เวลา สภาพเศรษฐกิจ และครอบครัวของแต่ละบุคคลนั้นมีผลต่อการอุทิศตนในการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบข้อสังเกตบางประการ ดังนี้

1. ชาวต่างชาติซึ่งได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการจากสมาคมหอสังเกตการณ์ว่าเป็นมิชชันนารีของนิกายพยานพระยะโฮวา มีหน้าที่ในการเผยแพร่ศาสนา ดังนั้นทางสมาคมหอสังเกตการณ์จะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดระหว่างปฏิบัติงานอยู่ในประเทศไทย ทั้งเงินเดือน ค่าครองชีพ ค่าที่อยู่อาศัย ค่าเดินทางและค่ารักษาพยาบาล

2. ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เป็นอาสาสมัครทำงานในตำแหน่ง “ผู้ประกาศข่าวดี (Publisher)” หรือ “พยานตามบ้าน” และ “ไพโอเนียร์ (pioneer)” คนเหล่านี้เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเผยแพร่นิกายพยานพระยะโฮวาด้วยตนเอง ทั้งค่าอาหาร ค่าเดินทาง ค่าที่อยู่

อาศัยและคำรักษาพยาบาล แม้ว่าคนเหล่านี้จะเป็นคนต่างชาติก็ไม่ได้รับเงินช่วยเหลือจากสมาคมหอสังเกตการณ์

3. การกำหนดชั่วโมงทำงานของไฟโอเนียร์ทั้งสามกลุ่มนั้น น่าจะใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานของสมาคมหอสังเกตการณ์ของเพื่อคัดเลือกพยานพระยะโฮวาที่ปรารถนาเป็นมิชชันนารี เนื่องจากไฟโอเนียร์ประจำหรือไฟโอเนียร์เต็มเวลานั้น ต้องอุทิศตนทำงานหนัก สละเวลา เพื่อสอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่คนอื่นๆ คนกลุ่มนี้จึงมีโอกาสดำเนินการคัดเลือกจากสมาคมหอสังเกตการณ์ เพื่อรับการอบรมที่โรงเรียนว็อลเทอว์ไบเบิลแห่งกิเลียด สหรัฐอเมริกา เพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้และศักยภาพในการสอนพระคัมภีร์ไบเบิล ซึ่งทางสมาคมหอสังเกตการณ์ได้กำหนดคุณลักษณะของผู้ที่จะเข้ารับการอบรมที่โรงเรียนว็อลเทอว์ไบเบิลแห่งกิเลียดไว้ ซึ่งจะกล่าวต่อไป

4. การกำหนดตำแหน่งไฟโอเนียร์ ในสายงานมิชชันนารีนี้ ใช้เป็นแรงจูงใจให้สาวกคนอื่นๆ เห็นแบบอย่างที่ดีจากการเสียดสละตนของไฟโอเนียร์ทั้งสามกลุ่มนี้ นอกจากนี้ ยังเป็นขวัญและกำลังใจสำหรับคนทั้งสามกลุ่มนี้ เนื่องจากไฟโอเนียร์คือแบบอย่างที่ดีแก่สาวกทุกคน

5. การกำหนดตำแหน่งเหล่านี้ถือเป็นการเปิดโอกาสให้แก่สาวกที่มีแรงศรัทธาสูง ที่อยากจะเป็นผู้เผยแผ่กิตติคุณพระยะโฮวาแต่ไม่สามารถทำได้เพราะมีเหตุขัดข้องบางประการ ได้มีโอกาสแสดงออกด้วยการเผยแผ่ศาสนาตามความเชื่อของตน เช่น สาวกใหม่ที่สูงอายุหรือสาวกที่มีคู่สมรสแต่ไม่ได้นับถือกิตติคุณพระยะโฮวา ได้มีโอกาสทำงานในสายงานมิชชันนารี

จากข้อสังเกตทั้งรประการนี้ สรุปได้ว่าการปลุกฝัง และอบรมให้สาวกของกิตติคุณพระยะโฮวาทุกคนในแต่ละท้องถิ่นรู้จักวิธีการสอนพระคัมภีร์และพยายามกระตุ้นให้สาวกเกิดความปรารถนาอันแรงกล้าที่จะสอนพระคัมภีร์ไบเบิลคนอื่นๆ ต่อไปนั้น เป็นกลยุทธ์การบริหารจัดการที่มีการวางแผนเป็นอย่างดีของสมาคมหอสังเกตการณ์ เพราะยังมีสาวกอุทิศตนทำงานในบทบาทผู้ประกาศข่าวดี (Publisher)” หรือ “พยานตามบ้าน” และ “ไฟโอเนียร์ (pioneer) มากเท่าไรย่อมเท่ากับว่ามีครูสอนศาสนาของกิตติคุณพระยะโฮวาในเขตพื้นที่นั้นมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเผยแผ่กิตติคุณพระยะโฮวาโดยที่ทางสมาคมหอสังเกตการณ์ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ เพิ่มขึ้น เพราะคนในท้องถิ่นเหล่านี้มีสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายในการเผยแผ่ศาสนาที่ตนนับถือ โดยไม่จำเป็นต้องมีเอกสารใดๆ เพื่อรับรองอย่างเป็นทางการจากสมาคมหอสังเกตการณ์ว่าเป็นมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

ซิสเตอร์ซูซี่ ให้สัมภาษณ์ว่า “ไฟโอเนียร์ก็คือมิชชันนารีทำหน้าที่สอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลโดยตรงเหมือนกับมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาทุกคนคือมิชชันนารี เพราะทุกคนสอนพระคัมภีร์ไบเบิล ไฟโอเนียร์ก็สอนเหมือนกันทำงานรับใช้เหมือนกันทุกอย่าง ไฟโอเนียร์ก็คือมิชชันนารี แต่ต่างกันตรงที่ ไฟโอเนียร์สอนเมื่อมีเวลาว่าง ไม่สามารถสอนได้

ตลอดเวลา ไพโอเนียร์แต่งงานกับคนที่นับถือต่างศาสนาได้ มีลูกได้ แต่มิชชันนารีไม่ได้ เราอุทิศทั้งชีวิตเพื่อพระยะโฮวา บางคนอยากเป็นมิชชันนารีแต่เป็นไม่ได้เพราะอายุมาก ศึกษาพระคัมภีร์และรับบัพติศมาตอนอายุมากแล้ว เป็นมิชชันนารีไม่ได้ แต่อยากสอนพระคัมภีร์ไบเบิล ก็เลยอุทิศตนเป็นไพโอเนียร์ สอนศาสนาเหมือนมิชชันนารี” (ซิสเตอร์ซูซี่, 2553: สัมภาษณ์)

สรุปได้ว่า สาวกของนิกายพยานพระยะโฮวาทุกคนคือมิชชันนารี เพราะมีบทบาทและหน้าที่สอนพระคัมภีร์ไบเบิลและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล เพื่อให้คนอื่นได้ศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลและกลายเป็นสาวก ทุกคนต้องสอน อบรม ถ่ายทอด ผลักดันและปลุกฝังให้สาวกใหม่กลายเป็นผู้เชื่อฯชาวยุคด้านการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลต่อไป

8.2 สายงานที่ 2 คือ สายงานด้านการบริหารการจัดการ

ผู้รับบทบาทหน้าที่ในแต่ละตำแหน่งของสายงานด้านการบริหารการจัดการ หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา อาจเป็นชาวไทยหรือชาวต่างชาติก็ได้ บุคคลเหล่านี้มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องต่างๆ ภายในหอประชุม เช่น ค่าใช้จ่ายต่างๆ อาทิ ค่าน้ำ ค่าไฟ การจัดการทำความสะอาดหอประชุม การรับส่งเอกสารสิ่งพิมพ์ และการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ทุกคนปฏิบัติงานในฐานะอาสาสมัครโดยไม่ได้รับเงินเดือนหรือค่าตอบแทนใดๆ โดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบลดหลั่นตามลำดับคุณวุฒิวิยวุฒิ และความถนัดของแต่ละบุคคล เช่น หากสาวกมีอาชีพเป็นนักบัญชี ก็จะรับบทบาทเป็นผู้ดูแลบัญชีให้หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา เป็นต้น นอกจากนี้ บุคคลกลุ่มนี้ต้องทำหน้าที่สอนพระคัมภีร์ไบเบิลเหมือนกับสาวกของนิกายพยานพระยะโฮวาคนอื่นๆ เช่นกัน

จากการวิจัยพบว่า ระดับผู้บริหารหรือหัวหน้ากลุ่มของประชาคมพยานพระยะโฮวานั้น สมาคมหอสังเกตการณ์จะพิจารณาคัดเลือกเฉพาะเพศชายทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม ให้ดำรงตำแหน่งผู้นำกลุ่มหรือหัวหน้ากลุ่มของประชาคมพยานพระยะโฮวา โดยผู้ชายจะได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ดังนี้ 1) ผู้ปกครองประชาคม 2) ผู้ดูแลรับผิดชอบสายงานมิชชันนารี 3) ผู้ดูแลโรงเรียนการรับใช้ตามระบอบพระเจ้า 4) ผู้ช่วยดูแลโรงเรียนการรับใช้ตามระบอบพระเจ้า 5) ผู้ดูแลการศึกษาหนังสือประจำประชาคม และ 6) ผู้ดูแลรับผิดชอบสายงานการบริหารจัดการหอประชุม ผู้ชายกลุ่มนี้มีความรู้ในพระคัมภีร์อย่างลึกซึ้ง สามารถใช้คำสอนกระตุ้นเตือนคนอื่นๆ และสามารถอธิบายคำสอนให้คนอื่นเข้าใจได้ง่าย ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้สอดคล้องกับคุณลักษณะในพระธรรมติโมธีว บทที่ 1:7-9 ดังนี้

1. ไม่ถูกใครติฉินนินทาหรือกล่าวหาว่ามีพฤติกรรมที่ไม่ดี เช่น เห็นแก่ตัว
2. มีเหตุผล ไม่โกรธง่าย รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและมีน้ำใจต่อผู้อื่น

3. มีสติรู้ผิดชอบชั่วดีรักความยุติธรรมและซื่อสัตย์เป็นดีมีศีลธรรม เช่น ไม่เมาสุรา ไม่มีนิสัยอันพาล ไม่แสวงหาผลประโยชน์ใส่ตัว และไม่โลภมาก

จากการวิจัยพบว่า การที่ไม่อนุญาตให้ผู้หญิงดำรงตำแหน่งกลุ่มผู้ปกครองประชาคมนั้น เนื่องจากนิกายพยานพระยะโฮวามีความเชื่อที่ผู้ชายคือผู้นำ และผู้หญิงคือผู้ตาม ดังนั้นผู้หญิงจึงต้องอยู่ภายใต้การปกครองของผู้ชาย ซึ่งความเชื่อนี้มาจากพระธรรม 1 โครินธ์ บทที่ 11: 13 ซึ่งเขียนไว้ว่า “ชายเป็นศีรษะของหญิง” และจากพระธรรม 1 โครินธ์ บทที่ 11: 34 “จงให้ผู้หญิงนั่งเสียบนที่ประชุม เพราะเขาไม่ได้รับอนุญาตให้พูด แต่ให้เขาอยู่ได้บังคับบัญชา” ซึ่งจากการสัมภาษณ์ซิสเตอร์สุธาณี ได้กล่าวว่า “เราเป็นผู้ตาม ก็ไม่ได้หมายความว่าเราไม่มีความสำคัญนะคะ ในพระคัมภีร์เขียนไว้ เราต้องทำตามพระยะโฮวาบัญญัติไว้ พระองค์ต้องมีเหตุผล” (ซิสเตอร์สุธาณี, 2552: สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ซิสเตอร์วิเวียน ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า “มันไม่ใช่เรื่องยากอะไร ผู้ปกครองทุกคนเป็นคนดี เราเชื่อฟังคนดี พระยะโฮวาสั่งไว้แบบนี้ เราต้องทำตาม” (ซิสเตอร์วิเวียน, 2552: สัมภาษณ์)

9. โรงเรียนว็อลเทอว์ไบเบิลแห่งกิเลียด (Watchtower Bible School of Gilead)

นิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา

บาร์เธอรันนอร์รี ประธานคนที่ 3 ของสมาคมหอสังเกตการณ์ ได้จัดตั้งโรงเรียนว็อลเทอว์ไบเบิลแห่งกิเลียดที่นิวยอร์ก เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2486 บาร์เธอรันนอร์รี กล่าวว่า “ทุกคนจะได้รับการฝึกเตรียมเพื่อทำงานเหมือนกับสาวกุ่นแรกของพระเยซู คือ พอล มาร์ค ดิโมธีว และสาวกคนอื่นๆ ซึ่งเดินทางประกาศข่าวดีเรื่องราวอาณาจักรของพระเจ้าที่ราชอาณาจักรโรมัน พวกเขาถูกสร้างให้แข็งแกร่งด้วยพระวจนะของพระยะโฮวา พวกเขาทำให้พระประสงค์ของพระองค์เผยแผ่ไปทั่ว พวกเขาต้องต่อสู้อย่างเดียดายในหลายๆ แห่งบนโลกใบนี้ มิชชันนารีบางคนอาจต้องประสบกับสถานการณ์เช่นนั้นแต่พระยะโฮวาจะนำทาง มีสถานที่อีกหลายแห่งที่มิชชันนารีพยานพระยะโฮวายังไม่ได้เข้าไปเผยแผ่ บางประเทศมีสาวกพยานพระยะโฮวาเพียงไม่กี่คน ถ้าเผยแผ่มากขึ้นก็จะทำให้มีการจัดตั้งประชาคมคริสเตียนมากขึ้น ยิ่งถ้ามีผู้ทำงานรับใช้ในพื้นที่นั้นมากขึ้น สาวกจะยังมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยเป็นพันคน โรงเรียนไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างนักบวช ทุกคนในที่นี้คือมิชชันนารีและอุทิศตนทำงานรับใช้มานานหลายปีแล้ว วัตถุประสงค์ของหลักสูตรนี้มีเพียงอย่างเดียว คือ เตรียมพร้อมให้ทุกคนสามารถทำงานรับใช้พระยะโฮวาได้มากยิ่งขึ้นในทุกดินแดนที่เดินทางไปประกาศข่าวดีเรื่องราวอาณาจักรของพระยะโฮวา โรงเรียนว็อลเทอว์ไบเบิล

แห่งกิเลียด ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักศึกษาบวชเป็นพระ นักศึกษาทุกคนมีฐานะเป็นผู้รับใช้พระยะโฮวาอยู่แล้ว ทุกคนทำงานรับใช้ในการประกาศราชอาณาจักรพระยะโฮวามานานหลายปีก่อนจะเข้าเรียนตามหลักสูตรของโรงเรียน วัตถุประสงค์เฉพาะของหลักสูตรนี้ คือ เตรียมความพร้อมให้นักศึกษาเป็นมิชชันนารีที่พร้อมจะทำงานหนักในประเทศที่จะไปเดินทางไปเผยแผ่ศาสนา หลักการทำงานคือการประกาศราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาตามบ้านคน จากบ้านหลังหนึ่งไปอีกบ้านหลังหนึ่งต่อไป เป็นการทำงานเลียนแบบพระเยซูและบรรดาสาวกของพระองค์ เมื่อมีใครสักคนสนใจฟังในคำสอน ให้พยายามติดต่อกลับไปและพยายามโน้มน้าวใจให้เขาเริ่มเรียนพระคัมภีร์ไบเบิล มิชชันนารีต้องพยายามจัดตั้งประชาคมคริสเตียนในเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง มิชชันนารีต้องไม่ใช่แค่ยินดีที่สามารถรวบรวมคนเพื่อการจัดตั้งประชาคมคริสเตียนขึ้นได้เท่านั้น แต่มิชชันนารีต้องช่วยให้ทุกคนเข้าใจในพระประสงค์ของพระยะโฮวาและศรัทธามั่นคงในพระองค์ กระตุ้นให้สาวกทั้งหลายร่วมการนมัสการและมีส่วนร่วมบริหารประชาคมท้องถิ่นของตนเอง เมื่อประชาคมเข้มแข็งจนกระทั่งสามารถบริหารจัดการตนเองได้ มิชชันนารีสามารถเดินทางไปเผยแผ่ศาสนาในเมืองอื่นๆ ต่อไป บางครั้งมิชชันนารีมีความจำเป็นที่จะต้องเดินทางกลับมาสอนพระคัมภีร์ไบเบิลเพิ่มเติม เพื่อเสริมสร้างความศรัทธาและกระตุ้นจิตวิญญาณให้แก่ทุกคน” (Jehovah’s Witnesses Proclaimers of God’s Kingdom 1993: 522-524)จากการวิจัยพบว่า หลักสูตรการศึกษาของในโรงเรียนร็อยเทอเวอ์ไบเบิลแห่งกิเลียด มีสาระสำคัญสรุปพอสังเขปได้ดังนี้

1. ศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล
2. การบริหารหอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา
3. การปกครองประชาคมคริสเตียนพยานพระยะโฮวา
4. วิธีการสอนพระคัมภีร์ไบเบิล
5. การส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล เช่น วิธีการอธิบายเอกสารที่แจกจ่าย
6. ศิลปะการพูดต่อหน้าสาธารณชน
7. ประวัติศาสตร์ศาสนา
8. การติดต่อกับรัฐบาลท้องถิ่น
9. หลักกฎหมายสากล
10. ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอาหรับ ภาษาจีน และ ภาษาญี่ปุ่น

มิชชันนารีรุ่นแรกจำนวน 100 คน สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรนี้ เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ.2484 จากสถิติจนถึง ปี พ.ศ. 2535 ปรากฏว่ามีสาวกมากกว่า 6,500 คน จาก 110 ประเทศ ได้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนที่จะถูกส่งไปทำงานเผยแผ่ศาสนาที่ประเทศอื่นๆ มากกว่า 200 ประเทศ (Jehovah’s Witnesses Proclaimers of God’s Kingdom 1993: 524) และจากการศึกษาประวัติการเผย

แผ่นิกายพยานพระยะโฮวาพบว่า มีสาวกของนิกายพยานพระยะโฮวาชาวไทย สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนว็อลเทอเวร์ไบเบิลแห่งกิเลียด คือ

1. ซิสเตอร์สมศรี คาราวรรณ (ปัจจุบันอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร) จบการศึกษาในปี พ.ศ. 2496
2. ซิสเตอร์บัวเขียว นันนทะ (เสียชีวิตในปี พ.ศ. 2529) และ บาร์เธอร์บันเทิง จันทรานูร จบการศึกษาในปี พ.ศ. 2501
3. มีผู้จบการศึกษาในปีพ.ศ. 2522 คือ อัครวิน อุไรรัตน์ และชีวัน อุไรรัตน์ ปัจจุบันเป็นคณะกรรมการสาขาหอสังเกตการณ์ ประจำประเทศไทย
4. ศักดา คาราวรรณ ปัจจุบันเป็นผู้ดูแลหอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา อาคารไอทีเอฟ-เทอเวร์ถนนิสลิสม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2553:15-45)

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษานี้ คือ เป็นหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนให้สาวกมีความเชี่ยวชาญในทุกด้านมากยิ่งขึ้น เช่น ความรู้ในพระคัมภีร์ไบเบิลความรู้เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์และภาษาต่างประเทศ รวมถึงกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานในสายงานมิชชันนารีมากยิ่งขึ้น โดยพยายามเน้นหนักเรื่องการฝึกอบรมมิชชันนารีให้มีความพร้อมในด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลแก่ประชาชนที่มีความแตกต่างอย่างมากทางด้านวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี และเนื่องจากทางสมาคมหอสังเกตการณ์ เป็นฝ่ายรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดของทุกคนที่ได้รับคัดเลือกเข้าฝึกอบรมที่โรงเรียนว็อลเทอเวร์ไบเบิลแห่งกิเลียด นิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ค่าเดินทางไปศึกษาที่นิวยอร์ก จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา ปัจจุบันนี้จึงได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ได้รับการคัดเลือกเพื่อฝึกอบรมเป็นมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา ดังนี้

1. มีความรักต่อพระเจ้าและมีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะทำงานรับใช้พระองค์
2. มีความรู้ความเข้าใจลึกซึ้งในพระคัมภีร์ไบเบิล
3. มีความรักและความเมตตาสงสารต่อผู้อื่น
4. มีความเต็มใจในการให้ เป็นผู้ให้โดยไม่หวังผลตอบแทน
5. อยู่ในวัยหนุ่มสาว คือ อายุเฉลี่ย ประมาณ 25-35 ปีเพราะต้องทำงานหนักและต้องช่วยเหลือสาวกของนิกายพยานพระยะโฮวาด้วยกันที่ตกอยู่ในสภาพที่ยากลำบาก เช่น ท้อถอยหรือหมดกำลังใจในการทำงานเผยแผ่ศาสนาต่อๆ ไปได้
6. สถานะภาพ ต้องมีสามีภรรยาโดยสมรสถูกต้องตามกฎหมาย จะไม่พิจารณาคนโสด เพราะหลังจากจบการศึกษาต้องเดินทางไปสอนพระคัมภีร์ไบเบิลและประกาศราชอาณาจักรของ

พระเจ้าในประเทศที่ไม่มีผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวาหรือมีจำนวนน้อย ประกอบกับประเทศนั้นๆ มีความแตกต่างทางด้านภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี จึงควรเดินทางไปเป็นคู่สามีภรรยา เพื่อให้เกิดความสะดวกในการดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งทางร่างกายและจิตใจ

7. เฉลี่ยจำนวนปีเป็นคริสเตียนพยานพระยะโฮวา 10 ปีขึ้นไป

8. เฉลี่ยจำนวนปีที่ทำงานประกาศราชอาณาจักรพระยะโฮวาเต็มเวลา คือ ทำงานอาสาสมัครในหน้าที่ “ไฟโอเนียร์” 10 ปีขึ้นไป

มิชชันนารีผู้สำเร็จการศึกษาวันที่ 127 ในวันที่ 12 กันยายน พ.ศ.2552 จำนวน 56 คน เป็นคู่สมรส 28 คู่ อายุเฉลี่ย 33.6 ปี เฉลี่ยจำนวนปีที่นับถือนิกายพยานพระยะโฮวา 18.3 ปี และเฉลี่ยจำนวนปีที่ทำงานเผยแผ่ศาสนาในหน้าที่ “ไฟโอเนียร์” 13.6 ปี หลังจากจบการศึกษาจะเดินทางไปประกาศศาสนาใน 22 ประเทศ เช่น จาเมกาเฮติ ปารากวัย ชิลี เซอร์เบีย แอลเบเนีย เนปาล กัมพูชา และคองโก(มิชชันนารีถูกส่งออกไปจนถึงที่สุดปลายแผ่นดินโลก 2010: 29-31)

10. ประวัติความเป็นมาของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาในประเทศไทยตั้งแต่

พ.ศ. 2479- 2552

ก่อนที่จะใช้ชื่อว่า “พยานพระยะโฮวา” และจัดตั้งสมาคมหอสังเกตุการณ์ เหล่ามิชชันนารีพยานพระยะโฮวาเดินทางไปประกาศข่าวดีเรื่องราวอาณาจักรของพระเจ้า โดยใช้ชื่อว่า “นักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล” ชาร์ล เทซ รัสเซลด์ เป็นผู้ริเริ่มส่งมิชชันนารีหรือนักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลไปสอนพระคัมภีร์ไบเบิลในเขตพื้นที่ใกล้เคียง หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 บาร์เธอร์รูเธอร์ฟอร์ด (Joseph Franklin Rutherford) ประธานคนที่ 2 ของสมาคมหอสังเกตุการณ์ได้เริ่มส่งนักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลที่มีคุณวุฒิสูงและเชี่ยวชาญการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลเพื่อเผยแผ่ นิกายพยานพระยะโฮวาในดินแดนต่างๆ ทั่วโลกเช่น บาร์เธอร์คลอด กู๊ดแมน (Claude Goodman) ชาวอังกฤษ เดินทางไปประเทศแทบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศไทย เพื่อบุกเบิกงานประกาศข่าวดีเรื่องราวอาณาจักรของพระเจ้าในดินแดนแถบนี้และจัดตั้งหอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาต่อไป (Jehovah’s Witnesses Proclaimers of God’s Kingdom 1993: 404 – 520)

บาร์เธอร์กู๊ดแมน จึงเป็นมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาคนแรกที่เข้ามาเผยแผ่ นิกายพยานพระยะโฮวาในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2474 ซึ่งเป็นเวลาภายหลังจากที่เสร็จสิ้นภาระกิจเผยแผ่ นิกายพยานพระยะโฮวาในประเทศพม่า เขาได้เดินทางมาปักเพื่อลงเรือไปประเทศอินเดีย แต่จากปีนั้นเขาได้ขึ้นรถไฟเดินทางเข้ามากรุงเทพมหานคร เพื่อเผยแผ่ นิกายพยานพระยะโฮวาในช่วงระยะเวลาสั้นๆ ประมาณ 1 สัปดาห์

หลังจากนั้นอีกประมาณ 5 ปี ในขณะที่บาร์เซอร์ดัวร์ (Frank Dewar) ชาวนิวซีแลนด์ กำลังเผยแพร่นิกายพยานพระยะโฮวาอยู่ในประเทศมาเลเซีย เขาได้รับมอบหมายจากสมาคมหอสังเกตุการณ์ ให้ไปบุกเบิกงานเผยแพร่ นิกายพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย เขาจึงเดินทางโดยรถไฟจากกัวลาลัมเปอร์เข้าสู่กรุงเทพมหานคร บาร์เซอร์ดัวร์มาถึงกรุงเทพมหานครในวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2479 เนื่องจากเขาพูดภาษาไทยไม่ได้แต่พูดภาษาจีนได้ ประกอบกับเอกสารสิ่งพิมพ์ทุกประเภทรวมถึงพระคัมภีร์ไบเบิลที่เขา นำติดตัวมาด้วยนั้นล้วนแต่จัดพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษและภาษาจีน ดังนั้นในช่วงปีแรกบาร์เซอร์ดัวร์ จึงเผยแพร่ นิกายพยานพระยะโฮวาแก่ประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่สามารถพูดภาษาอังกฤษและภาษาจีนในกรุงเทพมหานคร ถัดมาในปีพ.ศ. 2480 มีชนนารีต่างชาติ 3 คน เดินทางเข้าสู่ประเทศไทยได้แก่ บาร์เซอร์วิลลีอันกลอป (Willy Unglaube) บาร์เซอร์เคิร์ท กรูเบอร์ (Kurt Gruber) ชาวเยอรมัน และ บาร์เซอร์เท็ด เซเวลล์ (Ted Sewell) ชาวออสเตรเลีย บาร์เซอร์ดัวร์และมิชชันนารีกลุ่มนี้ถือเป็นผู้เผยแพร่ นิกายพยานพระยะโฮวารุ่นแรกในประเทศไทย

มิชชันนารีทั้ง 4 คน เดินทางไปเผยแพร่ นิกายพยานพระยะโฮวาในหลายจังหวัด ตลอดระยะเวลาของการบุกเบิกงานเผยแผ่ศาสนาถึงปี พ.ศ.2485มิชชันนารีทั้ง 4 คน ได้แจกจ่ายหนังสือและวารสารต่างๆ เกี่ยวกับหลักความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวา ทั้งหมด 21,150 เล่ม และมีผู้ตอบรับวารสารรายปีภัยจำนวน 113คน หนังสือและวารสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ได้แจกจ่ายนั้นมีทั้งภาคภาษาอังกฤษ ภาษาจีนและภาษาญี่ปุ่น แต่มีหนังสือที่แปลเป็นภาษาไทยอยู่เพียงเล่มเดียวคือ หนังสือชื่อ “การป้องกัน (Protection)” (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2553: 8-9) ด้วยเหตุที่ไม่มีเอกสารสิ่งพิมพ์ภาคภาษาไทย ประกอบกับบาร์เซอร์ทั้ง 4 คน สื่อสารภาษาไทยไม่ได้ จึงน่าจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ในช่วงเวลานั้นไม่มีคนไทยนับถือนิกายพยานพระยะโฮวา จากหนังสือ “กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย” กล่าวว่า “มิชชันนารีทั้ง 4 คน พบว่าการประกาศข่าวดีเรื่องราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาในประเทศไทยนั้นเป็นเรื่องที่ยากมาก แม้ว่าชาวไทยเป็นคนสุภาพและมีน้ำใจ แต่ช่วงเวลานั้นชาวสยามจำนวนน้อยมากที่ได้ติดต่อกับโลกภายนอก ดังนั้นชาวไทยจึงไม่ค่อยคุ้นเคยกับชาวต่างชาติ นอกจากนี้ภาษาไทยเป็นอุปสรรคด้านหนึ่งที่สำคัญเพราะมิชชันนารีทั้ง 4 คนพูดภาษาไทยได้เล็กน้อยรวมถึงเอกสารต่างๆ ที่มีชชันนารีแจกจ่ายชาวสยามนั้นทั้งมีเนื้อหาที่แปลกและเป็นภาษาต่างประเทศอีกด้วย มิชชันนารีเดินทางเผยแพร่ นิกายพยานพระยะโฮวาจากจังหวัดหนึ่งสู่จังหวัดหนึ่งด้วยความยากลำบาก”(กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2553: 9)

บาร์เซอร์ดัวร์ได้เล่าไว้ในหนังสือเล่มเดียวกันนี้ว่า “ที่สถานีรถไฟหรือท่ารถโดยสาร หรือท่าเรือ ผมจ้างรถลากคันหนึ่งสำหรับตัวผมและอีกคันหนึ่งที่จะบรรทุกกล่องหนังสือหลาย

กล่องของผม ค่าโดยสารบางที่อาจจะเป็น ๒๕ สตางค์ เขาพาผมไปที่โรงแรมเล็กๆ แห่งหนึ่ง เสมียนโรงแรมได้ให้ตะเกียงน้ำมันก๊าดเล็กๆ กับผม และใช้บริกรนำผมไปที่ห้อง เขาชี้ห้องพักให้ผม และส่งผ้าเช็ดตัวผืนเล็กๆ ให้หนึ่งผืน และบอกผมว่าห้องสุขาและห้องอาบน้ำอยู่ที่ไหน เมื่อบริกรออกไปจากห้อง ผมก็เทน้ำมันก๊าดลงบนเตียง เพื่อไล่ตัวเรือดที่เกาะอยู่เป็นฝูง แล้วก็ขอเขาเติมน้ำมันตะเกียงอีกครั้ง หลังจากนั้นก็ อาบน้ำ กินข้าว อ่านหนังสือนิดหน่อย และในที่สุดก็มุดเข้ามุ้งนอน นอนเหงื่อแตกอยู่ในห้องคับแคบและอบอ้าวนั้น” (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2553:10)

มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาทั้ง 4 คนต้องการแปลสิ่งพิมพ์จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย จึงได้เขียนจดหมายชี้แจงเรื่องความจำเป็นในการแปลเอกสารถึงบาร์เธอร์รูเธอร์ฟอร์ด ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นประธานสมาคมหอสังเกตการณ์บาร์เธอร์รูเธอร์ฟอร์ด เขียนตอบกลับมาว่า “ผมไม่ได้อยู่ที่ประเทศไทย แต่พวกคุณอยู่ที่นั่น จึงมีศรัทธาในพระยะโฮวาและขยันทำงานแล้วคุณจะพบนักแปล” คำตอบจากบาร์เธอร์รูเธอร์ฟอร์ดนี้ วิเคราะห์ได้ว่า บาร์เธอร์รูเธอร์ฟอร์ดต้องการกระตุ้นให้มิชชันนารีทั้ง 4 คนมีความศรัทธาในพระยะโฮวาและมุ่งมั่นในการทำงาน ต่อมาในเดือนกันยายน พ.ศ.2482 บาร์เธอร์เคิร์ทและบาร์เธอร์วิลลี ก็ได้พบกับ จอมใจ อินทพันธุ์ ซึ่งต่อมาได้เข้ารับเป็นสาวกของนิกายพยานพระยะโฮวาและทำงานรับใช้ด้านการแปลเอกสาร ภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย จนกระทั่งเสียชีวิตในปี พ.ศ. 2524 (Jehovah’s Witnesses Proclaimers of God’s Kingdom 1993: 147-148) ในปี พ.ศ. 2483 มิชชันนารีทั้ง 4 คนสามารถทำให้คนไทยเปลี่ยนมานับถือนิกายพยานพระยะโฮวาได้สำเร็จ สาวกกลุ่มแรกของประเทศไทยได้แก่

1. จอมใจ อินทพันธุ์ อาจารย์โรงเรียนคาราวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ จบการศึกษาวชิราวุธ แผนกประถมศึกษา จากมหาวิทยาลัยซิดนีย์ กรุงมณิลา ประเทศฟิลิปปินส์
2. แก้วมาลูน อินทพันธุ์ อาจารย์โรงเรียนคาราวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่
3. คำอ้าย ไชยวรรณ อาจารย์โรงเรียนคาราวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่
4. บัวเจียว นันทะ พยาบาลโรงพยาบาลแห่งหนึ่งที่จังหวัดน่าน
5. อีดิธ มุงสิน และ สัจด์ มุงสิน (เสียชีวิตแล้ว) (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2553: 11-45)

คนไทยกลุ่มแรกที่นับถือนิกายพยานพระยะโฮวาเดิมทีเป็นชาวไทยที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ อีดิธ มุงสิน เล่าว่า “ดิฉันเริ่มเรียนพระคัมภีร์ไบเบิลในโรงเรียนโปรเตสแตนต์ หลังจากบิดาของเราซึ่งเป็นชาวอังกฤษเสียชีวิตระหว่างสงครามโลกครั้งแรก ดิฉันและน้องสาว 3 คนถูกส่งไปโรงเรียนประจำของโปรเตสแตนต์ในเชียงใหม่ ที่นั่นพวกเราได้เรียนพระคัมภีร์ไบเบิลด้วย ดิฉันเรียนรู้เกี่ยวกับพระเยซูคริสต์มาตั้งแต่เล็ก แต่ก็ยังมีบางอย่างที่ยังสงสัยอยู่

ดิฉันกลัวที่จะถามครู เพราะดิฉันเป็นนักเรียนที่กลัวครู หลังจากนั้นดิฉันไปอยู่ที่สิงคโปร์ช่วงระยะเวลาหนึ่ง จึงกลับมาเมืองไทยในปี พ.ศ. 2484 เมื่อดิฉันไปเชียงใหม่ ดิฉันได้พบกับคำอ้ายไชยวรรณ ดิฉันจำได้ว่าเขานับถือโปรเตสแตนต์แต่ในวันนั้นดิฉันรีบร้อนกลับกรุงเทพฯ ไม่มีโอกาสสอนดิฉันเรื่องพระยะโฮวาแต่เขาให้หนังสือเล่มเล็กๆ สามเล่มและบอกให้ดิฉันอ่านบนรถไฟ ดิฉันอ่านหนังสือทั้ง 3 เล่มนั้นจนจบ และรู้สึกประหลาดใจกับวิธีการอธิบายคำสอนเพราะเนื้อหานั้นต่างกันมากจากที่เคยเรียนในโรงเรียน ดิฉันต้องการทราบว่าอะไรคือความจริง จึงเสาะหาพยานพระยะโฮวาในกรุงเทพฯ เมื่อดิฉันพบหอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาเห็นหลายคนกำลังศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลกันอยู่ ดิฉันจึงร่วมศึกษากับเขา มีหนึ่งคนที่ดิฉันรู้จักเป็นอย่างดีคือซิสเตอร์จอมใจ ผู้ซึ่งเคยเป็นครูในโรงเรียนที่ดิฉันเคยเรียน เราดีใจมากที่ได้พบกันอีก เมื่อดิฉันได้รับความรู้และความเข้าใจเรื่องพระคัมภีร์มากขึ้น ดิฉันเลิกไปโบสถ์ เลิกแขวนไม้กางเขนคนจากโบสถ์สองคนมาเยี่ยมดิฉันที่บ้านและพยายามที่จะให้ดิฉันกลับไปโบสถ์ พวกเขาบอกดิฉันว่า อย่าไปเชื่อพวกพยานพระยะโฮวา ดิฉันตอบว่า ให้ดิฉันศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลกับพยานพระยะโฮวา ก่อน ถ้าพวกพยานพระยะโฮวาผิด ดิฉันจะกลับไปโบสถ์อีก ตั้งแต่นั้นมาคนที่โบสถ์ไม่เคยกลับมาหาดิฉันอีกเลย” (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2553: 15)

การวิจัยวิเคราะห์ได้ว่า คนกลุ่มแรกเปลี่ยนจากการนับถือศาสนาเดิมคือโปรเตสแตนต์หันมานับถือนิกายพยานพระยะโฮวานั้นน่าจะเกิดจากสาเหตุ 2 ประการ ดังนี้

ประการแรก คนกลุ่มนี้มีพื้นฐานความคิด ความเข้าใจ ความเชื่อเรื่องพระเจ้าในคริสต์ศาสนาอยู่แล้ว และมีความรู้ภาษาอังกฤษสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยน ซักถามความรู้ต่างๆ ในพระคัมภีร์ไบเบิลได้เป็นอย่างดี จึงเป็นการง่ายที่จะซักถามในเรื่องที่ตนสงสัยและการรับรู้ข่าวสารก่อให้เกิดทัศนคติมุมมองใหม่ และความเชื่อ จนหันมาศรัทธานิกายพยานพระยะโฮวา

ประการที่สอง ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรี ปี พ.ศ. 2481-2487 ได้มีนโยบายการปรับปรุงส่งเสริมวัฒนธรรมไทย โดยออกพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2485 (อินทรา ซาฮ์รี 2434: 100) ซึ่งในมาตรา 6 ได้กำหนดไว้ว่า วัฒนธรรมซึ่งบุคคลจักต้องปฏิบัติตาม นอกจากจะได้อำนาจไว้ในพระราชบัญญัติแล้ว ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาด้วย ในกรณีต่อไปนี้

1. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการแต่งกาย จรรยาและมารยาทในที่สาธารณะสถานหรือที่ปรากฏแก่สาธารณชน
2. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการปฏิบัติตนและการปฏิบัติต่อบ้านเรือน
3. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการประพฤติตนอันเป็นการนำมาซึ่งเกียรติของชาวไทยและพุทธศาสนา

4. ความมีสมรรถภาพและมารยาทเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานอาชีพ
5. ความเจริญงอกงามแห่งจิตใจและศีลธรรมของประชาชน
6. ความเจริญก้าวหน้าในทางวรรณกรรมและศิลปกรรม
7. ความนิยมไทย

การออกพระราชกฤษฎีกานี้ มีผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมขึ้นในสังคมไทย โดยเฉพาะในข้อ 3 และข้อ 4 ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อกลุ่มชนต่างๆ ในสังคมไทย เพราะพระราชกฤษฎีกานี้มีผลบังคับตามกฎหมายซึ่งทุกคนต้องปฏิบัติตาม แม้ว่าจะขัดต่อความเชื่อของคนกลุ่มต่างๆซึ่งแตกต่างกันทางเชื้อชาติและศาสนา จึงทำให้การเผยแพร่ศาสนาทุกศาสนายกเว้นพุทธศาสนาย่อมเป็นไปได้ยากลำบาก คริสเตียนต้องระมัดระวังตัวในการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา แม้แต่ชาวมุสลิมก็มองว่ารัฐบาลกำลังใช้อำนาจของรัฐผ่านกระบวนการทางวัฒนธรรมเพื่อทำลายลักษณะสังคมของชาวมุสลิมและต้องการโน้มน้าวให้ชาวมุสลิมกลายเป็นชาวไทยพุทธทั้งหมด (เฉลิมเกียรติ ขุนทองเพชร 2529: 86) ประกอบกับสถานการณ์ทางการเมืองบีบคั้นให้มิชชันนารีอพยพออกนอกประเทศเพื่อหนีภัยสงครามโลกครั้งที่ 2 (วรรณตรี แซ่อัง 2535: 125) แต่ภายใต้สถานการณ์ขณะนั้นมิชชันนารีพยานพระยะโฮวายังคงเผยแพร่แก่นิกายพยานพระยะโฮวาในประเทศไทยต่อไป จึงน่าจะเป็นอีกหนึ่งเหตุผลที่ทำให้คนไทยกลุ่มนี้มีโอกาสพบปะเพื่อศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลกับมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาบ่อยครั้งขึ้น ทำให้มีความสนิทสนมกันมากขึ้น จึงเกิดความศรัทธาและเปลี่ยนมานับถือนิกายพยานพระยะโฮวาในที่สุด

การเผยแพร่แก่นิกายพยานพระยะโฮวาในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 และหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองมิชชันนารีพยานพระยะโฮวายังคงเผยแพร่แก่นิกายพยานพระยะโฮวาในประเทศไทยต่อไป บาร์เธอร์เคิร์ทและบาร์เธอร์วิลลีคองอยู่ที่ภาคเหนือ ส่วนบาร์เธอร์เซเวลล์ทำงานเผยแพร่ศาสนาอยู่ที่กรุงเทพฯกับครอบครัวพยานพระยะโฮวาชาวศรีลังกา ในปี พ.ศ. 2484 ซีสเตอร์จอมใจย้ายมาอาศัยอยู่ที่กรุงเทพฯและพักอยู่กับครอบครัวชาวศรีลังกาและได้มีการจัดตั้งหอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาขึ้นที่กรุงเทพมหานครมิชชันนารีต่างชาติได้ทยอยเข้ามาเผยแพร่ศาสนาในประเทศไทยมากขึ้น เช่นบาร์เธอร์พอเวลล์ (George Powell) ชาวออสเตรเลีย บาร์เธอร์โทมัส (Hans Thomas) และบาร์เธอร์ฟุช (Wolfhelm Fuchs) ชาวเยอรมัน เมื่อกองทัพอากาศญี่ปุ่นเดินทัพเข้าสู่ภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก ประเทศไทยได้ประกาศเข้าร่วมสงครามกับกองทัพญี่ปุ่น บาร์เธอร์จอร์จ เล่าไว้ดังนี้ “เช้าวันหนึ่งของเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2484 ซีสเตอร์จอมใจวิ่งลงบันไดและตะโกนว่า “มันเกิดขึ้นแล้ว” เพราะได้ยินวิทยุประกาศว่ากองทัพทหารญี่ปุ่นเดินทัพเข้าสู่ประเทศไทยพร้อมอาวุธ แม้ว่ากองทัพทหารญี่ปุ่นไม่ได้แทรกแซงวิถีชีวิตปกติทั่วไป

ของคนไทยมากนัก แต่สภาพเศรษฐกิจภายในประเทศฝืดเคืองมาก” (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2535:16)

กองทัพญี่ปุ่นเดินทัพเข้าสู่ประเทศไทยในเช้าวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484 รัฐบาลไทยเห็นว่าไม่อาจต้านทานกำลังทหารของญี่ปุ่นได้ จึงยอมให้กองทัพญี่ปุ่นเดินทัพผ่านดินแดนของประเทศไทย แต่รัฐบาลญี่ปุ่นก็ยังคงมีความกังวลว่าไทยจะปฏิบัติอย่างไรต่อไป ญี่ปุ่นจึงต้องการให้รัฐบาลไทยให้ความร่วมมือเพิ่มมากขึ้น โดยให้ไทยเซ็นสัญญาพันธไมตรีกับญี่ปุ่น ดังนั้นในวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2485 รัฐบาลจอมพล ป. จิ่งลงนามในกติกาสัญญาพันธไมตรีระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ซึ่งในวันรุ่งขึ้นจากวันลงนามในสัญญา จอมพล ป. ได้ส่งโทรเลขถึง พลเอกฮิเดกิ โต โจนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นว่า ท่าน(จอมพล ป. พิบูลสงคราม) ไม่ได้ถือว่ากติกาสัญญาพันธไมตรีเป็นเอกสารทางการทูตธรรมดา แต่ถือว่าเป็นเอกสารอันศักดิ์สิทธิ์ จึงได้จัดให้มีการลงนามกัน ณ ปุชยณีสถานอันศักดิ์สิทธิ์เบื้องหน้าพระแก้วมรกต ซึ่งเป็นที่เคารพบูชาของปวงชน มิใช่ในประเทศไทยเท่านั้น แต่รวมมั่งในพม่า และส่วนใหญ่ของประเทศอินเดีย ท่านจึงเชื่อมั่นว่าพิธีกรรม(การลงนาม) ที่ประกอบนั้นจะช่วยในการรวมจิตใจของบรรดาประชากรทั้งหลายในเอเชีย(กนต์ธีร์ ศุภมงคล 2553: 54)

หลังจากการบุกครุกของกองทัพญี่ปุ่นไม่กี่วัน เจ้าหน้าที่ชาวญี่ปุ่นนำตำรวจไทยเข้าจับกุม บาร์เธอร์จอร์จและบาร์เธอร์เซเวลล์ ชาวออสเตรเลีย กักขังพวกเขาทั้งสองไว้ที่ค่ายกักกันในกรุงเทพมหานคร เป็นเวลารวม 3 ปี 8 เดือน บาร์เธอร์จอร์จเล่าว่า “ในช่วงเวลานั้น พี่น้องพยานพระยะโฮวาทั้งชาวเยอรมันและชาวไทยไม่เคยทอดทิ้งพวกเรา พวกเขานำผลไม้มาเยี่ยม การให้กำลังใจซึ่งกันและกันนั้นให้ความสุขสดชื่นที่สุด ซึ่งทำให้พวกเรายิ่งอดทนได้และเปี่ยมด้วยความหวัง” (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2553: 17)

เมื่อรัฐบาลไทยประกาศสงครามกับสหรัฐอเมริกาและอังกฤษในวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2485 โดยอ้างสาเหตุจากการที่ประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาทำการรุกรานประเทศไทย มีรายละเอียดระบุในคำประกาศสงครามบางส่วนว่า เมื่อญี่ปุ่นประกาศสงครามกับอังกฤษและอเมริกา ไทยรู้สึกถึงความผูกพันในหน้าที่ที่เป็นชาวเอเชีย จึงได้ร่วมทำสัญญาพันธไมตรีกับญี่ปุ่น โดยมีได้ประกาศสงครามกับทั้งสองประเทศนั้น และมีได้ทำการประทุษร้ายรุกรานแต่อย่างใด ตรงกันข้ามอังกฤษ อเมริกา ได้ทำการประทุษร้ายรุกรานประเทศไทยไทยอย่างรุนแรงมีการโจมตีทางอากาศระหว่างวันที่ 8 ธันวาคม ถึงวันที่ 20 มกราคม รวม 30 ครั้ง พุทธิดการณ์ครั้งนี้ ฝ่ายไทยตกอยู่ในวิสัยที่ไม่สามารถจะทนต่อต่อไปได้ จึงมีพระบรมราชโองการประกาศสถานะสงครามระหว่างไทยกับบริเตนใหญ่และสหรัฐอเมริกา ในวันที่ 25 มกราคม ตั้งแต่เวลาที่ยังวันเป็นต้นไป(อินทริา ซาฮีร์ 2434: 116)

ในปีพ.ศ. 2485 ทหารญี่ปุ่นได้จับกุมมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาชาวเยอรมันเพิ่มขึ้นอีก 3 คน ได้แก่ บาร์เธอร์กูร์เบอร์ บาร์เธอร์โทมัสและบาร์เธอร์พีซัส หนังสือต่างๆ ที่คลังพัสดุถูกริบ บาร์เธอร์อันกลอบ สามารถหนีรอดจากการจับกุมได้ตลอดระยะเวลาที่สงครามดำเนินอยู่แม้ว่าเจ้าหน้าที่ชาวญี่ปุ่นได้พยายามตามจับกุม พยานพระยะโฮวาท้องถิ่นชาวไทยไม่ได้รับอันตราย แต่เมื่อใดที่พวกเขาเดินทางไปสอนพระคัมภีร์ไบเบิลตามบ้าน โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพฯ จะมีเจ้าหน้าที่ชาวญี่ปุ่นคอยติดตามเฝ้าดูและเข้าไปซักถาม บางทีก็ข่มขู่เจ้าของบ้านที่เรียนพระคัมภีร์ไบเบิลอยู่บ่อยครั้ง(กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2553: 17)สาเหตุของการถูกจับกุมนั้นน่าจะเกิดจากรัฐบาลจอมพล ป.ได้ประกาศเขตหวงห้ามสำหรับคนต่างด้าวในบางพื้นที่รวมทั้งมีคำสั่งให้คนต่างด้าวต้องไปรายงานตัวที่สถานีตำรวจทุกวัน(อินทรา ซาฮิรี 2434: 117) แต่ลักษณะการทำงานของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาจำเป็นต้องเดินทางไปสอนพระคัมภีร์ไบเบิลในสถานที่ต่างๆ ความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องนี้ได้กลายเป็นจุดสนใจ ประกอบกับมิชชันนารีทั้งห้าคนเป็นชาวต่างชาติจึงทำให้ถูกเพ่งเล็งและถูกจับกุมในที่สุด

หลังการถูกจับกุม มิชชันนารีชาวเยอรมันทั้งสามคนถูกกักขังไว้โดยกองทัพญี่ปุ่น ทั้งถูกสอบสวนและทำร้ายร่างกายอย่างโหดร้ายทารุณ 3 วัน 3 คืน สุดท้ายเจ้าหน้าที่ชาวญี่ปุ่นบอกให้มิชชันนารีทั้งสามคนลงนามในคำแถลงการณ์ซึ่งเขียนเป็นภาษาญี่ปุ่น เมื่อมิชชันนารีทั้งสามคนปฏิเสธ เจ้าหน้าที่ชาวญี่ปุ่นคนหนึ่งตะโกนใส่หน้าพวกเขาว่า “เราไม่สนใจว่าพวกคุณจะถูกเกี่ยวข้องกับราชอาณาจักรของพระเจ้าอย่างไร แต่สำหรับโลกใบนี้ กำลังจะถูกปกครองโดยประเทศญี่ปุ่น” (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2553: 17)

บาร์เธอร์ฮานซ์ กล่าวว่า “เนื่องจากพวกเราไม่ใช่นาซี สถานทูตเยอรมันก็ไม่ได้ให้ความช่วยเหลือใดๆ หลังจากถูกกักขังไว้คุกทหารนานหลายสัปดาห์ พวกเราเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ไทยช่วยเหลือพวกเราเข้าเมืองอย่างถูกกฎหมายในฐานะมิชชันนารีได้รับใบอนุญาตจากรัฐบาลไทย และพวกเราไม่ได้ทำอะไรเพื่อต่อต้านรัฐบาลไทย พวกเราไม่ทราบถึงเหตุผลว่าทำไมกองทัพญี่ปุ่นจึงต้องกักขังพวกเราไว้ประเทศไทยเป็นดินแดนแห่งเสรีภาพและไม่ได้ขึ้นตรงต่อการปกครองของประเทศญี่ปุ่น เพียงแค่เป็นพันธมิตรกับประเทศญี่ปุ่น เราเรียกร้องให้ส่งตัวพวกเราต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย และในที่สุดคำร้องเรียนของพวกเรา ก็ได้รับการอนุมัติ” (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2553: 18)

ตลอดระยะเวลาที่กองทัพญี่ปุ่นตั้งฐานทัพอยู่ในประเทศไทย แม้พยานพระยะโฮวาได้ขาดการติดต่อกับสมาคมสังเกตการณ์ที่นิวยอร์ก แต่การเผยแพร่ในกายพยานพระยะโฮวายังคงดำเนินการต่อไปด้วยความระมัดระวังตัวเพื่อไม่ให้ถูกเจ้าหน้าที่ญี่ปุ่นจับกุมพยานพระยะโฮวายังคงรวมกลุ่มกันเพื่อศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลและวารสารหอสังเกตการณ์ตามปรกติ เมื่อไม่มีวารสาร

ฉบับใหม่ พวกเขาต้องศึกษาวารสารฉบับเก่าซ้ำ วารสารหอสังเกตการณ์ฉบับเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2484 มีหัวเรื่องว่า “การปกครองของพญามารจบสิ้นลง” เป็นฉบับสุดท้ายที่พวกเขาได้รับในช่วงเวลานั้น บาร์เธอร์ฮานซ์ เล่าว่า “นับตั้งแต่วารสารฉบับนี้ พวกเราต้องศึกษาย้อนหลังไปปีแล้วปีเล่า หวังกันว่าวันหนึ่งสงครามจะสงบและเราก็จะได้ติดต่อกับสมาคมหอสังเกตการณ์ที่นิวยอร์กอีกครั้ง นานกว่า 4 ปีผ่านไป เมื่อพวกเรากำลังศึกษาวารสารหอสังเกตการณ์ฉบับเก่าวารสารหอสังเกตการณ์ฉบับใหม่คือ ฉบับปี พ.ศ. 2479 ก็ได้ถูกส่งมาถึง” (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2553: 19)

หลังจากที่ประเทศญี่ปุ่นประกาศยอมแพ้สงคราม บาร์เธอร์พอเวลและบาร์เธอร์เซเวลล์ จึงได้รับการปล่อยตัว ในวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2488 ทางสมาคมหอสังเกตการณ์ที่นิวยอร์กจึงได้เริ่มติดต่อกับสาวกของนิกายพยานพระยะโฮวาในประเทศไทยอีกครั้งในเดือนเมษายน พ.ศ. 2490 บาร์เธอร์นอร์รี ประธานสมาคมหอสังเกตการณ์เดินทางมากรุงเทพมหานคร และได้มีการจัดประชุมใหญ่ขึ้นเป็นครั้งแรก ที่หอประชุมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เขาได้กล่าวปาฐกถาเรื่อง “ความชื่นชมยินดีของคนทั้งปวง” มีผู้เข้าร่วมชุมนุม 275 คน หนังสือพิมพ์ 2 ฉบับ กล่าวหาว่าบาร์เธอร์นอร์รีปาฐกถาหมิ่นประมาทศาสนาพุทธ เขาจึงถูกฝ่ายสืบสวนกลางจับกุม หลังจากนั้นได้รับการปล่อยตัว บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับได้แสดงความเสียใจที่กล่าวหาอย่างไม่เป็นธรรมต่อบาร์เธอร์นอร์รีและสมาคมหอสังเกตการณ์ ต่อมาได้มีการจัดตั้งสาขาสมาคมหอสังเกตการณ์ขึ้นในประเทศไทยเมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2490 สำนักงานสาขาสมาคมหอสังเกตการณ์แห่งแรก ตั้งอยู่เลขที่ 122 ซอยเคโซ กรุงเทพมหานคร โดยมีบาร์เธอร์พอเวลดำรงตำแหน่งเป็นผู้ปกครองสาขาสมาคมหอสังเกตการณ์ ประจำประเทศไทย (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2553: 21)

เมื่อรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม หมดอำนาจลง นายควง อภัยวงศ์เข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาภาวะเงินเฟ้อและการขาดแคลนสินค้าอุปโภคบริโภค รัฐบาลนายควงจึงไม่ได้สานต่อนโยบายสร้างชาติของรัฐบาลจอมพล ป. และได้ประกาศยกเลิกนโยบายต่างๆ เช่น นโยบายรัฐนิยม ทำให้เห็นนโยบายที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมลดความแข็งกร้าวลง (อินทิตรา ซาฮีร์ 2434: 133) ในช่วงที่นโยบายสร้างชาติลดความเข้มข้นลง นิกายพยานพระยะโฮวาเริ่มจัดการบรรยายสาธารณะขึ้นในประเทศไทย โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร มีการประกาศให้สาธารณชนรับทราบโดยการแจกใบปลิวและกระจายเสียงทางรถยนต์ ประชาชนสามารถร่วมฟังการบรรยายเกี่ยวกับนิกายพยานพระยะโฮวาได้ที่หอประชุมราชาอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาทุกแห่ง และได้มีผู้เขียนวิจารณ์ไว้ในหนังสือเนื่องในวาระพิเศษ ประจำปี 2492 ว่า

“บาทหลวงหลายคนของพวกเขามีการศึกษาสูง และไม่เหมือนบาทหลวงของนิกายคาทอลิก พวกเขาใจกว้าง มีมารยาทและสุภาพ”(กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2553: 31-33)

มิชชันนารีต่างชาติแม้ว่าพยายามอดทนและอุทิศตนในการเผยแผ่ศาสนาพยานพระยะโฮวาแต่ผลของการทำงานหนักไม่ได้ทำให้จำนวนสาวกในประเทศไทยเพิ่มขึ้น มิชชันนารีบางคนก็ท้อแท้สิ้นหวัง บางคนกลับไปสอนพระคัมภีร์ไบเบิลที่บ้านเกิด บางคนก็ยังพยายามทำงานต่อไปอีก 20-30 ปี หรือมากกว่านั้น มิชชันนารีคู่สามีภรรยาบางคู่มิบุตรจึงขอลาออกจากการเป็นมิชชันนารี และบางคนยังคงพยายามเผยแผ่ศาสนาที่ประเทศไทยต่อไป มิชชันนารีหลายคนพบว่าเป็นเรื่องที่ยากมากที่จะโน้มน้าวใจให้ชาวไทยพุทธเกิดศรัทธาในพระยะโฮวา มิชชันนารี 2 คนพี่น้อง อีโลน และเฮลวี ฮาร์เตวา (Elon, Helvi Harteva) ชาวฟินแลนด์ กล่าวว่า “ในขณะที่มิตรภาพกำลังดำเนินไปด้วยดีมิชชันนารีหลายๆ คนกลับรู้สึกตึงเครียด ส่วนหนึ่งคงเป็นเพราะวัฒนธรรมและความเชื่อซึ่งเหมือนเป็นกำแพงนุ่มๆ ที่ใช้ต่อต้าน และยากมากที่พวกเราจะข้ามไปได้ แต่พวกเขายังคงเป็นมิตรเหมือนเดิม นับจากนั้นนานๆ ครั้งถึงจะมีการสนทนาที่ลึกและจริงจัง โลกของพวกเรามันเป็นโลกใหม่ของพวกเขา และคนไทยก็มีปมหลังที่แตกต่างมากด้วย รากฐานศาสนาของเขาอนุญาตให้ทำตามอำเภอใจ สมัมนั้น ชิสเตอร์เก่าๆ หลายคนยังเคี้ยวหมากขณะไปประกาศเรื่องราวอาณาจักรของพระยะโฮวา ส่วนชิสเตอร์อีกหลายคนสูบยาใบตองม้วน แค่จากควันโขมงของบุหรี่ก็พอจะบอกได้ว่าเขาอยู่ที่ไหนในหมู่บ้าน ผมยังจำได้บาร์เธอร์บางคนสูบยาตอนเข้าร่วมประชุมที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา” (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2553: 31-33)

ต่อมาเมื่อมีการผลิตภาพยนตร์เรื่อง“สมาคมโลกใหม่ในภาคปฏิบัติ (The New World Society in Action)” ภาพยนตร์เรื่องนี้ถูกนำไปฉายที่ภาคเหนือ ภาคอีสาน และได้ฉายภาพยนตร์เรื่องนี้ทุกวันในงานวันรัฐธรรมนูญซึ่งจัดขึ้นเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ที่สวนลุมพินี กรุงเทพมหานครบาร์เธอร์ฮาร์เตวา เล่าถึงตอนที่ฉายภาพยนตร์เรื่องเดียวกันนี้ที่หน้าศาลากลางจังหวัดกาฬสินธุ์ มีจำนวนผู้เข้าชมมากกว่า 4,200คน “ครั้งหนึ่งเครื่องปั่นไฟเสียดกลางคัน เราหวังกันว่าคนดูที่มากกว่าพันคนจะยังไม่จากไป ผมรีบขึ้นรถสามล้อ ไปเอาเครื่องปั่นไฟเครื่องใหม่ในเมือง ผมแปลกใจมากเมื่อกลับมาพบว่ามีคนรอดูหนึ่งมากกว่าตอนแรก หลังจากหนังจบพวกเราแจกใบปลิวให้ทุกๆ คนไม่ไหว เพราะคนดูเยอะมากพวกเราไปรีบใบปลิวขึ้นไปบนฟ้า ไม่มีสักแผ่นร่วงลงพื้น”กล่าวได้ว่าภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นเสมือนเครื่องมือในการเผยแผ่ศาสนาพยานพระยะโฮวาที่มีประโยชน์อย่างมากต่อการทำงานของมิชชันนารี เพราะช่วยเปิดโลกทัศน์ใหม่แก่ผู้ชมเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้ชมเข้าใจถึงบทบาทและหลักคำสอนของนิกายของพยานพระยะโฮวาได้ง่ายขึ้น (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2553: 31-33)

การเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยครั้งที่ 2 ของบาร์เธอรันอร์รี่ ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2494 ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบางอย่างขึ้น คือ จำนวนมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาชาวต่างชาติลดลง แต่จำนวนมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาชาวไทยเพิ่มขึ้น กลุ่มมิชชันนารีชาวไทยเหล่านี้มีความศรัทธา ความรู้และมีศักยภาพในการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลสามารถทำงานรับใช้เพื่อเผยแผ่นิยายพยานพระยะโฮวาได้เป็นอย่างดี ในขณะที่นั้นมีผู้ทำงานรับใช้ในสายงานมิชชันนารีประมาณ 70 คน สมาคมหอสังเกตการณ์จึงเริ่มส่งพยานพระยะโฮวาชาวไทยกลุ่มนี้เดินทางไปบุกเบิกการเผยแผ่ศาสนาในจังหวัดต่างๆ เช่น ชิสเตอร์บัวเขียว นันทะและชิสเตอร์สมศรีคาราวรรณ ได้รับมอบหมายให้เผยแผ่ที่นครศรีธรรมราช ที่นั่นชิสเตอร์ทั้งสองคนได้พบกับช่างตัดเสื้อชาวไทยพุทธคนหนึ่งชื่อ เครือมาส ซึ่งได้ตัดสินใจศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลกับชิสเตอร์ทั้งสองคน แม้ว่าเธอจะถูกครอบครัวและเพื่อนๆ ต่อต้าน แต่ในที่สุดเครือมาสก็เปลี่ยนมานับถือนิยายพยานพระยะโฮวา หลังจากรับบัพติสมาเครือมาสได้สมรสกับบาร์เธอร์ครอกเกตท์ (Neil Crockett) ชาวนิวซีแลนด์ หลังจากนั้นเครือมาสอุทิศตนทำงานรับใช้ในสายงานมิชชันนารี ส่วนบาร์เธอร์ครอกเกตท์ ทำงานฝ่ายรับใช้ในฐานะผู้ปกครองหอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา

บาร์เธอร์สังด์ มุงลิน ได้รับมอบหมายให้ไปบุกเบิกการเผยแผ่นิยายพยานพระยะโฮวาที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย บาร์เธอร์สังด์ได้พบกับ การุณชูเที่ยงตรง ซึ่งเกิดในครอบครัวชาวพุทธ การุณเล่าไว้ในหนังสือกิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย (2535) ว่า “ตอนเป็นเด็กฉันถามยายว่าพวกเรามาจากไหนและตายแล้วจะไปไหน แต่นิทานและชาดกที่ฉันได้ฟังมันตอบคำถามฉันไม่ได้ ในปี พ.ศ. 2488 ตอนนั้นฉันอายุ 19 ปี ญาติคนหนึ่งซึ่งเชียงใหม่ส่งพระคัมภีร์ไบเบิลมาให้ ฉันเริ่มอ่านและสังเกตว่าพระคัมภีร์ไบเบิลพูดถึงเกี่ยวกับพระเจ้าว่าเป็นพระผู้สร้าง เกี่ยวกับความหวัง และชีวิตนิรันดร์ ฉันจำได้ว่าในช่วงปีนั้น ญาติได้ส่งวารสารหอสังเกตการณ์มาด้วย 2 เล่ม ตอนนั้นฉันคิดว่าคงเหมือนกับศาสนาคริสต์นิกายอื่นๆ ปี พ.ศ. 2489 ฉันได้รับบัพติสมาที่โบสถ์คริสต์นิกายเพรสบิเทรียน กระตือรือร้นที่จะบอกคนอื่นเกี่ยวกับพระเยซูทรงไถ่บาปมนุษย์ฉันอยากเป็นนักเทศน์ หลายครั้งที่ฉันสมัครเข้าเรียนเพื่อฝึกเป็นมิชชันนารีทั้งในประเทศไทยและประเทศพม่า แต่ไม่รู้ทำไมไม่เคยสำเร็จ”หลังจากที่บาร์เธอร์สังด์ไปเยี่ยมการุณและสามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจนและมีเหตุผล การุณจึงสนใจและเริ่มศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลกับบาร์เธอร์สังด์ แต่คนทั้งคู่ได้รับการต่อต้านอย่างหนัก การุณเล่าต่อว่า “ตอนที่เรากำลังศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลได้ถูกหिनปาบ้านบ่อยครั้ง หรือไม่ชาวบ้านก็ทำเสียงรบกวนอยู่นอกบ้าน วันหนึ่งบาทหลวงของโบสถ์มาที่บ้านพร้อมกับน้องชายของเขาซึ่งเป็นตำรวจ เขาพยายามจะให้ฉันหยุดคบหาสมาคมกับพยานพระยะโฮวา บาร์เธอร์สังด์ถูกขู่ฆ่า เมื่อทางสมาคมหอสังเกตการณ์รู้จึงแนะนำให้บาร์เธอร์สังด์ย้ายไปสงขลา แต่ไม่นานหลังจากนั้น เช่นวันหนึ่งในปี พ.ศ. 2496 บาร์เธอร์สังด์ถูกยิงตาย”การุณเข้ารับบัพติสมาเป็น

สาวกของนิกายพยานพระยะโฮวาในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2485 และทำงานรับใช้ในสายงานมิชชันนารีนานมากกว่า 20 ปี (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2535: 28)

ในปีพ.ศ. 2500 รองประธานสมาคมหอสังเกตการณ์ในขณะนั้น คือ บาร์เธอร์ฟรานซ์ (Frederick Franz) เดินทางมาประเทศไทยเป็นครั้งแรก มีการจัดการประชุมพิเศษร่วมกับมิชชันนารี 3 วันที่กรุงเทพฯ หนึ่งในสาระสำคัญของการประชุม คือ ประโยชน์ของหนังสือเรื่อง “จงให้พระเจ้าเป็นองค์สัตย์จริง(Let God Be True)” ซึ่งจัดพิมพ์ภาคภาษาไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2492 หนังสือเล่มนี้มุ่งลบล้างวิธีการและความเชื่อผิดๆเกี่ยวกับพระยะโฮวา เนื่องจากชาวพุทธไม่คุ้นเคยกับความเชื่อนี้ จึงเห็นควรให้มีการจัดพิมพ์หนังสือฉบับภาษาไทยซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลหลังจากได้เริ่มแปลและจัดพิมพ์หนังสือฉบับภาษาไทยที่มีคำอธิบายง่าย ๆ ถึงความจริงในพระคัมภีร์ไบเบิลเพื่อใช้สอนแก่คนที่มีความรู้เกี่ยวกับพระคัมภีร์ไบเบิลเพียงเล็กน้อย ต่อมา ปีพ.ศ. 2504 ได้จัดพิมพ์หนังสืออีกฉบับเป็นภาษาไทย มีภาพประกอบสวยงาม จำนวน 50,000 ฉบับ หนังสือเล่มนี้ชื่อ “ตั้งแต่อุทยานที่สูญเสียบไปจนกระทั่งอุทยานที่ได้กลับคืนมา(From Paradise Lost to Paradise Regained)”

ต่อมาวันที่ 29 มีนาคม ปี พ.ศ.2511 รัฐบาลซึ่งในขณะนั้น จอมพลถนอม กิตติขจร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และ พลตำรวจเอกประเสริฐ รุจิวงศ์ เป็นอธิบดีกรมตำรวจได้มีคำสั่งห้ามจำหน่ายแจกหนังสือ “จงให้พระเจ้าเป็นองค์สัตย์จริง(Let God Be True)” โดยแจ้งว่าเนื่องจากข้อความบางตอนในหนังสือกล่าวว่า “เป็นสิ่งที่ผิดที่มนุษย์พยายามทำรูปของพระเจ้าขึ้นเพื่อนมัสการ”ซึ่งอาจทำให้ชาวพุทธบางคนอาจรู้สึกไม่พอใจกับข้อความนี้เพราะชาวพุทธกราบไหว้พระพุทธรูป จึงห้ามจำหน่ายแจกหนังสือเล่มนี้(1991 Yearbook Report 2553: 31)

11. การจัดตั้งสาขาสมาคมหอสังเกตการณ์ ประจำประเทศไทย

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปีพ.ศ.2500 สมาคมหอสังเกตการณ์ ได้เช่าบ้านหลังหนึ่ง เลขที่ 122 ซอยเดโช ถนนสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร เพื่อตั้งเป็นสาขาสมาคมหอสังเกตการณ์และบ้านพักมิชชันนารี ต่อมาในปีพ.ศ. 2502 สมาคมหอสังเกตการณ์ได้ซื้อที่ดินใน ซอย69/1 (ซอยพาสุด)ถนนสุขุมวิท เพื่อก่อสร้างอาคารสาขาสมาคมสังเกตการณ์ การก่อสร้างเริ่มขึ้นในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2504 เสร็จสมบูรณ์หลังจากนั้นอีก 6 เดือน เป็นอาคาร ๒ ชั้น มีหอประชุมขนาดใหญ่ ในขณะนั้นใช้เป็นบ้านพักอาศัยสำหรับนักแปลเอกสารเป็นภาษาไทย 3 คนและมิชชันนารี 6 คน

ตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2513นิกายพยานพระยะโฮวาพยายามที่จะขออนุมัติจดทะเบียนสมาคมในชื่อว่า “หนูนให้ข่าวประเสริฐนั้นตั้งมั่นคงอยู่” และในปีพ.ศ. 2517 ได้รับแจ้งจากอธิบดี

กรมศาสนาแจ้งให้ทราบอย่างเป็นทางการว่า “กลุ่มพยานพระยะโฮวามีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการเผยแผ่ศาสนาคริสต์ ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องจดทะเบียน กลุ่มพยานพระยะโฮวาสามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์ต่อไปได้ ดังนั้นจึงระงับการอนุมัติขอจัดตั้งสมาคม” (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2553.: 42 – 53) แต่หนึ่งปีหลังจากนั้น เมื่อมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา 2 คนขอวีซ่าเข้าเมือง กองตรวจคนเข้าเมืองต้องการจดหมายรับรองจากกรมศาสนาว่าทั้งสองคนเป็นมิชชันนารี แต่กรมศาสนาปฏิเสธและแจ้งว่า สมาคมหอสังเกตุการณ์ ไม่ได้จดทะเบียนที่กรมศาสนา เมื่อไม่ได้รับจดหมายรับรองจากกรมศาสนา ดังนั้นทุก 90 วัน มิชชันนารีทั้งสองคนจำเป็นต้องเดินทางออกนอกประเทศไทย กลุ่มพยานพระยะโฮวาได้ขอคำปรึกษาและความช่วยเหลือจากกระทรวงศึกษาธิการ และในปี พ.ศ. 2523 มีจดหมายแจ้งกองตรวจคนเข้าเมืองว่า “กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาและเห็นพ้องว่า ประเทศไทยให้เสรีภาพในการนับถือศาสนา ดังนั้นจึงเหมาะสมที่จะขยายเวลาวีซ่าการพักอาศัยในประเทศไทยแก่มิชชันนารีเป็นระยะเวลา 1 ปี” กลุ่มพยานพระยะโฮวาต่างเห็นว่าควรดำเนินการจดทะเบียนเพื่อจัดตั้งสาขาสมาคมหอสังเกตุการณ์ตามกฎหมายไทย จึงยื่นเรื่องขอจดทะเบียนที่กรมศาสนาเพื่อจัดตั้งมูลนิธิหอสังเกตุการณ์ประจำประเทศไทย แต่เนื่องจากการประชุมเพื่ออนุมัติการจดทะเบียนเป็นองค์กรทางศาสนา คณะกรรมการซึ่งประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่ของกรมศาสนาประมุขขององค์การคริสตศาสนาจักรแห่งประเทศไทยและบรรดาผู้แทนจากองค์การคริสต์ศาสนา มีมติเอกฉันท์ว่าไม่สามารถรับรองมูลนิธิหอสังเกตุการณ์ได้ว่าเป็นองค์กรศาสนาคริสต์ได้ เพราะหลักคำสอนและหลักปฏิบัติของกลุ่มพยานพระยะโฮวาขัดแย้งกับคริสต์ศาสนาจักร (1991 Yearbook Report 2553: 31)

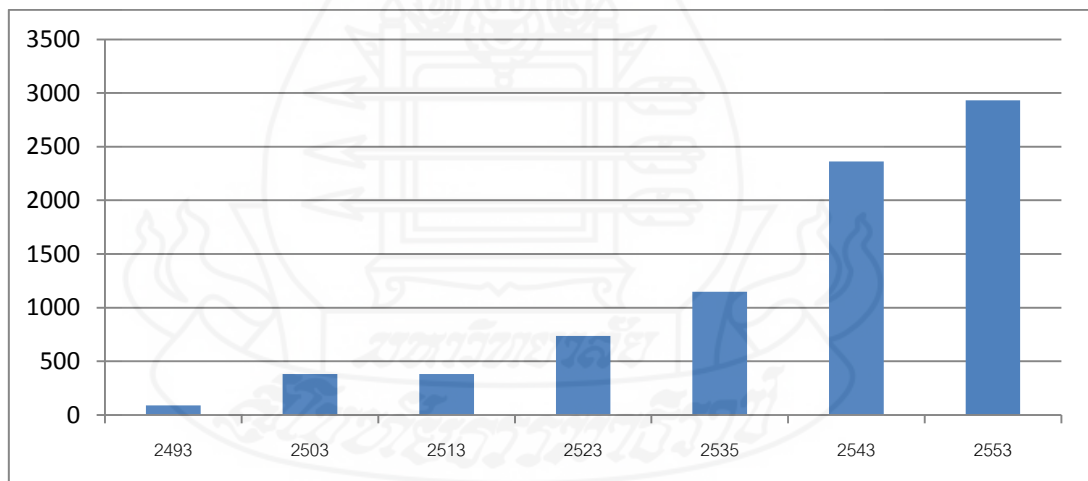
ในปีพ.ศ. 2525 สมาคมหอสังเกตุการณ์ประสบความสำเร็จในการขอจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิโดยใช้ชื่อว่า “มูลนิธิส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์” วัตถุประสงค์เพื่อสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล คณะกรรมการมูลนิธินี้ประกอบไปด้วยสาวกพยานพระยะโฮวาชาวไทยและชาวต่างชาติ สำนักงานของมูลนิธิส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ตั้งอยู่ที่บางกะปิ คลองจั่น กรุงเทพมหานครความสำเร็จในการขอจดทะเบียนในครั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งมีความชัดเจน กล่าวคือ เมื่อจัดตั้งในรูปแบบมูลนิธิ จึงมีความหมายว่าองค์กรไม่ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อต้องการหาผลกำไร แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อการกุศลและสาธารณประโยชน์โดยการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลซึ่งถือเป็นการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อน และแก้ไขปัญหาสังคมซึ่งมีมากและทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นได้อีกทางหนึ่ง ด้วยการส่งเสริมให้คนในสังคมไทยศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล อันเป็นการให้ความช่วยเหลือทางด้านจิตใจและศีลธรรม

จากศึกษาวิเคราะห์ได้ว่า การดำเนินงานในรูปแบบมูลนิธิส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล ย่อมส่งผลดีต่อการเผยแผ่ศาสนาพยานพระยะโฮวา เพราะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ชัดเจนให้

ภาครัฐบาลและประชาชนได้ทราบว่ นิกายพยานพระยะโฮวามีการกำหนดทิศทางและแนวทางการเผยแผ่ศาสนาโดยการส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนได้มีโอกาสศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล และมีเป้าหมายในการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่ผู้สนใจทุกคน ถือเป็นการเชื่อมโยงการเผยแผ่ศาสนาของนิกายพยานพระยะโฮวากับการศึกษา โดยมีพระคัมภีร์ไบเบิลเป็นเครื่องมือการเรียนการสอน ซึ่งการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลกับคริสเตียนพยานพระยะโฮวานี้ คือ การศึกษานอกระบบ ที่มุ่งให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม

12. อัตราการเพิ่มขึ้นของผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮว

จากการวิจัยพบว่า ตั้งแต่การเดินทางเข้ามาของมิชชันนารีเพื่อเผยแผ่นิกายพยานพระยะโฮวในประเทศไทย เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2479 จนถึงพ.ศ. 2483 รวมระยะเวลาการเผยแผ่ศาสนาประมาณ 4 ปี จึงได้มีคนไทย 4 คนแรกเข้ารับถือนิกายพยานพระยะโฮวและตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาอัตราการเพิ่มขึ้นของนิกายพยานพระยะโฮวในประเทศไทยเป็นไปอย่างต่อเนื่องจัดทำเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

ภาพที่ 4.3 แผนภูมิ : อัตราการเพิ่มขึ้นของผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮว ตั้งแต่ พ.ศ. 2493-2553

ที่มา: จากหนังสือกิจการของพยานพระยะโฮวในประเทศไทย ประจำปี 2535 หน้า 64, จากหนังสือ 2000 Yearbook of Jehovah's Witnesses หน้า 38 และจากหนังสือ 2010 Yearbook of Jehovah's Witnesses หน้า 38)

จากแผนภูมิด้านบนสรุปได้ว่า

1. ในปี พ.ศ.2493 มีผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวา 89 คน
2. ในปี พ.ศ.2503 มีผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวา 382 คน
3. ในปี พ.ศ.2513 มีผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวา 380 คน
4. ในปี พ.ศ.2523 มีผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวา 735 คน
5. ในปี พ.ศ.2533 มีผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวา 1,148 คน
6. ในปี พ.ศ.2543 มีผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวา 2,363 คน
7. ในปี พ.ศ.2553 มีผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวา 2,933คน

จากแผนภูมินี้ วิเคราะห์ได้ว่า จำนวนผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวาในช่วงหลังปี พ.ศ. 2523 มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนไทยมีความสนใจศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลมากขึ้นตามลำดับนั้นน่าจะเกิดจากการเผยแพร่ศาสนาของมิชชันนารีชาวไทย เพราะสาวกคนไทยเหล่านี้ย่อมมีความรู้ความเข้าใจขนบธรรมเนียมประเพณี จึงสามารถโน้มน้าวใจคนไทยได้ดีกว่าการเผยแพร่โดยมิชชันนารีต่างชาติ ประกอบช่องทางการสื่อสารมีความหลากหลาย เช่น CD (ซีดี) และอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้การเผยแพร่นิกายพยานพระยะโฮวาเป็นไปได้อย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

บทที่ 5

บทบาทด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของ มิชชันนารีพยานพระยะโฮวา ในกรุงเทพมหานคร

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาด้านการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลในเขตกรุงเทพมหานครพ.ศ. 2479 – 2552 ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาวิธีการเผยแพร่กายพยานพระยะโฮวาด้วยวิธีการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล และเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาระหว่างพ.ศ. 2479 – 2522 กับ พ.ศ. 2523 – 2552 จึงได้แบ่งการนำเสนอเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 บทบาทด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาซึ่งได้แยกประเด็นการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ทฤษฎีการสอนของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา
2. หลักการและแนวคิดในการจัดการสอนของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา
3. วิธีสอนของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา
4. เทคนิคการสอนของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา
5. การส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา
6. ปัญหา อุปสรรค รวมถึงวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการสอน

และส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาระหว่างพ.ศ. 2479 – 2522 กับ พ.ศ. 2523 – 2552

- 2.1 วิธีการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา
- 2.2 การส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

ตอนที่ 1 บทบาทด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของ มิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

ผลจากการวิจัยพบว่า การสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวานั้นมีระบบการสอนหรือรูปแบบการสอนที่สอดคล้องกับความรู้

พื้นฐานด้านศาสตร์การสอน โดยแบ่งหัวข้อดังนี้ 1) ทฤษฎีการสอนของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา 2) หลักการและแนวคิดในการจัดการสอนของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา 3) วิธีสอนของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา 4) เทคนิคการสอนของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา 5) การส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

1.1 ทฤษฎีการสอนของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

ทฤษฎีการสอนของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา มีความสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มที่เน้นการฝึกจิตหรือสมอง (Mental Discipline) ทั้งด้านความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนรู้ และหลักจัดการสอน ซึ่งทฤษฎีนี้เน้นเรื่องความเชื่อในพระเจ้า (Theistic Mental Discipline) กล่าวพอสังเขป ดังนี้

1.1.1 ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนิกายพยานพระยะโฮวาสรุปได้ดังนี้

- 1) มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความชั่ว
- 2) มนุษย์พร้อมจะทำชั่วต่อไป หากไม่ได้รับการสั่งสอนอบรม
- 3) การฝึกสมองหรือฝึกระเบียบวินัยของจิตเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาให้มนุษย์เป็นคนดีและฉลาด
- 4) การฝึกฝนสมองให้รู้จักคิด ต้องใช้วิชาที่ยาก เช่น คณิตศาสตร์ ปรัชญา ภาษาลาติน และพระคัมภีร์ไบเบิล

จากการวิจัย พบว่าหลักความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวา มีความสอดคล้องกับความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนรู้ของทฤษฎีนี้ คือนิกายพยานพระยะโฮวา มีความเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับบาปบาปนั้นเกิดจากความชั่วที่อดัมซึ่งเป็นบรรพบุรุษของมนุษย์ได้กระทำไว้ เมื่อพระเจ้าทรงสร้างอดัม พระองค์ทรงสร้างให้ออดัมไม่แก่ ไม่เจ็บป่วยและไม่ตาย แต่ออดัมได้ทำผิดด้วยการละเมิดคำสั่งของพระองค์ โดยการรับประทานผลไม้ต้องห้ามของพระเจ้า ออดัมจึงมีความผิดและถูกพระเจ้าลงโทษให้ร่างกายอ่อนแอเจ็บป่วย แก่และตาย ความผิดบาปของอดัมจึงตกทอดสู่มนุษย์ทุกคนซึ่งความเชื่อนี้มาจากพระธรรม โรม บทที่ 5: 12 “เหตุฉะนั้น ก็เช่นเดียวกับที่ความผิดได้เข้ามาในโลกเพราะคนๆ เดียว และความตายก็เกิดมาเพราะความผิดนั้นอย่างนั้น และความตายจึงลามไปถึงคนทั้งปวง เพราะคนทั้งปวงนั้นผิดอยู่แล้ว” ดังนั้นมนุษย์จะทำบาปและเป็นคนเลวอย่างแน่นอนหากมนุษย์ไม่ได้รับการสั่งสอนอบรม ด้วยการเรียนพระคัมภีร์ไบเบิล ความเชื่อนี้มาจากพระธรรม 2 ทิโมธี บทที่ 2: 2-4 “ให้ประกาศพระวจนะ ให้หะมักเขมันที่จะทำการทั้งในขณะที่ไม่มีโอกาสและไม่มีโอกาส ให้ชักชวนด้วยเหตุผล เตือนสติและตักเตือนให้อดทนอยู่เสมอในการสั่งสอน เพราะจะถึงเวลาที่คนจะทนต่อคำสอนที่มีหลักไม่ได้ แต่เขาจะรวบรวมครูไว้ให้สอนในสิ่งที่เขาชอบฟัง เพื่อบรรเทาความอยาก เขาจะเลิกฟังความจริงและจะหันไปฟังเรื่องนิยายต่างๆ ”

1.1.2 หลักการจัดการสอนซึ่งมีหลักการดังนี้

- 1) การฝึกสมองและการฝึกระเบียบวินัยของจิตต้องทำอย่างเข้มงวด เพื่อให้จิตใจดีและเป็นสิ่งสำคัญในการฝึกให้บุคคลเป็นคนฉลาดและเป็นคนดี
- 2) การจัดให้ผู้เรียนได้เรียนวิชาที่ยาก ได้แก่ คณิตศาสตร์ ปรัชญา ภาษาลาติน และภาษากรีก จะช่วยฝึกสมองได้เป็นอย่างดี
- 3) การจัดให้ผู้เรียนได้ศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลและยึดถือในพระเจ้าจะช่วยให้ผู้เรียนเป็นคนดี (ทิสนา แคมมณี 2550: 47)

จากการวิจัย พบว่าหลักจัดการสอนของนิกายพยานพระยะโฮวามีความสอดคล้องกับหลักการจัดการสอนของทฤษฎีนี้ คือ หลักการจัดการสอนของมิชชันนารีคริสเตียน พยานพระยะโฮวา คือ การศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล เพราะการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลจะทำให้มนุษย์เกิดความศรัทธาในพระเจ้าและเป็นคนดีเพราะความรู้ที่ได้จากพระคัมภีร์ไบเบิลคือความรู้ที่แท้จริงเกี่ยวกับพระเจ้า และมีความซับซ้อนทั้งในด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์ทำให้ต้องใช้ความคิด วิเคราะห์ ตีความ อีกทั้งเป็นการฝึกจิตใจด้วยกฎบัญญัติ ข้อพระธรรม สิลหรือข้อห้ามต่างๆ โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติตามอันเป็นการฝึกฝนด้านมโนธรรมและศีลธรรม ความเชื่อนี้มาจากพระธรรม 2 ทิโมธีบทที่ 4:16-17 “พระคัมภีร์ทุกตอนได้รับการดูแลจากพระเจ้าและเป็นประโยชน์ในการสอน การตักเตือนว่ากล่าว การปรับปรุงแก้ไขคนให้ดี และการอบรมในทางธรรม เพื่อคนของพระเจ้าจะพร้อมที่จะกระทำการดีทุกอย่าง”

จากทั้งสองประเด็นข้างต้น จึงสรุปได้ว่า ทฤษฎีการสอนของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา มีความสัมพันธ์หรือแนวความคิดความเชื่อที่สัมพันธ์กับทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มที่เน้นการฝึกจิตหรือสมอง

1.2 หลักการและแนวคิดในการจัดการสอนของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

มิชชันนารีพยานพระยะโฮวามีหลักการและแนวคิดในการจัดการสอนทางตรงโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง (teacher-Centered Instruction) หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ข้อมูล ความรู้ ข้อเท็จจริง หรือวิธีการ กระบวนการต่างๆ อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพโดยการถ่ายทอดข้อมูลเหล่านั้นอย่างตรงไปตรงมา กระชับเหมาะสมกับเนื้อหาสาระและเวลา ซึ่งหลักการจัดการเรียนการสอนทางตรงโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง มีกระบวนการทำงาน 2 ประการคือ

- 1) การจัดเนื้อหาอย่างเหมาะสม เป็นไปตามลำดับขั้นตอนหรือลำดับของมโนทัศน์จากขั้นที่เป็นพื้นฐานไปสู่ขั้นที่สูงซับซ้อนจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระได้ดี
- 2) การนำเสนอเนื้อหาสาระอย่างกระชับ ชัดเจน โดยมีตัวอย่างประกอบรวมทั้งการให้ผู้เรียนซักถาม จะช่วยให้ผู้เรียน

สามารถเรียนรู้ได้เร็ว (ทิสนา แจมมณี 2550: 113-119) จากการวิจัยพบว่า หลักการทั้ง 2 ประการนี้ สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนการสอนของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา ดังนี้

ประการที่ 1 มิชชันนารีพยานพระยะโฮวา มีการจัดลำดับขั้นตอนของการเรียนการสอนเรียงลำดับจากเนื้อหาต่างๆ เช่น พระเจ้ามีพระนามว่าอะไร ไปสู่เนื้อหาที่ซับซ้อน เช่น ทำไมคริสเตียนพยานพระยะโฮวาไม่เชื่อเรื่องตรีเอกานุภาพ เป็นต้น

ประการที่ 2 เนื้อหาสาระในแต่ละคาบเรียนมีความชัดเจน และมีตัวอย่างประกอบพร้อมทั้งตั้งคำถาม เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น

1.3 วิธีสอนของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

วิธีสอน คือ ขั้นตอนที่ผู้สอนดำเนินการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ด้วยวิธีการต่างๆ ผู้วิจัยพบว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวา ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายวิธีจำแนกได้ ดังนี้

1.3.1 วิธีการสอนโดยใช้การสนทนา

วิธีการสอนโดยใช้การสนทนานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ เปิดประเด็นคำถามที่น่าสนใจ ให้ผู้ฟังเกิดความสนใจใคร่รู้ ทำให้มิชชันนารีพยานพระยะโฮวา มีโอกาสสอนผู้ฟังในช่วงระยะเวลาสั้นๆ อาจก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกันและนำไปสู่การติดต่อสื่อสารและอาจทำให้ผู้ฟังกลายเป็นผู้เรียนพระคัมภีร์ไบเบิล การสอนโดยใช้การสนทนาจะใช้บ่อยเมื่อเดินทางไปแจกจ่ายเอกสารตามบ้านคนและท้องถนน ในการสนทนามิชชันนารีจะเป็นฝ่ายถามก่อนเพื่อนำคู่สนทนาสู่หัวข้อที่จะสอนโดยคำถามที่น่าสนใจ เช่น “คุณรู้ไหมพระเจ้าชื่ออะไร” เมื่อมีการโต้ตอบกันขึ้น มิชชันนารีจะใช้โอกาสในการสนทนาเพื่อสอนผู้ฟังว่า “พระเจ้ามีพระนามว่า ยะโฮวา” และจะเปิดพระคัมภีร์ไบเบิลให้ผู้ฟังดูในหน้าพระธรรมบทเพลงสรรเสริญ บทที่ 83: 18 “เพื่อให้เขารู้ว่าพระองค์ผู้เดียว ผู้ทรงพระนามว่าพระยะโฮวา เป็นพระเจ้ายิ่งใหญ่ทรงครอบครองทั่วแผ่นดินโลก”(บรรยายที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า อาคารพญาไทพลาซ่า กรุงเทพมหานคร: 2553)

สรุปว่า การตั้งคำถามที่น่าสนใจ จะกระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดความอยากรู้ และก่อให้เกิดการสนทนากันขึ้น ซึ่งทำให้มิชชันนารีมีโอกาสใช้วิธีการสอนโดยการสนทนา และยังเรื่องที่สอนเร้าความสนใจได้มากเท่าไร ยิ่งทำให้จำนวนผู้เรียนเพิ่มขึ้นมากเท่านั้น

1.3.2 วิธีการสอนโดยใช้การบรรยาย (Lecture)

วิธีการสอนโดยใช้การบรรยายคือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยการเตรียมเนื้อหาสาระ แล้วบรรยาย คือ พูด บอก เล่า อธิบายเนื้อหาสาระและสิ่งที่ต้องการสอนแก่ผู้เรียน (ทิสนา แจมมณี 2550: 327)

การสอนการบรรยาย เป็นวิธีที่มีขงันนารีพยานพระยะโฮวาใช้สอนมากที่สุด เนื่องจากหลักการและแนวคิดในการจัดการสอนของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา มีลักษณะแบบการจัดการสอนทางตรงโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง และกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนที่ระบุไว้ในหนังสือ “คัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ” วิธีการสอนโดยใช้การบรรยายจึงเป็นกระบวนการสอนที่สะดวกในการถ่ายทอดข้อมูลเหล่านั้น ได้อย่างตรงไปตรงมา กระชับเหมาะสมกับเนื้อหาสาระและเวลา เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างมิชชันนารีคริสเตียนพยานพระยะโฮวาและผู้เรียน

จากการวิจัยพบว่า หนังสือ “คัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ” นี้จัดทำโดยสมาคมหอสังเกตการณ์และถือได้ว่าเป็นเครื่องมือการเรียนการสอนที่สำคัญมากในการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลกับมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา เพราะหนังสือเล่มนี้ คือบทสรุปความคิดรวบยอดหรือ ใจความสำคัญของพระคัมภีร์ไบเบิลตามหลักความคิด ความเชื่อและหลักปฏิบัติของนิกายพยานพระยะโฮวา เนื้อหาสาระของหนังสือเล่มนี้แบ่งเป็น 19 บท แต่ละบทกำหนดหัวข้อ (Topic) เริ่มจากหัวข้อง่ายๆ ขึ้นพื้นฐานไปสู่หัวข้อที่ซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งจากการเรียนพระคัมภีร์ไบเบิลกับมิชชันนารี ผู้วิจัยสามารถสรุปเนื้อหาสาระของหนังสือ “คัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ” ทั้ง 19 บทได้ดังนี้

บทนำ “พระเจ้าทรงประสงค์ให้เป็นอย่างนี้ใหม่” ใจความสำคัญของบทนี้คือพระเจ้าไม่ต้องการให้มนุษย์มีความทุกข์ยากลำบาก หรือ โศกเศร้าเสียใจและวิธีการที่จะหลุดพ้นจากความทุกข์ได้ คือ การศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลเพราะการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลจะทำให้พบความสุขที่แท้จริง

บทที่ 1 “อะไรคือความจริงเกี่ยวกับพระเจ้า” ใจความสำคัญของบทนี้ คือพระเจ้ามีพระนามว่าพระยะโฮวาพระองค์ทรงรักมนุษย์ทุกคนเหมือนพ่อรักลูก จากการเรียนวิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาสอนให้เข้าใจถึงความรักของพระเจ้า เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนให้เกิดความคิดที่อยากจะใกล้ชิดพระเจ้า

บทที่ 2 “คัมภีร์ไบเบิล-หนังสือที่มาจากพระเจ้า” ใจความสำคัญของบทนี้ คือพระคัมภีร์ไบเบิลคือพระวจนะของพระเจ้า จากการเรียนวิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาสอนให้รู้ว่าพระคัมภีร์ไบเบิลเป็นคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความศรัทธาในพระคัมภีร์ไบเบิล

บทที่ 3 “พระเจ้ามีพระประสงค์เช่นไรต่อแผ่นดินโลก” ใจความสำคัญของบทนี้ คือ พระเจ้าจะทำให้โลกนี้มีแต่ความสงบสุข จากการเรียนวิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาสอนให้เชื่อว่ามนุษย์จะได้พบกับสิ่งดีงามในอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความหวังและมองโลกในแง่ดี

บทที่ 4 “พระเยซูคริสต์คือใคร” ใจความสำคัญของบทนี้ คือ พระเยซูคือพระบุตรของพระเจ้าจากการเรียนวิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาสอนให้เชื่อมั่นในพระเยซู เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกศรัทธาในตัวพระเยซู

บทที่ 5 “ค่าไถ่- ของประทานอันใหญ่ยิ่งที่สุดจากพระเจ้า” ใจความสำคัญของบทนี้ คือ พระเยซูทรงไถ่บาปให้แก่มนุษย์โดยการสละชีวิตของพระองค์จากการเรียนวิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาสอนให้เข้าใจถึงความเสียสละที่ยิ่งใหญ่ของพระเยซู เพื่อให้ผู้เรียนสำนึกในบุญคุณของพระเยซู

บทที่ 6 “คนตายแล้วไปไหน” ใจความสำคัญของบทนี้ คือ ร่างกายของผู้ตายจะย่อยสลายกลายเป็นดิน จากการเรียนวิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาสอนให้เชื่อว่าพระเจ้าทรงสร้างมนุษย์จากดินและสลายกลายเป็นดินหลังหมดลมหายใจดังนั้น จึงไม่มีวิญญาณหรือชีวิตหลังความตาย

บทที่ 7 “ความหวังแท้สำหรับคนที่คุณรักซึ่งเสียชีวิตไป” ใจความสำคัญของบทนี้ คือ พระเจ้าจะปลุกให้คนตายฟื้นคืนชีพจากการเรียนวิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาสอนให้เชื่อว่าพระเจ้าจะทำให้เราได้พบกับคนที่ตายไปจากโลกนี้แล้วเพื่อให้ผู้เรียนมีความหวังในอนาคต

บทที่ 8 “ราชอาณาจักรของพระเจ้าคืออะไร” ใจความสำคัญของบทนี้ คือ พระเยซูซึ่งตอนนี้อยู่บนสวรรค์กับพระเจ้าจะลงมาปกครองโลก จากการเรียนวิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาสอนให้เชื่อว่า ในอนาคตโลกจะมีแต่ความสุขภายใต้การปกครองของพระเยซู เพื่อให้ผู้เรียนมีความอดทนและรอคอยการกลับมาของพระเยซู

บทที่ 9 “เรากำลังมีชีวิตอยู่ใน ‘สมัยสุดท้ายไหม?’” ใจความสำคัญของบทนี้ คือ ความทุกข์ยากทั้งหมดที่เกิดขึ้นในขณะนี้ เป็นเพราะอิทธิฤทธิ์ของซาตาน จากการเรียนวิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาสอนให้เชื่อว่าพระเจ้าไม่ได้เป็นสาเหตุของภัยพิบัติทางธรรมชาติหรือความเลวร้ายทั้งปวง แต่เป็นเพราะมนุษย์หลงเชื่อซาตานจึงก่อให้เกิดความทุกข์ยาก ดังนั้นผู้เรียนต้องศรัทธาในพระเจ้าและปฏิบัติตามพระคัมภีร์ไบเบิลทุกประการ

บทที่ 10 “เหล่ากายวิญญูณ-มีผลกระทบต่อเราอย่างไร” ใจความสำคัญของบทนี้ คือ หากปฏิบัติตามพระคัมภีร์ไบเบิลเทวดาของพระเจ้าจะช่วยปกป้องจากความชั่วร้ายทั่วทุกประการ จากการเรียนวิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาสอนให้กระทำแต่คุณงามความดี เพื่อให้ผู้เรียนจะได้พบกับความสุข

บทที่ 11 “ทำไมพระเจ้าทรงยอมให้มีความทุกข์” ใจความสำคัญของบทนี้ คือ ความทุกข์ที่เกิดขึ้นเป็นเพราะการกระทำของมนุษย์ไม่ใช่พระเจ้า จากการเรียนวิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาสอนให้มนุษย์เข้าใจต้นเหตุแห่งความทุกข์ เพื่อเพื่อให้ผู้เรียนเลิกทำบาป

บทที่ 12 “การดำเนินชีวิตในแนวทางที่ทำให้พระเจ้าพอพระทัย” ใจความสำคัญของบทนี้ คือ มนุษย์ต้องเชื่อฟังพระเจ้า จากการเรียนวิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาสอนให้รู้ถึงหลักการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม

บทที่ 13 “ทัศนะอย่างพระเจ้าในเรื่องชีวิต” ใจความสำคัญของบทนี้ คือ มนุษย์คือสิ่งมีชีวิตที่พระเจ้าสร้าง จากการเรียนวิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาสอนให้รู้คือ พระเจ้าสร้างมนุษย์ให้เป็นคนดีมีศีลธรรม เพื่อให้ผู้เรียนรักษาศีลเช่น ไม่ดื่มสุรา ไม่ผิดประเวณี ไม่พูดโกหก

บทที่ 14 “วิธีทำให้ชีวิตครอบครัวของคุณมีความสุข” ใจความสำคัญของบทนี้ คือ บทบาทหน้าที่และสถานภาพของมนุษย์ในสังคม จากการเรียนวิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาสอนให้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และสถานภาพ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดีของสังคม

บทที่ 15 “การนมัสการที่พระเจ้าทรงยอมรับ” ใจความสำคัญของบทนี้ คือ หลักความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวาเท่านั้นที่ถูกต้อง จากการเรียนวิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาสอนให้ศรัทธาพระเจ้าตามหลักความเชื่อของนิกาย พยานพระยะโฮวาเพื่อให้ผู้เรียนกลับใจยอมเป็นสาวกของนิกายพยานพระยะโฮวา

บทที่ 16 “จงยืนหยัดอยู่ฝ่ายการนมัสการแท้” ใจความสำคัญของบทนี้ คือ หลักปฏิบัติของนิกายพยานพระยะโฮวาเท่านั้นที่ถูกต้อง จากการเรียนวิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาสอนให้เข้าใจวิธีการปฏิบัติตนของนิกายพยานพระยะโฮวา เพื่อให้ผู้เรียนยอมรับหลักปฏิบัตินี้และปฏิบัติตาม

บทที่ 17 “จงเข้าใกล้พระเจ้าโดยการอธิษฐาน” ใจความสำคัญของบทนี้ คือ การอธิษฐานถึงพระเจ้าทำให้มนุษย์ได้ใกล้ชิดพระเจ้ายิ่งขึ้นจากการเรียนวิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาสอนวิธีการอธิษฐานถึงพระเจ้าตามวิธีการของนิกายพยานพระยะโฮวา คือ ต้องอธิษฐานบ่อยครั้งๆ และต้องปฏิบัติตนเป็นคนดีจึงจะทำให้คำอธิษฐานนั้นสำเร็จผล

บทที่ 18 “การรับบัพติสมาและความสัมพันธ์ระหว่างคุณกับพระเจ้า” ใจความสำคัญของบทนี้ คือ การรับบัพติสมาถือว่าเป็นการประกาศตัวว่าเป็นสาวกของพระเยซูวิธีรับบัพติสมาที่ถูกต้องตามหลักการของนิกายพยานพระยะโฮวา คือการจุ่มตัวมิดในน้ำไม่ใช่แค่การประพรมน้ำไปตามร่างกายของมนุษย์

บทที่ 19 “จงรักษาตัวให้อยู่ในความรักของพระเจ้า” ใจความสำคัญของบทนี้คือสาวกขอนิกายพยานพระยะโฮวาต้องปฏิบัติตามพระคัมภีร์ไบเบิลอย่างเคร่งครัด คือ ไม่ใช่แค่ศรัทธาในพระยะโฮวาเท่านั้น แต่ต้องสอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่คนอื่นๆ จึงจะได้รับพรจากพระเจ้าให้มีชีวิตนิรันดร์ (คัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ 2009:1)

จากการวิจัย พบว่าในแต่ละบทเรียนทั้ง 19 บทนี้ จะมีแก่นของเรื่อง (Theme) หรือใจความสำคัญอยู่เพียงเรื่องเดียว ทุกบทจะแบ่งเป็นหัวข้อย่อยๆ แต่ละหัวข้อจะแบ่งหลายย่อหน้า ทุกย่อหน้ามีสัมพันธ์ภาพเกี่ยวโยงถึงกัน ซึ่งช่วยเพิ่มน้ำหนัก บ่งชี้เหตุผล ยกตัวอย่างประกอบ เพื่อสนับสนุนให้ใจความสำคัญของบทมีเอกภาพ ดังตัวอย่างต่อไปนี้ ซึ่งคัดลอกมาจากหนังสือ “คัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ” บทที่ 1 ย่อหน้าที่ 11 ถึง ย่อหน้าที่ 12 ดังนี้ (คัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ 2009: 11-12)

พระเจ้ารู้สึกอย่างไรกับความไม่ยุติธรรมที่เราเผชิญอยู่?

11 ในระหว่างนี้ พระเจ้ารู้สึกอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกและในชีวิตคุณ? อันดับแรกคัมภีร์ไบเบิลสอนว่าพระเจ้า “ทรงรักความยุติธรรม” (บทเพลงสรรเสริญ 37:28) ดังนั้น พระองค์ทรงสนใจจริงๆ ในเรื่องที่ว่าอะไรถูกและอะไรผิด พระองค์ทรงเกลียดชังความไม่ยุติธรรมทุกรูปแบบ. คัมภีร์ไบเบิลบอกว่า พระเจ้า “ทรงกลับหวนพระทัย โสมนัส (“รู้สึกปวดร้าวพระทัย,” ล.ม.)” เมื่อโลกในอดีตเต็มไปด้วยความชั่ว (เยเนซิส 6: 5, 6) พระเจ้าไม่ทรงเปลี่ยนแปลง. (มาลาคี 3: 6) พระองค์ยังคงไม่ชอบพระทัยที่เห็นความทุกข์เกิดขึ้นทั่วโลก. และพระเจ้าไม่อยากเห็นผู้คนทนทุกข์. คัมภีร์ไบเบิลบอกว่า “พระองค์ทรงไถ้พระทัยท่านทั้งหลาย”-1 เปโตร 5: 7.

12 เราจะแน่ใจได้อย่างไรว่าพระเจ้าไม่ชอบพระทัยที่เห็นความทุกข์? มีข้อพิสูจน์อีกอย่างหนึ่ง. คัมภีร์ไบเบิลสอนว่ามนุษย์ถูกสร้างขึ้นตามแบบพระเจ้า. (เยเนซิส 1:26, ล.ม.) ด้วยเหตุนี้ เราจึงมีคุณลักษณะที่ดีเพราะพระเจ้าทรงมีคุณลักษณะที่ดี. ตัวอย่างเช่น คุณรู้สึกไม่สบายใจเมื่อเห็นคนที่ไม่มีความคิดต้องทนทุกข์? หากคุณเป็นห่วงเรื่องความไม่ยุติธรรมเช่นนั้น ขอให้มั่นใจได้ว่าพระเจ้าทางมีความรู้สึกต่อเรื่องนั้นแรงกล้ายิ่งกว่าคุณอีก.

11 (ก) พระเจ้ารู้สึกอย่างไรกับความไม่ยุติธรรม?(ข)พระเจ้ารู้สึกอย่างไรกับความทุกข์ของคุณ?

12 (ก)ทำไมเราจึงมีคุณลักษณะที่ดี เช่น ความรัก และความรักมีผลกระทบต่อทัศนคติที่มีต่อโลกนี้ได้อย่างไร?

(ข)เหตุใดคุณแน่ใจได้ว่าพระเจ้าจะทำอะไรบางอย่างเกี่ยวกับปัญหาของโลกนี้อย่างแน่นอน?

จากตัวอย่างที่ยกมากล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าในย่อหน้าที่ 11 มีข้อพระธรรมที่นักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล ต้องอ่านจากพระคัมภีร์ไบเบิล คือ พระธรรมบทเพลงสรรเสริญ บทที่ 37:28, พระธรรมเยเนซิส บทที่ 6: 5 และ 6, พระธรรมมาลาคี บทที่ 3: 6 และ พระธรรมเปโตร 1 บทที่ 5: 7

ในย่อหน้าที่ 12 มีข้อพระธรรมที่นักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล ต้องอ่านจากพระคัมภีร์ไบเบิล คือ พระธรรมเยเนซิส บทที่ 1:26. และ ล.ม.

หมายเลขที่อยู่ด้านหน้าของคำถามนั้นมีความหมาย ดังนี้ คำตอบของ หมายเลข 11 (ก)และ (ข) อยู่ในเนื้อเรื่องของย่อหน้าที่ 11 ส่วนคำตอบของหมายเลข 12 (ก)และ (ข) อยู่ในเนื้อเรื่องของย่อหน้าที่ 12

อนึ่ง ล.ม. ในวงเล็บ เช่น (เยเนซึส 1:26, ล.ม.) หมายถึง ข้อพระธรรมที่ยกมา กล่าวถึงนั้น ผู้อ่านสามารถเปิดอ่านข้อพระธรรมนี้ได้จาก พระคัมภีร์คริสเตียนภาคภาษากรีก ฉบับแปลโลกใหม่ ซึ่งจัดพิมพ์โดยสมาคมหอสังเกตุการณ์

จากการสัมภาษณ์ มิซซันนารีคริสเตียนพยานพระยะโฮวาได้อธิบาย หลักการสอนโดยใช้การบรรยายตามหัวข้อไว้ดังนี้

“สอนตามหัวข้อที่กำหนดไว้ในพระคัมภีร์ไบเบิล สอนเรียงตามลำดับที่จัดไว้ในหนังสือ “พระคัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ” ไม่สอนข้ามหัวข้อไปมา สอนเรียงตามหัวข้อ เชื่อมโยงกัน สัมพันธ์กันแต่ละหัวข้อ สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับครูคนอื่นๆ ที่อาจต้องมาสอนแทนถ้าฉันมาสอนไม่ได้ ต้องค่อยๆ เรียนไปที่ละนิดตามขั้นตอน ตามลำดับ ค่อยๆ ลึกลงไป ถ้าข้ามหัวข้อไปมาจะทำให้ นักศึกษาของพวกเรา ไม่เข้าใจ ปฏิเสธต่อต้าน เรียนที่ละหัวข้อทีละเหตุผล อธิบายทีละเหตุผล เคยมีนักศึกษาที่ฉันสอนอยู่ ต้องไปเรียนกับครูคนอื่น ที่นี้เขาคุยกันข้ามหัวข้อที่เขาเรียนไม่ถึง เพราะเขาเพิ่งเริ่มเรียน แต่ไปคุยกับครูคนอื่นเรื่องพยานพระยะโฮวาไม่ร่วมงานวันคริสต์มาส วันอีสเตอร์ วันสงกรานต์ พอฉันกลับมาสอนเกิดการต่อต้าน ปฏิเสธ เราต้องอธิบายเหตุผลให้เขาเข้าใจว่าทำไมพวกเราไม่เข้าร่วมงานนี้ เพราะมีเหตุผล คือมันเป็นกฎของพระยะโฮวาที่ทำให้เราต้องปฏิเสธ เราไม่ได้ตั้งกฎนี้ขึ้นเอง พอฟังเหตุผล เขาก็เข้าใจ ตอนนี้เขาก็เป็นพยานพระยะโฮวานะเขาสอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่คนอื่นๆ เขาสอนเก่งมากด้วย” (ซิสเตอร์ซูซี่, 2552: สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ซิสเตอร์บริจิต (Bridgit) ชาวเยอรมันได้อธิบายว่า “การเริ่มเรียนตามหนังสือพระคัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ ทำให้ง่ายต่อการเรียนการสอนและการอ่านมากกว่า การเปิดอ่านพระคัมภีร์ไบเบิลเรียงลำดับตั้งแต่หน้าแรกจนจบเล่ม อาจเลือกวิธีการศึกษาโดยการอ่านพระคัมภีร์ไบเบิลตั้งแต่ต้นจนจบได้ แต่เป็นการยากสำหรับผู้เริ่มอ่านพระคัมภีร์ไบเบิลที่จะสามารถเข้าใจความหมายได้ทั้งหมดเช่น ในพระธรรมบทแรกของพระคัมภีร์ไบเบิล คือ พระธรรมเยเนซึส บทที่ 3: 1 เขียนว่า “กูเป็นสัตว์ฉลาดกว่าสรรพสัตว์ป่าที่พระยะโฮวาเจ้าทรงสร้างไว้ จึงถามหญิงนั้นว่า จริงหรือที่พระเจ้าตรัสห้ามว่า เจ้าอย่ากินผลไม้ทุกอย่างในสวนนี้” เมื่อผู้เริ่มเรียนอ่านๆ พระธรรมข้อนี้ อาจเข้าใจว่าทำไมงูตัวนี้จึงมีความสำคัญเพราะทำให้มนุษย์คู่แรกที่พระยะโฮวาละเมิดคำสั่งของพระองค์ แต่ผู้เรียนอาจจะต้องใช้เวลาานมาก คืออาจจะต้องใช้เวลาเป็นปีกกว่าจะเข้าใจเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับงูตัวนี้ว่ามีผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์ในยุคสมัยปัจจุบันนี้อย่างไร เพราะความจริง

เกี่ยวกับงูตัวนี้เขียนไว้ในพระธรรมบทสุดท้าย คือ พระธรรมวิวรรณ์บทที่ 12:9 “พญานาคใหญ่จึงถูกเหวี่ยงลงมา คือ งูตัวแรกเดิมซึ่งถูกเรียกว่าพญามารและชาตานที่ชักนำทั้งโลกให้หลงผิด มันถูกเหวี่ยงลงมายังแผ่นดินโลก ทูตสวรรค์ที่อยู่ฝ่ายมันก็ถูกเหวี่ยงลงมาพร้อมกับมัน” พระธรรมบทนี้หมายความว่า งูตัวแรกเดิมคืองูตัวเดียวกันที่เขียนไว้ในพระธรรมเขนชิศบทที่ 3: 1 การอ่านตามลำดับเช่นนี้อาจทำให้ผู้เรียนสับสนและไม่เข้าใจว่าจริงๆ แล้วพระคัมภีร์ไบเบิลต้องการจะบอกความจริงอะไรแต่วิธีการกำหนดหัวข้อไว้ก่อน แล้วศึกษาตามหัวข้อจะทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและทราบคำตอบได้ในทันทีว่าทำไมจึงมีผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์ในยุคสมัยปัจจุบันนี้ คำตอบเกี่ยวกับงูตัวนี้มีคำตอบอยู่ที่ไหน ในหัวข้อเกี่ยวกับงูตัวนี้นั้น ได้กำหนดหัวข้อไว้ในหนังสือคัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ ว่า “ต้นกำเนิดของศัตรู” ในหัวข้อนี้ ผู้อ่านมีคำถามและแสวงหาคำตอบได้ในทันที ทำให้ทราบและเกิดความเข้าใจ งูที่เขียนไว้ในพระธรรมทั้งสองบทนั้นคืองูตัวเดียวกัน และมีผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์ปัจจุบันนี้ก็เนื่องจากว่ามันกำลัง โกรธที่ถูกเหวี่ยงมายังแผ่นดินโลก จึงพยายามหลอกล่อให้มนุษย์หลงผิด เช่น เชื้อเรื่องวิญญูณ การติดต่อภูตผีปิศาจ เป็นต้น ความเชื่อดังกล่าวส่งผลให้มนุษย์ห่างเหินจากพระยะโฮวา แต่หากผู้เรียนศึกษาตามหลักการสอนของพยานพระยะโฮวาจะทำให้ผู้เรียนทราบว่าองค์ประกอบปลีกย่อยในพระธรรมแต่ละบทแต่ละข้อนั้น โยงใยสัมพันธ์กัน ทำให้ระบบความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่พระคัมภีร์ไบเบิลบอกเป็นระเบียบ เป็นเอกภาพเดียวกัน ผู้เรียนจะเข้าใจประเด็นหลัก ประเด็นสำคัญ เป็นขั้นๆ หรือภาพรวมทั้งหมดก่อนที่จะเข้าสู่รายละเอียดปลีกย่อยทุกประเด็นที่เป็นความจริงทุกประการ” (ซิสเตอร์บริจิต, 2552: สัมภาษณ์)

ซิสเตอร์ต่อ ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมในประเด็นนี้ว่า “การสอนโดยกำหนดหัวข้อที่จะเรียนไว้ในหนังสือคัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ เป็นการง่ายแก่นักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลมากที่จะเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งในพระคัมภีร์ไบเบิลได้อย่างลึกซึ้ง แค่อ่านหัวข้อก็สามารถจับประเด็นได้ จะเข้าใจโครงเรื่องทั้งหมดได้ง่ายขึ้น หัวข้อคือโครงเรื่องเหมือนภาพร่างด้วยดินสอจากๆ มิชชันนารีจะทำให้ภาพสมบูรณ์ขึ้น เหมือนมาช่วยลงสีแรเงา หรือใส่กรอบ ให้ภาพเด่นชัดขึ้นมา พระคัมภีร์ไบเบิลเป็นเครื่องมือหลักในการสอน หนังสือคัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ เป็นส่วนประกอบ เมื่อยกข้อพระธรรมในคัมภีร์ขึ้นมาอธิบาย จะเห็นภาพชัดขึ้นเพราะมันมีเหตุผลมีที่มาที่ไป ไม่ได้พูดขึ้นมาลอยๆ” (ซิสเตอร์ต่อ 2552: สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์นี้ วิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวามีความเห็นว่า การสอนเรียงตามลำดับทีละบทตามหนังสือเล่มนี้ เป็นวิธีการถ่ายทอดความรู้ ความเชื่อที่มีประสิทธิภาพ เพราะหัวเรื่องของแต่ละบทคือประเด็นสำคัญ ส่วนหัวข้อย่อยในแต่ละบทเป็นประเด็นรองที่แตกจากหัวข้อใหญ่ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเรื่องราวสำคัญทีละเรื่องไม่สับสน เป็นจำกัดการให้ข้อมูลอย่างเป็นระบบทีละน้อย ช่วยในการจัดระเบียบทางความคิดได้อย่าง

เป็นลำดับขั้นและง่ายต่อการจดจำ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและเกิดความคิดเห็นคล้ายตามความเชื่อและหลักคำสอนของนิกายพยานพระยะโฮวาทีละน้อยและเพิ่มขึ้นตามลำดับนอกจากนี้ การใช้พระคัมภีร์ไบเบิลควบคู่ไปด้วย เพื่อยืนยันว่าหลักความเชื่อและหลักปฏิบัติทั้งหมดนั้นเขียนไว้ในพระคัมภีร์ไบเบิล ดังนั้นความเชื่อและหลักปฏิบัติของนิกายพยานพระยะโฮวาจึงถูกต้องตามพระคัมภีร์ไบเบิล

จากการวิจัยพบว่า วิธีการสอนนี้มุ่งเน้นการเรียนรู้เนื้อหาของพระคัมภีร์ไบเบิล โดยเน้นว่าเนื้อหาหลักสำคัญนั้นคือ ผู้ที่มีความเชื่อ ความศรัทธาในพระเจ้าอย่างแท้จริงนั้นต้องอุทิศตนเพื่อสอนคนอื่นๆ ให้เป็นสาวก หลักการสอนนี้มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยมีชชานรีพยายาม โน้มน้าวให้ผู้เรียนมีความคิดเห็นคล้ายตามที่ละชั้น จนเกิดความเชื่อ และยอมรับบัพติศมาเพื่อกลายเป็นสาวกของนิกายพยานพระยะโฮวา การสอนทีละขั้นตอน โดยเริ่มจากเรื่องที่เข้าใจง่าย ไปสู่เรื่องที่เข้าใจยากขึ้นทีละน้อยนี้ มีลักษณะการสอนเพื่อให้เข้าใจเนื้อหาอย่างเป็นระบบระเบียบ และให้เนื้อหานั้นมีผลกระทบต่อความคิดและจิตใจของผู้เรียน ซึ่งจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความเชื่อและพฤติกรรม ลักษณะการสอนนี้มีลักษณะเป็นวงขยายขึ้นเรื่อย ดังแผนภูมินี้

ภาพที่ 5.1 แผนภูมิการสอนของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา (ปรับปรุงจาก เทคนิคการใช้ผังกราฟฟิก (Graphic Organizers) ของ ทิศนา เขมมณี “ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ”

ที่มา : ทิศนาเขมมณี 2550: 388

จากการศึกษาพบว่า เมื่อผู้เรียนเริ่มศึกษาในขั้นพื้นฐาน เช่น พระเจ้ามีพระนามว่าอะไร จนถึงขั้นหลักความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวานั้น คือ ความศรัทธาในพระเจ้าเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอแต่ตอนสอนพระคัมภีร์ไบเบิลเพื่อให้ผู้อื่นกลับใจด้วยจึงจะทำให้ได้รับพรให้มีชีวิตนิรันดร์ เมื่อผู้เรียนเริ่มศึกษาถึงขั้นนี้ ผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกลบบางประการ กล่าวคือ อาจเกิดความเชื่อที่สอดคล้องคือปรารถนาที่จะสอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่คนอื่นต่อไป หรืออาจเกิดความขัดแย้งกับหลักความเชื่อนี้ เพราะแต่ละบุคคลย่อมมีบุคลิกลักษณะแตกต่างกัน เช่น มีความศรัทธาในพระยะโฮวาแต่เป็นคนขี้อาย จึงขาดความกล้าที่จะเผยแผ่ศาสนาต่อผู้อื่น หรือขาดอุปนิสัยรักการสอนจึงไม่สามารถปฏิบัติตามหลักความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวาได้ ประกอบกับหลักปฏิบัติตนตามความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวามีความเคร่งครัดมาก ไม่มีการผ่อนปรนให้สาวกเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีของไทย เช่น ไม่อนุญาตให้เข้าร่วมประเพณีลอย

กระทง หรือประเพณีสงกรานต์ แม้ว่าการสาดน้ำเป็นการกระทำที่แยกออกจากพิธีทางศาสนาและ ไม่เกี่ยวข้องกับรูปเคารพ ซึ่งศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์และคาทอลิกให้การยอมรับ เพราะ ถือว่าเป็นการริเริ่มกระทำใหม่ ๆ ที่เป็นที่ยอมรับของสังคมและสามารถแสดงความรักต่อบุคคล อื่น ได้(เศรษฐ จันทรทรวง 2008: 12-20) และเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ของไทย แต่นิกายพยานพระยะโฮวาห้ามสาวกเข้าร่วมประเพณีเหล่านี้จึงวิเคราะห์ได้ว่า ไม่มีความ ยืดหยุ่นให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ไทย จึงน่าจะมีผลกระทบต่อ จำนวนผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวาในประเทศไทยซึ่งมีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างเชื่องช้า เพราะ แม้ว่าผู้เรียนพระคัมภีร์ไบเบิลอาจจะมีความเชื่อในเรื่องพระเจ้าสอดคล้องกับคำสอนของนิกายพยาน พระยะโฮวา แต่ปัจจัยดังกล่าวนี้ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถนำหลักการของนิกายนี้ไปปฏิบัติได้ตามจริง

1.3.3 การสอนบรรยายโดยใช้โวหารด้านภาพพจน์

โวหารด้านภาพพจน์ คือ ถ้อยคำที่เรียบเรียงอย่างสละสลวย ไม่กล่าวอย่าง ตรงไปตรงมา ทั้งนี้โดยมีเจตนาให้ประสิทธิผลต่อความเข้าใจและต่อความรู้ลึกซึ้งขึ้นกว่าการใช้ ถ้อยคำบอกเล่าตามธรรมดา (กุหลาบ มัลลิกะมาส 2550: 126)จากการวิจัยพบว่า มิชชันนารีพยาน พระยะโฮวามักใช้การสอนบรรยายโดยใช้โวหารด้านภาพพจน์ เนื่องจากเป็นถ้อยคำที่จดจำมาจาก พระคัมภีร์ไบเบิล เป็นถ้อยคำที่ไพเราะ มีพลัง ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกซาบซึ้ง เกิดความศรัทธาเมื่อ ได้ฟังเพราะรู้สึกว่าคุณภาพเหล่านั้นมีความศักดิ์สิทธิ์ และเกิดความเลื่อมใสในพระคัมภีร์ไบเบิล และตัวผู้สอน การสอนด้วยวิธีนี้ สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากอ่านพระคัมภีร์ไบเบิลและเกิด ความรู้สึกสนใจใคร่รู้เรื่องราวในพระคัมภีร์ไบเบิล เนื่องจากโวหารที่มิชชันนารีเลือกใช้สอนมีความ สละสลวย จับใจ ยกตัวอย่างพอสังเขป ดังนี้

1) การอุปมาอุปมัย หมายถึง การเปรียบสิ่งหนึ่งเหมือนหรือคล้ายกับอีกสิ่ง หนึ่ง ในประโยคมักปรากฏคำว่า เหมือน คล้าย ดุจ ปานราวกับ(พรทิพย์ วนรัฐวิภาล 2553: 34) เช่น

(1)พระธรรมบทเพลงสรรเสริญ บทที่ 128: 3“เด็ก ๆ ของท่านจะเป็น เหมือนหน่อมะกอกเทศ”เปรียบหมายถึง เด็ก ๆ ต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่ เหมือนหน่อของต้น มะกอกเทศที่ต้องการแสงแดดและน้ำ

(2)พระธรรมโครินิกา ฉบับต้น บทที่ 12: 8“รวดเร็วเหมือนละมั่งบน ภูเขา”เปรียบหมายถึง อย่าฝัดวันประกันพรุ่ง

(3)พระธรรมมัดธาย บทที่ 9: 36“ไร่ที่ฟุ้งคูกฝูงแกะ ไม่มีผู้เลี้ยง”เปรียบ หมายถึง ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามพระเยซูเหมือนคนเดินหลงทางห่างออกจากพระเจ้า

(4) พระธรรมมัชฌาย บทที่ 10: 16 “จงฉลาดเหมือนงูและเป็นคนสุภาพเหมือนนกพิราบ” เปรียบหมายถึงว่าเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ที่อันตรายต้องใช้สติปัญญาในการรักษาตัวให้รอดปลอดภัยและต้องเป็นคนสุภาพอ่อนโยน ไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น

2) การอุปลักษณ์หมายถึง การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่ง “เป็น” หรือ “คือ” อีกสิ่งหนึ่ง การใช้อุปลักษณ์เป็นการเปรียบเทียบโดยนัยเพื่อต้องการเน้นความหมายของคำนั้นให้ชัดเจนและทำให้คิดได้ลึกซึ้งกว่าการเปรียบเทียบทั่วไป (พรทิพย์ วนรัฐกาล 2553: 37) เช่น

(1) พระธรรมมัชฌาย บทที่ 5: 14 “ท่านทั้งหลายเป็นความสว่างของโลก” เปรียบเทียบว่าทั้งการพูดและการกระทำของสาวกนิกายพยานพระยะโฮวา เป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่น

(2) พระธรรมโยฮัน บทที่ 14: 6 “เราเป็นทางนั้น เป็นความจริง และเป็นชีวิตไม่มีผู้ใดมาถึงพระบิดาได้นอกจากมาทางเรา” เปรียบเทียบว่ามีเพียงเส้นทางเดียวที่จะทำให้มนุษย์ได้รับความรอด คือ การเดินรอยตามพระเยซู ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติตามพระเยซู

(3) พระธรรมโยฮัน บทที่ 15: 5 “เราเป็นเถาองุ่น ท่านทั้งหลายเป็นแขนง” เปรียบเทียบว่า นิกายพยานพระยะโฮวาเจริญรอยตามพระเยซู เหมือนเถาองุ่นเดียวกันแต่แยกออกเป็นหลายแขนง

(4) พระธรรมสุภายิต บทที่ 12: 4 “ภรรยาดีเยี่ยมเหมือนหน้าชูตาสามีของตนเอง” เปรียบเทียบว่า ภรรยาที่ดีเยี่ยมเหมือนหน้าชูตาสามีของตนเอง

1.3.4 การสอนบรรยายโดยยกข้อความจากพระคัมภีร์ไบเบิล

มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาก่อข้อความจากพระคัมภีร์ไบเบิลมาสอน ใช้เพื่อเน้นความหมายให้เห็นว่า นิกายพยานพระยะโฮวายึดมั่นในคำสอนและปฏิบัติตามที่เขียนไว้ในพระคัมภีร์ไบเบิลเช่น

1) พระธรรมปฐมกาล บทที่ 2: 27 “พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ขึ้นตามพระฉายาของพระองค์” สอนให้นับถือตัวเอง เพราะมนุษย์ทุกคนมีคุณลักษณะของพระเจ้า คือ ความรักและความดีงาม

2) พระธรรม 1 โครินธ์ บทที่ 13: 7 “ความรักทนได้ทุกอย่างแม้ความผิดของคนอื่น” สอนให้มีความรักต่อผู้อื่นอย่างไม่หวังสิ่งใดตอบแทน และรู้จักการให้อภัย

3) พระธรรมสุภายิตบทที่ 12: 11 “บุคคลที่ไถนาของตนจะมีอาหารอุดม” สอนให้ขยันทำมาหากิน อย่าเกียจคร้าน

4) พระธรรมลูกาบทที่ 10: 4 “อย่าคำนับผู้ใดตามทาง” สอนให้รู้ว่า เมื่อตั้งใจทำอะไรต้องทำให้สำเร็จอย่าออกนอกกลุ่มนอกรทาง เพราะทำให้เสียเวลา

5)พระธรรม โรมบทที่5: 5“ความทุกข์ยากนั้นทำให้เกิดความอดทน” สอนให้มองโลกในแง่ดี เพราะแม้แต่ความลำบากก็คือการฝึกฝนเราให้มีความอดทน

1.3.5 การสอนบรรยายโดยยกคำพูดของพระเยซูขึ้นมาสอน

มิชชันนารีใช้ประโยคที่พระเยซูได้ตรัสไว้สอนเตือนใจ เพราะเป็นประโยคสั้นๆ แต่เร้าความรู้สึกของผู้ฟัง จดจำง่ายเปรียบเป็นอาหารหมักสอนใจที่ใช้ได้ทุกยุคทุกสมัย เช่น

- 1)พระธรรมมัทธิบบทที่5: 5“ผู้ใดมีใจอ่อนโยนผู้นั้นเป็นสุข”
- 2)พระธรรมมัทธิบบทที่5: 39“ถ้าผู้ใดคบแก้มขวาของท่าน ก็จงหันแก้มซ้ายให้เขาด้วย”
- 3)พระธรรมมัทธิบบทที่5: 44“จงรักศัตรูของท่าน”
- 4)พระธรรมมัทธิบบทที่6: 21“ทรัพย์สมบัติของท่านอยู่ที่ไหน ใจของท่านก็อยู่ที่นั่นด้วย”
- 5)พระธรรมมัทธิบบทที่7: 12“จงปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างที่ท่านปรารถนาให้เขาปฏิบัติต่อท่าน”
- 6)พระธรรมมัทธิบบทที่7: 17“ต้นไม้ดีย่อมให้แต่ผลดี ต้นไม้เลวก็ย่อมให้ผลเลว”
- 7)พระธรรมมัทธิบบทที่22: 21“ของของซีซาร์จงถวายแก่ซีซาร์และของของพระเจ้าจงถวายแก่พระเจ้า”
- 8)พระธรรมยอห์นบทที่ 14: 9“ผู้ที่ได้เห็นเราก็ได้เห็นพระบิดา”

สรุปได้ว่า วิธีการสอนบรรยายโดยใช้โวหารด้านภาพพจน์ การสอนบรรยายโดยยกข้อความจากพระคัมภีร์ไบเบิล และการสอนบรรยายโดยยกคำพูดของพระเยซูขึ้นมาสอนนี้ คือ การกล่าวถึงข้อพระธรรมจากพระคัมภีร์ไบเบิลเพื่อสอนใจผู้เรียน เพราะมีความเชื่อว่าข้อพระธรรมเหล่านั้นเป็นแหล่งอ้างอิงที่สมบูรณ์ มีเหตุผล ปราศจากข้อโต้แย้ง และการยกข้อพระธรรมมากล่าวให้ตรงกับสถานการณ์ที่เหมาะสมจะก่อผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อจิตใจของผู้ฟังมากกว่า คำอธิบายที่ยาวเหยียด ทำให้ประทับใจผู้ฟังและช่วยให้ผู้ฟังคิด เกิดความศรัทธาในพระคัมภีร์ไบเบิล ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพราะรูปประโยคหรือวลีเหล่านั้นเป็นภาษาที่ทั้งง่ายและสั้น ไม่ซับซ้อน แต่กระตุ้นความคิดหรือแฝงไปด้วยความคิด ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าได้กำลังฟังปรัชญาอันเป็นเรื่องที่ไกลตัวซึ่งต้องครุ่นคิด หรือต้องตีความ และยากเกินกว่าที่จะเข้าใจ นอกจากนี้การสอนด้วยวิธีนี้ยังทำให้ผู้เรียนเกิดความศรัทธาในตัวมิชชันนารี เพราะการกล่าวถึงข้อพระธรรมเหล่านั้นได้ตรงกับสถานการณ์หนึ่งได้อย่างเหมาะสมนั้นแสดงว่ามิชชันนารีมีความรู้ในพระคัมภีร์

อย่างลึกซึ้ง และอ่านพระคัมภีร์ไบเบิลสม่ำเสมอ จึงจดจำข้อพระธรรมเหล่านี้ได้ขึ้นใจ และสามารถเลือกกล่าวข้อพระธรรมใดพระธรรมหนึ่งให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ประสบอยู่

1.3.6 วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง (Case)

วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่สมมติขึ้นจากความเป็นจริง วิธีการนี้ช่วยฝึกฝนให้รู้จักการคิดวิเคราะห์ การเผชิญหน้าและแก้ปัญหาโดยไม่รอให้เกิดปัญหาจริง (ทีสนา เขมมณี 2550: 362-364)

จากการวิจัยพบว่า มิซซันนารี ได้ใช้วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างดังนี้ ตัวอย่างการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างที่ 1 จากการสอนของซิสเตอร์ลีซ การสอนครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการสอนให้ผู้เรียนทราบว่าทำไมสาวกของนิกายพยานพระยะโฮวา จึงต้องสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล

“เมื่อคุณศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล คุณจะเข้าใจว่าพระยะโฮวาต้องการให้คุณทำอะไร พระองค์ต้องการอะไร คุณจะใกล้ชิดพระองค์มากขึ้น คุณจะเก็บมันไว้ไม่ได้ คุณอยากบอกคนอื่น คุณรู้ว่าสิ่งที่ดีที่สุด คุณต้องอยาก让别人知道你เพราะคุณรักและหวังดีอยาก让他们知道你像你知道的一样 你知道你父母是同性恋者最痛苦最痛苦的一天 你知道你母亲的闺蜜是你闺蜜 你不会告诉你的朋友或者你父母是同性恋者最痛苦最痛苦的一天 你也要告诉 你需要告诉母亲的闺蜜 你需要告诉他的妈妈去告诉父母 也一样的 我们读圣经的时候 我们知道耶稣基督耶稣基督我们不想去一个人 我们想告诉别人 我们想让每个人都知道 我们想让每个人都知道 (ซิสเตอร์ลีซ 2552: สัมภาษณ์)

ตัวอย่างการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างที่ 2 จากการสอนของซิสเตอร์สุธาธินี การสอนครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการสอนให้ผู้เรียนทราบว่าทำไมพระเจ้าไม่กำจัดคนชั่วให้หมดไปจากโลกนี้

“พระยะโฮวาไม่ทำลายใคร ไม่ฆ่าใคร เพราะพระองค์เป็นความรัก สมมุติว่า พ่อหนึ่งคนมีลูก แต่ลูกนิสัยไม่ดี ลูกทำความผิดร้ายแรง แต่พ่อจะฆ่าลูกได้หรือ พ่อที่ไหนจะทำได้ เพราะพ่อรักลูก พ่อยกโทษให้ลูกเสมอ มันก็เหมือนกับพระยะโฮวาไม่ทำลายคนเลวพระองค์ไม่ทรงลงโทษให้เขาเจ็บปวด เพราะเขาก็เป็นลูกคนหนึ่งของพระองค์เหมือนกัน เราต้องเข้าใจพระองค์ ถ้าเรียนพระคัมภีร์ไบเบิลจะช่วยให้เข้าใจพระยะโฮวามากขึ้น ” (ซิสเตอร์ต้อ 2553: สัมภาษณ์)

ตัวอย่างการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างที่ 3 จากการสอนของบาร์เธอร์วิสุทธิ การสอนครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการสอนให้ผู้เรียนทราบว่าทำไมคนทำบาปจึงไม่ตกนรก

“พระยะโฮวาไม่ทำร้ายคนบาป เพราะคนบาปก็เป็นลูกของพระองค์ สมมติเราทำไม่ดี เราทำผิดร้ายแรงมาก พ่อจะจับเราไปเผาไฟหรือ พ่อที่ไหนจะทำอย่างนั้นได้ หรือว่าถ้าคุณมีลูก แล้วลูกคุณทำผิด คุณจะส่งลูกไปในสถานที่ยังไงหรือ เราก็คงทำไม่ได้ ต่อให้ลูกทำผิดแค่ไหน เราก็รักลูกของเรา เราอาจจะลงโทษเขา แต่ต้องไม่ใช่เห็นเขาทรمان เจ็บปวด พระยะโฮวาก็เหมือนกัน คนทำบาปจะไม่ได้รับพรจากพระองค์ จะไม่ได้มีชีวิตนิรันดร์ เท่านั้นที่พอแล้ว เราต้องให้อภัยเขา อีกอย่างหนึ่งพระองค์เป็นพระเจ้าแห่งความรัก พระองค์ไม่ทรงสร้างนรกไว้ทำลายวิญญาณมนุษย์” (บาร์เธอร์วิสุทซ์ 2553: สัมภาษณ์)

สรุปได้ การสอนวิธีนี้ช่วยพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และช่วยให้มีมุมมองที่กว้าง และเป็นวิธีการสอนที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทัศนคติต่างๆ เช่น การให้อภัย และคุณลักษณะของพระเจ้า คือ ความรักและความดีงามตามหลักความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวา

1.3.7 วิธีการสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา(Field Trip)

วิธีการสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา คือ การที่ผู้สอนและผู้เรียนเดินทางไปศึกษาเรียนรู้ ณ สถานที่อันเป็นแหล่งความรู้ในเรื่องนั้น(ทิสนา เขมมณี 2550: 364)

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีโอกาสดำเนินทัศนศึกษากับมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาในสถานที่ต่อไปนี้ คือ 1) ที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา 140 อาคารไอทีเอฟ-ทาวเวอร์ ชั้น 14 เขตบางรัก ถนนสีลม กรุงเทพมหานคร และ 2) ที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา อาคารพญาไทพลาซ่า ราชเทวี กรุงเทพมหานคร

1) การไปทัศนศึกษาที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา อาคารพญาไทพลาซ่า วันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2552 พบว่าภายในตกแต่งอย่างเรียบง่าย ไม่มีรูปภาพหรือรูปปั้นเพื่อใช้แสดงความเคารพ เช่น รูปไม้กางเขน รูปพระเยซู หรือรูปพระแม่มาเรีย จากการวิจัยพบว่า วิธีการนมัสการของนิกายพยานพระยะโฮวา แบ่งเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 เริ่มต้นด้วยการร้องเพลงจากหนังสือ จงร้องเพลงสรรเสริญพระยะโฮวา เพลงทุกเพลงในหนังสือเล่มนี้ เรียบเรียงดนตรีและแต่งคำร้องโดยสาวกคริสเตียนพยานพระยะโฮวาจากนั้น อธิษฐานสั้นๆ ถึงพระยะโฮวา โดยมิชชันนารีกล่าวนำคำอธิษฐาน

ช่วงที่ 2 มิชชันนารีสอนเรื่องหลักบัญญัติหรือข้อพระธรรมในพระคัมภีร์ไบเบิล จากนั้น มิชชันนารีกล่าวนำอธิษฐานสั้นๆ ถึงพระยะโฮวาอีกครั้ง

ช่วงที่ 3 ศึกษาบทความในวารสารหอสังเกตการณ์ (ฉบับศึกษา) วารสารฉบับนี้ จัดทำโดยสมาคมหอสังเกตการณ์ และจะแจกให้แก่ผู้เข้าร่วมนมัสการเท่านั้น วิธีการเรียนการสอนวารสารหอสังเกตการณ์นี้คือ กำหนดบทความจากวารสารหนึ่งเรื่องเช่น “จงพูดความจริง

กับเพื่อนบ้าน”(จงพูดความจริงกับเพื่อนบ้าน2009: 16-20) โดยบาร์เธอร์คนหนึ่งจะขึ้นเวทีและอ่านออกเสียง หลังจากอ่านจบแล้วจะมีการถามตอบปัญหา อภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสรุปใจความสำคัญจากบทความที่อ่านหลังจากจบการศึกษายทความ ต่อด้วยการร้องเพลงสรรเสริญพระยะ โสวาและอธิษฐานอีกครั้งก่อนจบการนมัสการ

ข. การไปทัศนศึกษาที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า อาคารพญาไทพลาซ่า ราชเทวี กรุงเทพมหานคร วันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ.2552การดำเนินการเรียนการสอนแบ่งเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 เริ่มต้นด้วยการร้องเพลงจากหนังสือ จงร้องเพลงสรรเสริญพระยะ โสวา ต่อด้วยการอธิษฐานสั้นๆ ถึงพระยะ โสวา โดยมีมิชชันนารีกล่าวนำคำอธิษฐาน จากนั้นศึกษาข้อพระธรรมหรือบทบัญญัติในพระคัมภีร์ไบเบิล

ช่วงที่ 2 เป็นช่วงการฝึกทักษะด้านการฝึกสอนให้แก่นักศึกษาของโรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า พยานพระยะ โสวาเรียกการฝึกสอนนี้ว่า “ศิลปะในการสอน” การฝึกสอนนี้เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกทางความคิด ฝึกการวิเคราะห์ และวิธีการอ่านพระคัมภีร์ไบเบิลที่ถูกต้อง เข้าใจและน่าฟัง นักศึกษาที่ได้รับมอบหมายจะขึ้นเวทีอ่านข้อพระธรรมหรืออ่านบทความในวารสารหอสังเกตการณ์ เมื่ออ่านเสร็จแล้วจะรับฟังคำติชมจากมิชชันนารี

ช่วงที่ 3 เป็นช่วงการฝึกทักษะการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล จะมีการแบ่งกลุ่มนักศึกษาไว้ล่วงหน้าแล้ว แต่ละกลุ่มจัดการแสดงบทบาทสมมติหรือแสดงละครสั้นๆ เกี่ยวกับการชักชวนให้ผู้คนให้ศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล เช่น ในหัวข้อ “ฉัน (ผม) ไม่สนใจศาสนา” จะให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มแสดงตามบทบาทว่าจะแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างไร เมื่อจบการแสดงแล้ว จะมีการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้ชมและฟังคำแนะนำจากมิชชันนารี เมื่อจบแล้วต่อด้วยการร้องเพลงจากหนังสือ จงร้องเพลงสรรเสริญพระยะ โสวา ต่อด้วยการอธิษฐานสั้นๆ ถึงพระยะ โสวา เลิกชั้นเรียน

จากการเข้านมัสการที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะ โสวาและการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า พบว่า มีวิธีการสอนอีก 2 แบบที่มีมิชชันนารีพยานพระยะ โสวานำใช้สอนดังนี้

แบบที่ 1 วิธีการสอนโดยใช้การอภิปรายแบบสัมมนา (Seminar Group) ซึ่งทิสนา แคมมณี ได้กล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง “ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ” ว่าวิธีการสอนโดยใช้การอภิปรายแบบสัมมนานี้ หมายถึงการสอนที่ให้ผู้เรียนในกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นและประสบการณ์ในประเด็นที่กำหนด หรือให้ร่วมกันค้นคว้าในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง โดยมีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ ปัญหาของการ

สัมมนามักจะกว้าง สามารถแบ่งเป็นหัวข้อย่อยได้จำนวนมาก ผู้เข้าร่วมสัมมนาจะเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับความรู้ ความคิดเห็น การสัมมนาไม่มีการลงมติ เป็นเพียงการประมวลความคิดเห็น และสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาต่างๆ (ทิสนา แคมมณี 2550: 348)

จากการเข้าร่วมศึกษาวารสารหอสังเกตการณ์(ฉบับศึกษา)เรื่อง “จงพูดความจริงกับเพื่อนบ้าน” สรุปได้ว่าคำว่า“เพื่อนบ้าน” นั้นไม่ได้หมายถึง เฉพาะแค่คนละแวกเดียวกัน แต่กินความหมายครอบคลุมถึงทุกคนที่เราสนทนาด้วยซึ่งเราจะต้องไม่พูดโกหกกับเขาเหล่านั้นและต้องพูดจาสุภาพ จริงใจ กับทุกคน การสอนวิธีนี้ทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนได้ข้อมูลและความคิดเห็นที่กว้าง หลากหลายแง่มุม และช่วยพัฒนาทักษะต่างๆ ได้แก่ผู้เรียน เช่น ทักษะการฟัง การพูด การคิดและการแสดงความคิดเห็น

แบบที่ 2 วิธีการสอน โดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)ซึ่งทิสนา แคมมณี ได้กล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง “ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ” ว่าวิธีการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติหมายถึงการสอนที่ให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกมาตามความรู้สึกนึกคิดของตน ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การเอาใจเขามาใส่ใจเรา เกิดความเข้าใจพฤติกรรมทั้งของตนเองและผู้อื่น หรือเกิดความเข้าใจในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับบทบาทสมมติที่ตนแสดง(ทิสนา แคมมณี 2550: 352)

จากการชมบทบาทสมมติเรื่องของนักศึกษา เรื่อง “ฉัน (ผม) ไม่สนใจศาสนา”บนเวทีมีนักแสดงบทบาทสมมติ 2 คนเมื่อคนหนึ่งปฏิเสธที่จะรับวารสารจากพยานพระยะโฮวาและพูดว่า “ผมไม่สนใจศาสนา” พยานพระยะโฮวาผู้แจกวารสารได้ตอบว่า “ไม่เป็นไรที่คุณไม่สนใจศาสนาแต่คุณสนใจอนาคตไหมในวารสารเล่มนี้มีคำตอบ” หลังจากจบการแสดง พยานพระยะโฮวาคนหนึ่งได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า“เมื่อมีคนกล่าวเช่นนั้น ขณะแจกเอกสาร เราอาจจะตอบว่าวารสารต้นเกิดที่เราให้ มีเรื่องอื่นที่น่าสนใจ เช่น การดูแลสุขภาพ ประวัติศาสตร์และวิทยาศาสตร์”จากการชมการแสดงบทบาทสมมตินี้ สรุปได้ว่า วิธีการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติช่วยพัฒนาทักษะการเผชิญสถานการณ์ การตัดสินใจและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน การแสดงออกได้อย่างเสรี มีความสามัคคีและสนุกสนาน

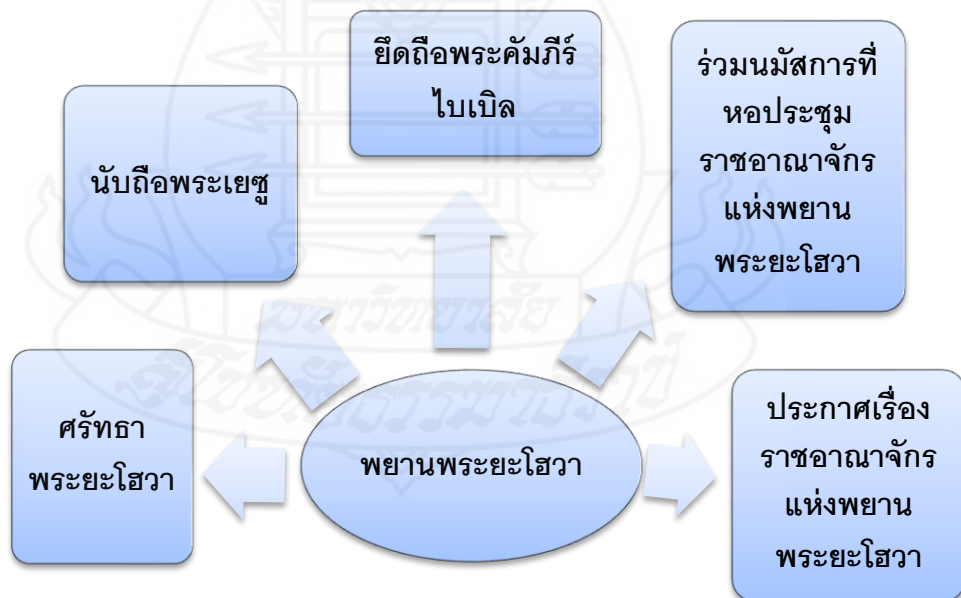
1.4 เทคนิคการสอนของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

เทคนิคการสอน (Teaching Techniques)หมายถึงกลวิธีต่างๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการสอน ขั้นตอนการสอนหรือการกระทำต่างๆ ในการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น จากการศึกษา วิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาใช้เทคนิคการสอนแบบผังกราฟิก (Graphic Organizers) และเทคนิคการสอนโดยการอ่านออกเสียง

1.4.1 เทคนิคการสอนแบบผังกราฟิก (Graphic Organizers)

มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาใช้เทคนิคการสอนแบบผังกราฟิก (Graphic Organizers) 3 แบบ คือ 1) แบบผังความคิด (A Mind Map) 2) แบบผังมโนทัศน์ (A Concept Map) และ 3) ผังแมงมุม (A Spider Map)

การสอนแบบผังกราฟิก (Graphic Organizers) หมายถึง ผังทางความคิด ซึ่งประกอบไปด้วยความคิดหรือข้อมูลสำคัญๆ ที่เชื่อมโยงกันอยู่ในรูปแบบต่างๆ ซึ่งทำให้เห็นโครงสร้างของความรู้หรือเนื้อหาสาระต่างๆ จำนวนมาก เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระนั้นได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้นและจดจำได้นาน ผังกราฟิกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนจัดข้อมูลเหล่านั้นให้เป็นระบบระเบียบอยู่ในรูปแบบที่อธิบายให้เข้าใจและจดจำได้ง่าย นอกจากการใช้ประมวลความรู้หรือจัดความรู้ดังกล่าวแล้ว ผังกราฟิกยังเป็นเครื่องมือทางการคิดได้ดี เนื่องจากการสร้างความคิดซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรมอยู่ในสมอง จำเป็นต้องมีการแสดงออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรม ผังกราฟิกเป็นรูปแบบของการแสดงออกของความคิดที่สามารถมองเห็นและอธิบายได้อย่างเป็นระบบชัดเจน และประหยัดเวลา(ทีศนา แจมมณี 2550: 390-394) รูปแบบการสอนโดยใช้การสอนแบบผังกราฟิก (Graphic Organizers) ของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา มีรูปแบบดังต่อไปนี้

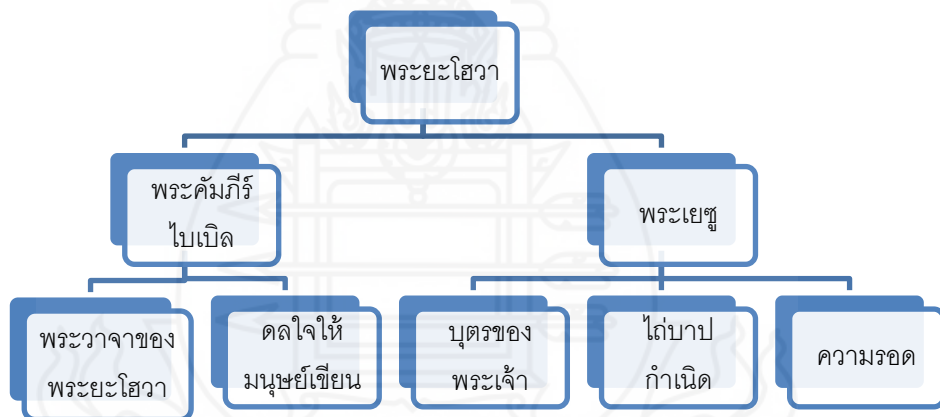
ภาพที่ 5.2 การสอนแบบผังกราฟิก (Graphic Organizers)

1) ผังความคิด (A Mind Map)

ตัวอย่างที่ 1 ผังความคิดเรื่อง “พยานพระยะโฮวา”ปรับปรุงจาก เทคนิคการใช้ผังความคิด (A Mind Map) จากหนังสือเรื่อง “ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ”(ทิสนา แจมมณี 2550: 389)

จากผังความคิดนี้ วิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาใช้วิธีการสอนผังโน้ตส์เรื่อง “พยานพระยะโฮวา” ในการสร้างความคิดและความเข้าใจเกี่ยวกับสาวกของนิกายพยานพระยะโฮวา เพื่อให้ผู้เรียนเห็นโครงสร้างในภาพรวมทั้งหมด ดังตัวอย่างที่ 1 จะทำให้เห็นภาพรวมของนิกายพยานพระยะโฮวาทั้งด้านความเชื่อและหลักปฏิบัติ เป็นการแยกแยะข้อมูลเพื่อให้เห็นองค์ประกอบหลัก คือ พยานพระยะโฮวา มีศรัทธาพระยะโฮวา นับถือพระเยซู ยึดถือพระคัมภีร์ไบเบิล และประกาศข่าวดีเรื่องราวอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา ผังความคิดนี้มีความชัดเจนสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและเห็นภาพรวมได้ง่ายขึ้น

2) ผังมโนทัศน์ (A concept Map)

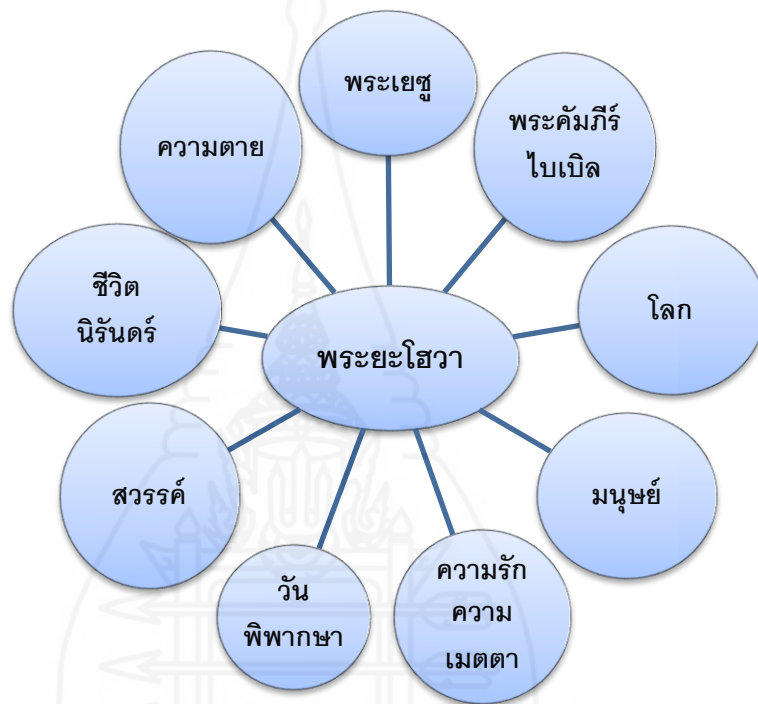
ภาพที่ 5.3 ผังมโนทัศน์ (A concept Map)

ตัวอย่างที่ 2 ผังมโนทัศน์เรื่อง “พระยะโฮวา”ปรับปรุงจาก เทคนิคการใช้ผังมโนทัศน์ (A Concept Map) จากหนังสือเรื่อง “ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ”(ทิสนา แจมมณี 2550: 393)

จากตัวอย่างที่ 2 วิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวา ใช้วิธีการสอนผังมโนทัศน์เรื่องพระยะโฮวา คือ มุ่งให้ผู้เรียนมีความคิดเรื่องพระเจ้า พระเยซูและพระคัมภีร์ไบเบิลเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เป็นลำดับขั้นจากเรื่องใหญ่คือมโนทัศน์เรื่องพระเจ้าต่อเนื่องสัมพันธ์กับความคิดรอง คือพระคัมภีร์ไบเบิลและพระเยซูจากความคิดรองทั้งสองเรื่องนี้ ผู้เรียนจะเกิดความคิด

แตกแขนงเป็นเรื่องย่อยๆ คือ พระเยซูเป็นบุตรของพระเจ้า เป็นผู้ไถ่บาปและเป็นความรอดพระคัมภีร์ไบเบิลเป็นพระวาจาของพระยะโฮวาซึ่งพระองค์ตั้งใจให้มนุษย์เขียนขึ้น ผนังความคิดเรื่องมโนทัศน์นี้ช่วยให้ผู้เรียนจดจำเรื่องราวแต่ละเรื่องได้อย่างเป็นระบบและสามารถเชื่อมโยงแต่ละความคิดเข้าหากันกลายเป็นมโนทัศน์เพียงเรื่องเดียว

3) ผังแมงมุม (A Spider Map)

ภาพที่ 5.4 ผังแมงมุม (A Spider Map)

ตัวอย่างที่ 3 ผังแมงมุมเรื่องพระเจ้าปรับปรุงจาก เทคนิคการใช้ผังแมงมุม (A Spider Map) จากหนังสือเรื่อง“ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ(ทีศนา เขมมณี 2550: 394)

จากตัวอย่างที่ 3 คือ ผังแสดงมโนทัศน์ซึ่งมีลักษณะคล้ายใยแมงมุมจากการวิจัย พบว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาใช้วิธีการสอนแบบผังแมงมุมนี้เชื่อมโยงโครงสร้างความรู้เรื่องในเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้อย่างเป็นระบบระเบียบ ซึ่งง่ายต่อการจดจำ กล่าวคือ จากแผนผังแมงมุมเรื่องพระเจ้านี้ แสดงให้เห็นว่าพระยะโฮวาทรงเป็นความรู้หลักสำคัญของเรื่องซึ่งเชื่อมโยงกับความรู้อื่นๆ เช่น มนุษย์ ความตาย และชีวิตนิรันดร์ เป็นต้น

หรือเน้นในบางคำแสดงว่ากำลังจะมีการเปลี่ยนแนวคิดสำคัญหนึ่ง ไปยังอีกแนวคิดหนึ่ง เช่นคำว่า “ก่อนอื่น” “ถัดจากนั้น” “ในที่สุด” “ดังนั้น” “ตามเหตุผลแล้ว” “ไม่ใช่เช่นนั้นแน่” “ที่สำคัญ” และ “อย่างแน่นอน” เป็นต้น การเน้นคำเหล่านี้สามารถทำได้โดยการเพิ่มเสียงดังขึ้น เพิ่มความรู้สึกลักษณะ อ่านให้แรงกล้าขึ้น อ่านช้าๆและชัด หยุดเล็กน้อยก่อนหรือหลังคำนั้นๆ เมื่ออ่านพระธรรมบทใด พวกเราต้องตระหนักถึงความรู้สึกที่สอดแทรกอยู่ในบทนั้นๆ ด้วย เช่น การอ่านคำคำหนึ่งของ พระเยซูที่มีต่อพวกอัครกษณ์และฟาริสี³ ในพระธรรมมัธยบทที่ 23: 13 “วิบัติแก่เจ้า พวกธรรมาจารย์และพวกฟาริสี คนหน้าซื่อใจคด เพราะพวกเจ้าปิดกั้นประตูสวรรค์ไว้จากมนุษย์พวกเจ้าเองไม่เข้าไป และเมื่อคนอื่นจะเข้าไป พวกเจ้าก็ขัดขวางไว้” ต้องอ่านด้วยเสียงที่มีน้ำหนัก และหนักแน่นในเชิงคำพยานเพราะอดสูใจในความประพฤติของพวกอัครกษณ์ การใส่ท่วงทำนองในขณะที่อ่านพระคัมภีร์ไบเบิล จะทำให้ผู้ฟังรับรู้ว่าคุณอ่านรู้สึกอย่างไรหรือมีทัศนคติอย่างไรต่อเรื่องนั้น การเปล่งท่วงทำนองที่เหมาะสมจะทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณสอนมีชีวิตชีวา เข้าถึงหัวใจ มีอรรถรส ได้รับความรู้สึก และกระตุ้นให้ผู้ฟังให้สนใจเรื่องที่ได้ยินมากขึ้น(บาร์เธอร์วิสุทซ์: 2552)

1.5 โครงสร้างหลักสูตรการเรียนพระคัมภีร์ไบเบิลของนิยายพยานพระยะโฮวา

จากการวิจัยพบว่าโครงสร้างหลักสูตรการเรียนพระคัมภีร์ไบเบิลของนิยายพยานพระยะโฮวา มีลักษณะ ดังนี้

ก. หลักการของหลักสูตร เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในพระคัมภีร์ไบเบิลตามหลักความเชื่อของนิยายพยานพระยะโฮวา

ข. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนกลับใจเข้ารับศาสนาเป็นสาวกของนิยายพยานพระยะโฮวา

ค. เนื้อหาของหลักสูตรแบ่งได้ 5 ข้อ ได้แก่

1. ข้อมูลเรื่องพระเจ้า เช่น พระนามของพระเจ้า และพระประสงค์ของพระองค์
2. ความสำคัญของพระเยซู เช่น เป็นพระบุตรของพระเจ้า เป็นผู้ไถ่บาป เป็นพระมาซีฮา เป็นต้น
3. แก่นของพระคัมภีร์ไบเบิล เช่น ราชอาณาจักรของพระเจ้า และ มนุษย์กำลังอยู่ในยุคสุดท้าย เป็นต้น
4. หลักความเชื่อของนิยายพยานพระยะโฮวา เช่น ไม่มีนรก

³ ฟาริสี(Pharisee) หมายถึง บุคคลผู้แสวงว่าเป็นคนดีหรือเคร่งศาสนา หรือคนปากไม่ตรงกับใจ หรือ คนหลอกหลวง

5. เผยแผ่นิยายพยานพระยะโฮวาด้วยการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล

ง. แนวทางกิจกรรมการเรียนการสอน

1. สอนหนังสือคัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ ควบคู่ไปกับพระคัมภีร์ไบเบิล
2. ฝึกอบรมวิธีการสอนพระคัมภีร์ไบเบิล

จ. วิธีการวัดผลและประเมินผลพิจารณาจากการซักถามและสนทนากับผู้เรียนว่ามีความคิดสอดคล้องกับหลักความเชื่อของนิยายพยานพระยะโฮวาหรือไม่

1.6 รูปแบบการเรียนการสอนของนิยายพยานพระยะโฮวา

จากโครงสร้างหลักสูตรการเรียนพระคัมภีร์ไบเบิลของนิยายพยานพระยะโฮวาวิเคราะห์ได้ว่ามีขบวนการเรียนพระยะโฮวาใช้รูปแบบการสอนที่ทั้งมุ่งเน้นด้านการพัฒนาด้านจิตใจคือช่วยผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความศรัทธาในพระเจ้า หรือมี ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์ตามหลักการของนิยายพยานพระยะโฮวา และมุ่งเน้นให้สาวกอุทิศตนเพื่อการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่คนอื่นๆ ได้ โดยมุ่งพัฒนาด้านจิตพิสัย (Affective Domain) คือผู้เรียนจะได้รับการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่ผู้อื่น จนถึงระดับที่สามารถปฏิบัติได้จนเป็นนิสัย

เมื่อนำเนื้อหาของหลักสูตรทั้ง 5 ข้อ มาศึกษาสามารถจำแนกจุดหมายปลายทางการศึกษาออกเป็น 3 ด้าน คือ

ด้านที่หนึ่ง คือ ด้านความรู้ (Cognitive Domain) มุ่งเน้นการให้สาระข้อมูลเรื่องพระเจ้า เรื่องพระเยซู และแก่นสำคัญของพระคัมภีร์ เช่น พระนามของพระเจ้า พระเยซูเป็นพระบุตรของพระเจ้า และพระคัมภีร์ไบเบิลเป็นพระวาจาของพระเจ้า เป็นต้น

ด้านที่สอง คือ ด้านทักษะ (Psycho-motor Domain) คือ ความสามารถในการเผยแผ่นิยายพยานพระยะโฮวาแก่ผู้อื่น โดยทำให้ผู้เรียนเกิดความกล้าในการเข้าหาผู้คนเพื่อเผยแผ่ศาสนาความกล้านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีความเชื่อและความรู้ในพระคัมภีร์ไบเบิลอย่างลึกซึ้งจนสามารถบอกกล่าว อธิบายแก่คนอื่นได้

ด้านที่สาม คือ ด้านเจตคติหรือความรู้สึก (Affective Domain) วิเคราะห์ได้ว่าเมื่อผู้เรียนเกิดความรู้ ความเชื่อ และความศรัทธาจนยอมรับบัพติศมากลายเป็นสาวกของนิยายพยานพระยะโฮวา สาวกจะมีพัฒนาการตามลำดับขั้นของการเรียนรู้ 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่หนึ่ง ขั้นการรับรู้ (Receiving or attending) คือการปลูกฝังค่านิยมในตัวสาวก กล่าวคือ ปลูกฝังให้สาวกเกิดความคิดและมั่นใจว่า การแสดงออกถึงความเชื่อและความศรัทธาในพระเจ้าโดยการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่คนอื่นนั้นเป็นเรื่องที่ถูกต้อง และทำให้พระเจ้าพอพระทัย

ขั้นที่สอง ขั้นการตอบสนอง (Responding) คือการที่สาวกซึมซับ และยอมรับ ค่านิยมนั้น จนเกิดการตอบสนองทางใดทางหนึ่ง เช่น ออกแจกเอกสารตามบ้านคน และตามถนน หรืออุทิศตนสอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่ผู้คนที่สนใจในวันเสาร์และวันอาทิตย์ หรือตอนเย็น

ขั้นที่สาม ขั้นการเห็นคุณค่า (Valuing) คือ สาวกเห็นคุณค่าในค่านิยมนั้น เพราะมี เจตคติที่ดีต่อค่านิยมนั้น เช่น สาวกอุทิศตนในด้านการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล เต็มเวลา กล่าวคือ ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูอาสาสมัครสอนพระคัมภีร์ไบเบิลให้แก่นิกายพยานพระยะโฮวา

ขั้นที่สี่ ขั้นการจัดระบบ (Organization) คือ สาวกยอมรับค่านิยมของขั้นการเห็นคุณค่าเข้ามาอยู่ในระบบค่านิยมของตน กล่าวคือ สาวกรับบทบาทเป็นครูสอน พระคัมภีร์ไบเบิลจึง มุ่งสอนให้คนที่เรียนกับตนนั้น เกิดค่านิยม ความเชื่อ และเห็นคุณค่าในสิ่งที่ตนสอนหรือถ่ายทอด ตามแบบความคิดของตน

ขั้นที่ห้า ขั้นการสร้างลักษณะนิสัย (Characterization) คือ ปลุกฝังให้การสอนพระ คัมภีร์ไบเบิลและการเผยแผ่นิกายพยานพระยะโฮวาเป็นอุดมการณ์ของสาวก ทำให้สาวกเก่า กลายเป็นครูสอนศาสนาและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่สาวกใหม่ ทั้งในด้านความรู้และความประพฤติ เพื่อ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่สาวกคนอื่นๆ และคนที่ไม่ได้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวา(ทิสนา แจมมณี 2550: 237-239)

สรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาดำเนินการนี้ คือ การหล่อหลอมและกล่อมเกลาให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับพระคัมภีร์ไบเบิลตามหลักความเชื่อ ของนิกายพยานพระยะโฮวา โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิดและทัศนคติใหม่ คือ ศรัทธาในพระยะโฮวา และเชื่อว่าสาวกของนิกายพยานพระยะโฮวาทุกคนมีภาระหน้าที่ในการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่ คนอื่นๆ ต่อไปเพราะพระเยซูมีวัตถุประสงค์ให้คริสเตียนทุกคนสอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่คนอื่น เพื่อให้พระราชอาณาจักรของพระเจ้าและพระนามของพระเจ้าเป็นที่รู้จัก และเพื่อให้ผู้เรียนยอมรับ บัพติสมาและกลายเป็นสาวกในที่สุด

1.7 วิธีการดำเนินการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

จากการวิจัยพบว่า วิธีการดำเนินการสอนของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวานั้น เป็นกิจกรรมการศึกษานอกระบบที่มีประสิทธิภาพนั้น คือ การจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภายใต้ สภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่เหมาะสม (วีรฉัตร สุบัญญัติ 2545: 66-67)วิเคราะห์การวิธีการ ดำเนินการสอนได้เป็น 2รูปแบบ คือการสอนเป็นรายบุคคลและการสอนเป็นกลุ่ม ดังนี้

1.7.1 การสอนเป็นรายบุคคล ลักษณะของการสอนเป็นรายบุคคลนี้ เหมาะสำหรับผู้เรียนที่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลา การเดินทางและสถานที่ ดังนั้นผู้สอนจึงเป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาใช้วิธีการนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความยินดีที่จะศึกษาพระ

คัมภีร์ไบเบิลเนื่องจากไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและได้รับความสะดวกในการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลทั้งในด้านเวลาและสถานที่ที่ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดขึ้นเองเช่น ที่บ้านหรือที่สำนักงานของผู้เรียน

1.7.2 การสอนเป็นกลุ่ม คือ การสอนในโรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า เมื่อผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยกับมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาแล้ว ผู้เรียนที่มีความสนใจมากขึ้นอาจจะเดินทางไปเข้าร่วมการศึกษาในโรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า ซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับผู้ที่จะเป็นสาวกของนิกายพยานพระยะโฮวา เนื่องจากทุกคนที่เข้าร่วมชั้นเรียนนี้ส่วนใหญ่มีทัศนคติ ความคิด ความเชื่อเหมือนกัน ก่อให้เกิดแรงจูงใจซึ่งกันและกัน ผู้เข้าเรียนจะได้รับการฝึกฝนและฝึกรอบมในด้านการพูด การอ่าน บุคลิกภาพ และถือว่าเป็นการทัศนศึกษาได้อีกทางหนึ่งด้วย

จากการวิจัย สรุปได้ว่า การสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาถือว่าการศึกษานอกระบบโรงเรียน (Nonformal education) เพราะเป็นการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนที่สนใจ ได้มีโอกาสเรียนพระคัมภีร์ไบเบิล โดยไม่ได้จำกัด เพศ อายุ ฐานะและชนชั้นของผู้เรียน และมีวัตถุประสงค์ที่จะตอบสนองความต้องการและความสนใจของประชาชนทั่วไป อีกทั้งมีวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย โดยมุ่งถึงการให้โอกาสทางการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลแก่ทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้เพิ่มพูนคุณธรรม ศีลธรรมและจริยธรรมอันจำต่อชีวิต สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขทางใจและสามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขเป็นการศึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อชีวิตและนำความรู้ที่ได้จากพระคัมภีร์ไบเบิลไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ตลอดชีวิต แต่การสอนของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาเป็นการสอนที่มุ่งถ่ายทอดในลักษณะครอบงำความคิด (Indoctrination) ดังนี้

1. ปลุกฝังความเชื่อตามหลักความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวา ให้เข้าไปสู่ความคิดของผู้เรียนทั่วไปหรือนักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้าอย่างเข้มงวด เช่น คริสเตียนทุกคนมีหน้าสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลแก่คนอื่นๆ ถ้าไม่ปฏิบัติตามจะไม่ได้รับพรให้มีชีวิตนิรันดร์
2. ให้ผู้เรียนละทิ้งความคิดเดิม เช่น คริสเตียนต้องไม่รวมประกอบพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีใดๆ ทั้งสิ้น เช่น งานฉลองคล้ายวันเกิด งานเฉลิมฉลองวันขึ้นปีใหม่ เป็นต้น
3. ให้ผู้เรียนหันมารับความคิดและความเชื่อใหม่ เช่น ไม่มีนรก เพราะพระเจ้าเป็นความรักและความดีงาม พระองค์ไม่ทรงสร้างนรกไว้ทำลายวิญญาณมนุษย์ เป็นต้น

1.8 การส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

จากการวิจัยพบว่า การส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาจำแนกได้เป็น การส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลภายในองค์กร และการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลภายนอกองค์กร ดังนี้

1.8.1 การส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลภายในองค์กร

การส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลภายในองค์กรคือ การส่งเสริมที่มุ่งสื่อสารต่อกลุ่มเป้าหมายคือ สมาชิกหรือสาวกของนิยายพยานพระยะโฮวา เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ในการดำเนินงานด้านการเผยแผ่ศาสนาพยานพระยะโฮวา เพื่อมุ่งหวังความร่วมมือการสนับสนุน ความเชื่อมั่น ความนิยม ความศรัทธาในนิยายพยานพระยะโฮวาจากการวิจัยพบว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวา มีวิธีการดำเนินงานการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลภายในองค์กร คือ จัดการฝึกอบรมวิธีการสอนพระคัมภีร์ให้แก่สาวกของนิยายพยานพระยะโฮวาที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า และที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา

การฝึกอบรม(Training) หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างหรือเพิ่มพูนความรู้ทักษะ ความสามารถ และเจตคติ อันจะช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น(ศศิกายาญจน์ ทวีสุวรรณ 2545: 6)ซึ่งจากการวิจัยได้ทราบถึง 1) วัตถุประสงค์การฝึกอบรมวิธีการสอนพระคัมภีร์ไบเบิล 2) วิธีการฝึกอบรมการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

1) วัตถุประสงค์การฝึกอบรมวิธีการสอนพระคัมภีร์ไบเบิล

จากการเข้าร่วมในฐานะผู้สังเกตการณ์ วิเคราะห์ได้ว่า การฝึกอบรมวิธีการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้เกี่ยวกับข้อพระธรรมในพระคัมภีร์ไบเบิล เพื่อประโยชน์ในการเผยแผ่ศาสนาพยานพระยะโฮวา โดยสรุปวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

ก. เพื่อพัฒนาศักยภาพของสาวกนิยายพยานพระยะโฮวา โดยจำแนกการส่งเสริมและพัฒนาได้ 3 ด้าน ต่อไปนี้

1. ด้านความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับพระคัมภีร์ไบเบิลตามหลักความเชื่อของนิยายพยานพระยะโฮวา และความรู้ด้านวิธีการสอนพระคัมภีร์ไบเบิล เพื่อเป็นพื้นฐานความเข้าใจในการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

2. ด้านทักษะความชำนาญ ให้มีทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงานในหน้าที่ คือ เพิ่มพูนทักษะในการอ่านออกเสียงข้อพระธรรมในพระคัมภีร์ไบเบิล เพื่อให้เกิดความเข้าใจผู้ฟัง

3. ด้านเจตคติ ให้มีเจตคติที่เหมาะสมต่องานและเพื่อนร่วมงาน เช่น เชื่อกันว่าการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลเป็นหนทางเดียวที่จะทำให้ผู้สอนและผู้เรียนที่กลับใจยอมรับบัพติศมา จะได้รับพรจากพระเจ้าให้มีชีวิตนิรันดร์

ข. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีแก่สาวกของนิกายพยานพระยะโฮวา เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ

ค. เพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้แก่สาวกของนิกายพยานพระยะโฮวาให้มีความมั่นใจในการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล

ง. เพื่อสร้างจิตสำนึกให้สาวกของนิกายพยานพระยะโฮวาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเผยแผ่ในนิกายพยานพระยะโฮวา(ศศิกาญจน์ ทวิสุวรรณ2545: 13)

2) วิธีการฝึกอบรมการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

วิธีการฝึกอบรม(Training Method) หรือเทคนิคการฝึกอบรม (Training Technique) หมายถึง กลวิธีในการถ่ายทอดประสบการณ์ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมที่กำหนดไว้ (ศศิกาญจน์ ทวิสุวรรณ2545: 45)

จากการศึกษาพบว่า การฝึกอบรมวิธีการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา ใช้วิธีการฝึกอบรม 3 แบบ คือ วิธีการฝึกอบรมโดยการบรรยาย (Lecture) วิธีการฝึกอบรมโดยการสร้างสถานการณ์ (Simulation) และวิธีการฝึกอบรมโดยการแสดงบทบาทสมมติ(Role-Playing) (ศศิกาญจน์ ทวิสุวรรณ2545: 52-67)

(1) วิธีการฝึกอบรมโดยการบรรยาย (Lecture) เป็นการให้ข้อมูลความรู้แก่สาวกของนิกายพยานพระยะโฮวาโดยมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาเพื่อเสริมสร้างความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพระคัมภีร์ไบเบิล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างการฝึกอบรมโดยการบรรยายเรื่อง “เราปรารถนาจะประพฤติตัวซื่อสัตย์ในทุกสิ่ง” ที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา อาคารพญาไท พลาซ่า วันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2552 สรุปคำบรรยายของมิชชันนารีได้ว่า “เราควรเป็นคนซื่อสัตย์ในทุกเรื่อง พยานพระยะโฮวาทุกคนต้องเป็นคนซื่อสัตย์ในทุกสถานการณ์ อาทิ ระหว่างช่วงเวลาดำเนินงาน หากพยานพระยะโฮวาในฐานะเป็นลูกจ้างต้องระวังเรื่องความซื่อสัตย์แม้แต่เรื่องเล็กๆ น้อยๆ เช่น ไม่ใช่โทรศัพท์พูดคุยเรื่องส่วนตัว หรือส่งข้อความอิเล็กทรอนิกส์ส่วนตัว แอบเล่นเกมส์ คอมพิวเตอร์ใช้อินเตอร์เน็ตในเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับงานแอบนำเอกสารส่วนตัวมาถ่ายเอกสารที่สำนักงาน เป็นต้น การไม่ซื่อสัตย์แม้จะเล็กน้อยก็ถือว่าขัดกับพระบัญญัติในพระธรรมพิศ

บทที่ 2: 10 คือ “ไม่ขโมย แต่แสดงความซื่อสัตย์ในทุกสิ่ง เพื่อพวกเขาจะทำให้คำสอนของพระเจ้า พระผู้ช่วยให้รอดของเรางดงามในทุกด้าน” นอกจากนี้ยังกล่าวถึงความไม่ประมาท คิดอย่างรอบคอง ก่อนทำสิ่งใด เพื่อให้ห่างไกลจากความไม่ซื่อสัตย์ (บาร์เธอร์วิสุทธิ. 2552: บรรยายที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า)

สรุปได้ว่า คำบรรยายนี้มีเนื้อหาสาระเพื่อให้อธิบายความหมายของ พระธรรมทิตัส บทที่ 2: 10 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการอบรมได้ตระหนักถึงการกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์เพราะคิดว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย นอกจากนี้ยังโน้มน้าวจิตใจให้สาวกทุกคนพยายามรักษาตนให้อยู่ในความซื่อสัตย์อย่าเผลอเผลอเพราะอาจนำไปสู่การละเมิดพระบัญญัติของพระเยซูคริสต์

(2) วิธีการฝึกอบรมโดยการสร้างสถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นวิธีการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะความชำนาญ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีโอกาสได้เห็นสถานการณ์จำลอง และสามารถจดจำและลอกเลียนแบบได้ง่าย

ตัวอย่างการฝึกอบรมโดยการสร้างสถานการณ์จำลอง ที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้าอาคารพญาไทพลาซ่า วันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2552 การโดยกำหนดสถานการณ์จำลองว่า ในขณะที่กำลังสอนพระคัมภีร์ไบเบิล เกิดการโต้แย้งเพราะผู้เรียนไม่เห็นด้วยกับหลักความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวา สาวกของนิกายพยานพระยะโฮวาควรทำอย่างไรหรือแก้สถานการณ์อย่างไร หลังจากจบการแสดงมิชชันนารีได้อธิบายและสรุปสาระข้อมูลที่ได้จากสถานการณ์จำลองสรุปได้ดังนี้

“การสอนนั้น เราต้องมีความตั้งใจ จริงใจกับเขา คำนี้ถึงความรู้สึกของผู้เรียน เช่น บางคนไม่ชอบเห็นใครชี้นิ้ว อาจทำให้เขาไม่พอใจ เป็นต้น มิชชันนารีต้องแสดงออกทางสีหน้าพร้อมกับคำพูด เพราะจะทำให้การพูดมีน้ำหนัก และผู้ฟังสามารถรับรู้ความรู้สึกจากสีหน้าด้วย เช่น ยิ้มแย้มขณะสอนหัวข้อ “รูปเคารพและการนมัสการบรรพบุรุษ” ทำให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายต่อเรื่องที่กำลังอธิบาย เพราะเรื่องนี้เกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรม ความเชื่อ ความศรัทธาของเขา เราต้องรู้จักควบคุมอารมณ์ อย่าให้เกิดการโต้เถียง ต้องชี้แจงด้วยเหตุผล บางครั้งเราต้องเงียบ ต้องนิ่ง อาจต้องข้ามไปสอนหัวข้ออื่นก่อน เราจำเป็นต้องศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลให้มาก ยิ่งเราศึกษามากเท่าไรเราก็ยิ่งเข้าใจลึกซึ้งมากขึ้น และเมื่อเรามีความรู้ที่แท้จริง เราก็ยิ่งพูดได้อย่างมั่นใจ เป็นธรรมชาติมากขึ้น เพราะเรารู้ว่าสิ่งที่เราพูดนั้นเป็นเรื่องจริงและถูกต้อง” (บาร์เธอร์วิสุทธิ. 2552: บรรยายที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า)

จากการวิจัยพบว่า วิธีการฝึกอบรมโดยการสร้างสถานการณ์จำลองนี้ มุ่งพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา เสริมสร้างทักษะความชำนาญในการตอบปัญหา การควบคุม

อารมณ์และสถานการณ์ และทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเชื่อมั่นว่าความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะในการแก้ไขสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้จริง

(3) วิธีการฝึกอบรมโดยการแสดงบทบาทสมมติ(Role-Playing) เป็นวิธีการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติ เพราะการเสริมสร้างความรู้และทักษะของบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องอาศัยเจตคติ

ตัวอย่างการฝึกอบรมโดยการแสดงบทบาทสมมติ เรื่องที่ 1 “วิธีการเริ่มและสานต่อการสนทนา” ที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้าอาคาโรพญาไทพลาซ่า วันที่ 20 กันยายนพ.ศ. 2552 โดยมีผู้แสดง 2 คน คนแรกแสดงบทบาททขณะออกเผยแผ่กายนพยานพระยะโฮวาที่บ้านหลังหนึ่งซึ่งไม่เคยรู้จักเจ้าของบ้านหลังนี้มาก่อน คนที่สองแสดงเป็นเจ้าของบ้านเมื่อพบหน้ากันมิชชันนารีพูดแนะนำตนเองกับเจ้าของบ้านเมื่อเจ้าของบ้านปฏิเสธที่จะสนทนามิชชันนารีพยายามพูดโน้มน้าวใจอย่างไรให้เจ้าของบ้านเกิดความสนใจ และทำอะไรเพื่อให้เจ้าของบ้านให้อินดีต่อการกลับสอนพระคัมภีร์ไบเบิลในครั้งต่อไป เมื่อแสดงจบแล้วมิชชันนารีจะให้คำแนะนำเพิ่มเติม เรื่องการใช้คำถามการตอบคำถาม การแต่งตัว และบุคลิกภาพ พอสรุปได้ดังนี้

เราต้องสร้างความประทับใจ เราต้องแต่งตัวให้ดูดี สะอาด ไม่หุหุราเกินไปต้องเรียบร้อย น่าเคารพ เราต้องพูดให้คนฟังสนใจ ถ้าคนไม่สนใจ ไม่อยากรู้ เราต้องกระตุ้นเขาต้องรู้จักพูด ต้องเปิดประเด็นการสนทนา ต้องรู้จักดึงข้อพระธรรมมาพูด ข้อพระธรรมหลายๆ ข้อช่วยเปิดประเด็นการสนทนาได้ดี ถ้าเขาบอกพระเจ้าไม่มีจริง เราอาจบอกว่า“พระองค์ทรงเป็นเหมือนลม เรามองไม่เห็นแต่รู้สึกได้ ต้องอ่านพระคัมภีร์ไบเบิลบ่อยๆ จำให้ขึ้นใจ แล้วนำมาใช้ ต้องชี้แจงด้วยว่าเราสอนให้ฟรี ไม่มีการเรียรายเงิน” (บาร์เธอร์สูลซ์, 2552: บรรยายที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า)

ตัวอย่างการฝึกอบรมโดยการแสดงบทบาทสมมติ เรื่องที่ 2 ช่วงที่ “วิธีการสอนพระคัมภีร์ไบเบิล” มีผู้แสดงตามบทบาท 2 คน คนหนึ่งเป็นนักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลอีกคนหนึ่งเป็นผู้สอน เริ่มการแสดงด้วยการทักทายเมื่อมาถึงบ้านผู้เรียน ต่อด้วยการสอนด้วยหนังสือ “พระคัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ” ผู้แสดงทั้งสองผลัดกันอ่านบทความในหนังสือสลับกับการอ่านพระคัมภีร์ไบเบิล มีบทสนทนาโต้ตอบกัน และจบด้วยการนัดหมายครั้งต่อไป และกล่าวลา เมื่อจบแล้วมิชชันนารี สรุปสาระข้อมูลจากการฝึกอบรมโดยการแสดงบทบาทสมมติ ดังนี้

“การสอนพระคัมภีร์ไบเบิลต้องเต็มไปด้วยความรู้สึกร่วมกัน มีชีวิตชีวา การที่จะสอนหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งให้น่าสนใจ พวกเราต้องทำมากกว่าการเตรียมการสอน แต่ต้องทำให้เรื่องที่สอนนั้นซึมซาบอยู่ในตัวเองและมีความรู้สึกร่วมขณะที่อ่านหรือสอน ไม่ใช่ทำหน้าที่แค่บรรยายรายละเอียดและเหตุผลของเรื่องเท่านั้น แต่ต้องมีความเข้าใจและตระหนักถึง

ความสำคัญ การสอนที่ออกมาจากความรู้สึกลึกซึ้งเกี่ยวกับเรื่องที่สอน จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกอย่างแรงกล้าต่อคุณค่าของเรื่องนั้นๆ ยิ่งถ้าเราเตรียมตัวมาดี การสอนยิ่งดี ยิ่งอ่านคัมภีร์ไบเบิลบ่อยๆ เรายังมีความรู้มาก นักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลจะยิ่งเกิดความศรัทธาในเรื่องที่เราสอนการให้เหตุผลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งต้องใช้เหตุผลที่มีพลัง เราสามารถหาเหตุผลที่มีพลังได้จากพระคัมภีร์ไบเบิล ดังนั้นต้องอ่านพระคัมภีร์ไบเบิลบ่อยๆ ทั้งการอ่านด้วยตนเองและจับกลุ่มอ่านด้วยกัน รวมถึงเข้าเรียนที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้าสม่ำเสมอ และขอคำแนะนำจากมิชชันนารี การให้เหตุผลที่ตรงประเด็นจะช่วยหักล้างความคิดผิดๆ เปลี่ยนแปลงทัศนคติ สร้างความเข้าใจใหม่ที่ถูกต้อง แต่การให้เหตุผลต้องไม่สร้างความอับอายขายหน้าให้แก่ผู้ฟัง หรือเป็นฉนวนให้เกิดความบาดหมางใจ แต่ต้องให้เหตุผลที่โน้มน้าวใจผู้ฟังเพื่อชี้แจงและมีให้ความคิดแง่บวกเกี่ยวกับพระเจ้า พระเยซูและพยานพระยะโฮวา(บาร์เธอร์สตรัชชีย์, 2552: บรรยายที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า)

สรุปได้ว่า วิธีการฝึกอบรมโดยการแสดงบทบาทสมมตินี้ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการศึกษาได้แสดงออก สร้างความสามัคคีและความสนุกสนาน และช่วยให้สาวกแต่ละคนมีโอกาสคาดคะเนบทบาทสมมติตามความคิดของตนเอง และนำบทบาทการแสดงสมมติไปประยุกต์ใช้

จากการศึกษาบทบาทของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาด้านการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า วิเคราะห์ได้ว่าคือ การจัดการฝึกอบรม (Training) และฝึกปฏิบัติในบางจุดบางเรื่องเพิ่มเติมให้แก่ศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล เช่น เทคนิคการอ่านออกเสียง เทคนิคการตั้งคำถามเพื่อเปิดประเด็นการสนทนา เพื่อช่วยพัฒนาทักษะนักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลให้มีศักยภาพสูงยิ่งขึ้น โดยการฝึกอบรมนี้จะช่วยให้ผู้เรียน มีความพร้อม ความตื่นตัว ความมั่นใจในตนเองและสามารถนำความรู้และทักษะต่างๆ ที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ทันที ดังนั้นกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรมนี้จึงเป็นการสร้างให้สาวกของนิกายพยานพระยะโฮวาเกิดประสบการณ์ในเชิงตรง สรุปได้ดังนี้

1. มุ่งเน้นการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย พร้อมรับสถานการณ์ ฝึกทักษะการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า
2. เป็นการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ คือ รู้จักวิธีการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลและสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวา
3. ฝึกให้เป็นผู้ฟังที่ดี มีใจกว้าง ยอมรับคำติชม
4. ปลุกฝังกิจนิสัยในด้านความสุภาพ อ่อนน้อม ถ่อมตน และวิธีการเข้าหาคนอื่น

5. เป็นการส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์จาก มิชชันนารีรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง และเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน

6. ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ รู้จักการแบ่งงานกันทำ มีความ รับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

7. เสริมสร้างความมั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออกต่อหน้าสาธารณะ ตลอดจนช่วยในการปรับปรุงทักษะการอ่าน การพูด และการสอน และบุคลิกภาพ

8. เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เกิดความผูกพันและยึดมั่นในกลุ่ม

9. ทำให้สาวกทุกคนได้พัฒนาศักยภาพด้านวิธีการสอนและการส่งเสริม การศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.8.2 การส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลภายนอกองค์กร

การส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลภายนอกองค์กรหมายถึง การส่งเสริม การศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลที่มุ่งสื่อสารต่อกลุ่มเป้าหมายคือ ประชาชนที่ไม่นับถือนิกายพยานพระ ยะโฮวา เพื่อมุ่งหวังให้ประชาชนผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรม คือ ศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลเปลี่ยนมานับ ถือนิกายพยานพระยะโฮวาและพร้อมอุทิศตนในการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลตามหลักความเชื่อของ นิกายพยานพระยะโฮวาแก่คนอื่นๆต่อไป ทั้งนี้เพราะนิกายพยานพระยะโฮวา มีความเชื่อว่า การมี เพียงความศรัทธาหรือความเชื่อในพระเจ้าและพระเยซูนั้นยังไม่เพียงพอ แต่ต้องมีความพร้อม ความ ยินดี และอุทิศตนในการสอนพระคัมภีร์ไบเบิล เพื่อเปลี่ยนความคิด หรือที่พยานพระยะโฮวา เรียกว่า “การกลับใจ” ผู้อื่นให้มีความคิดความเชื่อเหมือนตนเอง เพื่อให้ผู้ที่ได้รับการกลับใจแล้วนั้น กลายเป็นคนชอบธรรม กล่าวคือ เป็นคนดีและเป็นสาวกของพระเยซู การสอนและการส่งเสริม การศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลจึงเป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนที่กลับใจแล้วนั้นได้รับความรอด คือได้รับพรจากพระเจ้าให้มีชีวิตนิรันดร์

วิธีการดำเนินงานการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลภายนอกองค์กร ได้แก่

1. การแจกจ่ายเอกสารสิ่งพิมพ์แก่ประชาชนทั่วไป
2. สอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่ผู้สนใจนอกสถานที่ทั้งรายบุคคลและกลุ่ม
3. การแจกสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ซีดีรอม (CD-ROM) หรือ ดีวีดี (DVD)
4. เผยแพร่สารสนเทศที่เว็บไซต์ www.jw.org
5. ฝึกอบรมวิธีการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลและอบรมศิลปะการพูดให้แก่ผู้ ที่สนใจที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า

6. จัดการอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในพระคัมภีร์ไบเบิลที่หอประชุม ราชอาณาจักรพยานพระยะโฮวา เพื่อให้ประชาชนทั่วไปเข้าร่วม

จากการวิจัย สรุปได้ว่า การส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลภายนอกองค์กรนี้ คือ การประชาสัมพันธ์ เพราะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีงามให้แก่พยานพระยะโฮวา เนื่องจากการนำเสนอและประกาศกิจกรรมทางศาสนาผ่านการศึกษานอกระบบโรงเรียน และเป็นการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับพยานพระยะโฮวาและกิจกรรมต่างๆ ให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้สนใจได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ได้หลากหลายวิธี เช่น เรียนพระคัมภีร์ไบเบิลโดยตรงเป็นรายบุคคลกับมิชชันนารี หรือศึกษาด้วยตนเองจากเอกสารสิ่งพิมพ์ คอมพิวเตอร์ หรือ เข้าร่วมฝึกอบรมศิลปะการพูด เป็นต้น

1.9 ปัญหา อุปสรรค รวมถึงวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล

จากการวิจัยพบว่า การเผยแพร่พยานพระยะโฮวา โดยการแจกจ่ายเอกสารตามท้องถนน และตามบ้าน เพื่อแนะนำและเชิญชวนให้ผู้สนใจศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคลนั้น มีปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

1.9.1 ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้สอน

ปัญหาแรก คือ ปัญหาเรื่องความท้อถอย จากการศึกษาประวัติมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาในประเทศไทยพบว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาต่างชาติเกิดความท้อถอยในด้านการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลในสังคมไทยจากหนังสือกิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย กล่าวว่า “แม้ว่ามิชชันนารีต่างชาติพยายามอดทนและอุทิศตนในการเผยแผ่ศาสนา แต่ผลของการทำงานหนัก ไม่ได้ทำให้จำนวนสาวกของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทยเพิ่มขึ้น มิชชันนารีบางคนก็ท้อแท้สิ้นหวัง บางคนกลับไปสอนพระคัมภีร์ไบเบิลที่บ้านเกิด บางคนก็ยังพยายามทำงานต่อไปอีกหลายปี มิชชันนารีคู่สามีภรรยาบางคู่มีบุตรจึงขอลาออกจากการเป็นมิชชันนารี และบางคนยังคงพยายามเผยแผ่ศาสนาที่ประเทศไทยต่อไปแต่มิชชันนารีหลายคนพบว่าเป็นเรื่องที่ยากมากที่จะโน้มน้าวใจให้ชาวไทยพุทธเกิดศรัทธาในพระยะโฮวา” (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2553: 31-33)

ปัญหาเรื่องความท้อถอยนี้มีผลกระทบต่อจิตใจและการปฏิบัติของผู้สอน ดังที่ ฟร็อดเดนเบอร์เกอร์ (Freudenberger) กล่าวว่าความท้อถอยนั้นเป็นคำที่ใช้อธิบายได้ดีที่สุดสำหรับการหมดไปหรือลดลงซึ่งประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยจะมีลักษณะของความมุงหวัง แต่ต้องประสบกับความล้มเหลว ซึ่งเป็นสิ่งที่มีมักจะเกิดกับคนหนุ่มสาวที่มีความรับผิดชอบอยู่ในตัว ในการที่จะคิดสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นความดีให้เกิดขึ้นกับโลกด้วยการเข้ามามีอาชีพในการบริการและ

ช่วยเหลือแก่สาธารณชนด้านต่างๆ เช่น แพทย์ พยาบาล นักกฎหมาย ครู หรือ นักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น(วชิระ อาจเอื้อม 2546: 45)

สรุปได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวา ตั้งความหวังในการทำงานเผยแผ่สูงโดยเชื่อว่าตนเองจะสามารถกลับใจคนไทยให้กลายเป็นสาวกของนิกายพยานพระยะโฮวาได้ แต่เมื่อจำนวนสาวกของนิกายพยานพระยะโฮวาไม่ได้เพิ่มจำนวนขึ้นจึงรู้สึกที่ว่าตนเองไร้ความสามารถ ไม่มีศักยภาพ ความกระตือรือร้นและอุดมคติในการทำงานจึงลดลง ดังนั้นบางคนจึงได้ลาออกจากการเป็นมิชชันนารีและหลายคนเดินทางออกนอกประเทศไทย

วิธีการแก้ปัญหา จากการศึกษาหนังสือกิจการพยานพระยะโฮวากล่าวถึง การแก้ปัญหาเรื่องการลดลงของจำนวนมิชชันนารีชาวต่างชาติในประเทศไทยว่า “บาร์เธอร์และซิสเตอร์ไทยมีความรู้และมีศักยภาพสูงในการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลและสามารถดำเนินการเผยแผ่ได้เป็นอย่างดี ในขณะที่มีผู้ทำงานรับใช้ในสายงานมิชชันนารีประมาณ 70 คน จึงเริ่มส่งคริสเตียนพยานพระยะโฮวาทไทยกลุ่มนี้เดินทางไปบุกเบิกการเผยแผ่ศาสนาในจังหวัดต่างๆ เช่นซิสเตอร์ บัวเขียว นันทะและซิสเตอร์สมศรี คาราวรรณได้รับมอบหมายให้เผยแผ่ที่นครศรีธรรมราช” (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2553: 31-33) จากคำกล่าวนี้วิเคราะห์ได้ว่าสมาคมหอสังเกตการณ์ เข้าใจสาเหตุของปัญหาเรื่องความท้อถอยนี้ ว่าน่าจะเป็นเพราะวัฒนธรรมประเพณี ความคิด ความเชื่อของคนไทยนั้นมีรากฐานมาจากพุทธศาสนา จึงเป็นเรื่องยากสำหรับมิชชันนารีต่างชาติที่จะโน้มน้าวใจคนไทยให้เข้ารีตได้ จึงได้ปรับปรุงกลยุทธ์การเผยแผ่ นิกายพยานพระยะโฮวาในสังคมไทย โดยการใช้ผู้สอนหรือมิชชันนารีชาวไทยซึ่งเข้าใจขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและความเชื่อของคนไทยได้ดีกว่านั่นเองปัญหาที่สอง คือ ปัญหาเรื่องสุขภาพ จากการสัมภาษณ์ซิสเตอร์เส็งยม (ไม่ทราบนามสกุล) กล่าวว่า “ป่าสอนพระคัมภีร์ไบเบิลมานานตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่สอง จำถนนหนทางได้หมด ไม่หลง เดี่ยวนี้ แก่แล้ว เดินทางไปไหน จำไม่ค่อยได้ เหนื่อยง่ายด้วย อากาศร้อนขึ้นเยอะ ก็เลยสอนน้อยลง เราไม่ต้องหักโหมสอนเหมือนเก่า ทำเท่าที่ทำได้ ไม่มีใครบังคับ”(ซิสเตอร์เส็งยม,2553: สัมภาษณ์)

วิธีการแก้ปัญหา จากศึกษาวารสารหอสังเกตการณ์พบว่า สมาคมหอสังเกตการณ์ได้กำหนดคุณสมบัติของมิชชันนารีว่า “อยู่ในวัยหนุ่มสาว คือ อายุเฉลี่ย ประมาณ 25-35 ปีเพราะต้องทำงานหนักและต้องช่วยเหลือพยานพระยะโฮวาด้วยกันที่ตกอยู่ในสภาพที่ยากลำบาก เช่น ท้อถอย หมดกำลังใจในการทำงานเผยแผ่ศาสนาต่อๆ ไปได้” (มิชชันนารีถูกส่งออกไปจนถึงที่สุดปลายแผ่นดินโลก 2010: 29-31) จากคุณสมบัติข้อนี้ วิเคราะห์ได้ว่า สมาคมหอสังเกตการณ์ตระหนักถึงสาเหตุเรื่องปัญหาด้านสุขภาพร่างกายของมิชชันนารี จึงได้แก้ปัญหา โดยการใช้แรงงานคนวัยหนุ่มสาวเป็นกำลังสำคัญในการเผยแผ่ นิกายพยานพระยะโฮวา

1.9.2 ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้เรียน

จากการวิจัยพบว่า มีผู้เรียนหลายคนที่เลิกศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลกับมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา บางคนขาดการนมัสการที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา และบางคนขาดเรียนคือไม่เข้าเรียนที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า

สาเหตุของปัญหาที่เกิดจากผู้เรียนนี้ วิเคราะห์ได้ว่า สิ่ง que ผู้เรียนศึกษานั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา ดังนั้นผู้เรียนอาจจะค้นพบว่าสิ่ง que มิชชันนารีสอนนั้นอาจจะไม่ตรงกับกับสังขรณ์ของชีวิตที่ผู้เรียนกำลังค้นหา นอกจากนี้ผู้เรียนอาจจะต้องการใช้เวลาในการศึกษาสิ่งอื่นที่ น่าสนใจมากกว่าการอ่านพระคัมภีร์ไบเบิล นอกจากนี้ยังมีเหตุผลหลายประการที่ทำให้การผู้เรียนเกิดปัญหา เช่น ครอบครัวของนักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลไม่สนับสนุน เนื่องจากเกรงว่าจะเปลี่ยนศาสนา ดังคำสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

ซิสเตอร์จอย (Joy) ชาวฟิลิปปินส์ ให้สัมภาษณ์ว่า “ลูกชายพี่บอกว่า ผมไม่เป็นพยานพระยะโฮวานะแม่ พี่ไม่รู้จะทำยังไง เขาบอกไม่เอา แต่เขาบอกเขาเชื่อพระยะโฮวานะ แต่ให้ไปประกาศตามบ้านคน ไม่เอา ไม่ชอบ ไม่ไป ช่างเขา บังคับไม่ได้ ตอนเด็กก็มานมัสการกับพี่ทุกอาทิตย์นะ พอโตขึ้น ไม่มา ไม่ยอมมาแล้ว”(ซิสเตอร์จอย. 2552: สัมภาษณ์)

ซิสเตอร์สุธาธินี ได้ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมว่า “พี่ชายไม่มา ตอนเด็กๆ ก็มานมัสการด้วยกัน มากับคุณพ่อ คุณแม่ พอโตขึ้น ก็เริ่มมาบ้างไม่มาบ้าง คิดเพื่อน เขาคือ พ่อกับแม่ก็ไม่ว่า เพราะบังคับเขาไม่ได้”(ซิสเตอร์สุธาธินี. 2552: สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ซิสเตอร์วัน ได้ให้สัมภาษณ์ถึงประเด็นดังกล่าวนี้ว่า “ลูกพี่ก็ไม่มา ไม่ยอมมา เด็กๆ วัยรุ่น หายไปหมด หลายคนตอนเป็นเด็กมากับพ่อแม่ โตขึ้นหายไปกันหมด ไม่รู้ว่าทำไม สังคมทำให้เขาห่างเราไป เราก็ได้แต่อธิษฐาน บังคับไม่ได้ ยังไงก็ไม่ยอมมา ไม่ไปประกาศตามบ้าน บอกว่าผมไม่เป็นพยานพระยะโฮวานะแม่ ตอนเป็นเด็กพี่ก็พามา นะ พอโตขึ้นไม่รู้ทำไมไม่เชื่อ เขาบอกไม่เชื่อ” (ซิสเตอร์วัน. 2552: สัมภาษณ์)

วิธีการแก้ปัญหา จากการวิจัยวิเคราะห์ได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาตระหนักดีว่าความเชื่อและความศรัทธานั้นมีการเปลี่ยนแปลงได้ และ ไม่อาจเกิดขึ้นได้โดยการบังคับ ดังนั้นปัญหาที่เกิดจากการตัดสินใจจะเรียนพระคัมภีร์ไบเบิลนั้นเป็นปัญหาที่ผู้เรียนต้องเลือกด้วยตนเอง และมิชชันนารีก็ยอมรับการตัดสินใจนั้น ดังตัวอย่างที่ได้จากการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ซิสเตอร์ชูซี่ ให้สัมภาษณ์ว่า “ต้องพูดคุยกับเขา ต้องให้เขาปรับเปลี่ยนพฤติกรรม พวกเราทุกคนมีข้อบกพร่อง แต่ต้องคุยกันด้วยเหตุผล ว่าทำไม ถ้าเขาไม่มานมัสการ ถ้าคิดเกมส์ คิดเพื่อน ต้องช่วยกันดึงเขาให้ห่างจากสิ่งล่อตาล่อใจที่ทำให้เขาเขว พ่อแม่ต้องพูดคุยกับลูก

บางคนไปประกาศตามบ้าน เจอเพื่อน เจอคนรู้จัก เขาอยากรู้จัก เขาอยากรู้ใจ ความเข้มแข็งไม่เหมือนกัน ต้องพูดต้องคุยกับเขา ทุกคนต้องให้กำลังใจเขา ให้เขามั่นใจ หากพ่อแม่เขาเป็นพยานพระยะโฮวา เราต้องคุยกับพ่อแม่เขาด้วย ต้องแนะนำให้พ่อแม่คุยกับลูก ใกล้ชิดกับลูกมาก ๆ เพราะซาตานกำลังล่อใจเขา ดึงเขาออกห่างพระยะโฮวา ถ้าเขาไม่เอาจริงๆ ยังไงก็ไม่เอาจริงๆ ไม่อยากทำ ไม่อยากเป็นพยานพระยะโฮวา ต้องปล่อยเขา แล้วแต่เขา เราทำอะไรไม่ได้” (ซิสเตอร์ซูซี่. 2552: สัมภาษณ์)

ซิสเตอร์บริจิต ได้ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมว่า “บางคนเขาบอกไม่เรียนแล้วนะ ไม่เอาแล้ว ไม่ว่าง พ่อแม่ แพนไม่ให้เรียน เขาไม่ยอมก็มีปัญหา ก็ไม่ว่าอะไร แล้วแต่เขา เราทำอะไรไม่ได้ เขาอยากหยุดก็หยุด ไม่เป็นไร ไม่เชื่อก็ไม่เป็นไร ไม่เรียนก็ไม่เป็นไร เราทำอะไรไม่ได้ เขาต้องเลือกเอง บังคับไม่ได้ เราต้องยอมรับ” (ซิสเตอร์บริจิต. 2552: สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ซิสเตอร์ลิซ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า “เลิกเรียนก็ไม่เป็นไร ไม่อยากเรียนก็ไม่เป็นไร พระเยซูบอกไว้แล้วในมัดธาย (พระคริสตธรรมคัมภีร์ 2010: 11) ทางนี้เป็นทางแคบแต่เป็นทางที่นำไปสู่ชีวิตนิรันดร์ น้อยคนที่จะไปทางนี้” (ซิสเตอร์ลิซ. 2552: สัมภาษณ์)

1.9.3 ปัญหาด้านอื่นๆ

จากการสัมภาษณ์พบว่ามีปัญหาด้านอื่นๆ ที่มีขงขันนารีพยานพระยะโฮวา ต้องประสบดังต่อไปนี้

1) ปัญหาเรื่องความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับนิกายพยานพระยะโฮวาเช่น มีการเรียไรเงินจากสาวก บิดเบือนคำสอน ไม่นับถือพระเยซู หลอกลวงประชาชน

ซิสเตอร์คาโอริ (Kaori)ชาวญี่ปุ่น ได้ให้สัมภาษณ์ถึงประเด็นปัญหานี้ว่า “เกลียดที่พวกเราประกาศว่าดีเรื่องราชอาณาจักรแห่งพระยะโฮวา บางคนไม่รู้ณะว่าพวกเราเป็นพยานพระยะโฮวา รู้แต่ว่าเป็นคริสต์ มาเผยแพร่ศาสนา ทำให้คนไทยเปลี่ยนศาสนาก็เลยเกลียด คนไทยที่เปลี่ยนมาเป็นพยานพระยะโฮวาก็ถูกเกลียดไปด้วย หว่าคนเปลี่ยนศาสนาบ้า โง่ หว่าพวกเราหลอกลวง ล้างสมอง หลอกเอาเงิน พี่น้องเราบางคนเล่าให้ฟังว่า คนข้างบ้านคำหว่าว่าเป็นกบฏ บางทีเดินแจกเอกสาร ให้เอกสาร เขาบอกไม่เอา บอกไม่ต้องมายุ่ง ไปไกลๆ แต่ไม่เป็นไร ไม่โกรธ ในพระคัมภีร์ไบเบิลบอกว่าพวกเราจะถูกเกลียด ถูกกีดกัน โดยไม่มีเหตุผลเหมือนพระเยซู” (ซิสเตอร์คาโอริ. 2552: สัมภาษณ์)

ซิสเตอร์ซูซานนา กล่าวว่า “บางคนคิดว่าเราไม่รู้อะไรเลย บางคนบอกฉันว่าคุณรู้แต่ศาสนาคุณ รู้เฉพาะพระคัมภีร์ไบเบิล บางคนเข้าใจว่าเราถูกห้ามศึกษาศาสนาอื่น แต่ไม่ใช่เราศึกษาศาสนาอื่น พวกเราเป็นครู เราเป็นมิชชันนารี เราต้องศึกษาศาสนาอื่น เราต้องรู้เกี่ยวกับศาสนาอื่น พอเราคุยกับเขาเรื่องศาสนาที่เขา นับถือ เขาถึงได้รู้ว่าเรามีความรู้ บรรยายาศาสตร์ขึ้น

มาก เขาต่อต้านน้อยลง จากนั้นก็ติดต่อกัน บางคนก็เริ่มเรียนกับเรา” (ซิสเตอร์ชูซานนา. 2552: สัมภาษณ์)

บาร์เธอร์โจ ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมว่า “เขาบอกพวกเราแต่งไบเบิลขึ้นเอง มันไม่ใช่ ไม่จริง เราไม่ได้ทำอย่างนั้น ถ้าใครจะเรียนกับผม แล้วไม่อยากจะไบเบิลที่ผมให้ก็ได้ คุณจะจะใช้ไบเบิลเล่มไหน ใครพิมพ์ก็ได้ ทุกเล่มเหมือนกันสำหรับพวกเรา ข้อพระธรรมต่างหากสำคัญ ความหมายที่แท้จริงคุณต้องรู้ ต้องเข้าใจ ต้องศึกษา มันสำคัญตรงนี้ต่างหาก” (บาร์เธอร์โจ. 2552: สัมภาษณ์)

ซิสเตอร์ลีซ ให้สัมภาษณ์ว่า “บางคนคิดว่า เราไม่นับถือพระเยซู ไม่จริง เรานับถือพระเยซู พระองค์เป็นบุตรของพระเจ้า แต่พระองค์ไม่ใช่พระเจ้า ทุกวันนี้ที่เราทำ เราทำตามที่เราเชื่อฟัง พระองค์สั่งให้ คริสเตียนประกาศพระราชอาณาจักรของพระเยซู โสวา ถ้าเราไม่นับถือพระองค์เราจะทำตามคำสั่งทำไม พระเยซูคือผู้อยู่ตรงกลางระหว่างมนุษย์กับพระเยซู โสวาเราติดต่อกับพระเยซู โสวาผ่านพระบุตรของพระองค์” (ซิสเตอร์ลีซ.2552: สัมภาษณ์)

ซิสเตอร์แนนซี (Nansy) ชาวแคนาดา ให้สัมภาษณ์ว่า “เขาบอกว่าพวกเราหลอกเอาเงิน ที่ไหน จากใคร เมื่อไร เราไม่เคยหลอกเอาเงินจากใคร ตั้งแต่เรียนด้วยกันมา ฉันเคยเอาเงินจากคุณไหม เราไปนมัสการ เราไม่เคยต้องจ่ายเงิน ไม่มีใครต้องจ่ายเงิน เรามีกล่องบริจาคตั้งไว้ จะหยอด ไม่หยอดก็ได้ ไม่มีใครว่า ไม่มีใครดู ไม่มีใครถาม บริจาคเท่าไร บริจาคบ้างหรือเปล่า ใครจัดงานแต่งงานที่หอประชุมก็ไม่ต้องจ่ายเงินค่าเช่าสถานที่ หนังสือเอกสารต่างที่เราให้ เราไม่เคยเก็บเงิน ทุกเล่ม ก็เล่มก็ได้ ใครเขียนไปขอ ก็ส่งไปให้ ไม่เคยเก็บเงิน ค่าส่งก็ไม่เก็บ อยู่ใกล้อยู่ใกล้ อยู่ต่างจังหวัด ต่างประเทศ คุณอยากอ่าน ให้ที่อยู่มา เราส่งให้ทุกคน พวกเราเคยไปหลอกเอาเงินใครที่ไหน วิธีไหน ไม่มี” (ซิสเตอร์แนนซี. 2552: สัมภาษณ์)

ซิสเตอร์ดา ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมว่า “เขาบอกพวกเราโดนหลอก โคนมอมเมาให้ทำอย่างนี้ คนเป็นพยานพระเยซู โสวาเพราะ โคนล้างสมอง เป็นบ้า ฉันไม่อายุที่ต้องไปประกาศ บางคนอาจบอกว่าเราน่า พยานพระเยซู โสวาทุกคน อยากให้ทุกคนรู้ความจริง อยากให้รู้เรื่องข่าวดี พวกเราเลียนแบบพระเยซู เราทำตามพระองค์ ต้องประกาศต้องสอน ทำเท่าที่ทำได้นะ ต้องพยายาม” (ซิสเตอร์ดา. 2553: สัมภาษณ์)

ซิสเตอร์วิเวียนกล่าวว่า “ไม่เคยเก็บเงินจากใครทั้งนั้น เอกสารแจกฟรี นมัสการ ก็ไม่เคยส่งผ่านถุงหรือถาดเรียราย มีกล่องบริจาคตั้งไว้จะหยอดเงินหรือไม่หยอดก็ได้ ไม่มีการเก็บเงินจัดงานแต่งงานที่นี่ ค่าน้ำ ค่าไฟ ไม่ต้องจ่ายสักบาท” (ซิสเตอร์วิเวียน. 2553: สัมภาษณ์)

วิธีการแก้ปัญหา จากการสัมภาษณ์มิชชันนารีพบว่า มิชชันนารีเข้าใจว่า ปัญหาเหล่านี้เป็นการเข้าใจผิด และเมื่อผู้เรียนเข้ามาศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลกับมิชชันนารี ผู้เรียนจะพบคำตอบทั้งหมดนั้นได้ด้วยตนเอง บาร์เธอร์โจกล่าวถึงวิธีการแก้ไขปัญหานี้ว่า “วางเฉย กับปัญหาเหล่านี้ อย่าไปใส่ใจ ใครจะว่ายังไง เราต้องวางเฉยเราทำในเรื่องที่ยาก การเลียนแบบพระเยซูเป็นเรื่องที่ยาก เราต้องอดทนต่อความลำบากเหมือนพระเยซู พระยะโฮวารู้ว่าเราทำอะไร พระองค์ช่วยให้พวกเราเข้มแข็ง”(บาร์เธอร์โจ, 2552: สัมภาษณ์)

ซิสเตอร์ลีซ กล่าวเพิ่มเติมว่า “ฉันเคยเรียไรเงินจากคุณไหม เคยขอให้คุณบริจาคอะไรไหม เรารู้ว่ามีคนไม่ชอบในสิ่งที่พวกเราทำ แต่เราไม่ได้ทำอะไรผิด เราทำในสิ่งที่ถูก พวกเราเป็นคริสเตียน คริสเตียนหมายถึงอะไรรู้ไหม คริสเตียนหมายถึงผู้เดินตามพระเยซู พวกเราทำตามที่พระองค์สั่ง ใครจะพูดอะไรก็ช่างเขา พวกเราไม่สนใจ”(ซิสเตอร์ลีซ, 2552: สัมภาษณ์)

2) ปัญหาเรื่องความคาดหวังเรื่องผลประโยชน์ทางวัตถุและเงิน หรือการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากนิยายพยานพระยะโฮวา

ซิสเตอร์สุธาธิณี ให้สัมภาษณ์ถึงประเด็นนี้ว่า “บางคนพอรู้ว่าเราเป็นคริสเตียน เขาถามว่าเผยแผ่ศาสนาหรือ เราก็บอกใช่ค่ะ เขาถามต่อว่าที่โบสถ์มีสอนภาษาอังกฤษฟรีไหม บอกว่าไม่มี นั่นมีอะไรบ้าง เข้าค่ายเยาวชนมีไหม เราก็บอกว่าไม่มี มีสอนพระคัมภีร์ไบเบิลที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า เขาบอกงั้นไม่เอา ไม่เรียน” (ซิสเตอร์สุธาธิณี, 2553: สัมภาษณ์)

ซิสเตอร์คาโอริ ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมว่า “เขาก็ถามนะที่โบสถ์ มีกิจกรรมอะไร เล่นกีตาร์ ร้องเพลงมีไหม มีเข้าค่ายภาษาอังกฤษฟรีไหม เราก็บอกว่าไม่มี มีแต่สอนพระคัมภีร์ไบเบิล เขาบอกสอนแต่พระคัมภีร์ไบเบิลหรือ สอนภาษาอังกฤษไหม เรียบอกว่าไม่สอนค่ะ สอนเป็นภาษาไทย เขาบอก ไม่เอาไม่เรียน” (ซิสเตอร์คาโอริ, 2552: สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ ซิสเตอร์มิกิ (Miki) ชาวญี่ปุ่นกล่าวว่า “ไปกับซิสเตอร์คนญี่ปุ่นแล้วก็ซิสเตอร์คนไทย เขาก็ขอแลกเปลี่ยนให้สอนภาษาญี่ปุ่นเขา แล้วเขาจะเรียนด้วย” (ซิสเตอร์มิกิ, 2552: สัมภาษณ์)

วิธีการแก้ปัญหา จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาใช้วิธีการอธิบายชี้แจง เพื่อให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจว่ามิชชันนารีพยานพระยะโฮวาสอนพระคัมภีร์ไบเบิลเพียงอย่างเดียวไม่มีกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาด้านอื่นๆ

ซิสเตอร์สุธาธิณี กล่าวถึงวิธีการแก้ปัญหานี้ว่า “ก็ยิ้มๆ บอกเขาไปว่าไม่สอนภาษาอังกฤษค่ะ สอนพระคัมภีร์ไบเบิลอย่างเดียว”(ซิสเตอร์สุธาธิณี, 2553: สัมภาษณ์)

ซิสเตอร์มิกิ ให้สัมภาษณ์ว่า “ฉันบอกว่าไม่สอนภาษาญี่ปุ่นคะ ฉันสอนพระคัมภีร์ไบเบิล เรียนพระคัมภีร์ไบเบิลก่อนใหม่ ฉันสอนได้” (ซิสเตอร์มิกิ, 2552: สัมภาษณ์)

3) ปัญหาเรื่องภาษาไทยของมิชชันนารีต่างชาติ

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติของคนไทย เมื่อมิชชันนารีสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลในประเทศไทยจึงต้องใช้ภาษาไทยในการสื่อสารกับคนไทยซึ่งเป็นปัญหานี้เป็นปัญหาของมิชชันนารีต่างชาติในประเทศไทย แม้มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาทุกคนจะต้องฝึกพูดภาษาประจำชาติที่ตนเองเผยแพร่ศาสนาอยู่ แต่การเรียนภาษาไทยเป็นเรื่องยากมากสำหรับมิชชันนารี จากหนังสือ “กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย” กล่าวว่า “อุปสรรคด้านภาษาไทยเป็นปัญหา เนื่องจากมิชชันนารีพูดไทยได้น้อยมาก หนังสือที่แจกจ่ายเป็นของต่างชาติไม่เฉพาะเนื้อเรื่องเท่านั้น แต่ภาษาค้วย”(กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2535:9)

ซิสเตอร์มาอิโกะ (Maiko)ชาวญี่ปุ่นให้สัมภาษณ์ว่า “ภาษาไทยยากมากสำหรับฉัน ตอนอยู่ที่ญี่ปุ่น ฉันอยากมาสอนที่กรุงเทพฯก็เลยเก็บเงินมาเอง แต่ก็ยังสอนพระคัมภีร์ไบเบิลคนไทยไม่ได้ ฉันพยายามเรียนภาษาไทยเข้ามัสการบ่อยๆ พยายามพูดภาษาไทยบ่อยๆ ตอนนี้ดีขึ้นนะ แล้วก็ออกไปสอนกับมิชชันนารีที่พูดภาษาไทยเก่งมากๆ จะได้ฟังภาษาไทยบ่อยๆ ฝึกอ่านตามในใจไปด้วย” (ซิสเตอร์มาอิโกะ, 2552: สัมภาษณ์)

ซิสเตอร์คาโอริกล่าวว่า “สอนอยู่ที่ประเทศไทย 2 ปี เมื่อก่อนสอนอยู่ที่ญี่ปุ่น ตอนแรกๆ ฉันพูดภาษาไทยแย่มากๆ เวลาไปออกประกาศ คนตั้งใจฟังมากเพราะเห็นฉันเป็นต่างชาติ คนส่วนใหญ่ถามว่า อะไรนะ คุณจะทำอะไร แต่ตอนนี้ดีขึ้นมากแล้ว ไปประกาศตามบ้านคนไทยก็เข้าใจเวลาฉันพูด แต่ถ้าคนไหนมีคำถาม พอเขาถามกลับเร็วๆ ฉันต้องบอกเขาว่า ขอโทษคะพูดช้าๆ ฉันไม่เข้าใจ คนไทยใจดี แต่บางคนไม่ชอบ เขาได้ ไปๆ แต่ก็ไม่เป็นไร ที่ญี่ปุ่นก็โดนไล่ คนญี่ปุ่นไล่” (ซิสเตอร์คาโอริ, 2252: สัมภาษณ์)

ซิสเตอร์มิเลียยอน (Milaion)ชาวเกาหลี “ตอนแรกๆ ก็ยากมาก ฉันพยายามฝึกพูด ฝึกอ่านกับคนไทย ฉันอยู่เมืองไทย หลายปีแล้ว ตอนนี้ฉันเป็นล่ามให้คนเกาหลี ต้องพยายาม”(ซิสเตอร์มิเลียยอน, 2553: สัมภาษณ์)

วิธีการแก้ปัญห จากการสัมภาษณ์พบว่ามิชชันนารีต่างชาติพยายามฝึกฝนการฟัง พูด อ่าน เขียนกับพยานพระยะโฮวาชาวไทยและฝึกฝนด้วยตนเอง ทำงานประกาศตามบ้านกับพยานพระยะโฮวาชาวไทย นอกจากนี้พยานพระยะโฮวาคนไทยบางคนทำหน้าที่เป็นอาสาสมัครสอนภาษาไทยให้กับมิชชันนารีต่างชาติ หรือมิชชันนารีบางคนเรียนภาษาไทยที่โรงเรียนสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ เป็นต้น การฝึกฝนดังกล่าวทำให้ภาษาไทยของมิชชันนารีต่างชาติดีมาก

4) ปัญหาเรื่องความเชื่อ ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม
ไทยปัญหาเรื่องความศรัทธาในพุทธศาสนา “จากหนังสือกิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย” กล่าวไว้ว่า “อุปสรรคเนื่องจากสภาพแวดล้อมทางศาสนาและแนวคิดของผู้คน เนื่องจากพวกเขาพอใจกับศาสนาของตนเองที่ให้เสรีภาพและความสะดวก คนไทยโดยส่วนใหญ่จึงไม่แสวงหาพระเจ้า ทั้งไม่รอการช่วยเหลือหรือรอดของ พระมาซีฮา” (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2535: 9) ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่ามิชชันนารีประสบปัญหาดังต่อไปนี้

ซิสเตอร์เค โคะ (Keko) ชาวญี่ปุ่น ให้สัมภาษณ์ว่า “ฉันคิดว่าเรื่องพระเจ้าผู้สร้างเป็นปัญหาใหญ่ที่สุด คนไทยไม่เชื่ออะนะ อธิบายนานมากแต่สุดท้ายก็ไม่เชื่อ ไม่เชื่อว่าพระยะโฮวาทรงสร้างมนุษย์พระองค์ทรงสร้างทุกสิ่ง นอกนั้นก็ไม่มีปัญหาอะไร” (ซิสเตอร์เค โคะ. 2552: สัมภาษณ์)

บาร์เธอร์จอห์น (John) ชาวอังกฤษ “คนไทยไม่เชื่อพระเจ้า เขาถามคุณเป็นคริสต์หรือ ไม่เอา ผมเป็นพุทธ ผมไม่เชื่อพระเจ้าผมไหว้พระ คุณรู้จักพระไหม พวกเรานับถือพระเจ้า” (บาร์เธอร์จอห์น. 2552: สัมภาษณ์)

ซิสเตอร์จอย ให้สัมภาษณ์ว่า “ปัญหาในการสอนไม่มี แต่เขาไม่เชื่อว่าเป็นทางรอด พอเรียนถึงหัวข้อ พยานพระยะโฮวาไม่ร่วมพิธีกราบไหว้บรรพบุรุษที่ตายไปแล้ว ไม่นมัสการรูปเคารพ เขามีปฏิกิริยาต่อต้าน เขาบอกว่าเขาเชื่อในพระเจ้านะ แต่พิธีกราบไหว้บรรพบุรุษที่ตายไปแล้ว เป็นประเพณีวัฒนธรรมไทย คริสต์นิกายอื่นก็ทำ เขาไม่ทำคงไม่ได้ บางคนศึกษาต่อไปๆ เขาเชื่อ บางคนเขาไม่เชื่อก็เลยเลิกศึกษาไปเลย น่าเสียดาย แต่ไม่เป็นไร” (ซิสเตอร์จอย. 2553: สัมภาษณ์)

ซิสเตอร์บริจิต ให้สัมภาษณ์ว่า คนไทยไม่เชื่อว่าพระเจ้ามีจริง แต่เขาเชื่อว่าผีมีจริง บางคนบอกว่าประเพณีเขาทำกันมาอย่างนี้ ทำกันมานานถ้าจะให้เลิกเลยไม่ได้” (ซิสเตอร์บริจิต. 2552: สัมภาษณ์)

วิธีการแก้ไขปัญหา จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า มิชชันนารียังคงติดต่อกับผู้คนที่ไม่เชื่อในพระเจ้าสม่ำเสมอ ยังคงมีการส่งเอกสาร ไปให้และแวะเวียนไปเยี่ยมเมื่อโอกาสอำนวย เนื่องจากมีความหวังว่าในวันหนึ่งคนกลุ่มนี้จะเกิดความเชื่อในพระเจ้า และหันกลับมานับถือนิกายพยานพระยะโฮวา

จากปัญหาทั้งสี่ประการนี้ วิเคราะห์ได้ว่ามิชชันนารีมีทัศนคติที่ดีต่อคนไทยและสังคมไทย ถึงแม้ว่าจะมีความคิดความเชื่อต่างกัน แต่มิชชันนารีสามารถวิเคราะห์และเข้าใจได้ว่าคนไทยในอดีตนั้นส่วนใหญ่ไม่ติดต่อกับศาสนิกชนต่างชาติมากนักเนื่องมาจากภาษา ความไม่คุ้นเคยกับชาวต่างชาติ ประกอบความคิด ความเชื่อเรื่องพระเจ้าเป็นความรู้ที่ใหม่ ทั้งแตกต่างและ

ขัดแย้งกับความคิดความเชื่อ วัฒนธรรม และประเพณีไทยซึ่งมีรากฐานมาจากศาสนาพุทธซึ่งเป็นศาสนาเก่าแก่ที่ฝังรากลึกอยู่ในวิถีชีวิตของคนไทยปัจจัยต่างๆ เหล่านี้เป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้คนไทยไม่เกิดความศรัทธาในนิกายพยานพระยะโฮวา

สรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา คือปัญหาที่เกิดจากผู้สอน กล่าวคือ มิชชันนารีชาวต่างชาติประสบปัญหาในการสื่อสารเป็นภาษาไทย ประกอบกับเหล่ามิชชันนารีเกิดความท้อถอยในการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่คนในสังคมไทยซึ่งส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนา และปัญหาที่เกิดจากผู้เรียน กล่าวคือ สาวกบางคนขาดการเข้าร่วมนมัสการจึงทำให้ความเชื่อในพระยะโฮวาลดน้อยลง นอกจากนี้ผู้เรียนพระคัมภีร์ไบเบิลไม่มีความศรัทธาในพระยะโฮวาตามหลักความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวา

จากการวิจัยพบว่ามิชชันนารีได้แก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว คือ สนับสนุนให้สาวกคนหนุ่มสาวทำงานในการเผยแผ่ นิกายพยานพระยะโฮวา เนื่องจากคนเหล่านี้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงและมีกำลังใจที่มุ่งมั่นจึงมีอุดมการณ์ต่อการทำงานสูงกว่าสาวกรุ่นเก่าซึ่งเกิดความอ่อนล้าทั้งทางร่างกายและจิตใจ อันเป็นผลมาจากทำงานเผยแผ่ศาสนามานาน นอกจากนี้ยังได้ใช้วิธีการพูดคุยเพื่อให้ชักจูงและโน้มน้าวใจให้ทั้งผู้เรียนพระคัมภีร์ไบเบิลและสาวกที่ขาดการนมัสการพระยะโฮวาได้เข้าใจและเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลต่อไป

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบการวิธีการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาระหว่างพ.ศ. 2479–2522 กับ พ.ศ. 2523–2552

จากการวิจัยพบว่า ตั้งแต่มิชชันนารีพยานพระยะโฮวากลุ่มแรกเดินทางเข้ามาเพื่อเผยแผ่ นิกายพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2479 จนถึง พ.ศ. 2523 ได้มีชาวไทยเข้ารับนับถือนิกายพยานพระยะโฮวาทั้งหมด 735 คน(2008 Yearbook of Jehovah's Witnesses 2008: 64)และตั้งแต่ พ.ศ. 2523จนถึง พ.ศ. 2552 ผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวาเพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 2,933 คน (บรรยายที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบพระเจ้า อาคารพญาไทพลาซ่า กรุงเทพฯ : 2552) ดังนั้นจึงได้วิเคราะห์เปรียบเทียบการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลระหว่างปี พ.ศ. 2479-2522 กับปีพ.ศ.2523-2552 เพื่อศึกษาว่าเพราะเหตุใดในช่วงตั้งแต่ปีพ.ศ. 2532 จำนวนสาวกนิกายพยานพระยะโฮวาจึงมีอัตราเพิ่มขึ้นสูงมากขึ้นโดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาร่วมกับวิธีการวิจัยทางประวัติศาสตร์โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือ “กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย” และ หนังสือ “ข่าว

ดีนี้จะต้องได้รับการประกาศ” หนังสือ “สี่บาทพ่อ” และหนังสือ “Jehovah’s Witnesses Proclaimers of God’s Kingdom” ซึ่งสรุปผลการวิจัยเปรียบเทียบทั้งสองช่วงเวลาได้ดังนี้

2.1 วิธีการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา ระหว่าง พ.ศ. 2479–2522

พ.ศ.2479 – พ.ศ.2522 เป็นช่วงแรกของการบุกเบิกการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของนิกายพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย ในขณะนั้นมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาที่เดินทางเข้ามาเผยแผ่ศาสนาทั้งหมดเป็นชาวตะวันตก คือ บาร์เธอร์ดัวร์ (Dewar) บาร์เธอร์กรูเบอร์ (Gruber) บาร์เธอร์ทอมัส (Thomas) และบาร์เธอร์เซเวลล์ (Sewell) มิชชันนารีเหล่านี้ถูกส่งเข้ามาเผยแผ่ศาสนาในประเทศไทยเพราะว่า ในช่วงเวลานั้น มิชชันนารีเผยแผ่ศาสนาอยู่ในบริเวณประเทศเอเชียอาคเนย์ เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย พม่า ศรีลังกา ฟิลิปปินส์ สมาคมหอสังเกตุการณ์เห็นว่าควรมีการเผยแผ่ นิกายพยานพระยะโฮวาในประเทศไทยด้วยเช่นกันจากหนังสือกิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย กล่าวว่า “ทางสมาคมหอสังเกตุการณ์ ได้ถามเหล่ามิชชันนารีว่าจะเลือกประเทศใดในตะวันออกไกลเป็นเขตทำงาน บาร์เธอร์แฟรงค์เลือกประเทศไทย” (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2535:1)

การเผยแผ่ นิกายพยานพระยะโฮวาในยุคแรกนี้ มิชชันนารีมีแรงจูงใจสำคัญ คือ มีวัตถุประสงค์ให้มิชชันนารีคนไทยนับถือนิกายพยานพระยะโฮวาและมีจุดมุ่งหมายที่จะจัดตั้งประชาคมพยานพระยะโฮวาขึ้นในประเทศไทย ดังนั้นมิชชันนารีชาวต่างชาติจึงเตรียมตัวให้สอดคล้องกับสังคมไทย ทั้งทางด้านวัฒนธรรม การเมือง ประเพณี สังคม กฎหมาย และปรับสภาพร่างกายให้เข้าสภาพภูมิอากาศที่ร้อน จากการศึกษาพบว่ามิชชันนารีพยานพระยะโฮวาได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพรวมของสังคมไทยก่อนที่จะเข้ามาบุกเบิกงานเผยแผ่ศาสนาในประเทศไทย โดยได้ทำการศึกษาสภาพสังคมโดยรวมของประเทศไทยในขณะนั้น จากหนังสือกิจการพยานพระยะโฮวา กล่าวว่า “ประเทศไทยเป็นประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 95 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 4 เป็นมุสลิม และไม่ถึงร้อยละ 1 เป็นคริสเตียน ศาสนาพุทธในประเทศไทยเป็นพุทธนิกายเถรวาทหรือหินยาน ซึ่งเปิดกว้างยอมรับความเชื่อของศาสนาอื่น เพราะมีความเชื่อว่าทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี การเชื่อเรื่องผียังคงฝังรากลึกมาก และศาสนาพราหมณ์ยังเป็นสิ่งที่ผนวกไว้กับกิจปฏิบัติหลายอย่างทางศาสนาพุทธ เมื่อคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทางศาสนา ประเทศไทยเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ห่างไกลเกี่ยวกับสังขรณ์ในพระคัมภีร์ไบเบิล” (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2535: 6)

จากการวิจัย สรุปผลวิธีการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา ในช่วง พ.ศ. 2479 – พ.ศ. 2522 ได้ ดังนี้

1. วิธีการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

จากการวิจัย พบว่าบทบาทของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาในช่วงแรกนี้ ได้จัดการเรียนการสอน 2 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบแรก คือ การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการศึกษาตามอัคราจารย์ จากอัตราผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวาในช่วงระยะเวลาที่ พบว่ามีจำนวนประมาณ 735 คน แต่มีมิชชันนารีและไพโอเนียร์ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเพียง 69 คน (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2553: 64) วิเคราะห์ได้ว่า ในขณะนั้น นิกายพยานพระยะโฮวามีสาวกที่มีศรัทธาและความพร้อมในการเผยแผ่ศาสนาค่อนข้างน้อยดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะสอนพระคัมภีร์ไบเบิล เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้และเกิดศรัทธาที่ลึกซึ้งซึ่งจนสามารถรับบัพติศมาได้ ดังนั้นในช่วงระยะเวลานี้ มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาน่าจะใช้วิธีการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลผ่านการศึกษาตามอัคราจารย์ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัคราจารย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2546สรุปว่า “การศึกษาตามอัคราจารย์ เป็นการศึกษาที่เกิดขึ้นตามวิถีชีวิต เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ การทำงาน หรือเรียนรู้จากบุคคล ครอบครัว สภาพแวดล้อม สื่อ ผู้เรียนเรียนรู้ได้ทั้งตั้งใจและไม่ตั้งใจ เป็นการจัดการศึกษาที่ไม่มีหลักสูตรชัดเจน ไม่มีระบบและเป็นรูปแบบของการจัดการศึกษาแน่นอนจนถึงไม่มีเลย หากแต่กิจกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดการเรียนรู้” จากการวิจัยพบว่ามิชชันนารีใช้กลยุทธ์การศึกษาตามอัคราจารย์ โดยนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับหลักความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวา โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นเครื่องมือการสื่อสาร เพื่อนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับพระยะโฮวาพระเยซู และหลักความเชื่อต่างๆ ของนิกายพยานพระยะโฮวาผลสำเร็จของการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลนั้น วิเคราะห์ได้ดังนี้

1. คนในสังคมได้เห็นการทำงานของมิชชันนารี โดยการแจกเอกสารตามท้องถนน จึงเกิดการเรียนรู้ทั้งอย่างตั้งใจและไม่ตั้งใจ
 2. คนในสังคมได้เห็นหรือได้อ่านสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ จึงก่อให้เกิดการเรียนรู้
 3. คนในสังคมได้เรียนรู้โดยตรงจากบุคคล คือ มิชชันนารีพยานพระยะโฮวา
- ปัจจัยเหล่านี้ คือ รูปแบบการศึกษาตามอัคราจารย์ที่มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาได้ดำเนินการขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทย โดยเฉพาะผู้สนใจได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความพร้อมและ โอกาสเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมแม้กิจกรรมการศึกษาตามอัคราจารย์ที่มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาจัดขึ้นในช่วงเวลานี้ ยังไม่เพียงที่จะทำให้ผู้กลับใจเข้ารีตได้มากนัก เนื่องจากสภาพสังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความคิด ความเชื่อของคนไทยส่วนใหญ่ นั้นมีรากฐานที่เกี่ยวพันอย่างลึกซึ้งกับพุทธศาสนา

รูปแบบที่สอง คือ หลักการศึกษานอกระบบ สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2546สรุปได้ว่า“การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลายรูปแบบ ไม่มีข้อจำกัดเรื่องอายุและสถานที่ โดยมุ่งหมายให้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์”จากการวิจัยพบว่า มิชชันนารีใช้วิธีการสอนแบบรายบุคคล โดยให้คำอธิบาย หรือบรรยายชี้แจงซึ่งช่วยส่งเสริมทักษะให้แก่ผู้เรียนทั้งด้านการอ่าน การฟัง การสนทนา เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้จากพระคัมภีร์ไบเบิลผ่านการศึกษานอกระบบ ซึ่งเป็นรูปแบบที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีสิทธิในการเลือกเรียนตามความสนใจและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งไม่มีข้อผูกมัดหรือสูญเสียสิทธิประโยชน์ใดๆในการตัดสินใจเลิกเรียนกลางคัน

อนึ่ง จากการวิจัย พบประเด็นที่น่าสนใจ 2 ประการ ดังนี้

ประการแรก จากหนังสือกิจการของพยานพระยะโฮวาหน้า 13 ได้กล่าวว่า “หลังจากการเผยแพร่ศาสนาในประเทศไทย 4 ปี มิชชันนารีสามารถทำให้คนไทยคริสต์เข้ารีตได้ 4 คน ในปี พ.ศ. 2483 คือ 1) บัวเขียว นันทะ 2) จอมใจ อินทพันธุ์ 3) จันทรัมย์ กันนาวา 4) คำอ้าย ไชยวรรณ” วิเคราะห์ได้ว่า การสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีในช่วงเวลานี้ มุ่งสอนให้แก่ ชาวไทยที่นับถือศาสนาคริสต์ เพราะชาวไทยคริสต์มีระบบความคิดและความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับพระเจ้าตามหลักของศาสนาคริสต์ ซึ่งความเชื่อพื้นฐานบางประการนี้มีความสอดคล้องกับหลักความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวา เช่น นับถือพระเจ้าองค์เดียว ดังนั้นจึงเป็นการง่ายกว่าที่จะมุ่งสอนชาวไทยพุทธ ซึ่งปฏิเสธความมีอยู่จริงของพระเจ้าดังนั้นเมื่อมิชชันนารีสามารถทำให้ชาวไทยคริสต์เหล่านี้กลายเป็นสาวกของนิกายพยานพระยะโฮวา จึงเป็นเสมือนความสำเร็จขั้นแรก กล่าวคือ ทำให้มีผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวาชาวไทยในประเทศไทย ซึ่งสาวกเหล่านี้ได้กลายเป็นผู้สอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่คนไทยคนอื่นต่อไป และสาวกชาวไทยกลุ่มนี้ย่อมมีความเชี่ยวชาญทั้งภาษาไทย วัฒนธรรม ประเพณีไทย และสังคมไทยในทุกด้าน ซึ่งเป็นผลสำเร็จในการวางรากฐานนิกายพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย

ประการที่สอง จากหนังสือกิจการของพยานพระยะโฮวาหน้า 31 ได้กล่าวว่า “ต้องใช้เวลานานมากกว่าจะพูดภาษาไทยได้ดีพอที่จะสอนและบรรยาย จำนวนสาวกเพิ่มช้าและหลายปีผ่านไปไม่สามารถทำให้คนกลับใจเป็นสาวกได้แม้สักคน”(กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2535: 31) วิเคราะห์ได้ว่ามิชชันนารีน่าจะมุ่งเผยแพร่แก่นิกายพยานพระยะโฮวาให้แก่คนไทยที่มีความรู้ภาษาอังกฤษ เนื่องจากมิชชันนารีสามารถสื่อสารภาษาไทยได้เพียงเล็กน้อย

2. การส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล

จากการวิจัยวิเคราะห์ได้ว่า การเริ่มเผยแพร่ศาสนาพระเยซูคริสต์ในชวงเวลานี้ ใช้กลยุทธ์ทางตรงเพียงทางเดียว คือ แจกจ่ายเอกสารแก่ประชาชนทั่วไปตามท้องถนน เพื่อให้คนไทยเกิดความคุ้นตาภาพการทำงานของมิชชันนารีชาวต่างชาติเดินแจกจ่ายเอกสารสิ่งพิมพ์ ทั้งนี้เพราะนิกายพยานพระยะโฮวาถือว่าเป็นศาสนาใหม่ในประเทศไทย และอาจกล่าวได้ว่าคนไทยไม่เคยรู้จัก ไม่เคยได้ยินชื่อและไม่เคยมีคนไทยคนใดนับถือศาสนา ซึ่งวิธีการแจกเอกสารนั้น น่าจะไม่ประสบความสำเร็จในการเผยแพร่ศาสนาได้มากนัก วิเคราะห์ได้ดังนี้

2.1 การแจกจ่ายเอกสารที่จัดพิมพ์เป็นภาษาต่างประเทศคือ ภาษาอังกฤษและภาษาจีน ซึ่งการใช้เอกสารสิ่งพิมพ์เป็นภาษาจีนและภาษาอังกฤษนั้นอาจเนื่องมาจากในช่วงเวลานั้น นิกายพยานพระยะโฮวาได้มีการเผยแพร่ศาสนาอยู่ในประเทศมาเลเซียและประเทศสิงคโปร์อยู่ก่อนแล้ว จึงได้นำเอกสารเหล่านั้นมาใช้ในการเผยแพร่ในประเทศไทย เพราะประเทศไทยมีคนจีนอาศัยอยู่ด้วย และมีคนไทยที่สามารถเข้าใจภาษาอังกฤษ แต่การแจกจ่ายเอกสารสิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศอาจจะทำให้ผู้ที่มีความรู้ในภาษาต่างประเทศเพียงเล็กน้อยเกิดความเข้าใจผิดหรือคลาดเคลื่อนได้ว่า นิกายพยานพระยะโฮวา คือ ศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก หรือ นิกายโปรเตสแตนต์

2.2 คนไทยส่วนใหญ่ซึ่งไม่มีความรู้ทางด้านภาษาต่างประเทศอาจจะได้รับเพียงแต่เอกสาร แต่ไม่ได้รับข้อมูลในเอกสารนั้น เนื่องจากไม่ได้อ่านหรืออ่านแต่ไม่เข้าใจอย่างลึกซึ้งในข้อมูลข่าวสารที่อ่าน

นอกจากนี้ยังวิเคราะห์ได้ว่า การใช้สื่อสิ่งพิมพ์นั้นเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลเป็นอย่างมาก มิชชันนารีนั้นมีความเข้าใจถึงความสำคัญของการจัดพิมพ์เอกสารฉบับภาษาไทย ซึ่งในหนังสือ“การประธาณาจักรพระยะโฮวาแห่งพยานพระยะโฮวา(Jehovah’s Witnesses Proclaimers of God’s Kingdom)”ได้กล่าวว่า ช่วงบุกเบิกการเผยแพร่ศาสนาในประเทศไทย “มิชชันนารีมีความต้องการผู้แปลเป็นอย่างมาก เพื่อแปลเอกสารสิ่งพิมพ์จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย และได้เขียนจดหมายชี้แจงถึงปัญหานี้ไปที่สมาคมหอสังเกตุการณ์ในนิวยอร์ก”(Jehovah’s Witnesses Proclaimers of God’s Kingdom 1993: 445)

จากการวิเคราะห์วิธีการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาระหว่าง พ.ศ. 2479–2522 สรุปได้ว่า มิชชันนารีใช้วิธีสอนพระคัมภีร์ไบเบิลเป็นรายบุคคลให้แก่ผู้สนใจ ซึ่งมีวิธีการสอน หลักการ และวัตถุประสงค์ในการสอนและการส่งเสริมการศึกษาด้อยคลึงกับบทบาทของมิชชันนารีในยุคปัจจุบัน การจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัครยาชัยในช่วงเวลานี้เป็นผลดีในการสร้างภาพลักษณ์ให้การทำงานของมิชชันนารีเป็นที่รู้จักในวงกว้างในสังคมไทยในเวลาต่อมา ซึ่งภาพลักษณ์การสอนและส่งเสริมการศึกษานี้ได้ส่งผลต่อเนื่อง

จนถึงปัจจุบัน ทำให้คนไทยได้รับรู้และเข้าใจว่ามีการเผยแพร่นิกายพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย แต่สาเหตุที่ทำให้จำนวนสาวกใหม่เพิ่มขึ้นอย่างเชื่องช้า นั้นน่าจะมีสาเหตุ ดังนี้

ประการแรก ประชาชนอาจจะไม่เห็นแตกต่างที่ชัดเจนระหว่างนิกายพยานพระยะโฮวากับศาสนาคริสต์นิกายอื่นๆ การแจกเอกสารเป็นภาษาต่างประเทศน่าจะส่งผลกระทบต่อของนิกายพยานพระยะโฮวาถูกรวมเข้ากับศาสนาคริสต์ไปโดยปริยายจากหนังสือกิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทยการรื้อ ชูเที่ยงตรง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า “ญาติส่งหนังสือของสมาคมหอสังเกตการณ์มาให้สองสามเล่ม แต่ตอนนั้นเข้าใจว่าเป็นพยานพระยะโฮวาคือศาสนาคริสต์”(กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2535: 27)

ประการที่สองจำนวนมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาชาวไทยในยุคแรกนี้มีจำนวนน้อยและมิชชันนารีชาวต่างสามารถสื่อสารภาษาไทยได้เพียงเล็กน้อย จึงน่าจะทำให้การสอนแบบรายบุคคลของมิชชันนารีเป็นไปด้วยความยากลำบาก ไม่สามารถส่งทำให้คนไทยกลับใจเข้ารับได้มากนัก

2.2 วิธีการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาระหว่าง และ พ.ศ. 2523–2552

2.2.1 วิธีการสอนการพระคัมภีร์ไบเบิล

วิธีการสอนการพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีระหว่างพ.ศ. 2523–2552 มีลักษณะคล้ายคลึงกับการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลในช่วง พ.ศ. 2497 – 2522 กล่าวคือ ใช้วิธีการสอนแบบรายบุคคลและการศึกษาตามอัครยาศย์ จากการสัมภาษณ์บาร์เธอร์เอมิเลียว บาตุล (Emilio Batul) ชาวฟิลิปปินส์ กล่าวว่า “ผมสอนพระคัมภีร์ไบเบิลในประเทศไทย ประมาณ 40 ปี เดินทางไปทุกจังหวัดในประเทศไทย ก่อนมาสอนที่เมืองไทย ผมสอนอยู่ที่ฟิลิปปินส์ 10 กว่าปี เราสอนแบบนี้สอนตัวต่อตัว ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง แต่ทุกอย่างในพระคัมภีร์ไบเบิลเป็นเรื่องใหม่เสมอ เมื่อเราอ่านพระคัมภีร์ไบเบิล เราจะได้พบอะไรใหม่ๆ เสมอ และทุกสิ่งเป็นเรื่องจริง” (บาร์เธอร์เอมิเลียว บาตุล, 2552: สัมภาษณ์)

ซิสเตอร์เส็งี่ยม กล่าวว่า “ป่าสอนก็สอนอย่างนี้มาตั้งนานแล้ว ป่าเรียนมาอย่างนี้ ก็สอนอย่างนี้ ไม่ได้เปลี่ยนแปลงอะไร สอนมาตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 เคยโดนตำรวจจับเข้าคุกด้วยนะ หว่าพวกเราเป็นคอมมิวนิสต์ พวกเราเดินแจกเอกสาร เขาสงสัยก็เลยจับ แต่ตอนหลังก็ปล่อยตัว ก็พวกเราไม่ใช่ เขาซักถามรู้ว่าไม่ใช่ก็ปล่อยตัว” (ซิสเตอร์เส็งี่ยม, 2552: สัมภาษณ์)

วิธีการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลรายบุคคลตามสถานที่ต่างๆ เช่น ที่พักอาศัยของผู้เรียน ได้กลายเป็นเอกลักษณ์ของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาซึ่งใช้ในการเผยแพร่ นิกายพยาน

พระยะโฮวาและจากการวิจัยพบว่าบทบาทด้านการสอนของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาในช่วง พ.ศ. 2523–2552 มีลักษณะเด่นสองประการ ดังนี้

ประการแรก บทบาทการทำงานของมิชชันนารีชาวตะวันตกลดลง มิชชันนารีชาวไทยและมิชชันนารีชาวฟิลิปปินส์มีบทบาทด้านการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลมากขึ้น ซึ่งวิเคราะห์ได้ ดังนี้

ก. เนื่องจากจำนวนผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวาเพิ่มขึ้น ดังนั้นผู้สอนพระคัมภีร์ไบเบิลชาวไทยจึงได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นเช่นกันจากหนังสือกิจการพยานพระยะโฮวาในประเทศไทยรายงานอัตราการเพิ่มขึ้นของมิชชันนารีและจำนวนสาวกของนิกายพยานพระยะโฮวา ดังนี้ พ.ศ.2523 มีสาวกจำนวน 735 คน มีผู้สอนศาสนา 114 คน พ.ศ.2535 มีสาวกจำนวน 1,148 คน มีผู้สอนศาสนา 195 คน (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2535: 63) และจากหนังสือรายงานประจำปี 2010 รายงานว่า “พ.ศ. 2552 มีจำนวนสาวก 2,933 คน และมีผู้สอนศาสนา 666 คน” (2010 Yearbook of Jehovah’s Witness 2010: 38-39) ผู้สอนชาวไทยเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล เนื่องจากเป็นคนท้องถิ่น คือ เป็นคนไทย ถิ่นสัญชาติไทยและเชื้อชาติไทย จึงเข้าใจในวัฒนธรรมไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี จารีต บรรทัดฐานทางสังคม ภาษา ทำให้สะดวกในการติดต่อสื่อสารโดยตรงกับคนในสังคมไทย ส่งผลให้การปฏิบัติงานเผยแผ่นิกายพยานพระยะโฮวาเป็นอย่างรวดเร็วมากขึ้นกว่าช่วงระยะเวลาแรก จากหนังสือกิจการของพยานพระยะโฮวา กล่าวว่า “พยานพระยะโฮวาชาวไทยมีความสามารถ ได้รับมอบหมายให้ประกาศศาสนาในเขตและบุกเบิกเขตพื้นที่ใหม่ ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเรียนภาษาไทย จึงลดความสนใจน้อยกว่าฝรั่งผิวขาว คริสเตียนพยานพระยะโฮวาชาวไทยมีส่วนสำคัญที่ทำให้คนไทยหลายคนกลับใจเข้ารับและคนไทยอีกหลายคนได้มีโอกาสศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล” (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2535: 50)

ข. มิชชันนารีชาวฟิลิปปินส์มีรูปร่างหน้าตาคล้ายคลึงกับคนไทย จึงทำให้ง่ายต่อการเข้าถึงประชาชนคนไทยมากกว่า ซึ่งจากหนังสือกิจการพยานพระยะโฮวา กล่าวว่า “มิชชันนารีชาวฟิลิปปินส์ทำงานได้ดีมากในการเผยแผ่ศาสนาในเขตเอเชียอาคเนย์ เนื่องจากดูคล้ายคลึงกับประชาชนท้องถิ่นจึงเป็นตกเป็นเป้าสายตาน้อยกว่ามิชชันนารีชาวยุโรป ปัจจุบันมีมิชชันนารีชาวฟิลิปปินส์สิบคนทำงานเผยแผ่ศาสนาในประเทศไทย” (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2535: 49-50)

ประการที่สอง การจัดตั้งมูลนิธิส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ (กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย 2535: 43) เมื่อปี พ.ศ. 2525 ช่วยเสริมสร้างรากฐานให้แก่พยานพระยะโฮวาเนื่องจากก่อให้เกิดปัจจัยชี้้นำในลักษณะการขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อ

ช่วยเหลือสังคม ซึ่งสอดคล้องต่อนโยบายทางการศึกษาของประเทศไทย โดยมูลนิธิมีบทบาทในการเสนอโอกาสทางการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลแก่ทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ประชาชนที่รับบริการได้รับการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ทักษะ ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพต่อไป ดังนั้นการจัดตั้งมูลนิธิส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลจึงถือได้ว่าเป็นความสำเร็จในการดำเนินงานสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษามาใช้ในการเผยแพร่ศาสนาในกายพยานพระยะโฮวา เพราะช่วยในการคุ้มครองสิทธิในการดำเนินงานสร้างภาพพจน์และการปฏิบัติงานที่มีเอกภาพและมีเครือข่ายการประสานงานอย่างเป็นระบบ ผ่านการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาให้กลายการศึกษาจากระบบที่จัดการศึกษาโดยมูลนิธิที่ได้รับการรับรองตามกฎหมาย สามารถสร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลกับมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา เปิดโอกาสให้รัฐบาลสามารถตรวจสอบ ควบคุมจรรยาบรรณและการปฏิบัติงานของมูลนิธิ

2.2.2 การส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล

จากการวิจัยพบว่า นอกจากการสื่อสารโดยตรงกับประชาชนด้วยการสนทนาอธิบาย ซึ่งแจ้งเป็นรายบุคคลตามแหล่งที่พักอาศัย และบนถนน และการเปิดโอกาสให้บุคคลผู้สนใจเข้ารับการศึกษาคัมภีร์ไบเบิลที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้าสมาคมหอสังเกตการณ์ได้นำเทคโนโลยีทางการสื่อสารมาใช้ในการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล ดังนี้

ก. ด้านสิ่งพิมพ์ มีการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ภาคภาษาไทยเป็นจำนวนมาก เช่น

1. พ.ศ. 2553 จัดพิมพ์หนังสือ “กิจการของพระยะโฮวาประจำประเทศไทย (Act of Jehovah’s Witnesses in Thailand)

2. พ.ศ. 2550 ได้แปลและจัดพิมพ์พระคัมภีร์ไบเบิลฉบับภาษาไทย แต่ใช้ชื่อว่า “พระคัมภีร์คริสเตียนภาคภาษากรีกฉบับแปลโลกใหม่(New World Translation of the Christian Greek Scriptures)”ซึ่งก่อนหน้านี้มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาใช้พระคัมภีร์ไบเบิลฉบับภาษาอังกฤษและฉบับภาษาไทยซึ่งจัดพิมพ์โดยองค์กรศาสนาคริสต์นิกายอื่นๆ ในการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล

3. เอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ถูกจัดพิมพ์เป็นภาษาไทยจำนวนมากเพื่อใช้ในการแจกจ่ายเช่น พ.ศ. 2526 จัดพิมพ์หนังสือเรื่อง “สืบหาพ่อ (In Search of a Father)”

พ.ศ. 2543จัดพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กเรื่อง “หนังสือของฉันเกี่ยวกับเรื่องราวในพระคัมภีร์ไบเบิล (My Book of Bible stories)”

พ.ศ. 2545 จัดพิมพ์หนังสือ “จงเข้าไปใกล้พระยะโฮวา (Draw close to Jehovah)”

พ.ศ. 2548 จัดพิมพ์หนังสือ “คัมภีร์ไบเบิลสอนอะไรจริงๆ (What does the Bible Really Teach?)” และ พ.ศ. 2550 จัดพิมพ์หนังสือ “เชิญตามเรามา (Come be my Follower)”

ข. ด้านเทคโนโลยีทางการสื่อสาร มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ซึ่งช่วยให้การส่งเสริมทางการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลมีความหลากหลาย ทันสมัย รวดเร็วมากขึ้น ดังนี้ ตั้งแต่ พ.ศ. 2542 นิกายพยานพระยะโฮวาเริ่มเผยแพร่การศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลแก่สาธารณชนทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งผู้สนใจสามารถเข้าร่วมศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลได้ที่ www.watchtower.org และดาวน์โหลด (Download) เสียงบันทึกวารสารต้นเกิดและวารสารหอสังเกตการณ์ ดิวิดี (DVD) ภาษาไทยสำหรับผู้พิการทางหูได้ที่ www.jw.org นอกจากนี้ยังมีการผลิตภาพยนตร์สารคดี เช่น ฉันจะหาเพื่อนแท้ได้อย่างไร (How Can I Make Real Friends?) และเรื่อง Jehovah’s Witnesses Organized to Share The Good News เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีการประชาสัมพันธ์การสอนพระคัมภีร์ไบเบิล โดยจัดพิมพ์แผ่นพับ โบรชัวร์ต่างๆ เพื่อเชิญชวนให้ประชาชนผู้สนใจติดต่อโดยตรงที่มูลนิธิส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ ตู้ ปณ. 7 คลองจั่น กรุงเทพมหานคร 10240

สรุปได้ว่า บทบาทของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลในช่วงพ.ศ. 2523–2552 มีความคล้ายคลึงกับช่วงแรก กล่าวคือ ใช้วิธีการสอนเป็นรายบุคคล แต่มีการเปลี่ยนแปลงด้านบุคคลากร คือลดจำนวนมิชชันนารีต่างชาติลงและใช้มิชชันนารีชาวไทยสอนพระคัมภีร์ไบเบิลแทนเพราะมิชชันนารีชาวไทยมีความเข้าใจวัฒนธรรมไทย ขนบธรรมเนียม ประเพณีมากกว่ามิชชันนารีในยุคแรกซึ่งเป็นชาวตะวันตก นอกจากนี้จากจัดตั้งมูลนิธิส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ยังมีส่วนสำคัญในการสร้างภาพพจน์ให้แก่ นิกายพยานพระยะโฮวาในการปฏิบัติงานเผยแพร่ศาสนาผ่านการศึกษาจากระบบซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปทางการศึกษาของภาครัฐ รวมถึงการนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการสื่อสารมาใช้เพื่อเพิ่มช่องทางการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลให้มีความหลากหลาย ทันสมัย รวดเร็วมากยิ่งขึ้น สิ่งเหล่านี้จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การสอนและการส่งเสริมพระคัมภีร์ไบเบิลมีการพัฒนาอย่างสอดคล้องกับสภาพสังคมไทยที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการสื่อสาร

สรุปบทบาทของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2479- 2522

ผลการวิจัยบทบาทของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2479- 2522 สรุปได้ว่านิกายพยานพระยะโฮวาใช้การศึกษานอกระบบเป็นเครื่องมือสำคัญในการเผยแพร่ศาสนาโดยบูรณาการการศึกษาด้านการ

สอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลแก่ประชาชนในสังคมไทย ซึ่งนอกจากการสนับสนุนด้านปัจจัยต่างๆ เช่น เงินบริจาคจากสมาคมหอสังเกตุการณ์เอกสารสิ่งพิมพ์ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการสื่อสาร ปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้การสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของนิคายพานพระยะโฮวามีความก้าวหน้า คือ ความรู้ ความสามารถ และศักยภาพของมิชชันนารี ซึ่งจากการวิจัยพบว่า มิชชันนารีได้ใช้ความเพียรพยายามและระยะเวลาในการติดต่อสื่อสารกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ จนเกิดสัมพันธภาพและมิตรภาพที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ปัจจัยนี้ได้ส่งผลให้การเผยแผ่ศาสนาของมิชชันนารีพานพระยะโฮวาเป็นไปได้ อย่างราบรื่นยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะประชาชนทั่วไปมีโอกาสเห็นถึงความมุ่งมั่น ความอ่อนน้อมถ่อมตัว ได้รับความรู้และได้รับโอกาสทางการศึกษา จึงทำให้สาวกใหม่ของนิคายพานพระยะโฮวามีจำนวนเพิ่มขึ้นแม้ว่าจะมีจำนวนไม่มากและอัตราการเพิ่มขึ้นเป็นไปอย่างเชื่องช้าเมื่อเทียบกับจำนวนสาวกของศาสนาคริสต์นิกายอื่นๆ

อนึ่ง จากการวิจัยพบว่า จำนวนนักเรียนและนักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งคาดว่าเป็นเพราะเพศหญิงมีพฤติกรรมการคล้อยตาม หรือซักจงและโน้มน้าวใจได้ง่ายกว่าเพศชาย สอดคล้องกับงานของนวลศิริ เปาโรหิตย์ ได้อธิบายไว้ในหนังสือจิตวิทยาสังคมเบื้องต้นกล่าวคือ “โดยทั่วไป เพศหญิงคล้อยตามได้ง่ายกว่าเพศชาย แม้จากการวิจัยแล้วยังไม่มียุทธสนับสนุนที่กระจ่างแจ้งว่าเพศหญิงคล้อยตามได้ง่ายมากกว่าเพศชาย แต่ในบางสถานการณ์เพศหญิงจะคล้อยตามง่ายกว่าเพศชาย” (นวลศิริ เปาโรหิตย์ 2545: 85) การคล้อยตามนี้น่าจะเกิดขึ้นภายหลังจากการที่สุภาพสตรีเหล่านี้ได้มีโอกาสพบปะสนทนากับมิชชันนารีบ่อยครั้ง ทั้งนี้เพราะสุภาพสตรีที่เรียนพระคัมภีร์ไบเบิลกับมิชชันนารีรวมถึงนักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลเพศหญิงส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน หรือประกอบอาชีพส่วนตัว เช่น ค้าขาย นอกจากสุภาพสตรีเหล่านี้แล้ว เพศชายที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวก็เช่นกัน ทั้งนี้เพราะบุคคลเหล่านี้มีเวลาว่าง หรือสามารถจัดสรรเวลาเรียนพระคัมภีร์ได้สะดวกตามความต้องการของตนเองกว่าบุคคลที่ทำงานประจำ ดังนั้นจึงมีโอกาสได้ศึกษาแลกเปลี่ยนความรู้กับมิชชันนารีบ่อยครั้ง และจึงเกิดความเชื่อคล้อยตามในที่สุด

นอกจากนี้ นวลศิริ เปาโรหิตย์ ยังได้อธิบายเรื่องความยินยอมตามหลักจิตวิทยาไว้ว่า “โดยหลักทั่วไป แล้วคนเรามักยินยอมทำตามความต้องการของผู้อื่นเพื่อรักษาความสมดุลย์ของมิตรภาพระหว่างบุคคลเอาไว้” จากคำกล่าวนี้ เมื่อนำมาวิเคราะห์ด้านวิธีการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีจึงสรุปได้ว่า ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนพระคัมภีร์ไบเบิลเกิดความยินยอมที่จะศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลกับมิชชันนารีพานพระยะโฮวาเนื่องจากต้องการรักษามิตรภาพ ทั้งนี้เพราะบุคคลิกภาพ ความอ่อนน้อม สุภาพและเป็นมิตรของมิชชันนารี ทำให้ผู้เรียนรู้สึกลำบากใจที่

จะปฏิเสธจึงเกิดการยินยอมศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลกับมิชชันนารี ประกอบการเข้าพบปะเหล่าสาวก
นิกายพยานพระยะโฮวา จึงเกิดการยินยอมศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลได้

บทที่ 6

สรุปการวิจัย และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์การวิจัย จึงได้ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาการเรียนพระคัมภีร์ไบเบิลกับมิชชันนารีและเข้าร่วมศึกษาที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า รวมทั้งสัมภาษณ์มิชชันนารีผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวาและผู้เรียนพระคัมภีร์ไบเบิลกับมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า มิชชันนารีพยานพระยะโฮวามีบทบาทด้านการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล โดยการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้แก่ผู้สนใจ ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษานอกระบบตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้

1. มุ่งส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต คือ ใ้บุคคลทุกเพศทุกวัย ได้รับการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลได้อย่างต่อเนื่องตามที่ต้องการได้ตลอดทุกช่วงชีวิต
2. หลักความเสมอภาค คือ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับ โอกาสทางการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลได้อย่างเท่าเทียมกัน
3. ขีดหลักครอบคลุมทั่วถึง โดยเฉพาะผู้อยู่ห่างไกลและกลุ่มด้อยโอกาส เช่น ผู้ที่ไม่เคยได้ศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล
4. สนองตอบความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และสอดคล้องกับสภาพสังคมแวดล้อม เช่น มิชชันนารีสอนเป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
5. มีความยืดหยุ่น เช่น จัดชั่วโมงเรียนและสถานที่เรียนตามความต้องการของผู้เรียน
6. มีหลักความผสมผสานกลมกลืนไปกับการดำเนินชีวิตของประชาชน คือ เป็นการเรียนการสอนมีความเกี่ยวข้องกับจริยธรรม คุณธรรมและศีลธรรม ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับชีวิตประจำวันตลอดช่วงชีวิต
7. เป็นการศึกษาที่เข้าถึงได้ง่าย กลุ่มเป้าหมายสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาและทุกสถานที่ เช่น มีการแจกจ่ายหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ โดยไม่คิดมูลค่าซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง

8. มีความต่อเนื่องในการจัดการศึกษา มีบริการการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลอยู่เสมอ กลุ่มเป้าหมายมีความพร้อมเมื่อใดก็สามารถเข้ารับการศึกษาได้

9. เป็นการศึกษาที่จัดโดยองค์กร คือ สมาคมหอสังเกตุการณ์ ซึ่งจดทะเบียนมูลนิธิในนาม “มูลนิธิส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล”

เมื่อนำความรู้เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนมาวิเคราะห์และเป็นกรอบในการวิจัย ทำให้สามารถสรุปผลการวิจัย เรื่องบทบาทของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2479-2552 ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ 1) บทบาทของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาด้านการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล 2) ปัญหา อุปสรรค รวมถึงวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา 3) ผลการเปรียบเทียบวิธีการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา ระหว่าง พ.ศ. 2479 – 2522 และ พ.ศ. 2523 – 2552 ดังนี้

1.1 บทบาทของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล

1.1.1 ทฤษฎีการสอนที่มิชชันนารีพยานพระยะโฮวานำมาประยุกต์ใช้ในสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มที่เน้นการฝึกจิตหรือสมอง (Mental Discipline) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เน้นเรื่องความเชื่อในพระเจ้า

1.1.2 หลักการและแนวคิดที่มิชชันนารีพยานพระยะโฮวานำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล คือ การจัดการสอนทางตรงโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง โดยครูผู้สอนถ่ายทอดข้อมูลตามลำดับขั้นตอนที่ได้จัดเตรียมไว้อย่างมีระบบระเบียบตามขั้นตอนพื้นฐานไปสู่เรื่องที่มีความซับซ้อนมากขึ้นเกี่ยวกับพระยะโฮวา พระคัมภีร์ไบเบิล และพระเยซู

1.1.3 วิธีการสอนที่มิชชันนารีพยานพระยะโฮวานำมาประยุกต์ใช้ในสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล ได้แก่

1) วิธีการสอนโดยการสนทนา มักเริ่มโดยการตั้งคำถามเพื่อสร้างความสนใจผู้ฟัง และนำเข้าสู่การสนทนาและสอดแทรกความรู้ในระหว่างการสนทนา

2) วิธีการสอนโดยใช้การบรรยาย (Lecture) คือ มิชชันนารีทำหน้าที่พูดบอกเล่า อธิบายเนื้อหาสาระระหว่างการเรียนการสอน

4) วิธีการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง (Case) คือ ยกตัวอย่างเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์และแก้ปัญหา

5) วิธีการสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา (Field Trip) คือ พาผู้เรียนไปเข้านมัสการที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา และที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง

1.1.4 เทคนิคการสอนที่มีชั้นนารีพยานพระยะโฮวานำมาประยุกต์ใช้ในสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล ได้แก่

1) เทคนิคการสอนแบบผังกราฟิก (Graphic Organizers) คือ การสอนเรียงตามลำดับทีละเรื่อง โดยภายในหนึ่งเรื่องจะแยกเป็นหลายประเด็นแต่ทุกประเด็นเชื่อมโยงกันเพื่อความเป็นเอกภาพและช่วยให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลอย่างเป็นระบบระเบียบ สอดคล้องกัน และจดจำได้ง่าย เช่น เรื่องราวของพระเยซูแยกเป็นแต่ละประเด็น ดังนี้ เป็นบุตรพระเจ้า เป็นพระผู้ช่วยให้รอด เป็นจุดสวรรคต พระองค์ไม่ได้เกิดในวันคริสต์มาส พระองค์มีพระประสงค์ให้คริสเตียนสอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่คนอื่น เป็นต้น

2) เทคนิคการสอนโดยการอ่านออกเสียง ซึ่งช่วยในการฝึกทักษะการอ่านให้แก่ผู้เรียนและทั้งในขณะที่มีชั้นนารีอ่านพระคัมภีร์ไบเบิลผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะในการฟังอีกด้วย

1.1.5 วิธีการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมีชั้นนารีพยานพระยะโฮวา คือ การจัดการฝึกอบรมที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาและที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า จำแนกได้ ดังนี้

1) การส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลภายในองค์กร เพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้ความสามารถ และเจตคติ ให้แก่ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม ได้แก่ สาวกคริสเตียนพยานพระยะโฮวาวิธีการฝึกอบรมจำแนกเป็น 3 แบบ ดังนี้

(1) วิธีการฝึกอบรมโดยการบรรยาย (Lecture) เป็นการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูน ความรู้เกี่ยวกับพระคัมภีร์ไบเบิลตามหลักความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวา

(2) วิธีการฝึกอบรมโดยการสร้างสถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะความชำนาญในการสอนพระคัมภีร์ไบเบิล การแก้ปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาจากสถานการณ์จำลอง

(3) วิธีการฝึกอบรมโดยการแสดงบทบาทสมมติ (Role-playing) เป็นการฝึกอบรมเพื่อให้ผู้เข้าร่วมการอบรมได้แสดงออก สร้างความสามัคคีและเกิดความสุขสนทนา

2) การส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลภายนอกองค์กร เพื่อให้ข้อมูลความรู้ และเสริมสร้างความเข้าใจอันดีให้แก่ประชาชนทั่วไป ได้แก่ การแจกจ่ายเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ให้แก่ผู้คนที่ตามท้องถนน การสอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่ผู้สนใจตามสถานที่ต่างๆ เช่น ที่พัก

อาศัย ที่ทำงานที่สาธารณะ และการเชิญชวนผู้สนใจเข้าร่วมนมัสการที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่ง พยานพระยะโฮวาหรือเข้าศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า เป็นต้น

1.2 ปัญหา อุปสรรค รวมถึงวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการสอนและการ ส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวา

1.1.2 **ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้สอน** คือ มิชชันนารีชั้นนารีพยานพระยะโฮวาเกิดความ ท้อถอยในการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล เพราะอัตราผู้เรียนและผู้กลับใจเข้ารีตมี จำนวนน้อย สมาคมหอสังเกตการณ์จึงแก้ปัญหาด้วยการผลักดันสาวกชาวไทยดำเนินการสอนและ การส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลทดแทนมิชชันนารีชาวต่างชาติที่ลาออก

1.1.3 **ปัญหาเรื่องสุขภาพของมิชชันนารี** คือ เมื่ออายุมากขึ้น สภาพร่างกายเกิด ความอ่อนล้าจึงทำให้มิชชันนารีสูงวัยไม่สามารถทำงานหนักได้เหมือนคนหนุ่มสาว สมาคมหอ สังเกตการณ์จึงแก้ปัญหาด้วยการกำหนดช่วงอายุผู้ที่จะสมัครเป็นมิชชันนารีไว้ประมาณ 25-35 ปี

1.1.4 **ปัญหาที่เกิดจากผู้เรียน** เช่น ขาดการเข้าร่วมนมัสการที่หอประชุม ราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวา หรือขาดเรียนที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า เป็นต้น วิธีการแก้ปัญหา คือ การพูดคุยสนทนา ซักถามปัญหาและสมาคมหอสังเกตการณ์จึง แก้ปัญหาด้วยการกระตุ้น ผลักดันและโน้มน้าวใจสาวกของนิกายพยานพระยะโฮวาให้เข้าร่วม นมัสการและเข้าเรียนที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า

1.1.5 **ปัญหาด้านอื่นๆ** เช่น ผู้เรียนพระคัมภีร์ไบเบิลคาดหวังการช่วยเหลือทาง เศรษฐกิจจากนิกายพยานพระยะโฮวา ทั้งทางผลประโยชน์ด้านอื่นๆและเงิน อาทิ ทุนการศึกษา ของ บริจาค เป็นต้น วิธีการแก้ปัญหานี้ คือ มิชชันนารีใช้วิธีการชี้แจง ให้เหตุผลอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้ผู้เรียนหรือผู้สนใจทราบและหลักการทำงานของมิชชันนารีว่ามีจุดประสงค์เพื่อการสอนพระ คัมภีร์ไบเบิลเพียงอย่างเดียว

1.3 ผลการเปรียบเทียบวิธีการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของ มิชชันนารีพยานพระยะโฮวา ระหว่าง พ.ศ. 2479-2522 และ พ.ศ. 2523 – 2552

1.3.1 วิธีการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยาน พระยะโฮวาระหว่าง และ พ.ศ. 2479-2522

จากการวิจัย สรุปว่า บทบาทของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาในช่วงเวลา ระหว่าง พ.ศ. 2479-2522 คือ การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการศึกษาตามอัครยาศัย และ การศึกษานอกระบบ โดยใช้วิธีสอนพระคัมภีร์ไบเบิลเป็นรายบุคคลให้แก่ผู้สนใจ ซึ่งมีวิธีการสอน หลักการ และวัตถุประสงค์ในการสอนและส่งเสริมการศึกษาล้าสมัยกับบทบาทของมิชชันนารี ในยุคปัจจุบัน แต่การที่ให้คนไทยเข้ารีตได้น้อยน่าจะเป็นเพราะมิชชันนารีมีโอกาสสอนพระคัมภีร์

ไบเบิลเป็นรายบุคคลให้แก่คนไทยได้ไม่มากนัก แต่การจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัครยาศัยในช่วงเวลานี้เป็นผลดีในการสร้างภาพลักษณ์ให้การทำงานของมิชชันนารีเป็นที่รู้จักในวงกว้างในสังคมไทยสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งในช่วงแรกของการเผยแพร่ศาสนา มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาที่เดินทางเข้ามาเผยแพร่ศาสนาทั้งหมดเป็นชาวตะวันตก ดังนั้นมิชชันนารีชาวต่างชาติต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคมไทย ทั้งทางด้าน วัฒนธรรม ประเพณี สังคม ภาษาและการเมือง ประกอบกับใช้กลยุทธ์ทางตรงเพียงทางเดียวในการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล คือ แจกจ่ายเอกสารแก่ประชาชนทั่วไปตามท้องถนน และไม่ได้สร้างช่องทางส่งเสริมการศึกษาผ่านกระบวนการสังคมสงเคราะห์ เช่น การจัดตั้งโรงพยาบาล หรือ การจัดตั้งโรงเรียน จึงเป็นสาเหตุให้ไม่ประสบความสำเร็จในการเผยแพร่ศาสนาในสังคมไทย

บทบาทของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาในช่วงแรกนี้ได้จัดการเรียนการสอน 2 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบแรก คือ การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการศึกษาตามอัครยาศัย โดยนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับหลักความเชื่อของนิกายพยานพระยะโฮวาและเรื่องราวเกี่ยวกับพระยะโฮวาและพระเยซู ผ่านเอกสารสิ่งพิมพ์ที่แจกจ่ายให้แก่ผู้คนตามท้องถนนมากกว่าการเดินเข้าไปติดต่อ แนะนำตัว หรืออ่านข้อพระธรรมในพระคัมภีร์ไบเบิลเพื่อสอนศาสนาแก่ผู้คนตามบ้านแต่ละหลัง ปัจจัยที่เกื้อหนุนให้เกิดรูปแบบการศึกษาตามอัครยาศัยขึ้น คือ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทย โดยเฉพาะผู้สนใจได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความพร้อมและโอกาสเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม แม้กิจกรรมการศึกษาตามอัครยาศัยที่มิชชันนารีพยานพระยะโฮวาจัดขึ้นในช่วงเวลานี้ ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้กลับใจเข้ารีตได้เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นยังไม่ต่อเนื่องและไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนกลับใจเข้ารีตได้

รูปแบบที่สอง คือ หลักการศึกษานอกระบบ ใช้วิธีการสอนแบบรายบุคคลโดยมิชชันนารีเป็นผู้ให้คำอธิบาย หรือบรรยาย ชี้แจง การสอนของนิกายพยานพระยะโฮวาช่วยส่งเสริมทักษะให้แก่ผู้เรียนทั้งด้านการอ่าน การฟัง การสนทนา ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้รับข่าวสารความรู้โดยตรงจากพระคัมภีร์ไบเบิลก่อนตัดสินใจรับบัพติสมา

1.3.2 วิธีการสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาระหว่าง และ พ.ศ. 2523–2552

วิธีการสอนการพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีระหว่างพ.ศ. 2523–2552 มีลักษณะคล้ายคลึงกับการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลในช่วง พ.ศ. 2497 – 2522 กล่าวคือ ใช้วิธีการสอนแบบรายบุคคลและการศึกษาตามอัครยาศัย แต่ลดจำนวนมิชชันนารีชาวตะวันตกและเพิ่มจำนวนมิชชันนารีชาวไทยและชาวฟิลิปปินส์เนื่องจากมีบุคคลิกภาพ รูปร่างหน้าตาคล้ายคลึงกับคนไทยจึงทำ

ให้สะดวกในการสร้างสัมพันธภาพกับคนไทย นอกจากนี้ยังได้นำเทคโนโลยีทางการสื่อสารเช่น อินเทอร์เน็ต มาประยุกต์ใช้ในการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล และการประชาสัมพันธ์เพื่อช่วยในการเผยแพร่ศิลาพระยะโฮวาในประเทศไทย จึงทำให้การดำเนินงานมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา รวมทั้งได้สร้างโอกาสและช่องทางการเผยแพร่ศาสนาให้มีความเป็นระบบระเบียบ โปร่งใสและถูกต้องตามกฎหมายโดยการจัดตั้งมูลนิธิส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ภาครัฐเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงานด้านการเผยแพร่ศิลาพระยะโฮวาในสังคมไทย

2. อุปสรรคในการวิจัย

ตลอดระยะเวลาการศึกษาวิจัยพบอุปสรรคในการวิจัยที่สำคัญมาก คือ ไม่มีงานวิจัยหรือเอกสารวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิลาพระยะโฮวาโดยตรง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศิลาพระยะโฮวาเข้ามาเผยแพร่ศาสนาในประเทศไทยได้ไม่นาน เมื่อเปรียบเทียบกับศาสนาคริสต์ นิกายคาทอลิกและโปรเตสแตนต์ ประกอบวิธีการเผยแพร่ของศิลาพระยะโฮวามุ่งเน้นการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลเป็นหลัก ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง เศรษฐกิจและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย จึงทำให้คนไทยไม่สนใจอย่างจริงจัง ซึ่งมีผลทำให้ไม่มีเอกสารใดๆ อ้างอิงถึงศิลาพระยะโฮวา

อนึ่งข้อมูลส่วนใหญ่ที่ได้ส่วนมากจากการสัมภาษณ์ การเรียนที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า และการรับฟังคำบรรยายต่างๆ ที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งศิลาพระยะโฮวา โดยผู้วิจัยได้เข้าไปเก็บข้อมูลภาคสนามในสถานที่ทั้งสองแห่งนั้นและคลุกคลีกับสาวกศิลาพระยะโฮวาเป็นระยะเวลาประมาณสองปี แต่ถึงกระนั้นผู้วิจัยก็เป็นคนนอกเพราะไม่ได้นับถือศิลาพระยะโฮวาส่วนเอกสารทั้งหมดที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ล้วนได้รับการอนุเคราะห์จากมิชชันนารีศิลาพระยะโฮวา สาวกของศิลาพระยะโฮวา และมูลนิธิส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล

3. ข้อเสนอแนะทั่วไปในการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศาสนาทุกศาสนาและทุกนิกายไม่ว่าจะเป็นด้านใดนั้นย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีร่วมกันและมีประโยชน์

อย่างยิ่งต่อคนไทยไม่มากนักน้อย เพราะศาสนามีอิทธิพลต่อทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ และ พฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคม

อนึ่งจากการวิจัย ที่ต้องใช้เอกสารทางวิชาการต่างๆ พบว่า แหล่งข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเผยแพร่ศาสนาพระเยซูในประเทศไทยมีจำนวนน้อยมาก นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยภาคสนามนั้นเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นสาวกนิกายพยานพระยะโฮวาไม่ตระหนักถึงความจำเป็น ความสำคัญ และประโยชน์ของการวิจัย ผู้วิจัยต้องใช้ความเพียรพยายามอย่างมากในการสืบถามข้อมูล

ข้อเสนอแนะทั่วไปอีกประการหนึ่งที่ได้ค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้ คือ นิกายพยานพระยะโฮวาขาดองค์ประกอบทางศาสนาที่สำคัญ คือ ศาสนพิธีและความขลังของศาสนสถาน อันเป็นพลังสำคัญที่จะช่วยย้่ากระตุ้นให้ผู้คนเกิดความเลื่อมใสในความศักดิ์สิทธิ์ เนื่องจากการพิธีกรรมทางศาสนาในศาสนสถานนั้นยังกระทำอย่างยิ่งใหญ่หรือลึกลับซับซ้อนเพียงใด ย่อมส่งผลให้ผู้มีส่วนร่วมในศาสนพิธีเกิดความเชื่อว่าศาสนพิธีนั้นๆ ย่อมนำมาซึ่งสิ่งที่ดีตนปรารถนาและปกป้องจากความชั่วร้าย ดังนั้นทั้งศาสนพิธีและความขลังของศาสนสถานจึงไม่เพียงแค่อุดหนุนกลุ่มชนที่มาชุมนุมกันด้วยความเชื่อ ความศรัทธาได้อย่างเหนียวแน่นแต่ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดสาวกใหม่ได้มากขึ้นเช่นกัน

4. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยพบว่า แม้อัตราการเพิ่มขึ้นของผู้นับถือพยานพระยะโฮวาจะเป็นไปอย่างเชื่องช้า แต่ศาสนานี้เป็นกลับที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้นในสังคมไทย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการสื่อสาร ประกอบกับประชาชนชาวไทยมีสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่ามีข้อเสนอแนะที่สมควรในการวิจัยครั้งต่อไป คือ

4.1 ผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวาชาวไทยที่เข้าร่วมประชุมที่หอประชุมราชอาณาจักรแห่งพยานพระยะโฮวาส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง จึงควรศึกษาบทบาทของผู้หญิงด้านการเผยแพร่ศาสนา นิกายพยานพระยะโฮวา

4.2 จากการวิจัยพบว่า หลักความเชื่อบางประการของนิกายพยานพระยะโฮวามีผลต่อชีวิตมนุษย์ เช่น พยานพระยะโฮวาปฏิเสธการรับโลหิตเข้าสู่ร่างกาย แม้ขณะเจ็บป่วย

อนึ่ง การวิจัยเรื่อง“บทบาทของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาด้านการสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2479- 2522” นี้ นอกจากผลการวิจัยที่สรุปได้ว่า วิธีการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวานั้นมีความสอดคล้องกับ

การศึกษานอกระบบโรงเรียนแล้ว ยังมีความรู้อีกหลายประการที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ เช่น หลักพระธรรมคำสอนจากพระคัมภีร์ไบเบิลที่ทั้งทรงคุณค่าในด้าน ประวัติศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ปรัชญา และศาสนา ประวัติความเป็นมาของนิกายพยานพระยะโฮวา และประวัติศาสตร์ของชาติไทยในช่วงเวลาที่นิกายพยานพระยะโฮวาได้เข้ามาเผยแพร่รวมถึงหลักธรรมคำสอนของนิกายพยานพระยะโฮวาซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ เพราะเป็นหลักศีลธรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิต ซึ่งมีคุณประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาวิจัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิจการของพยานพระยะโฮวาในประเทศไทย(1991) แปลจาก 1991 Yearbook of Jehovah's Witnesses โดย Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc.
- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527) *สังคมวิทยา* กรุงเทพมหานครคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- กรรณิการ์ เอี่ยมไธสง (2548) “การสืบทอดความเชื่อทางศาสนาของครอบครัวกลุ่มพลมารี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- กิริติ บุญเจือ(2530) *ศาสนศาสตร์เบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช _____ . (2541) “บทบาทของสถาบันศาสนาในการจัดการศึกษาแห่งชาติ” รายงานการศึกษาวิจัยเพื่อเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเพื่อประกอบโครงการร่างกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ สารสังเขปออนไลน์ ค้นเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2554 จาก www.thaiwisdom.org
- กุหลาบ มัลลิกะมาส (2550) *วรรณคดีวิจารณ์* กรุงเทพมหานครสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- คัมภีร์ไบเบิลมีข่าวสารอะไร (2009) แปลจาก *The Bible-What Is Its Message?* โดย Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc. (2009) Japan
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน (2545) “รายงานการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อการศึกษาตลอดชีวิตตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542” กรุงเทพมหานคร สำนักนายกรัฐมนตรี” ค้นเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2553 จาก <http://ae.edu.swu.ac.th>
- จงเฝ้าระวังอยู่เสมอ (2006) แปลจาก *Keep on the Watch* โดย Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc. (2004) Japan
- จุฑาพรรษ์ ผดุงชีวิต (2550) *วัฒนธรรมการสื่อสารและอัตลักษณ์* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จันทร์ ชุ่มเมืองปึก (2545) “แรงจูงใจกับการเรียนการสอนการศึกษานอกระบบ” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการเรียนการสอน การฝึกอบรมและการพัฒนาสื่อการศึกษานอกระบบ* หน่วยที่ 2 หน้า 99–104 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- จนมัสการพระเจ้าเพียงองค์เดียว (2002) แปลจาก *Worship The Only True God* โดย Watchtower Bible and Tract Society of New York.

- จงเข้าใกล้พระยะโฮวา (2002) แปลจาก *Draw Close to Jehovah* โดย Watchtower Bible and Tract Society of New York.
- นัฏรวรณ ตันนะรัตน์ (2546) *การพูดเบื้องต้น* พิมพ์ครั้งที่ 14 กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เฉลิมเกียรติ ขุนทองเพชร (2529) “การต่อต้านนโยบายรัฐบาลในสิ่งจังหวัดภาคใต้ของประเทศโดย
การนำของหะยีสุหลง อับดุลกาเดร์ พ.ศ. 2482-2497” วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
- เชิญตามเรามา (2007) แปลจาก *Come Be my Follower* โดย Watchtower Bible and Tract
Society of New York.
- ชนิดาภา ชัยยีน และมัลลิกา มัสอูดี(2551) “ประเด็นในการศึกษาทางด้านความเชื่อ ปรัชญา
และศาสนา” ใน ประมวลสารระชุดวิชาสัมมนาไทยคดีศึกษา หน้าที่ 13 หน้า 35 –
61 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ณรงค์ เส็งประษา (2530) *สังคมวิทยาชนบท* กรุงเทพมหานครสำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- เดือน คำดี (2529) *การเผยแพร่ศาสนาคริสต์ในประเทศไทย* กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- _____ . (2541) *ศาสนศาสตร์* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ทิสนา แจมมณี (2550) *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ* พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทองหล่อ วงษ์ธรรมา (2551) *ศาสนาสำคัญของโลก* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- ทำอย่างไรจึงจะมีชีวิตที่น่าพอใจ?(2006) แปลจาก *A Satisfying Life-How to Attain It*
โดย Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc. (2001) Japan
- นิกกี กัมเบล (2004) *วิธีจัดหลักสูตรอัลฟาเพื่อการประกาศ* แปลจาก *How To Run The
Alpha Course Telling Others* โดยอัลฟา ประเทศไทย (2008) กรุงเทพมหานคร
อัลฟา ประเทศไทย
- นิสิต เวทโอสถ (2540) “การให้การศึกษาแก่ชุมชนชนบทของวัดพุทธศาสนาในกระแสการ
เปลี่ยนแปลง” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษานอกระบบ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- นันทสาร ลีสลับ (2545) “ศาสนาและวัฒนธรรมกับการศึกษา” ใน *ประมวลสาระชุดวิชา
บริบททางการศึกษา* หน่วยที่ 4 หน้า 191–193 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2545) *จิตวิทยาสังคมเบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- บุรุษผู้ยิ่งใหญ่เท่าที่โลกเคยเห็น (2007) แปลจาก *The Greatest Man Who Ever Lived* โดย
Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc.
- ปานทิพย์ สุภนกร (2552) *ปรัชญาตะวันตกสมัยกลาง* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปฐมพร อินทรางกูร ณ อยุธยา (2525) “บทบาทของเอกชนในการจัดการศึกษาในประเทศไทย
พ.ศ. 2461-2497” *วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มหาวิทยาลัยศิลปากร*
- ปรีชา จินตเสวีวงศ์ (2531) “แนวทางการพัฒนาสังคมของพระศาสนาจักรคาทอลิกใน
ประเทศไทย” นครปฐม วิทยาลัยแสงธรรม
- ปอแก้ว จันทคุณ (2551) “การเปรียบเทียบลักษณะแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและ
พฤติกรรมผู้นำระหว่างทีมที่มีระดับประสิทธิผลของทีมแตกต่างกัน : กรณีศึกษา
บริษัทฮีโน่มอเตอร์แมนูแฟคเจอร์ (ประเทศไทย) จำกัด” *ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*
- ผอัญญา วิญญาณ ไทย (2525) *ศาสนาทำลายชาติหรือ?* กรุงเทพมหานครบริษัทพิมพ์
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 กรุงเทพมหานคร นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชั่นส์
- พระคัมภีร์คริสเตียนภาคภาษากรีก ฉบับแปล โลกใหม่ (2007) แปลจาก *New World
Translation of the Christian Greek Scriptures* โดย Watchtower Bible and Tract
Society of New York, Inc. (2007) Japan
- พระพรหมคุณาภรณ์ (2547) *ภาวะผู้นำ* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์สุภาพกายใจ
_____ . *หน้าที่ครูบาอาจารย์ 11 วิธีสั่งสอนและอบรมศิษย์* กรุงเทพมหานคร ธรรมสภาและ
สถาบันบันลือธรรม
- _____ . *หน้าที่นักเรียน-ลูกศิษย์ 11 วิธีเรียนให้ประสบความสำเร็จ* กรุงเทพมหานคร
ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม

_____ . (2551) “รู้หลักก่อนแล้วศึกษาและสอนให้ได้ผล” กรุงเทพมหานครธรรมสภาศูนย์
หนังสือพระพุทธรศาสนา

พุทธทาสภิกขุ (2510) *คริสต์ธรรมและพุทธธรรม* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร สุขภาพใจ
พยานพระยะโฮวาพวกเขาเป็นใคร? พวกเขามีความเชื่อเช่นไร ? (2005) แปลจาก

Jehovah’s Witnesses-Who Are They? What Do They Believe? โดย

Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc. (2005) Japan

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2538) *พุทธวิธีในการสอน* กรุงเทพมหานคร ธรรมสภา

พระมหาประสิทธิ์ สระทอง (2548) “การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนของพระสงฆ์ในเขต

การปกครองของคณะสงฆ์อำเภอปรังคัง จังหวัดศรีสะเกษ” วิทยานิพนธ์ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

พระมหาชูศักดิ์ น้อยสันเทียะ (2445) “บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบทในภาค

ตะวันออกเฉียง” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนา

ชนบทศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

พระสุนัย ดวงชัย (2550) “บทบาทการป้องกันปัญหาเสพติดของพระสงฆ์ในจังหวัดนครปฐม”

วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

พระผู้สร้างผู้ใฝ่พระทัยในตัวคุณมีไหม (1998) แปลจาก Is There A Creator Who Cares

About You? โดย Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc.

พรทิพย์ วนรัฐกาล (2553) *ศิลปะและกลวิธีการเขียน* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พิน ดอกบัว (2549) *ศาสนาเปรียบเทียบ* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร ศิลปาบรรณาการ

มัทนา วัฒนอมศักดิ์ (2550) “รูปแบบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู” วิทยานิพนธ์

ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มานพ ศรีวรกุล (2547) การเปลี่ยนแปลงในระดับครอบครัวและชุมชนจากการนับถือศาสนา

คริสต์ของชาวเขาเผ่าปกากะญอ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

“ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

ตลอดชีวิต จากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2546”

ค้นเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2553 จาก www.cmi.nfe.go.th/nfe/reform.doc

- ยูดี อินชัยเทพ2540 “เปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าศึกษาของนัักศึกษานอกโรงเรียน
กลุ่มวิธีเรียนทางไกลและชั้นเรียน” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- รัฐ เจริญพงศ์(2547)“การใช้แรงจูงใจตาม 4 ทฤษฎีจิตวิทยาร่วมสมัยของครูสังคมศึกษา
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- รัชณี สาดเปรม (2521) “บทบาทของชาวมุสลิมในภาคกลางและภาคใต้ของประเทศไทยใน
สมัยรัตนโกสินทร์ตั้งแต่ พ.ศ. 2325-2453” วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตร
มหาบัณฑิตสาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- วชิระ อาจเอื้อม “การแก้ปัญหาความท้อถอยของฝ่ายบริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต
การศึกษา 5”ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร
- วิญญาณคนตาย (1991) แปลจาก Sprints of the Dead โดย Watchtower Bible and Tract
Society of New York, Inc. (2005) Japan
- วิธีเริ่มและสานต่อการสนทนาเรื่องพระคัมภีร์ (1993) แปลจาก How To Start and
Continue Bible Discussions โดย Watchtower Bible and Tract Society of New York,
Inc. (1993) Japan
- วิมลพรรณ อาภาเวท (2546) *การวางแผนการประชาสัมพันธ์และรณรงค์* กรุงเทพมหานคร
บุ๊กพอยท์
- วิธยา วงษ์วิเชียร (2551) “ความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่นับถือศาสนา
คริสต์นิกายโรมันคาทอลิก: กรณีศึกษา หมู่บ้านญวน อำเภอองค์รักษ์ จังหวัด
นครนายก” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาไทยคดีศึกษา นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- วิชนี สิตตระกูล (2545) “การเรียนรู้ในการศึกษานอกระบบ” ใน *ประมวลสาระชุดวิชา
การเรียนการสอน การฝึกอบรมและการพัฒนาสื่อการศึกษานอกระบบ* หน้าที่ 1
หน้า 1-53 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2539) *การบริหารการโฆษณาและการส่งเสริมการตลาด* กรุงเทพมหานคร
พัฒนาศึกษา
- เสรษฐ จันทร์ทรง (2008) “ประเพณีไทยกับความเชื่อของคริสเตียน” กนกบรรณสาร
กรุงเทพมหานคร

- ศศิกัญจน์ ทวีสุวรรณ “รูปแบบและวิธีการฝึกอบรมการศึกษานอกระบบ”ใน *ประมวลสาระชุดวิชา การเรียนการสอน การฝึกอบรมและการพัฒนาสื่อการศึกษานอกระบบ* หน้าที่ 7 หน้า 6 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และ กรรณิการ์ สุขเกษม (2547) *วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ: การวิจัยปัญหาปัจจุบันและการวิจัยอนาคตไกล* กรุงเทพมหานคร เฟื่องฟ้าพริ้นติ้ง
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) รายงานการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อ การศึกษาตลอดชีวิตตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545: 20-21
- แสง จันทร์งาม (2534) *ศาสนศาสตร์* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- สุภางค์ จันทวานิช (2543) *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ* พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมาคมพระคริสตธรรมไทย (2009) *คู่มือศึกษาเบญจบรรณ* กรุงเทพมหานคร
- _____ . (2010) *พระคริสตธรรมคัมภีร์* พิมพ์ครั้งที่ 28 กรุงเทพมหานคร
- _____ . *พระคริสตธรรมใหม่* กรุงเทพมหานคร บริษัท โฟร์-วัน จำกัด
- สมาคมว็อลเทอว์ ไบเบิล แอนด์ แทร็กต์ออฟ นิวยอร์ก (2009) “จงพูดความจริงกับ เพื่อนบ้าน”วารสารหอสังเกตการณ์ (ฉบับศึกษา) 130, 12 (มิถุนายน): 16-20
- _____ . (2006) “การสมรสที่น่านับถือในสายพระเนตรพระเจ้าและในสายตามนุษย์” วารสารหอสังเกตการณ์ 127, 20 (ตุลาคม): 18-23
- _____ . (2007) “จงตื่นตัวที่จะให้คำชมเชย”วารสารหอสังเกตการณ์ 128, 17 (กันยายน): 13-16
- _____ . (2008) “ราชอาณาจักรของพระเจ้าคืออะไร?”วารสารหอสังเกตการณ์ 129, 1 (มกราคม): 5-7
- _____ . (2009) “ขอเชิญคุณด้วยความจริงใจ”วารสารหอสังเกตการณ์ 130, 3 (กุมภาพันธ์): 20-23
- _____ . (2009 ก) “คุณรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับสมาคมว็อลเทอว์ ไบเบิล แอนด์ แทร็กต์?” วารสารหอสังเกตการณ์ 130, 9 (มิถุนายน): 25
- _____ . (2009 ข) “เหตุผลที่คัมภีร์ไบเบิลเป็นประโยชน์ในสมัยของเรา”วารสารหอสังเกตการณ์ 130, 11 (มิถุนายน): 5-6
- _____ . (2009 ค) “ข่าวดีใน500 ภาษา”วารสารหอสังเกตการณ์ 130, 21 (พฤศจิกายน): 24-25
- _____ . (2010 ก) “เหตุใดจึงอุทิศตัวแด่พระเยซู?”วารสารหอสังเกตการณ์ (ฉบับศึกษา) 131, 2 (มกราคม): 3-7

- _____ . (2010 ข) “คนดีทุกคนไปสวรรค์ไหม?”วารสารหอสังเกตการณ์ 131, 3 กุมภาพันธ์: 6
- _____ . (2010 ค) “มิชชันนารีถูกส่งออกไป จนถึงที่สุดปลายแผ่นดินโลก”วารสารหอสังเกตการณ์ 131, 3 (กุมภาพันธ์): 29-31
- _____ . (2010 ง) “คัมภีร์ไบเบิลเป็นพระคำของพระเจ้าไหม?”วารสารหอสังเกตการณ์ 131, 5 (มีนาคม): 3-7
- _____ . (2010 จ) “หอประชุมราชอาณาจักรคืออะไร?”วารสารหอสังเกตการณ์ 131, 9 พฤษภาคม: 31
- _____ . (2010 ฉ) “ผู้หญิงทั้งหลาย ทำไมคุณควรอ่อนน้อมต่อตำแหน่งประมุข?”วารสารหอสังเกตการณ์ (ฉบับศึกษา) 131, 10 (พฤษภาคม): 5-11
- _____ . (2010 ช) “จงส่งเสริมประชาคมต่อไป”วารสารหอสังเกตการณ์ (ฉบับศึกษา) 131, 12 (มิถุนายน): 2-8
- _____ . (2010 ซ) “การรู้จักพระนามพระเจ้าเกี่ยวข้องกับอะไร?”วารสารหอสังเกตการณ์ 131, 13 (กรกฎาคม): 4
- _____ . (2010 ฌ) “คำถามสี่ข้อเกี่ยวกับอวสานมีคำตอบ”วารสารหอสังเกตการณ์ 131, 15 (สิงหาคม): 5-9
- _____ . (2010 ฎ) “คำถามที่ถามกันบ่อยๆ ?” วารสารต้นเกิด 91, 8 (สิงหาคม): 6
- _____ . (2010 ฏ) “เอกภาพในหมู่คริสเตียนทำให้พระเจ้าได้รับเกียรติ”วารสารหอสังเกตการณ์ (ฉบับศึกษา) 131, 18 (กันยายน): 8-14
- _____ . (2010 ฐ) “พระวิญญาณบริสุทธิ์คืออะไร?”วารสารหอสังเกตการณ์ 131, 19 ตุลาคม: 26-28
- _____ . (2010 ร) “พยานพระยะโฮวาเชื้ออะไร?” วารสารต้นเกิด!91, 8 (ตุลาคม): 9
- _____ . (2006 ท) “การรับเอาความรู้เกี่ยวกับพระเจ้าโดยวิธีใด?”วารสารต้นเกิด!127, 20 ตุลาคม: 5
- _____ . (2009 ธ) “พระยานพระยะโฮวาเป็นกลุ่มหนึ่งในนิกายโปรเตสแตนท์ไหม?”วารสารต้นเกิด!130, 1 (พฤศจิกายน): 19

เสม พริ่งพวงแก้ว (2540) ไทยคดีศึกษากับองค์กรร่วมแห่งความรู้ กรุงเทพมหานคร มูลนิธิเด็ก
 สรินยา กิจประยูร (2541) “การรับคริสตศาสนากับการปรับตัวทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษา
 ชุมชนอาข่า ในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ปริญญา
 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- สุรางค์ ใ้วตระกูล (2533) จิตวิทยาการศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- สุรพงษ์ โสชนะเสถียร (2552) วิทยปรัชญา กรุงเทพมหานคร คณะวารสารศาสตร์และ
สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อินทรีรา ชาฮีร์ (2534) “บทบาทของสมาคมศรีคุรุสิงห์สภาในสังคมไทย (พ.ศ 2475-2525)”
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อารี พันธุ์มณี (2546) จิตวิทยาการสร้างสรรค์ การเรียนการสอน กรุงเทพมหานคร ไยใหม่
- อุดม ชีร์พัฒนานนทกุล (2545) “บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะผู้เชื่อมความสัมพันธ์ทาง
วัฒนธรรมบริเวณภาคเหนือตอนบนของไทยกับรัฐฉานของพม่า (พ.ศ.2525-
พ.ศ.2544)” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภูมิภาคศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- อุทัย หิรัญโต (2526) การพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร มิตรสยาม
- John G. Gabriel. (2005) How to thrive as a teacher leader. United States of America.
The Association for Supervision and Curriculum Development
- Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc.(1984). New World Translation of
the Holy Scriptures. Japan
- _____ . (1993). Jehovah’s Witnesses Proclaimers of God’s Kingdom. United States
of America
- _____ . (2008). 2008 Yearbook of Jehovah’s Witnesses. Japan.
- _____ . (2008). 2008 Yearbook of Jehovah’s Witnesses. Japan.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 บทบาทของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาในการสอนและการส่งเสริม
การศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2479 – 2552

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้สอนพระคัมภีร์ไบเบิล

ชื่อ.....นามสกุล.....
 อายุ.....เพศ.....
 เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....
 อาชีพ.....สถานภาพ.....
 การศึกษา.....
 จำนวนปีที่นับถือนิกายพยานพระยะโฮวา.....
 ที่อยู่.....
 วันเวลาและสถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 การสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล

1. ท่านคิดว่ามิชชันนารีพยานพระยะโฮวาหมายความว่าอะไร

2. ท่านคิดว่าบทบาทหน้าที่ของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาคืออะไร

3. ท่านเริ่มสอนพระคัมภีร์ไบเบิลครั้งแรก เมื่ออายุกี่ปี.....
4. รวมระยะเวลาสอนพระคัมภีร์ไบเบิลตั้งแต่ครั้งแรกจนถึงปัจจุบันกี่ปี.....
5. ประกิตท่านสอนพระคัมภีร์ไบเบิลสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง.....
6. ท่านสอนพระคัมภีร์ไบเบิลที่ไหน.....
7. ท่านสอนพระคัมภีร์ไบเบิลแก่ใคร

8. เพราะเหตุใดท่านจึงสอนพระคัมภีร์ไบเบิล

.....
.....
.....
.....
.....

9. วัตถุประสงค์ในการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลคืออะไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....

10. ท่านมีวิธีการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

11. วิธีการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลวิธีไหนที่ท่านคิดว่าเป็นวิธีการสอนที่ดีที่สุด

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

12. ท่านได้เรียนรู้วิธีการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลจากใคร

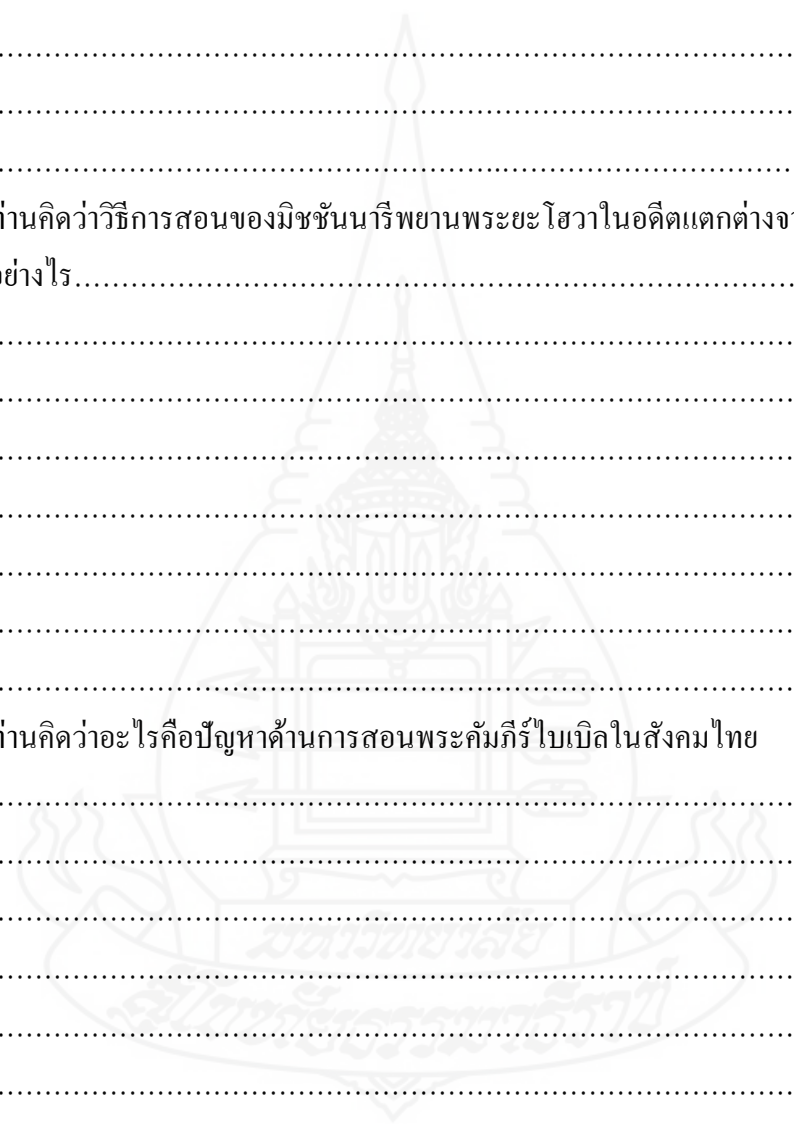
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

13. ท่านคิดว่าวิธีการสอนของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาในอดีตแตกต่างจากปัจจุบันอย่างไร.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

14. ท่านคิดว่าอะไรคือปัญหาด้านการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลในสังคมไทย

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

15. ท่านมีวิธีแก้ไขปัญหาด้านการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลอย่างไร

.....
.....
.....
.....

16. ท่านเคยคิดจะเลิกสอนพระคัมภีร์ไบเบิลหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....
.....
.....
.....

17. ท่านมีวิธีการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลอย่างไร

.....
.....
.....
.....

18. ท่านส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลสัปดาห์ละกี่ครั้ง

.....
.....
.....
.....

19. ท่านดำเนินการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลที่ไหน และใครคือกลุ่มเป้าหมายของท่าน

.....
.....
.....
.....

20. วัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลคืออะไร

.....
.....
.....
.....

21. ท่านคิดว่าอะไรคือปัญหาในการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลในสังคมไทย

.....
.....
.....
.....

22. ท่านมีวิธีแก้ไขปัญหาด้านการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลอย่างไร

.....
.....
.....
.....

23. ท่านคิดว่าการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลในอดีตแตกต่างจากปัจจุบันอย่างไร.....

.....
.....
.....
.....

24. ท่านคิดว่าอะไรคือปัจจัยที่ทำให้จำนวนผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวาและผู้เรียนพระคัมภีร์ไบเบิลกับพยานพระยะโฮวาเพิ่มขึ้น

.....
.....
.....
.....

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 บทบาทของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาในการสอนและการส่งเสริม
การศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2479 – 2552

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้เรียนพระคัมภีร์ไบเบิล

ชื่อ.....นามสกุล.....
 อายุ.....เพศ.....
 เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....ศาสนา.....
 อาชีพ.....สถานภาพ.....
 การศึกษา.....
 ที่อยู่.....
 วันเวลาและสถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 การสอนและการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิล

1. ท่านคิดว่ามิชชันนารีพยานพระยะโฮวาหมายความว่าอะไร

.....

2. ท่านคิดว่าบทบาทหน้าที่ของมิชชันนารีพยานพระยะโฮวาคืออะไร

.....

3. ท่านเริ่มเรียนพระคัมภีร์ไบเบิลครั้งแรก เมื่อไร.....

4. รวมระยะเวลาเรียนพระคัมภีร์ไบเบิลเป็นเวลานานเท่าไร

.....

5. โปรดที่ท่านเรียนพระคัมภีร์ไบเบิลสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง.....

6. ท่านเรียนพระคัมภีร์ไบเบิลที่ไหน.....

7. ท่านเรียนพระคัมภีร์ไบเบิลกับใคร

.....

8. ท่านรู้จักพยานพระยะโฮวาได้อย่างไร

.....
.....
.....
.....

9. เพราะเหตุใดท่านจึงเรียนพระคัมภีร์ไบเบิลกับพยานพระยะโฮวา

.....
.....
.....
.....

10. วัตถุประสงค์ในการเรียนพระคัมภีร์ไบเบิลของท่านคืออะไร

.....
.....
.....
.....

11. ท่านคิดอย่างไรต่อวิธีการสอนพระคัมภีร์ไบเบิลของพยานพระยะโฮวา

.....
.....
.....
.....

12. ท่านคิดว่าอะไรคือปัญหาด้านการเรียนพระคัมภีร์ไบเบิลของท่าน

.....
.....
.....
.....

13. ท่านมีวิธีแก้ไขปัญหาด้านการเรียนพระคัมภีร์ไบเบิลอย่างไร

.....
.....
.....
.....

14. ท่านนับถือนิกายพยานพระยะโฮวาหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....
.....
.....

15. ท่านคิดอย่างไรต่อวิธีการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของพยานพระยะโฮวา

.....
.....
.....
.....

16. ท่านคิดว่าท่านจะสอนและส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลแก่คนอื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....
.....
.....

17. ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลของพยานพระยะโฮวาคืออะไร

.....
.....
.....

18. ท่านได้รับประโยชน์อะไรจากการเรียนพระคัมภีร์ไบเบิล

.....
.....
.....
.....

19. ท่านคิดว่าอะไรคือปัจจัยที่ทำให้จำนวนผู้นับถือนิกายพยานพระยะโฮวาและผู้เรียนพระคัมภีร์ไบเบิลกับพยานพระยะโฮวาเพิ่มขึ้น

.....
.....
.....
.....

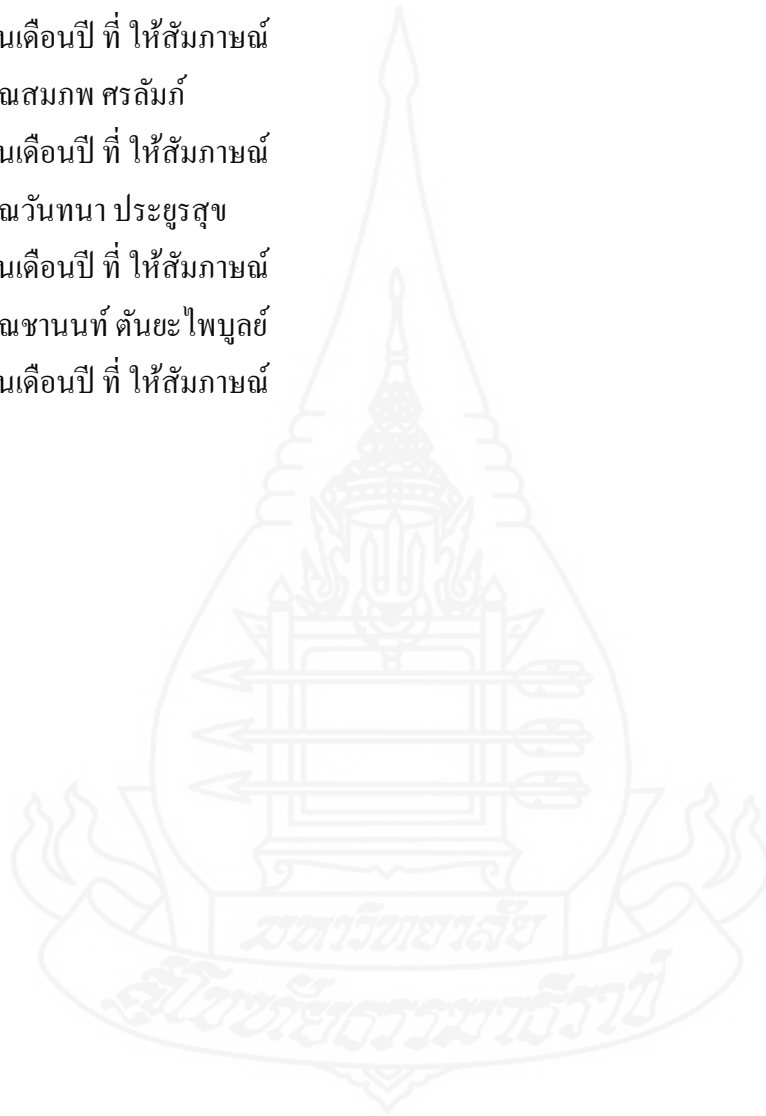
รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้สอนพระคัมภีร์ไบเบิล	อายุ	วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์
1. บาร์เธอร์โจ ไลน่า (Joe Lynam)	68ปี	25กรกฎาคม 2552
2. บาร์เธอร์เอมีเลียว (Emilio)	60 ปี	17สิงหาคม 2552
3. บาร์เธอร์ดาวิท อุเฮอร์ (David Uher)	44ปี	23 สิงหาคม 2552
4. บาร์เธอร์โรเบิร์ต ยาน (Robert Jan)	43 ปี	17 สิงหาคม 2552
5. บาร์เธอร์จัสติน ริงส์ (Jastin Rings)	47 ปี	31 สิงหาคม 2552
6. บาร์เธอร์ศักดา ดาราวรรณ	45 ปี	3 กันยายน 2552
7. บาร์เธอร์วิสุทธิ	35 ปี	13 กันยายน 2552
8. ซิสเตอร์ลีซ ไลน่า (Leigh Lynam)	48ปี	13 กันยายน 2552
9. ซิสเตอร์บริจิต (Bridgit)	57ปี	18 กันยายน 2552
10. ซิสเตอร์ริอานน เจมส์ (Rhiannon James)	33 ปี	18 กันยายน 2552
11. ซิสเตอร์แนนซี (Nansy)	53 ปี	24 กันยายน 2552
12. ซิสเตอร์ดาเนียลเล ริงส์ (Danielle Rings)	46 ปี	28 กันยายน 2552
13. ซิสเตอร์สุธาณี	27ปี	1 ตุลาคม 2552
14. ซิสเตอร์ซุซานนา (Susana)	52 ปี	8 ตุลาคม 2552
15. ซิสเตอร์จอย (Joy)	42 ปี	19 ตุลาคม 2552
16. ซิสเตอร์คาโอริ (Kaori)	26 ปี	19 ตุลาคม 2552
17. ซิสเตอร์เคโกะ (Kego)	27 ปี	2 พฤศจิกายน 2552
18. ซิสเตอร์โจอันนา ไรอัน (Joanna Ryan)	30ปี	14 พฤศจิกายน 2552
19. ซิสเตอร์มิกิ (Miki)	24 ปี	29 พฤศจิกายน 2552
20. ซิสเตอร์มิเลียยอน (Miliayon)	32 ปี	29 พฤศจิกายน 2552

รายชื่อนักศึกษาพระคัมภีร์ไบเบิลที่โรงเรียนการรับใช้ตามระบอบของพระเจ้า อายุ

1. ชิสเตอร์วิเวียน 62 ปี
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์
2. ชิสเตอร์เสงี่ยม 71 ปี
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์
3. ชิสเตอร์วัน 44 ปี
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์
4. ชิสเตอร์ลันดร 69 ปี
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์
5. ชิสเตอร์นิตยา 54 ปี
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์
6. ชิสเตอร์วีรินทร์ชยา ภักธชาติรัตน์ 29ปี
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์
7. ชิสเตอร์เดี้ยว 48 ปี
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์
8. ชิสเตอร์ธีระนุช 29 ปี
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์
9. ชิสเตอร์มะเหมี่ยว 16 ปี
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์
10. คุณครุณี กำป็นเพชร
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์
11. คุณทิพย์
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์
12. คุณธีระภัทร
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์
13. คุณอุคม
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์
14. คุณพรมชนก เพียวสัน
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์

15. คุณอรนุช ทิพย์จินดาชัยกุล
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์
16. คุณพวงเพ็ญ สดากร
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์
17. คุณภาวิณี มณี
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์
18. คุณสมภพ ศรีลัมภ์
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์
19. คุณวันทนา ประยูรสุข
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์
20. คุณชานนท์ ตันยะไพบูลย์
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้เรียนพระคัมภีร์ไบเบิล	อายุ	วันเดือนปี ที่ให้สัมภาษณ์
1. อัญชลิกา ผาสุขกิจ		วันเดือนปี ที่ให้สัมภาษณ์
2. สุวรรณนา พิวละเอียด		วันเดือนปี ที่ให้สัมภาษณ์
3. กัลยาณี วรรณยากูร		วันเดือนปี ที่ให้สัมภาษณ์
4. อรรวรา จิระวิชญา		วันเดือนปี ที่ให้สัมภาษณ์
5. ศรัณย์ จิระวิชญา		วันเดือนปี ที่ให้สัมภาษณ์
6. สุกัญญา โชติคำเวช		วันเดือนปี ที่ให้สัมภาษณ์
พัศตราภรณ์ พุทธิมา		
7. ดิฐากุล ชุบไธสง		วันเดือนปี ที่ให้สัมภาษณ์
8. อติชาติ ชุบไธสง		วันเดือนปี ที่ให้สัมภาษณ์
9. ศันสนีย์ มนัสนันทะ		วันเดือนปี ที่ให้สัมภาษณ์
10. ศิริพันธ์ โพธิ์ปิ่น		วันเดือนปี ที่ให้สัมภาษณ์
11. คุณนัยนา จิระมณีวงศ์		วันเดือนปี ที่ให้สัมภาษณ์
12. คุณสมภพ จิระมณีวงศ์		วันเดือนปี ที่ให้สัมภาษณ์
13. คุณเจริญ วังธาราวุฒิ		วันเดือนปี ที่ให้สัมภาษณ์

14. คุณเจนจิรา	
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์	
15. คุณจิตาภา พรหมเมือง	
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์	
16. คุณชุตินา อินทรประสิทธิ์	36 ปี
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์	
17. คุณภาสกร อนันตกุล	25ปี
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์	
18. คุณอนุชิต	62 ปี
วันเดือนปี ที่ ให้สัมภาษณ์	
19. คุณทัชชา ไชยมุกสิก	43 ปี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวอนันนา บุญอยู่
วัน เดือน ปีเกิด	23 กุมภาพันธ์ 2516
สถานที่เกิด	39/27/5 ถนนมหาจักรพรรดิ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000
การศึกษา	ปริญญาตรี สาขาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
สถานที่ทำงาน	ครูสอนภาษาไทยชาวต่างชาติ แบงก์คอค เรฟิวี เซ็นเตอร์ (Bangkok Refugees Center) ซอยอินทามาระ 35 เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400

